

STRATEGIA SMART CITY MEDIAȘ

ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE, INCLUSIV ANALIZA DE
OPORTUNITATE A DEZVOLTĂRII ORAȘULUI
(FEBRUARIE 2021)

ELABORAT: CIVITTA STRATEGY & CONSULTING

CIVITTA

CUPRINS

INTRODUCERE	13
1. CONTEXT	14
1.1. Context strategic	14
1.1.1. Nivelul Global.....	15
1.1.2. Nivelul European.....	18
1.1.3. Nivelul Național	30
1.2. Definirea orașului Inteligent / Smart City	31
1.3. Reziliența urbană în contextul COVID-19	35
1.4. Palierele de analiză	38
2. CETĂȚENI INTELIGENȚI	41
2.1. Context general.....	41
2.2. Evoluția populației	43
2.3. Structura demografică și principalii indicatori	45
2.4. Diversitatea culturală	48
2.5. Comunitatea	50
2.6. Incluziunea – zone dezavantajate din punct de vedere social	50
2.7. Nivelul de educație al populației.....	53
2.7.1. Elevi.....	54
2.7.2. Digitalizarea sistemului educațional.....	57
2.7.3. Alfabetizare digitală	58
2.7.4. Creativitate	59
2.8. Implicarea	61
2.8.1. Activitatea civică	61
2.8.2. Participarea la viața publică.....	63
2.9. Provocări și posibile opțiuni de tip "Smart City"	65
3. ECONOMIE INTELIGENTĂ	67
3.1. Context general.....	67
3.2. Profilul economic al municipiului Mediaș.....	70
3.2.1. Situația întreprinderilor active	70
3.2.2. Rezultatele întreprinderilor active	79

3.2.3. Forța de muncă și angajatorii principali	82
3.3. Competitivitatea și specializarea economiei locale.....	91
3.4. Concluzii.....	94
3.5. Provocări și posibile opțiuni de Tip „Smart City”	95
4. MEDIU INTELIGENT	97
4.1. Context general.....	97
4.2. Gestiunea resurselor	98
4.2.1. Energie	98
4.2.2. Apă	104
4.2.3. Aer.....	106
4.2.4. Alte resurse: sol, spații verzi	109
4.3. Gestiunea deșeurilor	111
4.4. Amenințarea schimbărilor climatice	113
4.5. Concluzii.....	115
4.6. Provocări și posibile opțiuni de Tip „Smart City”	116
5. MOBILITATE INTELIGENTĂ.....	118
5.1. Context general.....	118
5.2. Planificarea mobilității urbane.....	119
5.2.1. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă a municipiului Mediaș	119
5.3. Infrastructura de transport și accesibilitatea regională.....	120
5.4. Infrastructura de transport local.....	123
5.4.1. Infrastructura rutieră	123
5.4.2. Infrastructura feroviară	123
5.4.3. Cererea de transport	124
5.5. Transport public local	126
5.6. Infrastructură și servicii TIC pentru transport.....	127
5.7. Intermodalitate	128
5.8. Politica de parcare.....	129
5.9. Moduri alternative de transport (slow mobility)	130
5.9.1. Deplasări pietonale.....	130
5.9.2. Transport velo.....	130
5.10. Siguranța în trafic.....	131
5.11. Concluzii.....	132

5.12. Provocări și posibile opțiuni de Tip „Smart City”	132
6. LOCUIRE INTELIGENTĂ	135
6.1. Context general.....	135
6.2. Calitatea locuirii. Bunăstare	137
6.3. Siguranță și securitate	144
6.4. Educație	147
6.5. Infrastructura și serviciile de sănătate	153
6.6. Coeziune socială.....	161
6.7. Cultură și timp liber	167
6.8. Atractivitate turistică	180
6.9. Provocări și posibile opțiuni de Tip „Smart City”	191
7. GUVERNANȚĂ INTELIGENTĂ	197
7.1. Context general.....	197
7.2. Contextul administrativ și instituțional	198
7.3. Analiza situației existente și instrumente digitale disponibile.....	201
7.3.1. Managementul proceselor interne.....	201
7.3.2. Interacțiunea cu cetățenii.....	202
7.3.3. Baze de date GIS	204
7.3.4. Infrastructura IT și competențele digitale	205
7.4. Democrația participativă	206
7.5. Perspectivele privind implementarea conceptului smart city în municipiul mediaș	206
7.6. Relații de cooperare internă/ externă.....	210
7.7. Concluzii.....	211
7.8. Provocări și posibile opțiuni de Tip „Smart City”	214
8. ANALIZA SWOT A MUNICIPIULUI MEDIAȘ	216
9. MATRICEA DE MATURITATE SMART CITY	227

LISTA DE FIGURI

FIGURA 1 – OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ.....	15
FIGURA 2 – CEI TREI PILONI AI PLANULUI DE ACȚIUNE AL UE PRIVIND GUVERNAREA ELECTRONICĂ	20
FIGURA 3 – „ROATA ORAȘELOR INTELIGENTE“ – SMART CITY WHEEL – B.COHEN	33
FIGURA 4 – EVOLUȚIA CONTINUĂ A ORAȘELOR INTELIGENTE.....	34
FIGURA 5 – INTEGRAREA CRITERIULUI DE INTELIGENȚĂ.....	34
FIGURA 6 – CARACTERISTICILE UNUI ORAȘ REZILIENT	35
FIGURA 7 – ARII DE INTERVENȚIE - REZILIENȚĂ URBANĂ ÎN CONTEXTUL COVID19	36
FIGURA 8 – PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE PILONULUI „CETĂȚENI INTELIGENȚI”	41
FIGURA 9 – EVOLUȚIA POPULAȚIEI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 - 2020	43
FIGURA 10 – RATA NATALITĂȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	43
FIGURA 11 – RATA MORTALITĂȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2020.....	44
FIGURA 12 – PIRAMIDA VÂRSTELOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019	45
FIGURA 13 – DISTRIBUȚIA CINCINALĂ PE GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	46
FIGURA 14 – DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI PE GENERAȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2020	48
FIGURA 15 – DISTRIBUȚIA ETNIIOR MAJORITARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2011	49
FIGURA 16 – DISTRIBUȚIA ETNIIOR MINORITARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2011	49
FIGURA 17 – DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI URBANE ÎN FUNCȚIE DE TIPUL ARIEI DE ANALIZĂ, 2014 .51	
FIGURA 18 – LOCALIZAREA COMUNITĂȚILOR MARGINALIZATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DECLARATĂ DE AUTORITĂȚILE LOCALE, 2014	52
FIGURA 19 – POPULAȚIA ȘCOLARĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019 (STÂNGA) ȘI DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI ȘCOLARE, 2019 (DREAPTA)	54
FIGURA 20 – DISTRIBUȚIA LOCIUROLOR DISPONIBILE ÎN FUNCȚIE DE PROFIL, 2019	56
FIGURA 21 – LOCURI DISPONIBILE CU COMPONENTĂ STEM, 2019	57
FIGURA 22 – DISTRIBUȚIA PC-URILOR PE NIVELE DE EDUCAȚIE RAPORTAT LA NUMĂRUL DE ELEVI, 2014-2019	58
FIGURA 23 – DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI ÎN INDUSTRIILE CULTURALE ȘI CREATIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2018.....	60
FIGURA 24 – RATA DE CREȘTERE A SALARIAȚILOR PE SECTOARE ICC ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 VS 2018	61

FIGURA 25 – NUMĂRUL ORGANIZAȚIILOR NON-GUVERNAMENTALE NOU ÎNFIINȚATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2020	62
FIGURA 26 – DISTRIBUȚIA ORGANIZAȚIILOR NON-GUVERNAMENTALE PE TIPOLOGII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 VS 2020.....	63
FIGURA 27 – DISTRIBUȚIA VOTURILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ PE GRUPE DE VÂRSTĂ (ALEGERILE PREZIDENTIALE), 2019	64
FIGURA 28 – DISTRIBUȚIA VOTURILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ PE GRUPE DE VÂRSTĂ (ALEGERILE PARLAMENTARE), 2020	64
FIGURA 29 CONTRIBUȚIA JUDEȚELOR LA PRODUSUL INTERN BRUT AL REGIUNII CENTRU ÎN ANUL 2017	67
FIGURA 30 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A PIB/LOC (PPS) ÎN ANUL 2017, EUR/PERS	68
FIGURA 31 EVOLUȚIA PIB/LOCUIITOR LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, EUR/PERS, 2007-2017	68
FIGURA 32 DINAMICA VAB LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, MIL. EUR, 2007-2017	69
FIGURA 33 STRUCTURA VAB PE PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ECONOMICE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2017	70
FIGURA 34 PONDERA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE DIN MUN. MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018.....	71
FIGURA 35 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE COMPANII ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018	71
FIGURA 36 DINAMICA OPERAȚIUNILOR ÎN REGISTRUL COMERȚULUI ALE ÎNTREPRINDERILOR DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ 2008-2018	72
FIGURA 37 EVALUAREA DIN PARTEA CETĂȚENILOR CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE ÎN SPRIJINIREA INOVĂRII LA NIVEL LOCAL.....	73
FIGURA 38 EVOLUȚIA ANUALĂ A ÎNTREPRINDERILOR NOU CREATE / 1000 LOCUIITORI ÎN MUNICIPIILE MEDIAȘ ȘI SIBIU, 2008-2018.....	74
FIGURA 39 EVOLUȚIA SPORULUI NATURAL AL ÎNTREPRINDERILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018	74
FIGURA 40 STRUCTURA PE CLASE DE MĂRIME A ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018,%	76
FIGURA 41 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDERA ÎN TOTAL, 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS)	77
FIGURA 42 PONDERA CIFREI DE AFACERI REALIZATE DE CĂTRE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018	79
FIGURA 43 EVOLUȚIA CIFREI DE AFACERI REALIZATE DE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018	79
FIGURA 44 STRUCTURA PE CLASE DE MĂRIME A CIFREI DE AFACERI DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018,%	80

FIGURA 45 DISTRIBUȚIA CIFREI DE AFACERI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDEREA ÎN TOTAL 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS).....	81
FIGURA 46 PONDEREA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018	82
FIGURA 47 EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018	83
FIGURA 48 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDEREA ÎN TOTAL 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS).....	85
FIGURA 49 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI RAPORTAT LA 100 DE SALARIAȚI, 2010-2018	86
FIGURA 50 EVOLUȚIA CÂȘTIGULUI SALARIAL MEDIU NET LUNAR LA NIVELUL REGIUNII CENTRU COMPARATIV CU JUDEȚELE AFLATE PESTE MEDIA NAȚIONALĂ, 2009-2018.....	89
FIGURA 51 ETICHETA LA NIVEL NAȚIONAL A ENERGIEI ELECTRICE FURNIZATE DE ELECTRICA SA CLIEȚILOR FINALI BENEFICIARI AI SERVICIULUI UNIVERSAL ÎN ANUL 2019	99
FIGURA 52 DURATA CUMULATĂ (ORE), NUMĂRUL ȘI DURATA MEDIE (ORE) A ÎNTRERUPERILOR FURNIZĂRII DE ENERGIE ELECTRICĂ ÎN ARII RESTRÂNSE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ	100
FIGURA 53 EVOLUȚIA ANUALĂ A NUMĂRULUI DE PUNCTE LUMINOASE (STÂNGA) ȘI A CONSUMULUI MEDIU DE ENERGIE ELECTRICĂ PER PUNCT LUMINOS (MWH, DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ.....	101
FIGURA 54 EVOLUȚIA CONSUMULUI ANUAL ENERGIE ELECTRICĂ A OPERATORULUI DE DISTRIBUȚIE A APEI POTABILE (KWH/LOC ANUAL – STÂNGA; MWH ANUAL - DREAPTA)	101
FIGURA 55 EVOLUȚIA NUMĂRUL TOTAL DE CLIEȚI DELGAZ ȘI DISTRIBUȚIA ACESTORA ÎN 2019, MUNICIPIUL MEDIAȘ.....	102
FIGURA 56 EVOLUȚIA CONSUMULUI ANUAL DE ENERGIE OBȚINUTĂ DIN GAZE NATURALE, ÎN TOTAL (STÂNGA, MII MWH) ȘI PER LOCUITOR (DREAPTA, MWH/LOC), MUNICIPIUL MEDIAȘ ...	102
FIGURA 57 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTRERUPERI LUNARE A DISTRIBUȚIEI GAZELOR NATURALE (STÂNGA) ȘI DURATA MEDIE A ACESTORA (DREAPTA), ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ	103
FIGURA 58 EVOLUȚIA LUNGIMII REȚELELOR DE APĂ POTABILĂ (STÂNGA) ȘI CANALIZARE (DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ (KM REȚEA)	104
FIGURA 59 EVOLUȚIA CANTITĂȚII DE APĂ DISTRIBUITE CONSUMATORILOR(STÂNGA, MIL. M ²) ȘI A CONSUMULUI MEDIU ANUAL (DREAPTA, M ² /LOC) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ	105
FIGURA 60 CONCENTRAȚII MEDII LUNARE DE PULBERI ÎN SUSPENSIE PM10 (μG/M ³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ	106
FIGURA 61 CONCENTRAȚII MAXIME LUNARE DE PULBERI ÎN SUSPENSIE PM10 (μG/M ³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ	107
FIGURA 62 CONCENTRAȚII MEDII LUNARE DE NO2 (μG/M ³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ .	108
FIGURA 63 CONCENTRAȚII MAXIME LUNARE DE NO2 (μG/M ³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ	108
FIGURA 64 DISTRIBUȚIA FONDULUI FUNCİAR ÎN 2014, UAT MEDIAȘ.....	109

FIGURA 65 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI DE SPAȚII VERZI (HA, STÂNGA) ȘI SPAȚII VERZI PER CAPITA (M ² /LOC, DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019.....	110
FIGURA 66 EVOLUȚIA CANTITĂȚILOR DE DEȘURI REZIDUALE DEPOZITATE ȘI VALORIFICATE DE ECO-SAL SA.....	112
FIGURA 67 PONDERA FRAȚIILOR DIN DEȘERUILE DE AMBALAJE AMESTECATE SORTATE (STÂNGA) ȘI A FRAȚIILOR COLECTATE SEPARAT (DREAPTA) ÎN 2019.....	113
FIGURA 68 CREȘTEREA TEMPERATURII MEDII MULTIANUALE (°C) ÎN INTERVALUL 2001-2030 COMPRATIV CU INTERVALUL DE REFERINȚĂ 1961-1990	114
FIGURA 69 ANOMALIA TEMPERATURII MEDII A AERULUI LA NIVEL LOCAL.....	114
FIGURA 70 REȚEAUA TEN-T ÎN ROMÂNIA.....	121
FIGURA 71. LEGĂTURILE FERROVIARE DIRECTE DIN GARA MEDIAȘ.....	124
FIGURA 72. REPARTIȚIA MODALĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2015	125
FIGURA 73. RĂSPUNSURI CU PRIVIRE LA UTILIZAREA MIJLOACELOR DE TRANSPORT ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ.....	125
FIGURA 74. NUMĂR ACCIDENTE RUTIERE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	131
FIGURA 75. VICTIME ALE ACCIDENTELOR RUTIERE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	132
FIGURA 76 - EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI LOCUIBILĂ (M ²) RAPORTATĂ LA NUMĂRUL DE LOCUITORI EXISTENȚI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2014 – 2019	138
FIGURA 77 - EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI SPAȚIILOR VERZI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2015-2019, HA.....	141
FIGURA 78 - DISTRIBUȚIA CADRELOR DIDACTICE PE NIVELURI DE EDUCAȚIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, ÎN ANUL 2019	149
FIGURA 79 - NUMĂRUL ELEVILOR CE REVIN PER CADRU DIDACTIC PE NIVELE DE EDUCAȚIE, MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	149
FIGURA 80 - NUMĂRUL ELEVILOR CE REVIN PER SALĂ DE CLASĂ PE NIVELE DE EDUCAȚIE, MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	150
FIGURA 81 - EVALUAREA DIN PARTEA CETĂȚENILOR CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE PENTRU SERVICII PUBLICE DE EDCUCAȚIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ.....	152
FIGURA 82 - UNITĂȚILE SANITARE PUBLICE ȘI PRIVATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019 ..	153
FIGURA 83 - UNITĂȚILE SANITARE PUBLICE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019.....	154
FIGURA 84 - INFRASTRUCTURA PUBLICĂ DE SĂNĂTATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 ȘI 2019	155
FIGURA 85 - UNITĂȚILE SANITARE PRIVATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019.....	155
FIGURA 86 - INFRASTRUCTURA PRIVATĂ DE SĂNĂTATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 ȘI 2019	156

FIGURA 87 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE PATURI ÎN SPITALELE DIN SISTEMUL PUBLIC/1.000 DE LOCUITORI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ȘI ALTE NIVELURI TERITORIALE, 2014-2019	157
FIGURA 88 - PONDEREA CADRELOR MEDICALE PE CATEGORII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019	158
FIGURA 89 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUITORI PER MEDIC DE FAMILIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019	158
FIGURA 90 - CONSUMUL CULTURAL ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2014-2019, NUMĂR DE PERSOANE	174
FIGURA 91 - NUMĂRUL DE UNITĂȚI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, DUPĂ TIPOLOGIA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ, ANUL 2020.....	184
FIGURA 92 - NUMĂRUL DE STRUCTURI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, COMPARAȚIE MINISTERUL TURISMULUI – INS – BOOKING – AIRBNB, ANUL 2020.....	184
FIGURA 93 - EVOLUȚIA STRUCTURII TURIȘTILOR SOSIȚI ÎN PERIOADA 2014-2019 ȘI PONDEREA VIZITATORILOR STRĂINI VS. ROMÂNI ÎN ANUL 2019 ÎN JUDEȚUL SIBIU	187
FIGURA 94 SISTEMELE INFORMATICE UTILIZATE LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ.....	201
FIGURA 95 CUM EVALUAȚI, DIN EXPERIENȚA DUMNEAVOASTRĂ, NIVELUL COMPETENȚELOR PERSONALULUI ÎN DOMENIUL UTILIZĂRII ECHIPAMENTELOR ȘI PROGRAMELOR DIGITALE?	205
FIGURA 96 ÎN CE FAZĂ DE IMPLEMENTARE A CONCEPTULUI DE SMART CITY CONSIDERAȚI CĂ SE AFLĂ MUNICIPIUL MEDIAȘ?.....	207
FIGURA 97 CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE PRIORITATEA DE DEZVOLTARE INTELIGENTĂ A MUNICIPIULUI MEDIAȘ?	207
FIGURA 98 CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT SERVICIILE LOCALE CARE AR PUTEA BENEFICIA CEL MAI MULT ÎN URMA DEZVOLTĂRII DUPĂ UN CONCEPT SMART CITY?.....	208
FIGURA 99 VĂ RUGĂM SĂ EVALUAȚI DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE PENTRU URMĂTOARELE SERVICII PUBLICE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ - COOPERARE	209
FIGURA 100 – DIMENSIUNILE CHEIE ALE UNUI ORAȘ / DOMENIU INTELIGENT	227
FIGURA 101 – METODOLOGIA DE DIAGNOZĂ A NIVELULUI DE MATURITATE PENTRU UN ORAȘ INTELIGENT	228
FIGURA 102 – MATRICEA DE MATURITATE PENTRU MUNICIPIUL MEDIAȘ	229

LISTA DE TABELE

TABEL 1 – OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027	24
TABEL 2 - INDICATORII MIȘCĂRII NATURALE ȘI AI MIȘCĂRII MIGRATORII A POPULAȚIEI DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ COMPARAȚI CU ALTE NIVELURI TERITORIALE, ‰, 2019	44
TABEL 3 PRINCIPALII INDICATORI DEMOGRAFICI PRIVIND POPULAȚIA DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ PRIN COMPARAȚIE CU ALTE NIVELURI TERITORIALE, 2020.....	47
TABEL 4 - SITUAȚIA PROMOVABILITĂȚII LA NIVELUL SECUNDAR SUPERIOR PENTRU PROMOȚIA 2019-2020	55
TABEL 5 - NUMĂRUL ELEVILOR PROVENIȚI DIN MEDIUL RURAL SAU DIN GRUPURI SOCIO-ECONOMICE DEZAVANTAJATE AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC DE PĂRĂSIRE A EDUCAȚIEI, 2020.....	56
TABEL 6 TOP 3 CLASE CAEN DUPĂ RATA DE DESFIINȚARE A FIRMELOR DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ	75
TABEL 7 CLASAMENTUL DOMENIILOR DUPĂ NUMĂRUL DE COMPANII NOU ÎNFIINȚATE, RESPECTIV ÎNCHISE, 2018	78
TABEL 8 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCURI DE MUNCĂ VACANTE ÎN JUDEȚUL SIBIU (TOP 5 PROFESII), 2014-2019	83
TABEL 9 CLASAMENTUL PRIMELOR 15 COMPANII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DUPĂ CIFRA DE AFACERI, 2018.....	87
TABEL 10 CLASAMENTUL PRIMELOR 15 COMPANII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DUPĂ NUMĂRUL DE SALARIAȚI 2019.....	88
TABEL 11 CÂȘTIGUL SALARIAL NOMINAL MEDIU NET LUNAR DIN JUDEȚUL SIBIU PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE (SECȚIUNI CAEN-PRIMELE 15) 2019	90
TABEL 12 COMPETITIVITATEA ECONOMIEI MUNICIPIULUI MEDIAȘ ÎN CONTEXT NAȚIONAL (CLASE CAEN)	92
TABEL 13 COMPETITIVITATEA ECONOMIEI MUNICIPIULUI MEDIAȘ ÎN CONTEXT NAȚIONAL (SECȚIUNI CAEN)	93
TABEL 14 – DISTANȚA FAȚĂ DE PRINCIPALELE AEROPORTURI DIN PROXIMITATEA MUNICIPIULUI MEDIAȘ.....	122
TABEL 15 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE INFRAȚIUNI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2015-2019	145
TABEL 16 - ÎNCĂRCAREA PROFESORILOR ȘI A INFRASTRUCTURII EDUCAȚIONALE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN ANUL 2019	150
TABEL 17 - POZIȚIILE OCUPATE ÎN CLASAMENTUL PRIVIND VITALITATEA CULTURALĂ A ORAȘELOR, PE INDICATORI	173
TABEL 18 - TOP 5 SECTOARE CREATIVE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ	176

TABEL 19 - EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI AI CIRCULAȚIEI TURISTICE PENTRU PERIOADA 2014-2019185

TABEL 20 - SEZONALITATEA ACTIVITĂȚII TURISTICE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN ANUL 2019186

INTRODUCERE

Conceptul de „Smart City” sau oraș inteligent¹ are la bază utilizarea tehnologiei pentru a susține dezvoltarea durabilă și incluzivă. Astfel, noțiunea de oraș inteligent este dezvoltată în jurul conceptului de dezvoltare durabilă, așa cum a fost el definit în Raportul de la Brundtland în 1987:

„Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

Tehnologia informației și comunicațiilor este în contextul strategiei un instrument pentru a obține un oraș mai durabil, deschis și prietenos cu cetățenii lui și nu reprezintă un scop în sine. Astfel, indicatorii de „smart city” folosiți în analiza situației existente reprezintă un mix între indicatori aferenți orașelor durabile (ex. km piste biciclete, nr. clădiri eficiente energetic, etc.) și indicatori care fac referire la infrastructura tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și modul de utilizare al acesteia. Portofoliul de proiecte dezvoltat în cadrul strategiei are în vedere folosirea TIC pentru a ameliora sau rezolva probleme, pentru a le înțelege și monitoriza mai bine sau pentru a valorifica anumite elemente de potențial.

Strategia Smart City orizont 2027 a municipiului Mediaș face parte din proiectul: **Resurse Integrate pentru o Dezvoltare Locală Sustenabilă** (MySMIS: 129622), finanțat din Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea capacității administrative a Municipiului Mediaș prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin simplificarea procedurilor administrative, corelată cu introducerea de metode electronice de gestionare și management a documentelor administrative, fapt ce va determina creșterea calității actului administrativ pe termen lung.

Obiectivele specifice includ:

Obiectiv specific 1 - Dezvoltarea capacității de planificare strategică la nivelul administrației publice locale din Municipiul Mediaș prin realizarea Strategiei Smart City orizont 2027 și a Strategiei de Dezvoltare Durabilă pentru perioada 2021-2027;

Obiectiv specific 2 - Eficientizarea și simplificarea serviciilor furnizate cetățenilor de către Primăria Municipiului Mediaș prin implementarea unei soluții de portal cu servicii digitale pentru cetățeni, managementul documentelor, ERP și retrodigitalizarea arhivei.;

Obiectiv specific 3 - Întărirea capacității instituționale în cadrul Primăriei Municipiului Mediaș prin specializarea funcționarilor publici pe teme specifice proiectului (planificare strategică și utilizarea noului sistem informatic) ceea ce va determina motivarea și mobilizarea acestora în direcția inovației și în oferirea de servicii publice de calitate către cetățeni.

¹ Denumirea în limba românească folosită în continuare în acest document

1. CONTEXT

1.1. CONTEXT STRATEGIC

Strategia Smart City pentru municipiul Mediaș, prin complexitatea ariilor tematice și prin abordarea integrată pe care o propune, acoperă o varietate de obiective și direcții de acțiune frecvente incluse pe agenda de priorități globală. De aceea, demersul de planificare strategică trebuie să aibă în vedere contextul strategic la nivel european, definit în cadrul strategiilor existente dar și în noile documente ce trasează cadrul strategic viitor, și totodată, acesta trebuie să ia în considerare prioritățile, obiectivele și preocupările la nivel global privind atenuarea impactului schimbărilor climatice asupra mediului și a necesității de dezvoltare durabilă.

Preocuparea instituțiilor europene dar și a celor la nivel global pentru obiectivele de reducere a emisiilor de carbon se reflectă într-o serie de documente strategice, prezentate pe larg în secțiunile următoare, din care cele cu impact direct pentru perioada implementării strategiei se referă la obiectivele de politică cuprinse în Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune² privind orientările strategice ale cadrului multianual de finanțare a politicii de coeziune 2021-2027. Principalele obiective de politică relevante pentru prezenta strategie sunt evidențiate în continuare:

- **O Europă mai inteligentă** – prin promovarea transformării economice inovatoare și inteligente;
- **O Europă mai verde** – prin promovarea unei tranziții energice juste și ecologice, a investițiilor în economia verde sau albastră, a economiei circulare, a adaptării climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor;
- **O Europă mai conectată** – prin îmbunătățirea mobilității și a conectivității TIC la nivel regional;
- **O Europă mai socială** – prin implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale și sprijinirea calității ocupării forței de muncă, a educației și formării de competențe, a incluziunii sociale și a accesului egal la asistență medicală.
- **O Europă mai aproape de cetățeni** – prin încurajarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și costiere, precum și a inițiativelor locale.

În continuare sunt prezentate principalele documente strategice, de la nivel global către nivelul național, și sunt evidențiate obiectivele, direcțiile de acțiune și prioritățile identificate în cadrul acestora, relevante pentru elaborarea Strategiei Smart City Mediaș:

² Propunerea de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize.

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0009.03/DOC_1&format=PDF

1.1.1. NIVELUL GLOBAL

La nivel global politicile de dezvoltare urbană durabilă s-au concretizat într-un demers strategic mai larg al Națiunilor Unite, respectiv Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite 2030 (UNSDG2030). Acestea au fost definite în cadrul Summit-ului privind dezvoltarea din septembrie 2015, în urma căruia a rezultat **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. În cadrul acestui demers au fost identificate o serie de 17 obiective de dezvoltare în toate domeniile esențiale ale societății umane, respectiv:

FIGURA 1 – OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Sursa: Guvernul României, 2018. Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 - p. 19

Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru orizontul de timp 2030 în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei. Așa cum era de așteptat, subiectele de mediu și cele privind reducerea disparităților prin îmbunătățirea infrastructurii și a accesului la servicii mai bune pentru toți cetățenii au primit un caracter strategic. În acest sens, obiectivele de dezvoltare durabilă care acoperă sfera mobilității urbane și a orașelor inteligente sunt:

- Obiectivul DD 9 – **Industrie inovație și infrastructură** – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
- Obiectivul DD 10 – **Inegalități reduse** – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta;
- Obiectivul DD 11 – **Orașe și comunități durabile** – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile;
- Obiectivul DD – **Acțiune climatică** – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

Obiectivul de dezvoltare durabilă care integrează cel mai mult intervențiile care au ca obiectiv **aplicarea tehnologiilor inteligente** în dezvoltarea politicilor de mobilitate urbană și reducere a

emisiilor poluante este Obiectivul de dezvoltare durabilă 11, care include obiective specifice precum:

- 11.2 – asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, accesibile, accesibile și sustenabile pentru toți, îmbunătățind siguranța rutieră, în special prin extinderea transportului public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor din situații vulnerabile, femeilor și copiilor, persoanele cu dizabilități și persoanele în etate, până în 2030;
- 11.3 – consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității de planificare și gestionare a așezărilor umane pe baze participative, integrate și sustenabile în toate țările, până în 2030;
- 11.6 – reducerea impactului negativ asupra locuitorilor orașelor, inclusiv acordând o atenție deosebită calității aerului și gestionării municipale a deșeurilor;
- 11.A – susținerea legăturilor economice, sociale și de mediu pozitive între zonele urbane, peri-urbane și cele rurale prin consolidarea capacității de planificare a dezvoltării la nivel național și regional;
- 11.B – creșterea substanțială a numărului de orașe și așezări umane care adoptă și implementează politici și planuri integrate în vederea incluziunii, eficienței resurselor, atenuării și adaptării la schimbările climatice, reziliența la dezastre și dezvoltarea și punerea în aplicare, în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030, a politicilor de gestionare holistică a riscului de dezastre la toate nivelurile.

În vederea abordării obiectivelor specifice stabilite prin Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 11, Uniunea Internațională de Telecomunicații (ITU) și Comisia Economică pentru Europa a ONU (CEE-ONU) au lansat "United for Smart Sustainable Cities" (U4SSC) în 2016. U4SSC a avut scopul de a facilita dezvoltarea indicatorilor de performanță cheie recunoscuți la nivel internațional (KPI) care permit orașelor să stabilească obiective și să măsoare progresele în ceea ce privește politicile de adoptare a tehnologiilor inteligente și cele de transformare cu ajutorul tehnologiilor sustenabile. Indicatorii dezvoltați se încadrează în cinci categorii generale:

- utilizarea TIC;
- infrastructura fizică;
- echitatea și incluziunea socială;
- calitatea vieții;
- durabilitatea mediului.

Pentru crearea de orașe inteligente, ITU și experții implicați au stabilit că este necesară o infrastructură de încredere capabilă să sprijine un volum enorm de aplicații și servicii bazate pe TIC, care, la rândul său, necesită o aderență coordonată la standarde comune care să asigure deschiderea și interoperabilitatea. În acest sens, ITU dezvoltă standarde internaționale pentru a permite dezvoltarea coordonată a tehnologiilor Internet of Things și aplicarea acestora în orașele inteligente.

ITU susține că tehnologiile digitale oferă posibilitatea de a dezvolta sisteme urbane mai inteligente și mai favorabile incluziunii, în cazul în care deșeurile, costurile și impactul ecologic sunt minimizezate și în care operațiunile și procesele urbane țin tot mai mult cont de părțile interesate implicate, sporind calitatea vieții pentru toți actorii implicați.

OBIECTIVELE NOII AGENDE URBANE – HABITAT III, 2017

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă stabilite de ONU la nivel mondial, destinate politicilor de dezvoltare urbană durabilă au fost adoptate în cadrul Conferinței Habitat III a ONU sub denumirea de Noua Agendă Urbană. Aceasta conține orientările necesare pentru ca orașele din toată lumea să fie mai favorabile incluziunii, mai ecologice, mai sigure și mai prospere. Ele au fost adoptate de Comisia Europeană prin intermediul a trei angajamente:

Punerea în aplicare a noii Agende urbane prin intermediul Agendei urbane a UE – Agenda urbană a UE a fost concepută astfel încât orașele să aibă un cuvânt de spus în procesul de elaborare a politicilor. Cu cele 12 teme prioritare, guvernanta pe mai multe niveluri și accentul pus asupra învățării reciproce, Agenda urbană a UE contribuie la punerea în aplicare a noii Agende urbane în cadrul Uniunii Europene și în parteneriat cu părțile interesate din mediul urban – nu doar orașele, ci și întreprinderile, ONG-urile și reprezentanții statelor membre și ai instituțiilor UE.

Planurile de acțiune pentru cele 12 teme prioritare – Acestea includ recomandări în materie de politici, bune practici și proiecte care urmează să fie partajate și aplicate pe scară mai largă în UE.

Elaborarea unei definiții armonizate la nivel mondial a noțiunii de oraș – Aceasta ar facilita cadrul pe baza căruia orașele din toată lumea ar putea compara datele, stabili criterii de referință și asigura o mai bună monitorizare. Instrumentul utilizat este o bază de date online, precum și o listă mondială a orașelor care să includă principalele lor caracteristici.

Promovarea cooperării între orașe în domeniul dezvoltării urbane durabile, în spiritul rețelei URBACT finanțate de UE și din metodologia programului de cooperare urbană internațională (IUC) al UE, aplicat la nivel mondial. De asemenea, o platformă de relaționare online va oferi orientări și va permite cooperarea la nivel transregional.

Declarația Ministerială de la Geneva pe Locuire și Dezvoltare Urbană Durabilă susține prioritățile Agendei Urbane – Habitat III și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. În cadrul declarației sunt evidențiate potențialul TIC, tranziția către economia cunoașterii și nevoia de a susține dezvoltarea de orașe inteligente pentru a crește calitatea vieții luând însă în considerare și provocări cum ar fi: intimitatea, securitatea și apărarea intereselor publice. Alte provocări evidențiate în cadrul Declarației Ministerială de la Geneva pe Locuire și Dezvoltare Urbană Durabilă sunt: accesibilitatea locuințelor (din punct de vedere financiar), schimbările climatice, întărirea legăturilor urban rural și planificarea orientată către cetățean. Pentru a preîntâmpina aceste provocări în prin Declarația de la Geneva sunt promovate:

- Locuirea accesibilă;
- Inovarea, incluziunea și ameliorarea perspectivelor de viitor pentru tineri;
- Ameliorarea și eficientizarea serviciilor publice pentru a susține dezvoltarea durabilă și echilibru de gen;
- Locuire incluzivă care ține cont de persoane cu dizabilități și vârstnici;
- Integrarea provocărilor de mobilitate și sănătate publică în procesul de planificare;
- Orașe verzi, compacte și reziliente;
- Revitalizarea fondului construit, eficientizare termică și transferul către surse regenerabile de energie;
- Integrarea soluțiilor TIC în gestiunea orașelor ținând cont de confidențialitate și securitate;
- Întărirea guvernantei, mai ales la nivel de comunitate (asociații de proprietari etc.).

1.1.2. NIVELUL EUROPEAN

Prioritățile la nivel european sunt stabilite printr-o serie de documente strategice și de politică publică, regulamente și recomandări, dintre care amintim:

- Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune, 29 mai 2018 (conține obiectivele Politicii de Coeziune pentru perioada de programare 2021-2027);
- Politicile și regulamentele europene în domeniul dezvoltării regionale și urbane;
- Politicile și regulamentele europene în domeniul mobilității și transporturilor;
- Politici și regulamente europene în domeniile tranziției digitale și e-governanței;
- Planurile de acțiune ale Parteneriatelor ce constituie Agenda urbană pentru UE;
- Obiectivele Noii Agende Urbane – Habitat III, 2017;
- Strategia Europa 2020;
- Mobilitate urbană durabilă: context de politici, 2017;
- Agenda digitală pentru Europa 2020;
- Planul de acțiune al UE privind guvernarea electronică 2016-2020;
- Declarația ministerială de la Tallinn privind guvernarea electronică, 2017;
- Ghiduri, instrumente, politici elaborate de Parteneriatul european pentru inovare în privința orașelor și comunităților inteligente (EIP-SCC);

După anul 2014, la nivel strategic european se operează conform obiectivelor stabilite prin **Strategia Europa 2020** pentru o creștere inteligentă, care acoperă, prin cele 5 obiective strategice, arii specifice precum:

- **creșterea inteligentă**, prin dezvoltarea cunoștințelor și a inovării;
- **creșterea durabilă**, bazată pe o economie mai ecologică, mai eficientă în gestionarea resurselor și mai competitivă;
- **creșterea favorabilă incluziunii**, vizând consolidarea ocupării forței de muncă, a coeziunii sociale și teritoriale.

Pentru implementarea celor 5 obiective strategice stabilite prin Strategia Europa 2020, Comisia Europeană a elaborat și prezentat 7 inițiative emblematică care trebuie puse în aplicare la nivel european în țările UE, după cum urmează:

- „O Uniune a inovării” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;
- „Tineretul în mișcare” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;
- „O agendă digitală pentru Europa” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;
- „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;

- „O politică industrială adaptată erei globalizării” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;
- „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;
- „Platforma europeană de combatere a sărăciei” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Aceste inițiative trebuie combinate în mod eficient pentru obținerea unor rezultate sustenabile și în acord cu țintele stabilite prin Strategie.

Pentru a sprijini redresarea economică a Europei, dar mai ales pentru a asigura o creștere durabilă și inteligentă, care promovează incluziunea socială, Uniunea Europeană a dezvoltat **Agenda Digitală Europa 2020**, având ca obiectiv principal dezvoltarea unei piețe digitale unice. Agenda Digitală pentru Europa 2020 sprijină următoarele:

- Pilonul I - Piața digitală unică - permite accesul transfrontalier gratuit la servicii online și divertisment;
- Pilonul II - Interoperabilitate și standarde - permite integrarea dispozitivelor, aplicațiilor, datelor și serviciilor necesare interacțiunii transfrontaliere;
- Pilonul III - Încrederea și securitatea - Creșterea încrederii utilizatorilor de internet în serviciile electronice și tranzacțiile online pentru a stimula consumul de servicii TIC;
- Pilonul IV - Acces rapid și ultra-rapid la Internet - vizează investirea în infrastructura de bandă largă pentru a beneficia de cele mai recente tehnologii și servicii electronice;
- Pilonul V - Cercetare și inovare în domeniul TIC - stimulează finanțarea adecvată pentru creșterea avantajului competitiv în domeniul TIC;
- Pilonul VI - Creșterea nivelului de competențe și abilități digitale - creează o punte către diviziunea digitală pentru toți consumatorii, astfel încât aceștia să poată beneficia în mod egal și pe deplin de avantajele serviciilor TIC;
- Pilonul VII - Beneficiile TIC pentru societatea europeană - se concentrează pe capacitatea TIC de a reduce consumul de energie, de a sprijini populația în vârstă, de a revoluționa serviciile de sănătate și de a furniza servicii publice mai bune.

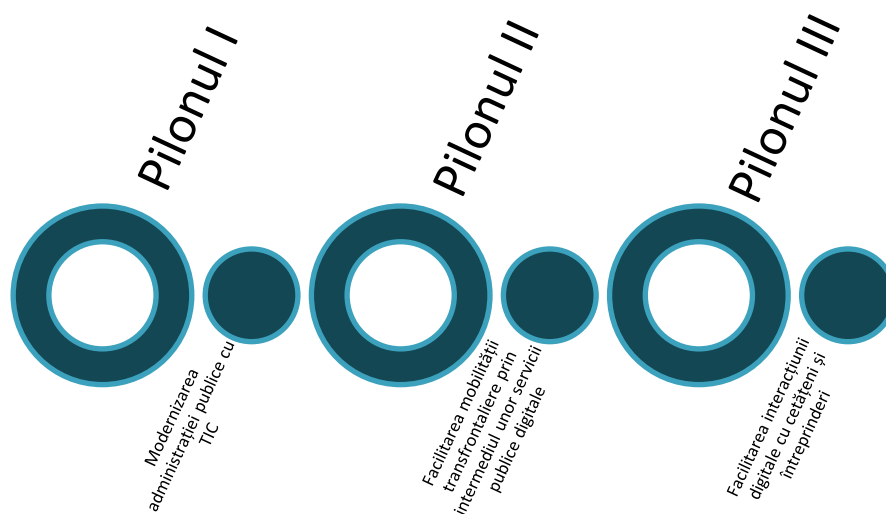
Totodată, în cadrul Agendei Digitale pentru Europa 2020, au fost preluate și obiectivele legate de domeniul economiei digitale. Aceasta prevede o serie de intervenții destinate creșterii procentului de servicii publice livrate cetățenilor prin intermediul tehnologiei digitale și a internetului. Astfel, sunt prevăzute, printre altele, măsuri de extindere a accesului rapid și ultra-rapid la Internet prin investiții pentru infrastructura în bandă largă, creșterea nivelului de alfabetizare digitală, a competențelor și a incluziunii pentru toți consumatorii, dar mai ales transferul beneficiilor TIC în societate, prin capacitatea TIC de a reduce consumul de energie și de a furniza servicii publice mai bune.

Planul de Acțiune al UE privind Guvernarea Electronică 2016-2020 preia direcțiile strategice stabilite prin Agenda Digitală Europa 2020 prin care administrațiile și instituțiile publice din UE ar trebui să fie deschise, eficiente și favorabile incluziunii, oferind servicii publice fără frontiere, personalizate, ușor de folosit și digitale pentru toți cetățenii și toate întreprinderile. În acest scop, sunt utilizate abordări inovatoare pentru dezvoltarea și furnizarea de servicii publice, în special prin utilizarea noilor tehnologii digitale pentru facilitarea interacțiunilor dintre administrație și cetățeni/firme. Acest plan se bazează pe următoarele principii:

- digital în mod implicit, care furnizează servicii pe cale digitală, ca opțiune preferată, prin intermediul unui punct de contact unic;
- principiul „doar o singură dată”, care asigură faptul că cetățenii și întreprinderile furnizează o anumită informație doar o singură dată unei administrații publice;
- incluziune și accesibilitate: servicii publice digitale care să fie favorabile incluziunii și să răspundă diferitelor tipuri de nevoi, cum ar fi nevoile persoanelor cu handicap;
- deschidere și transparență: administrații publice care fac schimb de informații și de date între ele și le permit cetățenilor și întreprinderilor să acceseze propriile date, colaborând cu întreprinderi și alte părți pentru conceperea serviciilor;
- caracter transfrontalier, cu servicii publice digitale disponibile la nivel transfrontalier, prevenind continuarea fragmentării și asigurând mobilitate în cadrul pieței unice a UE;
- interoperabilitate, cu servicii concepute să funcționeze fără discontinuități în întreaga piață unică și în cadrul organizațiilor;
- credibilitate și securitate, cu inițiative care depășesc simpla conformitate cu cadrul juridic privind protecția datelor cu caracter personal și a vieții private și securitatea sistemelor informatice.³

Planul de acțiune este organizat în jurul a trei piloni:

FIGURA 2 – CEI TREI PILONI AI PLANULUI DE ACȚIUNE AL UE PRIVIND GUVERNAREA ELECTRONICĂ

Sursa: Prelucrare proprie

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:4301896>

Obiectivele ambițioase stabilite prin Agenda Digitală și Planul de acțiune al UE în domeniul guvernării electronice au fost reconfirmate în cadrul Summitului European de la Tallinn, Estonia, în domeniul tehnologiilor digitale, din 2017, în care au fost reconfirmate prioritățile Uniunii Europene în domeniul digitalizării administrației publice și a serviciilor oferite către cetățeni și firme, eforturile de alfabetizare digitală a populației, implicarea companiilor și structurilor de cercetare în domeniul în demersurile de integrare a tehnologiilor IC în economie și dezvoltarea infrastructurilor aferente în vederea susținerii transformărilor din domeniu.

Agenda Urbană pentru UE, lansată în mai 2016 prin Pactul de la Amsterdam, este un alt document strategic sectorial important, care promovează cooperarea dintre statele membre, orașe, Comisia Europeană și alți actori interesați pentru a stimula creșterea, calitatea locuirii și inovarea în orașele Europei și îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane. Modalitățile de implementare a politicilor se referă, printre altele, la îmbunătățirea reglementării, a finanțării și a cunoștințelor, dar se pot extinde și la politici, guvernare și practici.

Obiectivul **Planului de Acțiune Stabilizat de Parteneriatul Pentru Tranziția Digitală** este de a oferi cetățenilor servicii publice îmbunătățite, de a sprijini orașele europene în exploatarea posibilităților de digitalizare și de a ajuta întreprinderile europene să dezvolte noi inovații și să creeze noi oportunități de afaceri pentru piețele mondiale. Parteneriatul pentru tranziția digitală pune accentul pe crearea și oferirea de soluții europene pe piețele globale de digitalizare. În acest context, orașele joacă un rol central, deoarece furnizează servicii pentru cetățenii lor și creează condiții pentru întreprinderi. Există 15 acțiuni propuse prin acest document organizate în șase teme:

Generalizarea și difuzarea competențelor digitale pentru toți cetățenii:

- Acțiunea 1: Integrarea cadrului UE de competențe digitale pentru cetățeni în utilizarea zilnică;
- Acțiunea 2: Instrumentul digital de vecinătate;
- Acțiunea 3: Creșterea capacităților și răspândirea proiectelor pilot în regiuni și orașe;

Activarea și implementarea eGuvernării centrate pe cetățean:

- Acțiunea 4: Sprijinirea orașelor în dezvoltarea unui model de guvernare electronică orientat spre utilizator;
- Acțiunea 5: Dezvoltarea Indicelui Economiei și Societății Digitale (DESI) la nivel local („DESI local”);

Crearea de valoare adăugată prin intermediul accesului liber și echitabil la date deschise/publice/ personale:

- Acțiunea 6: Crearea unei taxonomii a datelor la nivel european;
- Acțiunea 7: Accesul și reutilizarea datelor din sectorul privat de interes general de către autoritățile publice;
- Acțiunea 8: Specificarea și monitorizarea datelor standardizate privind utilizarea planificată a terenurilor pentru procesele formale și informale de participare la planificarea urbană;
- Acțiunea 9: „MyData” în tranziția digitală – Elaborarea unei foi de parcurs europene privind „MyData”;

Accelerarea și adoptarea tehnologiilor digitale emergente în orașe:

- Acțiunea 10: Dezvoltarea acceleratorului de inovare și diseminare;
- Acțiunea 11: Sprijinirea experimentării tehnologiilor digitale emergente;
- Acțiunea 12: Implementarea cadrului digital pentru tehnologiile emergente din cadrul infrastructurii digitale;

Utilizarea modelului de afaceri pentru a gestiona tranziția digitală urbană:

- Acțiunea 13: Co-crearea unei abordări de tipul modelului de afaceri pentru orașe;
- Acțiunea 14: Elaborarea unei reglementări 5G pentru micro-operatorii locali din orașe;

Consolidarea capacității orașelor de a acționa în cadrul tranziției digitale:

- Acțiunea 15: Implementarea tranziției digitale în orașele europene.

Planurile de activități propuse de Parteneriate precum cele ce vizează Calitatea aerului, Utilizarea durabilă a terenurilor, Tranziția energetică, Adaptare climatică sunt, de asemenea, relevante în mod direct în elaborarea Strategiei Smart City Mediaș.

Declarația de E-guvernare de la Tallinn conturează următoarele principii, ce vizează dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică:

- **“Digital-by-default”, incluzivitate și accesibilitate**

Primul principiu al Declarației de la Tallinn se referă la faptul că cetățenii ar trebui să aibă posibilitatea de a utiliza mediul online pentru a interacționa cu administrațiile publice și ar trebui să aibă competențele necesare dacă decid să facă acest lucru. În acest sens, autoritățile ar trebui să elaboreze servicii publice digitale care să fie orientate către utilizator, avându-l pe acesta în prim plan, precum și să instruiască cetățenii și să promoveze noile servicii dezvoltate.

În plus, deoarece eficiența este una dintre principalele orientări ale transformării digitale, acest principiu se referă, de asemenea, la reducerea birocrăției și a interacțiunilor inutile între cetățeni și administrațiile publice, prin restructurarea proceselor din jurul reutilizării datelor.

- **“Once only”**

Al doilea principiu al Declarației de la Tallinn urmărește reducerea sarcinii administrative prin deschiderea datelor și sporirea colaborării și a schimbului între toate nivelurile de guvernare care există în interiorul unei țări și, dacă este posibil, și cu alte țări, în spiritul interoperabilității. Aceasta va implica o structură similară pentru colectarea și stocarea informațiilor despre cetățeni, afaceri, ONG-uri, instituții și procese sau tranzacții între ele, astfel încât datele vor fi ușor de găsit și accesibile tuturor părților interesate, în aceeași limbă comună, dar și o cultură de reutilizare care este posibilă numai prin transparență totală și date complet digitalizate.

- **Încredere și securitate**

Una dintre cele mai mari probleme abordate în Declarația de la Tallinn este punerea în aplicare a Regulamentului privind identificarea electronică (eID) și întreaga structură de sprijin care ar permite tranzacțiile electronice pe piața internă (eIDAS). Acest principiu se referă, de asemenea, la importanța securității și a identificării corecte în cadrul eIDAS, dar dorește, de asemenea, să permită sectorului privat să utilizeze sistemele eID pentru a-și asigura serviciile digitale.

- **Deschidere și transparență**

Principiul deschiderii și transparenței se referă nu numai la faptul că toate sau cele mai multe informații sunt publice și de o anumită calitate, dar și la ușurința vizualizării și utilizării prin

interfețe ușor de utilizat și prin posibilitatea de gestionare a datelor de către cetățeni - pentru datele lor personale, sau de către administrațiile publice - procesele de guvernare și serviciile publice.

- **Interoperabilitate implicită**

Aceasta se referă în primul rând la principalele soluții standardizate în țări europene, cum ar fi eID, eSignature, eDelivery, eProcurement și eInvoicing în toate domeniile, pentru a evita duplicarea și pentru a crește interoperabilitatea între state printr-un cadru comun. Acest lucru promovează, de asemenea, programele și regulamentele cu privire la modul în care sectorul privat poate adopta aceleași aplicații pe care administrațiile publice le-au creat.

- **Aționarea orizontală a pașilor politici**

Ultimul principiu al Declarației de la Tallinn se referă la măsurile orizontale care ar ajuta la optimizarea celor mai bune principii. Acest lucru, desigur, începe cu creșterea abilităților digitale ale forței de muncă publice la toate nivelurile de guvernare, deoarece fără aceasta nu ar putea fi implementate servicii publice digitale.

A doua măsură ar fi angajamentul tuturor structurilor de guvernare de a utiliza analizele de date, chiar și date importante în crearea și dezvoltarea serviciilor publice și unul dintre cei mai importanți factori pentru luarea deciziilor.

Deoarece în realitate nivelurile de dezvoltare digitală diferă foarte mult de la o țară la alta și de la un oraș la altul, apare necesitatea transferului de bune practici, fapt ce a fost acoperit de acest principiu. Alte aspecte orizontale sunt surse de finanțare dedicate pentru tranziția digitală, experimentarea aplicațiilor TIC și nu în ultimul rând, redefinirea serviciilor publice prin supunerea transformării digitale.

Un alt document relevant la nivel european este **Agenda Teritorială** din 2011, ce pornește de la o suită de provocări cu care teritoriul european se confruntă:

- Expunerea sporită la globalizare: transformările structurale după criza economică globală;
- Provocările integrării europene și interdependența crescândă a regiunilor;
- Provocări demografice și sociale diverse din punct de vedere teritorial, segregarea grupurilor vulnerabile;
- Schimbările climatice și riscurile legate de mediu: efecte diverse din punct de vedere geografic;
- Provocările energetice se situează în prim - plan și amenință competitivitatea regională;
- Pierderea biodiversității, vulnerabilitatea naturală, a peisajului și a patrimoniului cultural.

Aceste provocări sunt valabile și în prezent și afectează bunăstarea regiunilor europene adâncind disparitățile în interiorul teritoriului european. Pentru a combate provocările enumerate mai sus, Agenda Teritorială stabilește o serie de priorități:

- Promovarea dezvoltării teritoriale policentrice și echilibrate;
- Încurajarea dezvoltării integrate în orașe, regiuni rurale și specifice;
- Integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și transnaționale;
- Asigurarea competitivității globale a regiunilor pe baza economiilor locale puternice;
- Îmbunătățirea conexiunilor teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi;
- Gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor.

Aceste priorități stau la baza formulării programelor europene și a politicii de coeziune. Agenda teritorială este în proces de revizuire și ar trebui să fie definitivată în cadrul președinției Germania la UE (iulie-decembrie 2020).

În ceea ce privește noul ciclu de programare 2021-2027, pe plan european, cel mai important document strategic pentru următorul exercițiu financiar este **Propunerea de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize**, din mai 2018, prin care Comisia Europeană propune o nouă abordare strategică pentru Politica de Coeziune. Astfel, aceasta va fi ghidată de următoarele cinci obiective principale:

- **O Europă mai inteligentă** – prin promovarea transformării economice inovatoare și inteligente;
- **O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon** – prin promovarea unei tranziții energice juste și ecologice, a investițiilor în economia verde sau albastră, a economiei circulare, a adaptării climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor;
- **O Europă mai conectată** – prin îmbunătățirea mobilității și a conectivității TIC la nivel regional;
- **O Europă mai socială** – prin implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale și sprijinirea calității ocupării forței de muncă, a educației și formării de competențe, a incluziunii sociale și a accesului egal la asistență medicală.
- **O Europă mai aproape de cetățeni** – prin încurajarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și costiere, precum și a inițiativelor locale.

În acest document cadru de politică, există mai multe obiective care acoperă aria de acțiune a Strategiei Smart City Mediaș.

În propunerea Comisiei Europene pentru bugetul 2021-2027, România are alocate 27 miliarde de euro prin Politica de Coeziune, ceea ce înseamnă cu 8% în plus față de perioada de programare 2014-2020.

TABEL 1 – OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
1. O Europă mai inteligentă	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	CCO 01 – Întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru inovare CCO 02 – Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	CCR 01 – IMM-uri care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare
	(ii) Fructificarea avantajelor	CCO 03 – Întreprinderi și	CCR 02 – Utilizatori suplimentari de noi

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta produse, servicii și aplicații digitale	produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi și instituții publice
	(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	CCO 04 – IMM-uri care beneficiază de sprijin pentru a crea locuri de muncă și creștere economică	CCR 03 – Locuri de muncă create în IMM-urile care beneficiază de sprijin
	(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	CCO 05 – IMM-uri care investesc în dezvoltarea competențelor	CCR 04 – Angajați ai IMM-urilor care beneficiază de formare în vederea dezvoltării competențelor
2. O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon	(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică	CCO 06 – Investiții în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice	CCR 05 – Beneficiari cu o clasificare energetică îmbunătățită
	(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile	CCO 07 – Capacitate suplimentară de producție a energiei din surse regenerabile	CCR 06 – Volum de energie din surse regenerabile suplimentar produsă
	(iii) Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente	CCO 08 – Sisteme digitale de gestionare dezvoltate pentru rețele inteligente	CCR 07 – Utilizatori suplimentari conectați la rețele inteligente
	(iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre	CCR 08 – Populația suplimentară care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor, incendiilor forestiere și a altor dezastre naturale legate de climă

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	(v) Promovarea gestionării durabile a apelor	CCO 10 – Capacități noi sau modernizate pentru tratarea apelor uzate	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre
	(vi) Promovarea tranziției la o economie circulară	CCO 11 – Capacități noi sau modernizate pentru reciclarea deșeurilor	CCR 10 – Deșeuri suplimentare reciclate
	(vii) Dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii ecologice în mediul urban și reducerea poluării	CCO 12 – Suprafața infrastructurii verzi în zonele urbane	CCR 11 – Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului
3. O Europă mai conectată	(i) Îmbunătățirea conectivității digitale	CCO 13 – Gospodării și întreprinderi suplimentare care beneficiază de acoperire prin rețele în bandă largă de foarte mare capacitate	CCR 12 – Gospodării și întreprinderi suplimentare cu abonamente la servicii de bandă largă prin rețele de foarte mare capacitate
	(ii) Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	CCO 14 – Rețeaua TEN-T rutieră: Drumuri noi și modernizate	CCR 13 – Timp câștigat datorită îmbunătățirii infrastructurii rutiere
	(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și	CCO 15 – Rețeaua TEN-T feroviară: Căi ferate noi și modernizate	CCR 14 – Numărul anual de pasageri deserviți de transporturi feroviare îmbunătățite

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	a mobilității transfrontaliere		
	(iv) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile	CCO 16 – Extinderea și modernizarea liniilor de tramvai și de metrou	CCR 15 – Numărul anual de utilizatorii deserviți de linii de tramvai și de metrou noi și modernizate
4. O Europă mai socială	(i) Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale	CCO 17 – Numărul anual de șomeri care beneficiază de servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă	CCR 16 – Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă care utilizează anual servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă
	(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	CCO 18 – Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului	CCR 17 – Numărul anual de utilizatorii care beneficiază de infrastructuri noi sau modernizate de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului
	(iii) Îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migraților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale	CCO 19 – Capacități suplimentare ale infrastructurilor de primire înființate sau modernizate	CCR 18 – Numărul anual de utilizatori care beneficiază de infrastructuri de primire noi și îmbunătățite și de locuințe
	(iv) Asigurarea egalității de acces la asistență medicală prin dezvoltarea	CCO 20 – Capacități noi sau modernizate pentru	CCR 19 – Populația cu acces la servicii de sănătate îmbunătățite

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	infrastructurii, inclusiv la asistență primară	infrastructurile din domeniul sănătății	
5. O Europă mai aproape de cetățeni	(i) Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a dezvoltării patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	CCO 21 – Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare urbană integrată	

Perioada post-2020 marchează o creștere substanțială a resurselor alocate pentru domeniile cercetare-inovare și tehnologii digitale (+160%), dar și pentru domeniul dedicat atenuării schimbărilor climatice și mediu înconjurător.

La nivel național, creșterea va fi de aproximativ 65% pentru primele 2 obiective de politică, cu o creștere de 35 % alocată **Obiectivului Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă** și 30 % în plus pentru realizarea intervențiilor aferente **Obiectivului Prioritar 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon - 30%**. Complementar, se vor mai susține intervenții prin **Obiectivul Prioritar 5 – O Europă mai aproape de cetățeni** - Sprijin pentru dezvoltare urbană, cu o alocare minimă din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) de minim 6%. Toate aceste dezvoltări strategice la nivelul UE avantajează și stimulează demersul de dezvoltare a Strategiei Smart City Mediaș. Desigur, proiectele TIC, specifice orașelor inteligente sunt relevante și funcționează ca un catalizator și pentru intervenții finanțate sub celelalte obiective tematice. Un exemplu ar fi sistemele TIC orientate către protecția mediului și reziliență (obiectivul 2).

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii – șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice, primirea și integrarea migraților –, pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultra periferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare inițiate și coordonate la nivel local. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane. Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Alte documente subsecvente relevante pentru perioada post-2020 în contextul acestui demers de planificare strategică sunt:

Inițiativa Urbană Europeană/ European Urban Initiative (EUI), un nou instrument de sprijin pentru orașe, bazat pe prioritățile tematice ale Agendei urbane pentru UE, care acoperă toate zonele urbane. Acesta beneficiază de o alocare de 500 000 000 EUR, sub managementul direct sau indirect al Comisiei Europene. Inițiativa trebuie să acopere toate zonele urbane și să sprijine Agenda Urbană pe trei direcții principale de sprijin:

- creșterea/ consolidarea capacității – prin susținerea unor rețele de cooperare, bune practici și transferabilitate, instruire și suport (pe baza URBACT, UDN și a altor inițiative pilot);
- acțiuni inovatoare - Proiecte inovatoare pentru identificarea și testarea de noi soluții în zona dezvoltării urbane durabile, relevante la nivelul UE (pe baza experienței UIA și a altor programe);
- sprijinirea dezvoltării cunoștințelor, elaborării politicilor și comunicării – prin Sprijinirea politicilor bazate pe date (evidence-based), valorificând rezultatele și expertiza din teren și de la furnizorii de cunoștințe (ESPON, JRC, JPI Urban Europe, Horizon Europe) - platformă de cunoștințe.

Agenda Urbană pentru UE (2016) este o inițiativă inovatoare de politică urbană ce poate oferi exemple pentru strategiile și instrumentele de dezvoltare urbană prin promovarea cooperării între Statele Membre și între actorii la nivel local, regional și național, prin parteneriate și guvernare multi-nivel. Aceasta are rolul de a stimula creșterea, calitatea vieții și locuirii și inovarea în orașele europene și de a identifica și aborda prin parteneriate provocări urbane relevante la nivel european.

Pactul Verde European („The European Green Deal”) reprezintă noua strategie a Uniunii Europene pentru asigurarea unei dezvoltări bazate pe tehnologii verzi și soluții durabile, pentru îndeplinirea obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050. Astfel, blocul european își propune să susțină cetățenii și companiile deopotrivă pentru a dezvolta și utiliza soluții ce susțin tranziția către o economie verde. Astfel, printre principalele provocări ale următoarei decade, transpuse în seturi de măsuri de politică în cadrul Pactului Verde European, se regăsesc o serie de elemente direct relevante pentru prioritizarea intervențiilor de tip oraș inteligent:

ENERGIE CURATĂ | Eliminarea utilizării cărbunelui ca sursă de energie reprezintă un pas crucial în atingerea obiectivelor climatice în 2030 și 2050. Astfel, eficiența energetică devine o prioritate la nivel comunitar, însă bazată pe surse regenerabile, concomitent cu reducerea contribuției cărbunelui și gazului natural. Pentru asigurarea unei alimentări cu energie sigură și la un preț acceptabil pentru toate tipurile de consumatori, piața europeană trebuie să devină mai integrată, interconectată și digitalizată.

INDUSTRIE DURABILĂ | Economia circulară joacă un rol central în transformarea industrială la nivel european, viitorul fiind construit în jurul modernizării și creșterii eficienței, în special în industriile mari consumatoare de energie.

CONSTRUIREA ȘI RENOVAREA | Creșterea eficienței energetice a clădirilor reprezintă o oportunitate atât prin prisma consumului de energie, cât și prin cea a susținerii economiilor locale, antrenând sectorul imobiliar sustenabil. Comisia Europeană va lansa o platformă dedicată acestui sector, reunind toți actorii relevanți susținerii acestui demers, pentru identificarea unor idei creative, mecanisme de finanțare și abordări inovatoare care să valorifice la maximum resursele existente.

MOBILITATEA DURABILĂ | Reducerea emisiilor de carbon ca urmare a transportului trebuie să fie de cel puțin 90% pentru a contribui semnificativ la atingerea obiectivelor privind neutralitatea climatică. Comisia Europeană are în plan să adopte o strategie pentru susținerea mobilității inteligente și durabile în 2020, având în centru nevoile utilizatorilor și încurajarea mijloacelor alternative de transport, nepoluante, mai sigure și accesibile.

1.1.3. NIVELUL NAȚIONAL

La nivel național, prioritățile sunt stabilite printr-o serie de documente strategice și de politică publică, dintre care amintim:

- Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României: România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
- Ghidul smart city pentru România, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale;
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020;
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 introduce, în cadrul *Obiectivului 11: Orașe și comunități durabile*, conceptul de **orașe inteligente**, fiind definite ca orașe inovatoare, care utilizează tehnologia informației și a comunicațiilor, a datelor colectate de la echipamentele utilizate în furnizarea serviciilor și prin proiectarea inteligentă a dezvoltării localităților pentru a îmbunătăți calitatea vieții, eficiența serviciilor urbane, precum și competitivitatea. Dacă pentru anul 2020, obiectivul strategic în acest domeniu este creșterea capacității autorităților de implementa și superviza măsuri de îmbunătățire a calității aerului, pentru anul 2030, acesta vizează *asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate*.⁴

Strategia de dezvoltare teritorială a României: România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni prevede un scenariu de dezvoltare a teritoriului național pentru anul 2035, înglobând principiile cooperării, concentrării și conectivității prin prisma a patru piloni de acțiune: accesibilitate și mobilitate, zone funcționale urbane, resurse naturale și culturale și cooperare teritorială. Fiecare dintre cei patru piloni este corelat cu obiectivele Strategiei Europa 2020, respectiv creșterea inteligentă, durabilă și incluzivă. Strategia conturează o serie de măsuri teritoriale care să susțină dezvoltarea României, acestea conținând și acțiuni orientate către principiile orașelor inteligente și a infrastructurii TIC în domenii precum mobilitatea urbană, economie sau patrimoniu.

Un alt document cu incidență în dezvoltarea soluțiilor inteligente este **Ghidul Smart City pentru România**, elaborat de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale în demersul de operaționalizare a prevederilor **Agendei digitale pentru România, 2020**, care prevede mai multe

⁴ <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

măsuri de integrare a soluțiilor de tip SMART în politicile publice de la nivel național și local, în domenii precum sănătate, educație, energie, mobilitate, tehnologie, siguranță, cetățeni și infrastructură.

Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020 se bazează pe următoarele 10 principii, cu impact direct asupra domeniilor de acțiune și a liniile strategice propuse prin strategie:

- Încurajarea și atragerea cetățenilor și întreprinderilor plătitoare de impozite;
- Promovarea inițiativelor centrate pe cetățeni și agenți economici;
- Utilizarea standardelor și modelelor de referință;
- Promovarea proiectelor legislative care susțin inițiativele TIC;
- Asigurarea securității și a confidențialității;
- Încurajarea transparenței și a deschiderii;
- Promovarea dezvoltării continue;
- Orientarea către inițiative sustenabile;
- Facilitarea inovării;
- Maximizarea investiției inițiale.

Programele operaționale, inclusiv **Programul Operațional Regional pentru regiunea Centru**, sunt în curs de elaborare la momentul realizării prezentului document. Varianta draft a POR Regiunea Centru (versiunea septembrie 2020) identifică o serie de oportunități substanțiale pentru finanțarea intervențiilor de tip smart city, prin intermediul acțiunilor din **Prioritatea 2 – O regiune digitală**. Intervenții prevăzute în domeniul smart city includ:

- Operațiunea 1 Comunități digitale pentru o regiune inteligentă cu trei suboperatiuni:
 - a. sprijin pentru intervenții de tip smart-city, aplicabile municipiilor și orașelor pe baza abordării dezvoltării urbane durabile;
 - b. susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local, inclusiv securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local;
 - c. Platformă regională pilot de open innovation în domeniul smart-city – proiect strategic regional.
- Operațiunea 2 Întreprinderi digitale pentru o economie avansată - sectoarele de specializare inteligentă:
 - a. Sprijinirea digitalizării IMM-urilor
 - b. Creare și susținere de hub-uri digitale inovative.

1.2. DEFINIREA ORAȘULUI INTELIGENT / SMART CITY

La începutul anilor 2000 Robert E. Hall ⁵ definea orașul inteligent, considerând că acesta ar fi:

⁵ R.E. Hall, "The Vision of a Smart City." Proc. of the 2nd International Life Extension Technology Workshop, Paris, France, 2000.

„un oraș care monitorizează și integrează condițiile tuturor infrastructurilor sale critice, inclusiv drumuri, poduri, tuneluri, șine, metrou, aeroporturi, porturi maritime, comunicații, apă, energie electrică, chiar și clădiri majore, poate optimiza mai bine resursele sale, planifica activitățile sale de întreținere și să monitorizeze aspectele de securitate, în timp ce optimizează serviciile oferite cetățenilor”.

În anul 2007 prin articolul *Smart Cities: Ranking of European Medium-sized Cities*, Giffinger et. al. definea orașul inteligent ca fiind:

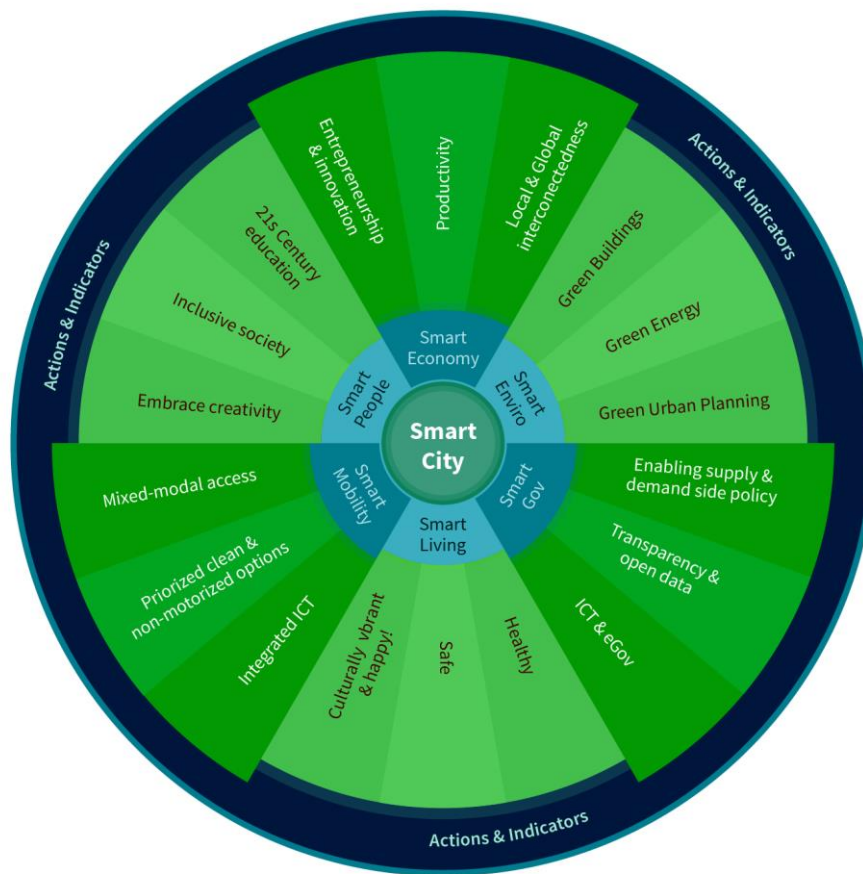
Un oraș performant și vizionar în ceea ce privește economia, cetățenii, guvernarea, mobilitatea, mediul și locuirea, bazat pe combinația inteligentă de dotări și activități ale cetățenilor determinați, independenți și conștienți.⁶

Prin această definiție sunt prezentați pentru prima dată cei 6 piloni care stau la baza orașului inteligent. Ulterior, Universitatea Tehnică din Viena (TU Wien) a dezvoltat o versiune preliminară a unui indice care să permită evaluarea și compararea orașelor inteligente. Indicele a fost aplicat pe 70 de orașe printre care și orașe din România (Cluj-Napoca și Timișoara).

O altă abordare pentru clasificarea orașelor inteligente este „roata orașelor inteligente” / „smart city wheel”, prezentată sub forma unei diagrame în care cei 6 piloni ai orașului inteligent sunt reprezentați ca fiind cadranele unui cerc. Pornind de la diagrama de mai jos, pentru fiecare pilon al orașului inteligent au fost dezvoltate subdomenii specifice și indicatori care permit comparații între diferitele orașe inteligente.

⁶ Giffinger, C. Fertner, H. Kramar, R. Kalasek, N. Pichler-Milanovic, and E. Meijers, *Smart Cities: Ranking of European Medium-sized Cities* (Vienna: Centre of Regional Science, 2007).

FIGURA 3 – „ROATA ORAȘELOR INTELIGENTE” – SMART CITY WHEEL – B.COHEN

Sursa: B.Cohen, 2015. *The Smartest Cities In The World 2015: Methodology*

Indicatorii și pilonii din roata orașului inteligent stau la baza structurii capitolului de analiză din Strategia Smart City Mediaș.

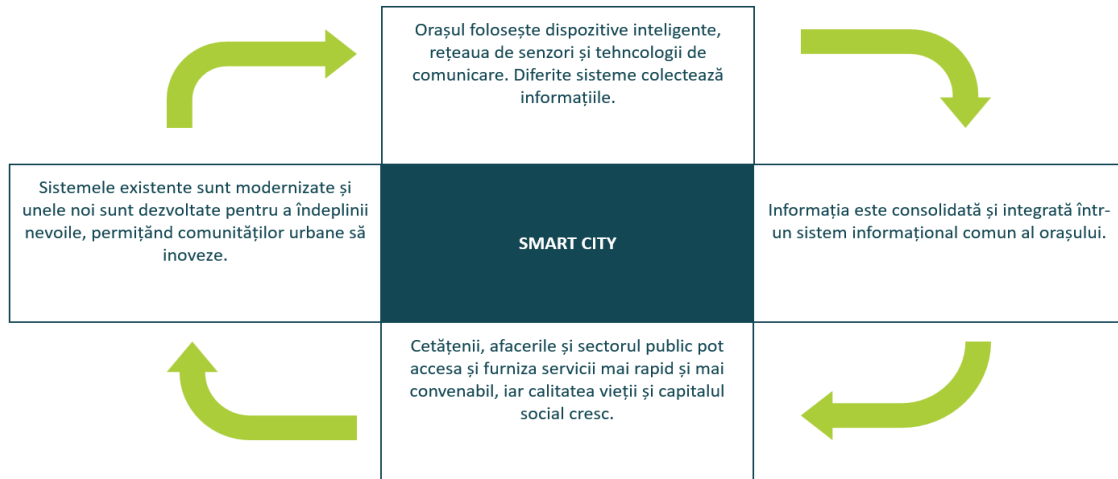
Definiția orașului inteligent promovată de către Comisia Europeană și adoptată de către Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI) este următoarea:

„Comunitate în care rețelele și serviciile tradiționale devin mai eficiente prin utilizarea tehnologiilor digitale și de telecomunicații, în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri.”
Comisia Europeană / Ghid „Smart City” – MCSI

Ceea ce au în comun definițiile orașului inteligent prezentate anterior este acest mecanism prin care tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) este folosită pentru a crește calitatea vieții în mediul urban și a eficientiza modul de utilizare a resurselor tehnologice, umane și naturale. Ceea ce este însă esențial de reținut este faptul că proiectele specifice orașelor inteligente funcționează ca un catalizator, dar care pentru a aduce valoare adăugată trebuie să fie complementate de proiecte tradiționale de infrastructură sau să beneficieze de o infrastructură de bază dezvoltată corespunzător (de exemplu, un sistem de management al traficului nu poate aduce valoare în lipsa străzilor modernizate).

FIGURA 4 – EVOLUȚIA CONTINUĂ A ORAȘELOR INTELIGENTE

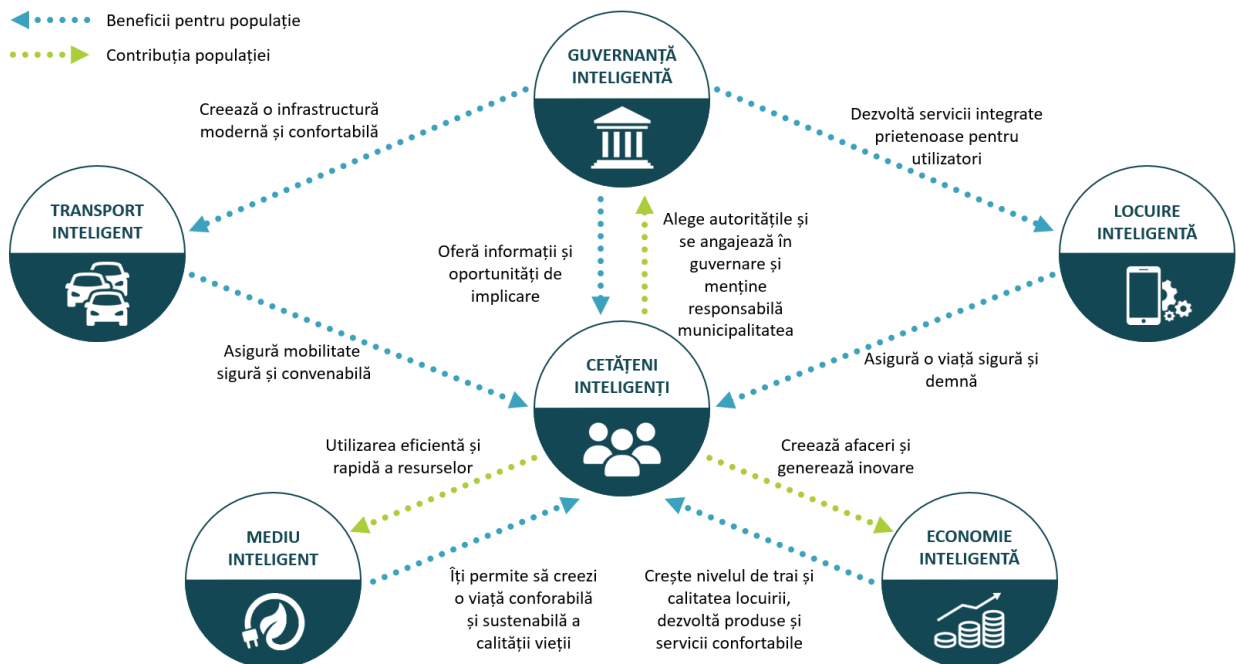
Orașul inteligent este un sistem de dispozitive, senzori, sisteme de comunicații și informații în continuă evoluție ce asigură bunăstarea comunității

Sursa: Prelucrare proprie

De asemenea, orașul inteligent este într-o continuă evoluție. Primul pas este reprezentat de proiecte pilot prin care TIC este folosită pentru optimizarea unor procese și servicii generând date. Ulterior, odată cu creșterea cantității de proiecte care mizează pe TIC, se conturează o bază de date integrată care poate fi accesată de cetățeni, vizitatori sau mediul de afaceri. Pentru că tehnologia evoluează foarte rapid, este mereu nevoie de evaluarea și actualizarea infrastructurii TIC care fac orașul inteligent funcțional.

FIGURA 5 – INTEGRAREA CRITERIULUI DE INTELIGENȚĂ

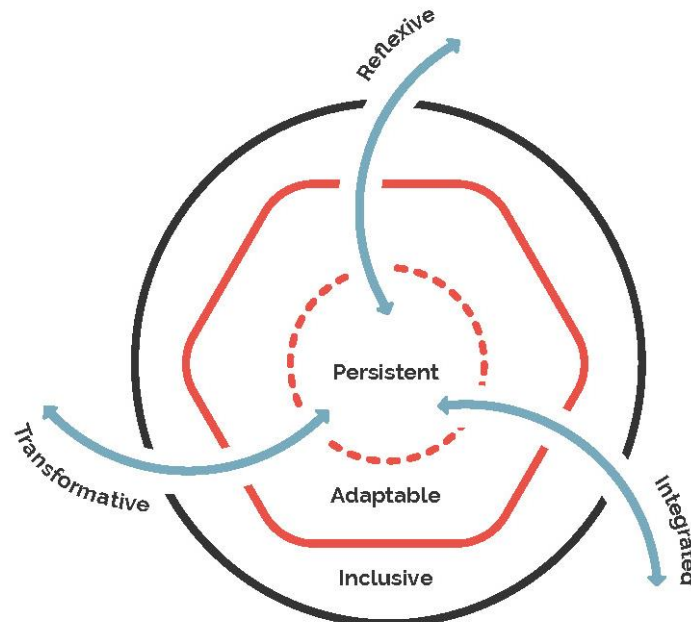
Sursa: Prelucrare proprie

1.3. REZILIENȚA URBANĂ ÎN CONTEXTUL COVID-19

Reziliența urbană este definită ca „abilitatea măsurabilă a oricărui sistem urban, împreună cu locuitorii săi, de a menține o continuitate pe parcursul tuturor șocurilor, în timp ce se adaptează și se transformă în mod pozitiv către sustenabilitate” (UN Habitat)⁷. Aceasta vizează capacitatea oricărui oraș de a reacționa în fața variilor provocări de natură naturală sau antropică ce pot apărea în mod neașteptat, punând presiune asupra guvernării locale, dar și asupra populației. Printre astfel de evenimente se numără și hazardele naturale, schimbările climatice sau urbanizarea rapidă.

Pentru a fi rezilient, un oraș trebuie să fie **PERSISTENT**, **ADAPTABIL** și **INCLUZIV**, urmărind să aibă o abordare integrată, reflexivă și cu caracter transformator astfel încât să permită obținerea celor trei caracteristici de bază anterior menționate.

FIGURA 6 – CARACTERISTICILE UNUI ORAȘ REZILIENT

Sursa: UN Habitat, City Resilience Profiling Tool Guide

Una dintre provocările majore din prezent cu care se confruntă orașele este pandemia de COVID19 care, de la începutul anului 2020, a schimbat cursul firesc de funcționare al orașelor la nivel mondial ca urmare a măsurilor adoptate împotriva combaterii noului virus. În multe dintre cazuri măsurile au fost concretizate într-o limitare și/sau stopare a activităților de zi cu zi și a celor economice, acest lucru punând presiune pe sistemele existente la nivelul orașului. Deși evenimentul este de departe de a se fi terminat, există deja studii și abordări care vizează reziliența orașelor în fața unor astfel de pandemii, atât pe termen scurt, vizând tipare identificate până în prezent, cât și pe termen lung, în cazul unui nou val de infectări.

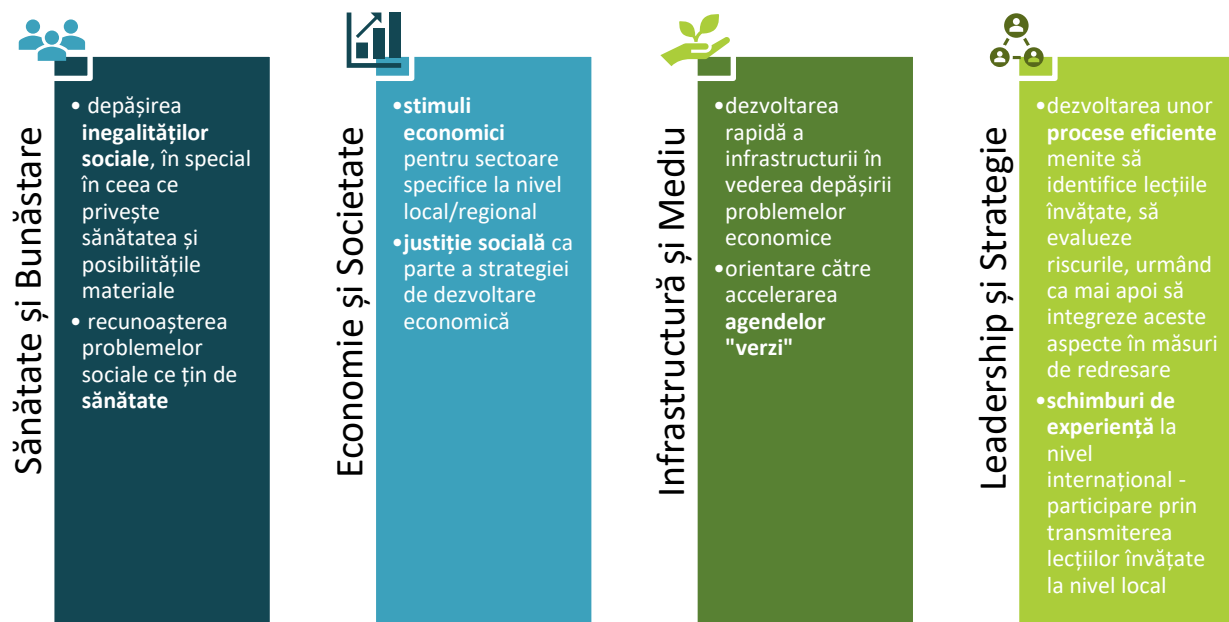
De exemplu, Global Resilient Cities Network (GRCN) vine în ajutorul orașelor prin punerea la dispoziție a unor instrumente care să ghideze modul de planificare al acestora în contextul actual,

⁷ UN Habitat, City Resilience Profiling Tool Guide

vizând impactul, necesitățile și crearea unui plan de acțiune. Aceste instrumente sunt pretabile pentru dezvoltarea unui plan de reziliență urbană contra oricărui tip de eveniment, ele fiind însă adaptate pentru contextul creat de pandemia de COVID19.

Specialiști de la Universitatea din Manchester, în parteneriat cu GRCN, au creat de asemenea un ghid de susținerea a orașelor în vederea creării unor strategii de redresare în urma provocărilor lansate de noua pandemie, precum și de prevenire a viitoarelor posibile efecte ale acesteia. Astfel, se evidențiază patru mari arii de intervenție bazate pe experiența internațională acumulată până în prezent (**FIGURA 7**). Ce este important de menționat este necesitatea măsurilor de acțiune de a fi concentrate către cetățeni, indiferent de domeniul din care fac parte, fiind necesară și o abordare integrată, multisectorială care să ia în considerare modul în care sistemele urbane conlucrează.

FIGURA 7 – ARII DE INTERVENȚIE - REZILIENȚĂ URBANĂ ÎN CONTEXTUL COVID19

Sursa: Prelucrate proprie după prezentarea Universității din Manchester⁸.

Comparând ariile identificate anterior și luând în considerare palierele de dezvoltare ale orașului inteligent, se pot observa o serie de corelări directe între cele două. Astfel, aria de Sănătate și Bunăstare este compatibilă cu componentele de Cetățeni Inteligenți și Locuire Inteligentă, Economie și Societate cu cea de Economie Inteligentă, Infrastructură și Mediu cu componentele de Mobilitate Inteligentă și Mediu Inteligent, iar Leadership și Strategie cu cea de Guvernare Inteligentă. Se remarcă, astfel, o importanță a componentelor unui oraș inteligent în vederea prevenirii răspândirii virusului, redresării în fața provocărilor apărute, dar și în crearea rezilienței necesare în fața unei viitoare situații similare. Acest lucru este evidențiat și prin intermediul abordărilor exemplificate de la începutul pandemiei și până în prezent, cu intervenții digitale ce au substituit o parte dintre activitățile de zi cu zi (de exemplu muncă, cumpărături, educație ș.a.).

⁸ Duncan Shaw, David Powell, Planning Recovery & Renewal, 2020. Disponibil online la: <https://www.resilientcitiesnetwork.org/toolkit-resilient-recovery>

În cazul orașelor din România și, implicit, al municipiului Mediaș, efectele nu pot fi cuantificate momentan, întrucât pandemia încă nu a trecut. Totuși, după cum s-a menționat și anterior, experiența de la nivel internațional evidențiază o serie de măsuri de natură digitală ce au fost implementate în vederea prevenirii răspândirii virusului, care pot oferi exemple cu privire la răspunsul orașelor la situații de urgență, după cum urmează:

- Informare continuă și coerentă a cetățenilor cu privire la pandemia de COVID19 prin intermediul site-urilor web în orașe precum New York, Los Angeles sau Gdynia;
- Utilizarea panourilor publicitare pentru a promova măsurile responsabile de prevenție („Stay home. Save lives“ – Stai acasa. Salvează vieți) în orașe precum Gdynia sau Indianapolis;
- Site-uri web și aplicații orientate către servicii de sănătate precum: calculul riscului de deces din cauza COVID-19 (Polonia), informații generale și specifice (măsuri de izolare, sănătate mintală) privind virusul (Regatul Unit);
- Utilizarea platformelor online pentru desfășurarea activităților de muncă, de educație, de cultură și relaxare, dar și pentru comunicare (Zoom, Skype, Webex etc.) astfel încât să se mențină distanțarea socială în situații necruciale;
- Implementarea unor entități de tip call-center pentru sprijinul cadrelor medicale în ceea ce privește servicii hoteliere pentru izolare, servicii de transport, catering, sprijin psihologic etc. (Polonia);
- Utilizarea platformelor de comunicare pentru informare tuturor categoriilor de cetățeni, inclusiv a copiilor (Finlanda);
- Utilizarea infrastructurii digitale (imprimante 3D) pentru fabricarea echipamentelor de protecție, precum și pentru identificarea posibilelor persoane infectate (camere termale ce măsoară temperatura);
- Orientarea către mijloace active de transport (mers pe jos, bicicletă) pentru evitarea aglomerațiilor (Berlin).

Toate aceste măsuri exemplifică modul în care tehnologia poate să contribuie în conturarea și susținerea măsurilor de prevenire și combatere a virusurilor, dar și, în sens mai larg, în ceea ce privește comunicarea publică și creșterea rezilienței comunității. Măsurile ce au vizat izolarea și reducerea activităților zilnice au condus entitățile responsabile către o reorientare a serviciilor către mediul online, fiind astfel necesară o adaptare a serviciilor publice, dar și a cetățenilor la noile condiții.

Luând în considerare faptul că pandemia de COVID19 a avut un impact considerabil pe mai multe paliere, este necesară abordarea unei strategii integrate, care să vizeze mai multe tipuri de măsuri, atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung. Astfel, luând în considerare conceptul de smart city, se pot asigura: digitalizarea proceselor de guvernare locală, extinderea infrastructurii, dar și conturarea unor rețele digitale coerente în domenii precum medicină și educație, care să permită adoptarea unor măsuri de prevenție, fără a crea probleme suplimentare. Totodată, sunt posibile intervențiile de creștere a calității vieții, diminuând astfel riscul cetățenilor în fața virusului prin crearea unui mediu sănătos.

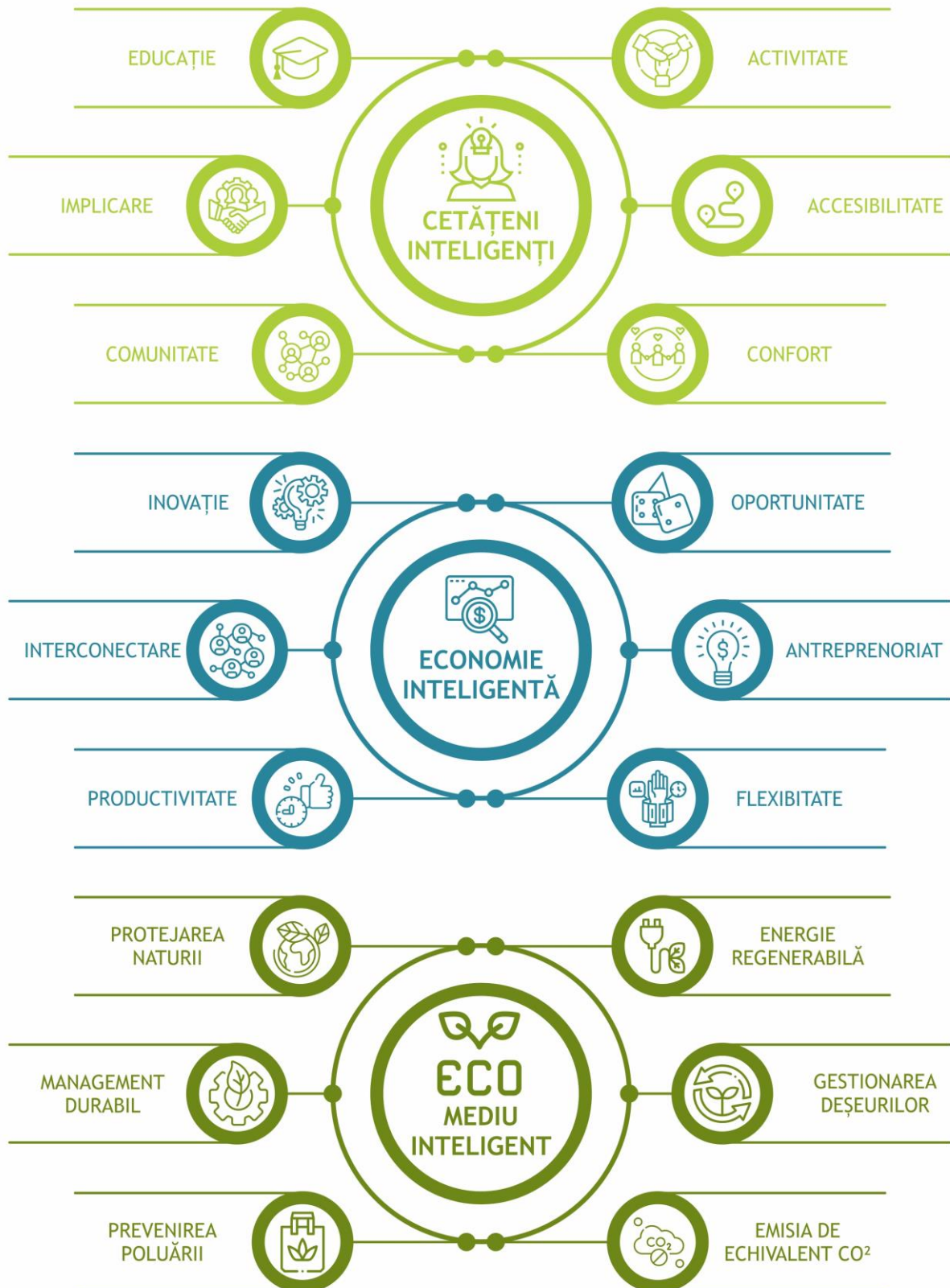
Concluzionând, abordarea de tip oraș inteligent se poate dovedi benefică în abordarea unei strategii de reziliență urbană în fața evenimentelor cum este și pandemia de COVID19, contribuind în mod direct la abordarea unor măsuri concrete, de tip hard, care să susțină dezvoltarea

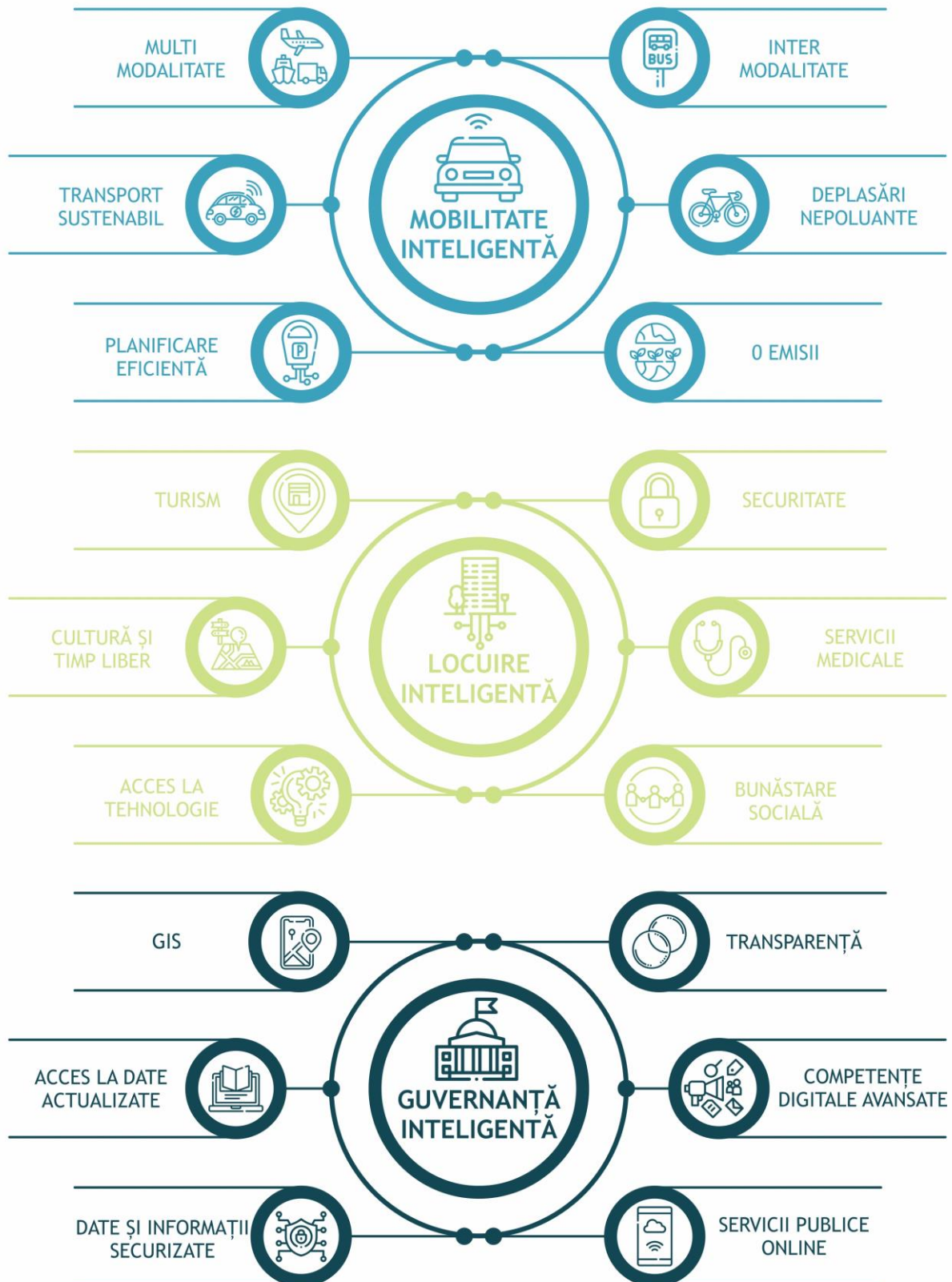

infrastructurii necesare pentru implementarea măsurilor de prevenție aferente. Totuși, acestea trebuie acompaniate și de măsuri de tip soft, ce privesc conștientizarea și educația populației și a actorilor locali, serviciile de educație și sănătate și integrarea între diferitele domenii sectoriale de la nivelul orașului.

1.4. PALIERELE DE ANALIZĂ

Având în vedere cele de mai sus, Strategia Smart City 2027 a municipiului Mediaș va viza cei 6 piloni ai orașelor inteligente, detaliați după cum urmează:

2. CETĂȚENI INTELIGENȚI

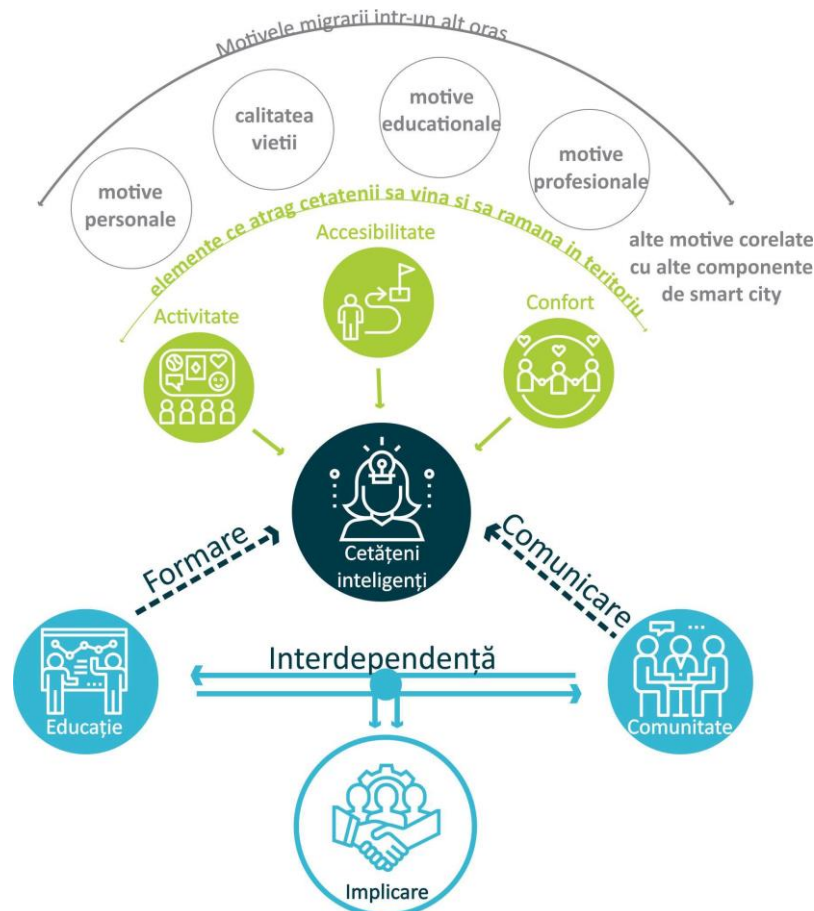
2.1. CONTEXT GENERAL

Cetățenii reprezintă principala resursă a orașelor contemporane. Profilul demografic, abilitățile, cunoștințele, nivelul de educație, chiar și creativitatea cetățenilor (capitalul uman), alături de diversitatea etnică și bogăția culturală reprezintă elemente care formează specificul orașului și rolul său în teritoriu. Totodată, acest profil determină nu doar nevoile specifice ale orașului, ci și capacitatea de inovare și adaptare la noile tehnologii. Mai mult de atât, relațiile între cetățeni, capacitatea de a comunica (inclusive cu administrația) și de a forma relații și rețele sau comunități, mai precis capitalul social, reprezintă un element esențial în dezvoltarea orașelor.

De aceea, conceptul de cetățeni inteligenți stă la baza orașelor inteligente, iar nivelul de educație, spiritul comunitar, implicare civică și abilitățile digitale ale acestora sunt fundamentale în definirea implicării și impactului asupra mediului în care trăiesc. Astfel, cetățenii sunt priviți ca o resursă principală pentru procesul de inovare (capital uman) dar și un utilizator de infrastructură și servicii bazate pe tehnologia informației și comunicațiilor.

Diagrama de mai jos ilustrează componentele amintite anterior și legăturile dintre acestea:

FIGURA 8 – PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE PILONULUI „CETĂȚENI INTELIGENȚI”

Sursă: Prelucrare proprie

Se conturează astfel două provocări: una referitoare la capacitatea orașelor (inteligente) de a atrage cetățeni inteligenți și alta referitoare la formarea cetățenilor inteligenți. În continuare sunt prezentate elementele specifice fiecăreia:

- Capacitatea orașelor de a atrage cetățeni are la bază următoarele elemente principale:
 - Confort – totalitatea condițiilor materiale care fac spațiul public să fie plăcut și sigur (nivelul de confort poate crește o dată cu gradul de utilizare de către cetățeni a noilor tehnologii);
 - Accesibilitate (la dotări, servicii și locuri de muncă) – calitatea unui mediu de a asigura cetățenilor condițiile necesare pentru ca aceștia să poată să își desfășoare în condiții optime activitățile de zi cu zi (accesibilitatea la tehnologie trebuie să fie asigurată pentru toți cetățenii, inclusiv pentru cei cu gamă limitată de abilități tehnice);
 - Activitatea/vitalitatea orașului (implicarea în viața și activitatea locală) – cât de activ este orașul din perspectiva cetățenilor ⁹: frecvența și diversitatea evenimentelor culturale, sportive și / sau comunitare, posibilitatea de a adera unei comunități și posibilitățile de implicare în dezvoltarea orașului
- Formarea cetățenilor inteligenți reprezintă un factor esențial în tranziția către noțiunea de oraș inteligent și are la bază următoarele considerente:
 - Sporirea nivelului de interes la nivelul comunităților în ceea ce privește procesul conturarea a unui oraș inteligent mizează pe capacitatea cetățenilor de a înțelege inteligent oportunitățile generate de tehnologie.
 - Pregătirea cetățenilor pentru "revoluția digitală" (alfabetizare digitală) mizează pe capacitatea acestora de a utiliza infrastructura hardware și software specifică unui oraș inteligent dar și de a face față digitalizării la locul de muncă;
 - Sporirea interacțiunii între cetățenii (formare de comunități) și mai ales în relație cu administrația publică locală mizează pe interesul acestora de a participa activ în procesul de dezvoltare locală, inclusiv în procesul de luare a deciziilor folosind noile tehnologii.

Toate aceste demersuri au la bază adaptarea componentei educaționale cu scopul de a ghida cetățenii către asimilarea cunoștințelor, abilităților practice și atitudinilor specifice unui oraș inteligent (antreprenoriat, inovare, creativitate, tehnologizare și automatizare, implicare și mai ales dezvoltare durabilă). În acest sens componenta de educare (mai ales educarea digitală) nu se referă doar la tineri (elevi) fiind orientată în egală măsură către adulți și vârstnici.

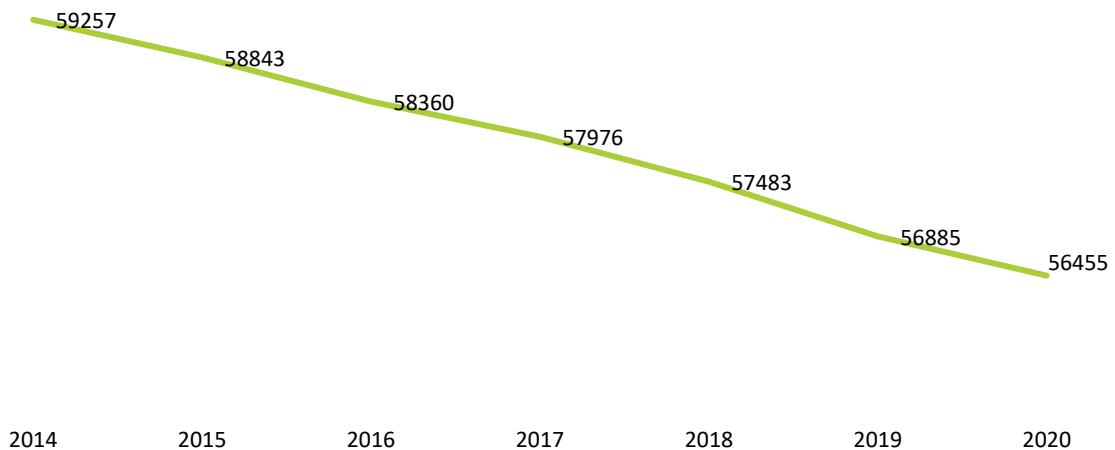
Pornind de la aceste premise, capitolul „Cetățeni Inteligenți” vizează analiza următoarelor paliere principale: structura demografică și factorii de influență ai acesteia, componenta socială, nivelul de educație, respectiv implicarea cetățenilor în viața publică. Se urmărește astfel definirea calității și nivelului de dezvoltare al capitalului uman ce poate susține dezvoltarea urbană urmând dezideratul unui oraș inteligent / smart city.

⁹ „Un oraș sănătos și activ este unul care creează și îmbunătățește continuu oportunități în mediile construite și sociale și extinde resursele comunității pentru a permite tuturor cetățenilor săi să fie activi fizic în viața de zi cu zi” – traducere după P.Edwards și Tsouros, A. 2008. A healthy city is an active city [online]: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0012/99975/E91883.pdf

2.2. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

Populația după domiciliu înregistrată în municipiului Mediaș, cel de-al doilea municipiu de la nivelul județului Sibiu după municipiul reședință, este de 56.455 de locuitori la nivelul anului 2020, aceasta fiind în scădere cu 5% față de anul 2014 (descreșterea este treptată, în fiecare an numărul de locuitori scăzând cu valori cuprinse între 0,7% și 1%). Observând tendința generală la nivelul județului Sibiu în ceea ce privește alte așezări urbane, cu excepția a câteva dintre orașe, majoritatea celorlalte (inclusiv municipiul Sibiu) înregistrează scăderi ale populației, municipiul Mediaș situându-se pe cea de-a doua poziție după orașul Agnita (unde în intervalul 2014 – 2020 numărul de locuitori a scăzut cu 5,3%). Rata de scădere a populației după domiciliu de la nivelul municipiului este cu mult peste valoarea la nivel național (scădere de 0,5% pentru același interval) și la nivel regional (în Regiunea Centru scăderea este de 0,7%), deși la nivelul întregului județ se observă o ușoară creștere, de 1,3%.

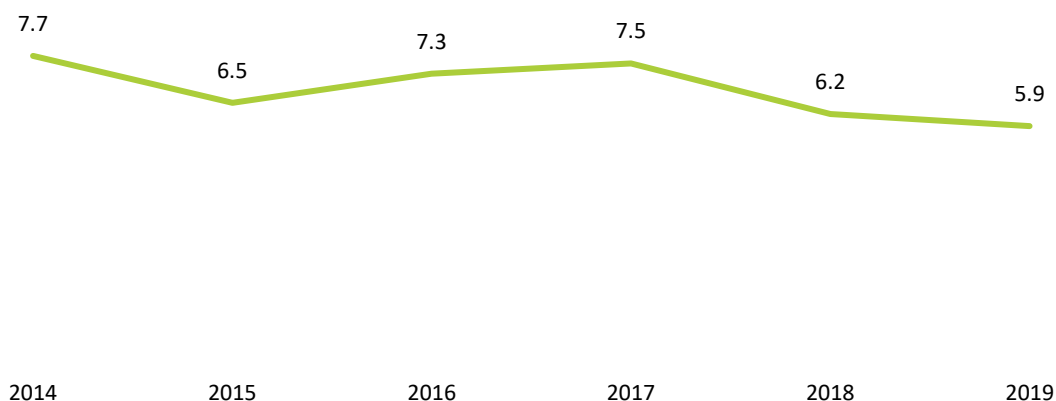
FIGURA 9 – EVOLUȚIA POPULAȚIEI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 - 2020

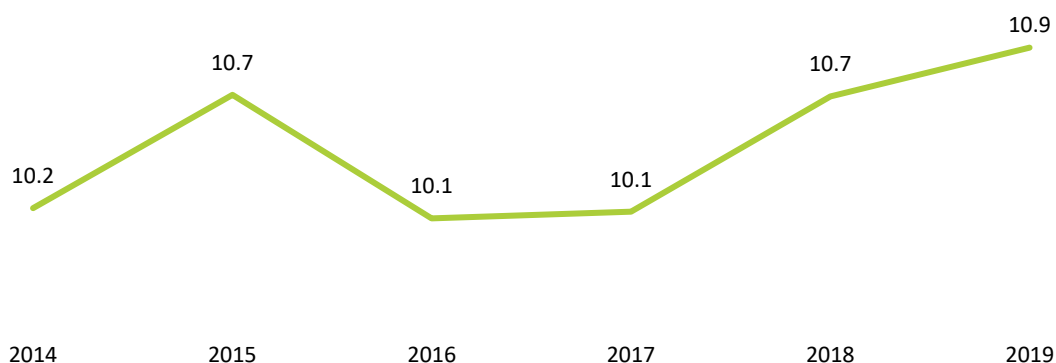
Sursă: Baza de date INS TEMPO

Declinul demografic vizibil în ultimii ani este o consecință a sporului natural negativ. În intervalul 2014-2019 rata natalității a scăzut de la 7,7 la 5,9 iar rata mortalității a crescut de la 10,2 la 10,9.

FIGURA 10 – RATA NATALITĂȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursă: Calcule proprii pe baza datelor eDemos INS

FIGURA 11 – RATA MORTALITĂȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2020

Sursă: Calcule proprii pe baza datelor eDemos INS

Rata natalității la nivelul municipiului Mediaș este depășită de rata mortalității în anul de referință 2019, rezultând astfel o rată negativă a sportului natural (-5%). Această tendință se remarcă inclusiv la nivelul județului Sibiu, a Regiunii Centru și inclusiv la nivel național, deși la nivelul municipiului valoarea este cu mult mai mare față de celelalte niveluri teritoriale analizate.

În ceea ce privește schimbările de domiciliu, se observă faptul că soldul în cazul municipiului Mediaș este negativ, ceea ce accentuează declinul demografic. Comparând cu celelalte niveluri teritoriale analizate, situația din municipiu este cu atât mai problematică, cu cât și la nivel județean, regional și național soldul migratoriu este pozitiv.

TABEL 2 - INDICATORII MIȘCĂRII NATURALE ȘI AI MIȘCĂRII MIGRATORII A POPULAȚIEI DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ COMPARAȚI CU ALTE NIVELURI TERITORIALE, ‰, 2019

DENUMIRE INDICATOR	MUNICIPIUL MEDIAȘ	JUDEȚUL SIBIU	REGIUNEA CENTRU	ROMÂNIA
Mișcarea naturală				
Născuți vii	338	4.224	23.859	188.135
Rata natalității	5,9	9	9,1	8,5
Decedați	622	4.661	28.953	259.721
Rata mortalității	10,9	10	11	11,72
Rata sporului natural	-5	-0,9	-1,9	-3,2
Total populație	56.885	468.106	2.625.974	22.154.572
Mișcarea migratorie				
Stabiliri cu domiciliul (incl. migrație externă)	623	9.896	43.276	467.700
Plecări cu domiciliul (incl. migrație externă)	844	8.301	42.044	429.996
Soldul schimbărilor cu domiciliu	-221	1.595	1.232	37.704

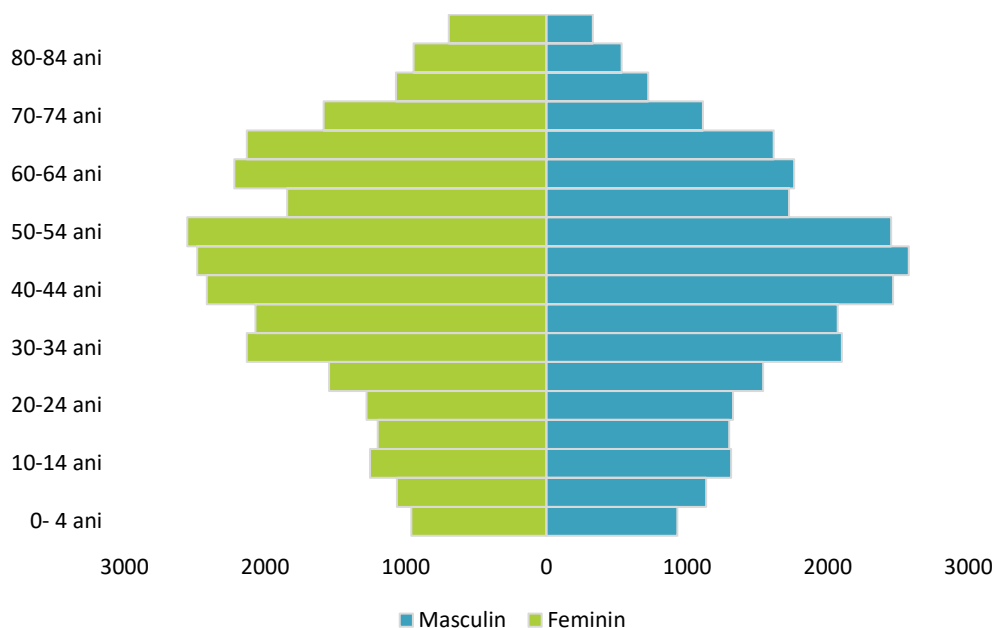
Sursă: Calcule proprii pe baza datelor din baza de date INS TEMPO

Proiecțiile demografice furnizate de către INS (varianta medie) indică un declin al populației rezidente la nivel județean, regional și național. Totuși prognozele pentru județul Sibiu sunt mai puțin defavorizate (scădere de 0,7% până în anul 2030 și de 9,2% până în anul 2060). Astfel, ca urmare a sporului natural și migratoriu negativ, la nivel național se anticipează în anul 2060 o valoare a populației mai mică cu 30,5% față de cea de la nivelul anului 2015, iar la nivelul Regiunii Centru de 23,2%¹⁰.

2.3. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ ȘI PRINCIPALII INDICATORI

Profilul demografic al municipiului Mediaș evidențiază un proces de îmbătrânire demografică. Acest aspect este vizibil din forma de amforă a piramidei vârstelor. Ponderea tinerilor este redusă în comparație cu cea a adulților și vârstnicilor, mai ales categoriile de vârstă care se încadrează între 40-54 ani.

FIGURA 12 – PIRAMIDA VÂRSTELOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Analizând situația indicatorilor referitori la coeficientul de dependență, se observă faptul că, deși cel al persoanelor tinere a scăzut în intervalul de analiză 2014 – 2020 cu 4,6%, cel al persoanelor vârstnice a crescut puternic (cu 20,4%)¹¹.

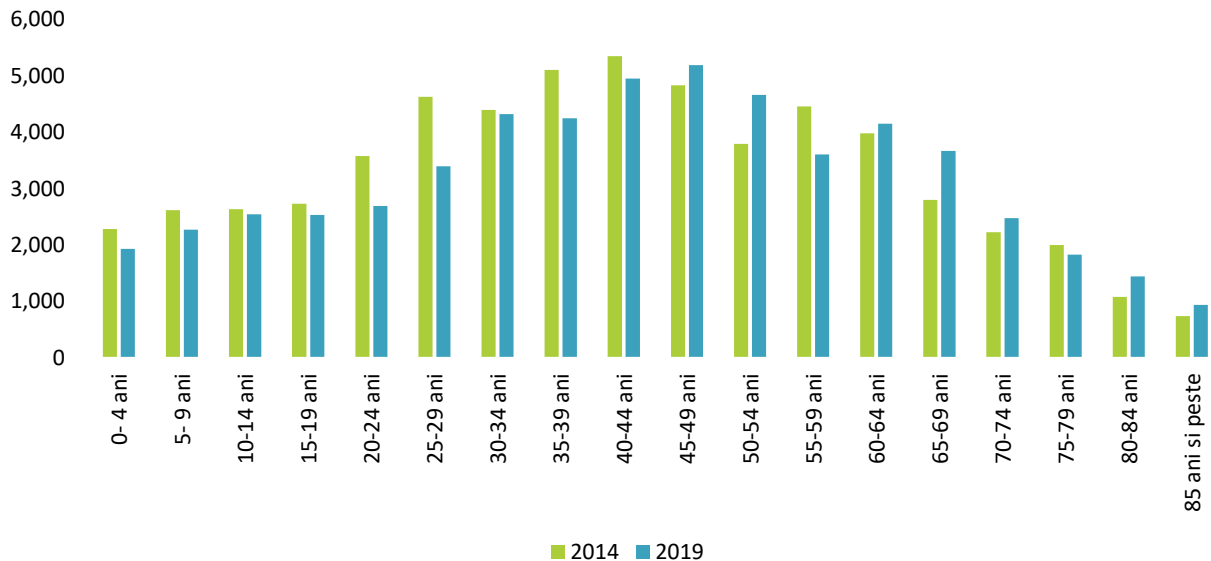
¹⁰

https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/proiectarea_populatiei_romaniei_in_profil_teritorial_la_orizontul_2060.pdf

¹¹ Estimările la nivel european atrag atenția asupra faptului că dependența demografică a tinerilor va avea o tendință descendentă, astfel că previziunea pentru anul 2040 vizează o scădere a valorii de la

Se remarcă faptul că cea mai pronunțată creștere se înregistrează la majoritatea grupelor de vârstă adulte (începând cu grupa 45-49 de ani și până la grupa 85 de ani și peste ¹²), iar toate celelalte grupe de vârstă până la pragul de 45-49 de ani au înregistrat scăderi ale populației în intervalul de analiză cuprins între anii 2014 și 2019. Populația aptă de muncă unde se înregistrează totuși creșteri în perioada dintre 2014 și 2019 este asociată grupelor de vârstă 45-49 de ani (+7,5%), 50-54 de ani (+22,9%), respectiv 60-64 de ani (+4,4%).

FIGURA 13 – DISTRIBUȚIA CINCINALĂ PE GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursă: eDemos INS

Toate aceste aspecte atrag atenția unei situații problematice în viitor, din cauza faptului că nu se anticipează premise în vederea unei dezvoltări demografice favorabile, în special pe fondul faptului că nu există un spor natural pozitiv. Provocările în ceea ce privește capacitatea de înlocuire a forței de muncă în orizontul viitor de timp vor fi din ce în ce mai mari, cu atât mai mult cu cât România trece printr-un proces de îmbătrânire demografică ce a debutat încă din anii '90 ¹³. Inclusiv în cadrul chestionarului aplicat cetățenilor au fost menționate printre cele mai importante probleme declinul demografic, respectiv migrația tinerilor.

Din perspectiva raportului de dependență demografică, situația la nivelul anului 2020 în municipiul Mediaș este favorabilă prin comparație cu celelalte niveluri teritoriale. Astfel, valoarea de 445,5‰ din Mediaș este ușor sub cea de 466,6‰ de la nivelul județului, 462,4‰ de la nivelul regiunii, respectiv 465‰ de la nivel național. Acest aspect indică o presiune mai redusă din

15,2% în anul 2016 la 14,7%. Totodată, populația în vârstă activă va scădea de la 65,3% în anul 2016 la 55,6% pentru previziunea asociată anului 2080. Aportul cel mai ridicat de dependență demografică va fi determinat de grupa de persoane vârstnice, numărul de persoane din această categorie urmând să fie în creștere, ajungând până la 29,1% în anul 2080 - People in the EU - population projections - Eurostat
¹² Cele mai mari creșteri se remarcă în cazul grupelor 80-84 de ani (+33,8% în intervalul 2014-2019), 65-69 de ani (+31% în intervalul 2014-2019) și 85 de ani și peste (+26,5% în intervalul 2014-2019) – populație inactivă

¹³ Populația tânără se diminuează și crește populația vârstnică pe fondul scăderii natalității sub rata optimă de înlocuire a generațiilor

perspectiva potențialului de a susține populația neproductivă, cu atât mai mult cu cât inclusiv coeficientul de dependență al persoanelor tinere este cu mult mai mic (170,5‰) față de valorile de la nivel județean (226,7‰), regional (223,3‰) și național (213,4‰). Pe de altă parte, rata de îmbătrânire demografică de la nivelul municipiului înregistrează o valoare (1.613) cu mult mai mare față de celelalte niveluri teritoriale (județ: 1.057,9, regiune: 1.070,5, România: 1.179,5).

Una dintre cele mai mari probleme la nivelul municipiului o reprezintă capacitatea de înlocuire a forței de muncă, astfel că la 1.000 de persoane care ies la pensie în următorii 15 ani se observă un deficit mai mare decât la nivelul județului, regiunii și țării. Astfel, în Mediaș există 511 persoane disponibile să le înlocuiască, față de 680 în întreg județul Sibiu, 670 în regiunea Centru și 640 în România. În acest context, municipiul se află în fața unei provocări pentru care sunt necesare măsuri de creștere a sporului natural, dar și de stimulare sporită a mediului economic pentru crearea de oportunități atractive pentru tinerii care se află în proces de educație, pentru ca aceștia să poată fi implicați pe piața forței de muncă locale (aspect menționat și în cadrul chestionarului). Cu atât mai mult, din perspectiva unui oraș inteligent, este nevoie de o abordare integrată care să vizeze măsuri de creștere a calității vieții locuitorilor (de exemplu, standarde înalte de locuire, sisteme performante de sănătate, facilități pentru părinții cu copii mici, educație adaptată la cerințe actuale globale, mediu economic bazat pe inovare și antreprenariat, transport modern care să asigure inclusiv un grad mare de conectivitate etc).

TABEL 3 PRINCIPALII INDICATORI DEMOGRAFICI PRIVIND POPULAȚIA DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ PRIN COMPARAȚIE CU ALTE NIVELURI TERITORIALE, 2020

INDICATORI	MUNICIPIUL MEDIAȘ	JUDEȚUL SIBIU	REGIUNEA CENTRU	ROMÂNIA
Raportul de dependență demografică	445,5	466,6	462,4	465
Coeficientul de dependență a persoanelor tinere	170,5	226,7	223,3	213,4
Coeficientul de dependență a persoanelor vârstnice	275	239,9	239,1	251,7
Rata de îmbătrânire demografică	1.613	1.057,9	1.070,5	1.179,5
Rata înlocuirii forței de muncă	511,5	680,2	670	640,1

Sursă: Calcule proprii pe baza datelor eDemos INS

Din perspectiva categoriilor de generații asociate populației se identifică următoarele:

- Baby Boomers: persoane născute între anii 1946 și 1964;
- Generația X: persoane născute între anii 1965 și 1979;
- Milenialii (generația Y): persoane născute între anii 1980 și 1994;
- Generația Z: persoane născute între anii 1995 și 2010;
- Generația Alpha: persoane născute începând cu anul 2011.

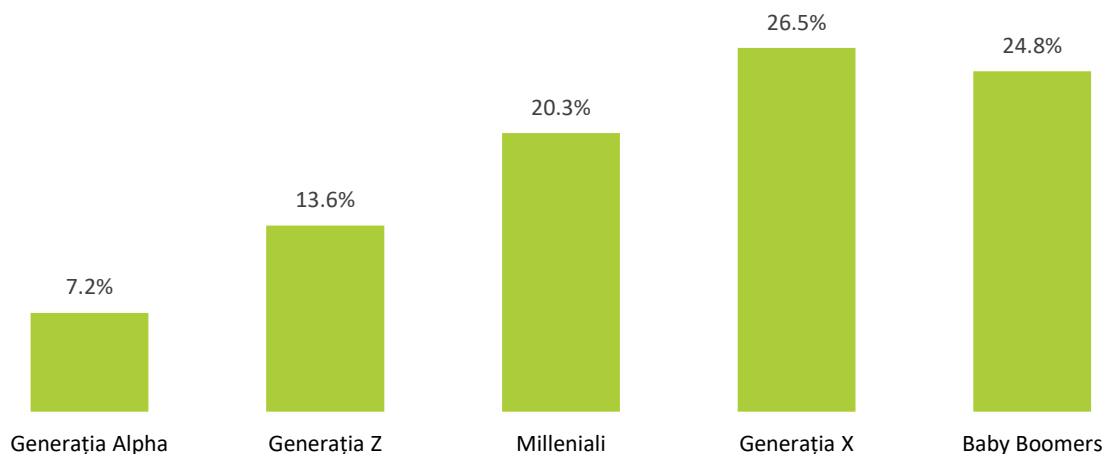
Baby Boomers sunt cei care vor ieși curând de pe piața forței de muncă, generația X va fi înlocuită de mileniali, iar generația Z va fi cea dominantă pe piața muncii. În contextul orașului inteligent, este important de observat diferențele dintre generațiile tinere și cele vârstnice, astfel că prima categorie are un grad crescut de utilizare a noilor tehnologii, pe când cea de-a doua întâmpină dificultăți în a percepe mediul digital și are un grad scăzut de alfabetizare digitală.

Baby Boomers reprezintă categoria persoanelor născute după cel de-al doilea Război Mondial, aceștia însumând o populație de 11.297 de locuitori ai municipiului Mediaș (24,8% din populația totală). Până în anul 2025, două treimi dintre aceștia vor fi atins pragul de 65 de ani, iar până în 2030 toți vor ajunge la pensionare. Această generație va fi cea mai defavorizată în contextul orașului inteligent, astfel că vor avea ce mai mult nevoie de ajutor pentru a învăța și utiliza diferite componente digitale.

Generația X, care reprezintă 26,5% din populație totală a municipiului va fi înlocuită de mileniali. Aceștia din urma vor constitui cea mai mare pondere a forței de muncă. Această generație a crescut și a evoluat o dată cu tehnologia, deși cei mai în vârstă din această categorie pot să fie depășiți într-o anumită măsură de noile tehnologii. Cu toate acestea, milenialii sunt pregătiți să se adapteze la un stil de viață inteligent.

Generațiile Z și Alpha cumulează un total de 20,8% de locuitori, aceștia fiind nativi digital. Generația Z este cea care a crescut cu o tehnologie mobilă și integrată, dar întâmpină dificultăți în a dezvolta abilități simple. Totuși, aceste generații prezintă cel mai mare potențial pentru ca municipiul Mediaș să devină un oraș inteligent. Totodată, aceste persoane sunt cele care vor educa populația îmbătrânită și care vor avea cele mai ridicate așteptări ¹⁴.

FIGURA 14 – DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI PE GENERAȚII ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2020

Sursă: Calcule proprii pe baza datelor din baza de date INS TEMPO

2.4. DIVERSITATEA CULTURALĂ

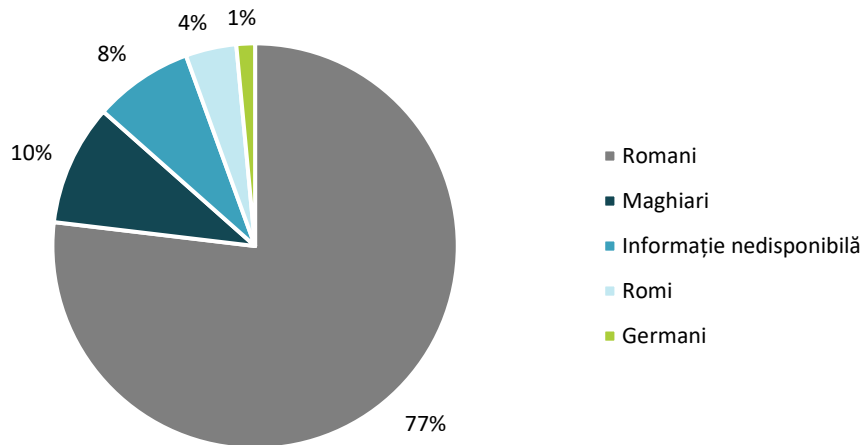
Diversitatea etnică reprezintă un element valoros la nivelul culturii locale.. Astfel, diversitatea de obiceiuri, tradiții, perspective, și în consecință de idei reprezintă un element esențial în procesul de inovare.

La nivelul anului 2011 profilul etnic al municipiului Mediaș era relativ omogen, fiind format predominant din români. Majoritatea populației era formată din români (77%), următoarea etnie majoritară fiind reprezentată de maghiari (10%), la care se adaugă în ordine descrescătoare romii (4%) și germanii (1%), pentru 8% din populație acest tip de informație fiind indisponibilă. Din

¹⁴ Demographic Shifts: The World in 2030, Cushman & Wakefield

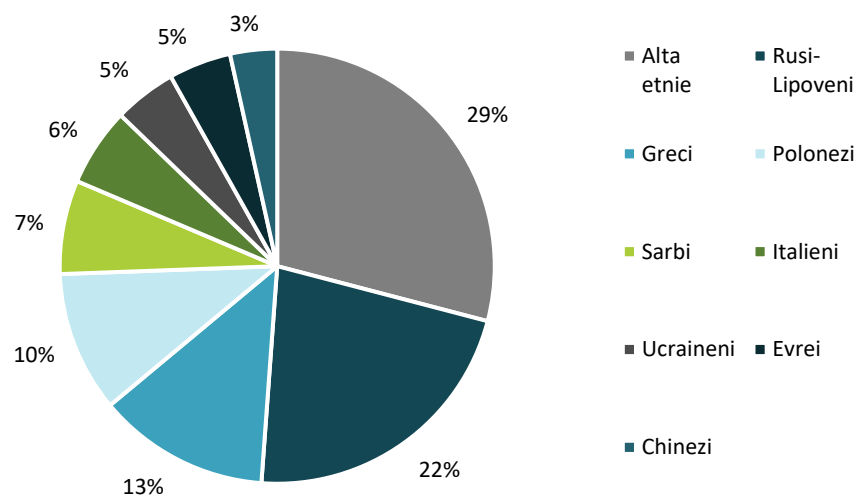
perspectiva etniilor minoritare, cele mai consecință reprezentative ca numeric al populației sunt cele reprezentate de ruși-lipoveni (22%), greci (13%), polonezi (10%) și alte etnii (29%).

FIGURA 15 – DISTRIBUȚIA ETNIIILOR MAJORITARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2011

Sursă: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

FIGURA 16 – DISTRIBUȚIA ETNIIILOR MINORITARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2011

Sursă: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Diversitatea etnică este în scădere, aspect conturat prin emigrarea accentuată populației germane în ultimul secol. În 1910, 44,8% din populația orașului era de etnie germană. Astfel, municipiul Mediaș păstrează patrimoniul construit dezvoltat de o comunitate multi-etnică însă tradițiile și obiceiurile se pierd treptat. Cu atât mai mult este necesar să fie luate măsuri de atenuare a acestui fenomen, cu cât unul dintre aspectele pozitive remarcate de respondenții chestionarului pentru cetățeni a fost importanța multiculturalității din municipiu.

2.5. COMUNITATEA

Comunitatea reprezintă o unitate socială (un grup de persoane) cu norme, religie, valori, obiceiuri, identitate sau etnie comună. Acestea pot dezvolta un sentiment de apartenență la un loc situat într-o anumită zonă geografică (oraș, sat, cartier etc) sau într-un spațiu virtual unde pot interacționa prin intermediul platformelor de comunicare.

În contextul orașului inteligent, comunitățile inteligente au un rol foarte important, și anume dezvoltarea spiritului civic. Mai mult, acestea folosesc tehnologiile și datele de comunicare a informațiilor pentru a fi mai eficiente, pentru a răspunde diferitor provocări și a oferi noi oportunități. Acestea beneficiază de economii de costuri și energie, de îmbunătățirea furnizării serviciilor, de o calitate mai bună a vieții și o amprentă redusă asupra mediului, așa încât ele susțin inovația și economia locală. Comunitățile chiar pledează pentru integrarea tehnologiei și a infrastructurii de date, promovează tehnologiile digitale pentru a crește capacitatea infrastructurii și a serviciilor existente, precum și implicarea cetățenilor și furnizarea serviciilor centrate pe cetățeni ¹⁵.

La nivelul municipiului Mediaș, deși este nevoie de dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, comunitatea este susținută de o serie de instituții: 1 centru de plasament pentru copii, 1 centru de integrare pentru adulți, 1 centru de recuperare și reabilitare pentru adulți, 7 asociații, 1 unitate de asistență medico-socială (centru comunitar) și Direcția de Asistență Socială Mediaș. Singurul centru comunitar existent asigură servicii sociale la nivelul comunității marginalizate aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, oferind servicii medicale printr-un cabinet de asistență medical comunitară și un cabinet psihologic. Astfel, putem constata că dotările comunitare sunt orientate mai degrabă către furnizarea de servicii sociale și mai puțin către întărirea coeziunii sociale.

2.6. INCLUZIUNEA – ZONE DEZAVANTAJATE DIN PUNCT DE VEDERE SOCIAL

Incluziunea socială reprezintă respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, cărora trebuie să li se asigure oportunitatea de a participa în aceasta în mod relevant și de a beneficia de un tratament echitabil. Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii formulează obiective clare la nivel european în vederea combaterii sărăciei și a excluziunii sociale. În acest sens, se urmărește ca 20 de milioane de persoane să depășească sărăcia și excluziunea socială și, totodată, ca rata de ocupare a forței de muncă să crească la 75% pentru populația în vârstă de 20-64 de ani. Aceste eforturi sunt susținute inclusiv de Platforma Europeană de combatere a sărăciei și excluziunii sociale și Agenda pentru noi competențe și locuri de muncă ¹⁶. Astfel, procesul incluziunii sociale reprezintă un ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domenii precum protecția socială, ocuparea forței de muncă, educație, sănătate, locuire, mobilitate, informare-comunicare, securitate, justiție, cultură. Rezultatul urmărit este combaterea excluziunii sociale și asigurarea participării active a

¹⁵ <https://www.australiansmartcommunities.org.au/smart-communities>

¹⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=ro>

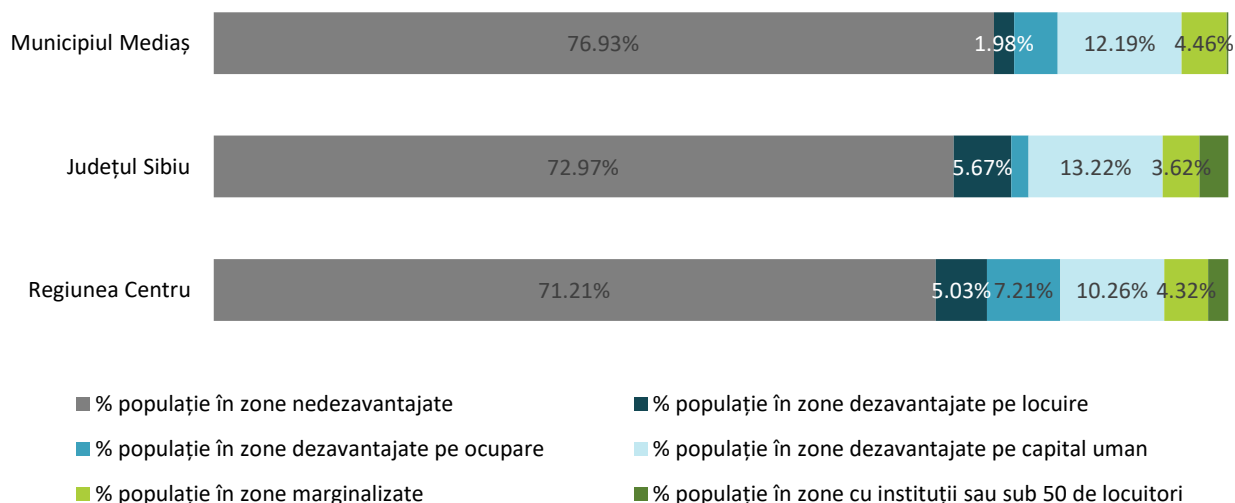
persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății ¹⁷. Comunitatea care resimte efectele prezentate anterior poartă denumirea de grup vulnerabil. Acesta reprezintă de fapt persoane sau familii care sunt în risc de a își satisface nevoi zilnice de trai pe fondul unei boli/dizabilități, sărăciei, dependenței de droguri/alcool sau alte situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială ¹⁸.

Zonele urbane se confruntă cu diverse tipuri de excluziune, sărăcie și deprivare materială. În anul 2014, Banca Mondială a elaborat un Atlas al Zonelor Urbane Marginalizate, în cadrul căruia este prezentată o descriere detaliată a acestor tipuri variate de zone de sărăcie în orașe. Conform acestui studiu, identificarea zonelor urbane dezavantajate și marginalizate a fost realizată prin analiza a trei criterii principale:

- Capitalul uman (gradul de educație al populației cu domiciliul în zonele respective, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei);
- Ocuparea;
- Condițiile de locuire ¹⁹.

Zonele urbane marginalizate sunt definite ca zone din interiorul orașelor/municipiilor care nu satisfac un standard corespunzător pentru nici unul dintre cele trei criterii prezentate anterior.

FIGURA 17 – DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI URBALE ÎN FUNCȚIE DE TIPUL ARIEI DE ANALIZĂ, 2014

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România 2014

Astfel, la nivelul municipiului Mediaș, ponderea populației care se află în zone urbane marginalizate este semnificativă, aceasta fiind de 4,46%, ceea ce marchează un procent mai mare

¹⁷ Cf. Art. 6. Lit. cc din Legea nr. 292/2011 – Legea asistenței sociale (<http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Transparenta/2014-01-31-DGAS-IntrebariFrecvente-incluziune.pdf>)

¹⁸ Cf. Art. 6. Lit. p din Legea nr. 292/2011 – Legea asistenței sociale (<http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Transparenta/2014-01-31-DGAS-IntrebariFrecvente-incluziune.pdf>)

¹⁹ Atlasul zonelor urbane marginalizate din România (https://adrvest.ro/attach_files/Atlas_18Aprilie_RO_final.pdf)

decât cel înregistrat la nivel de județ (3,62%) sau de regiune (4,32%). Pentru celelalte categorii situația este următoarea la nivel de municipiu:

- 4,30% reprezintă populația din zone dezavantajate pe ocupare;
- 1,98% reprezintă populația din zone dezavantajate pe locuire;
- 12,19% reprezintă populația din zone dezavantajate pe capital uman;
- 0,14% reprezintă populația din zone cu instituții sau sub 50 de locuitori;
- 76,93% reprezintă populația din zone nedezavantajate.

FIGURA 18 – LOCALIZAREA COMUNITĂȚILOR MARGINALIZATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DECLARATĂ DE AUTORITĂȚILE LOCALE, 2014²⁰

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România 2014

Zonele urbane marginalizate identificate în Atlasul zonelor urbane marginalizate din România 2014 sunt localizate la marginea de vest și nord a centrului istoric. O analiză aprofundată realizată

²⁰ Conturul verde reprezintă limita intravilanului; cu galben este reprezentată zona de tip ghetou cu blocuri; cu verde sunt reprezentate zonele de locuințe sociale modernizate; pentru fiecare dintre zonele reprezentate se specifică în paranteză o estimare a numărului de locuitori

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală, realizată în anul 2017, identifică 5 zone urbane marginalizate:

- ZUM 1 (Vitrometan): se situează în zona de nord-vest a municipiului și are o populație de 240 de locuitori, dintre care 49 sunt de etnie romă;
- ZUM 2 (Luncii-Gării): se situează la marginea municipiului în zona vestică a acestuia (mărginită la vest și la nord de limita intravilanului, iar la partea de est de zone de locuit și zone industriale) și înglobează un număr de 1.301 de locuitori, dintre care 372 au declarat a fi de etnie romă (majoritatea nu au loc de muncă, trăind doar din munci ocazionale sau prestații sociale, iar o parte sunt pensionari);
- ZUM 3 (Tineretului): se situează în zona centrală a municipiului și cuprinde zona de locuințe colective de pe strada Tineretului, având o populație de 326 locuitori dintre care 132 au declarat a fi de etnie romă;
- ZUM 4 (Centru): are o populație de 569 de persoane, dintre care 237 sunt de etnie romă (persoanele care locuiesc în această zonă stau câte 2, 3, 5 sau chiar mai multe într-o locuință, spațiul alocat pentru fiecare fiind de aproximativ 2,7 mp);
- ZUM 5 (Ighișu Nou): este situată în partea de sud-vest a municipiului (în satul Ighișu Nou, care de află la aproximativ 8 km de acesta) și înglobează 239 de persoane, dintre care 126 sunt de etnie romă.

Tranziția către orașul inteligent trebuie să acorde o atenție sporită acestor comunități, mai ales în ceea ce privește actul de educație. În completarea accesului la servicii socio-medice și educaționale, dezvoltarea competențelor digitale în rândul comunităților defavorizate reprezintă un aspect important pentru o mai bună integrare în piața forței de muncă. În completarea celor prezentate anterior, se remarcă totodată ideea menționată în cadrul chestionarului aplicat cetățenilor, de a realiza un program de integrare a comunității de romi din cartierul Italian.

2.7. NIVELUL DE EDUCAȚIE AL POPULAȚIEI

În era digitală în care trăim, este necesar ca instituțiile de învățământ să ofere tinerilor abilități tehnologice, respectiv competențe digitale adaptate unei piețe a forței de muncă în continuă schimbare. Conform Studiului Internațional de Alfabetizare în Informatică și Telecomunicații, majoritatea cadrelor didactice consideră că tehnologiile inovatoare din clasă sunt instrumente importante pentru dezvoltarea abilităților necesare, în special învățarea independentă, gândirea critică, rezolvarea problemelor din lumea reală, comunicare și colaborare, creativitate și alfabetizare digitală. Cu toate acestea, aproape jumătate din respondenții din țările europene sunt conștienți de nevoile tehnologice din organizația lor, dar nu le abordează în mod activ ²¹.

În contextul orașului inteligent, educația inteligentă vizează interactivitatea, învățarea continuă, spiritul colaborativ și are ca scop implicarea elevilor, respectiv încurajarea profesorilor de a se adapta la abilitățile, interesele și preferințele de învățare ale elevilor ²².

²¹ <https://www.epson.co.uk/insights/article/education-in-europe-the-great-technology-gap>

²² https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/eurydice/files/en_digital_education_n.pdf

2.7.1. ELEVI

Din perspectiva dezvoltării socio-economice bazate pe cunoaștere și inovare, concepte regăsite în dezvoltarea orașelor inteligente, elevii reprezintă un element esențial prin prisma deschiderii acestora și a capacității superioare de adaptare la utilizarea tehnologiei în toate activitățile de zi cu zi. Practic, elevii prezintă cel mai mare potențial cu privire la dobândirea unui nivel ridicat de alfabetizare digitală, ceea ce conduce la un acces facil la toate tipurile de informații și resurse utile atât în procesul de educație cât și în activitățile pe care le vor desfășura ca adulți.

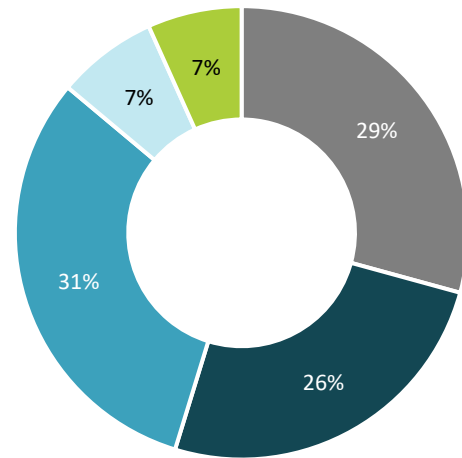
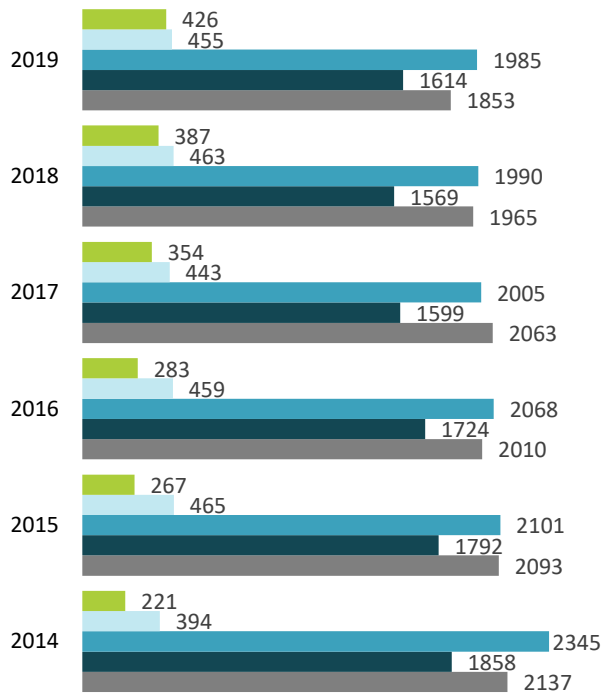
Populația școlară a municipiului Mediaș este compusă în anul 2019 dintr-un total de 7.914 de persoane, din care 1.449 de copii înscriși în programele de grădiniță și 88 înscriși în programe de creșe. În ceea ce privește învățământul preuniversitar, în anul 2019 erau înscriși 6.333 de copii, cu 9,5% mai puțini față de anul 2014.

În perioada cuprinsă între anii 2014 și 2019, cele mai mari diferențe au fost observate în cadrul nivelului de educație postliceal (inclusiv învățământul special), numărul de elevi dublându-se și ajungând astfel la 426 de elevi la finalul anului 2019. A fost observată o creștere de 15,5% în numărul elevilor înscriși în învățământul profesional în cadrul aceleiași perioade analizate. La polul opus cea, mai mare scădere a fost observată la nivelul învățământului liceal (o scădere de 15,4%).

În anul 2014 au fost înscriși un număr de 39 de elevi în învățământul de maiștri, acesta fiind ultimul în care au fost înregistrați elevi la acest nivel de educație.

În cadrul fiecărui nivel de educație a fost observată o creștere în procentul de promovabilitate în perioada cuprinsă între anii 2019 și 2020. Conform ISJ Sibiu, privind situația absolvirii la nivel primar, în anul 2020 s-a înregistrat un total de 1.786 de elevi înscriși în clasele pregătitoare și inclusiv până la clasa a IV-a. Procentul de promovabilitate a fost de 98,88%, respectiv au absolvit învățământul primar 351 de elevi.

FIGURA 19 – POPULAȚIA ȘCOLARĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019 (STÂNGA) ȘI DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI ȘCOLARE, 2019 (DREAPTA)

- Elevi inscriși în învățământul postliceal (inclusiv învățământul special)
- Elevi inscriși în învățământul profesional
- Elevi inscriși în învățământul liceal
- Elevi inscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)
- Elevi inscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)

- Elevi inscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)
- Elevi inscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)
- Elevi inscriși în învățământul liceal
- Elevi inscriși în învățământul profesional
- Elevi inscriși în învățământul postliceal (inclusiv învățământul special)

Sursă: INS Tempo online, 2020

La nivel gimnazial (clasele V-VIII) promoția 2020 a fost reprezentată de un număr total de 1.552 de elevi. Procentul de promovabilitate a fost de 98,7%, respectiv 371 de elevi care au finalizat clasa a VIII-a.

În ceea ce privește situația absolvirii la nivelul secundar superior, în promoția 2020 au absolvit în total 1.005 elevi, cuprinzând nivelele liceal - nivel secundar inferior, liceal - nivel secundar superior și profesional - nivel secundar inferior.

TABEL 4 - SITUAȚIA PROMOVABILITĂȚII LA NIVELUL SECUNDAR SUPERIOR PENTRU PROMOȚIA 2019-2020

NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	ABSOLVENȚI	PROCENT PROMOVABILITATE %	PROMOVABILITATE 2020 VS 2019
Liceal (nivel secundar inferior)	454	95,6%	+2,7%
Liceal (nivel secundar superior)	442	98,4%	+6,2%

NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	ABSOLVENȚI	PROCENT PROMOVABILITATE %	PROMOVABILITATE 2020 VS 2019
Profesional (nivel secundar inferior)	109	92,4%	+11,9%

Sursă: ISJ Sibiu

Conform ISJ Sibiu, numărul elevilor proveniți din mediul rural sau din grupuri socio-economice dezavantajate a fost de 1.087 la finalul anului 2020. Elevii din cadrul Colegiului „Școala Națională de Gaz” reprezintă aproape o treime din acest grup.

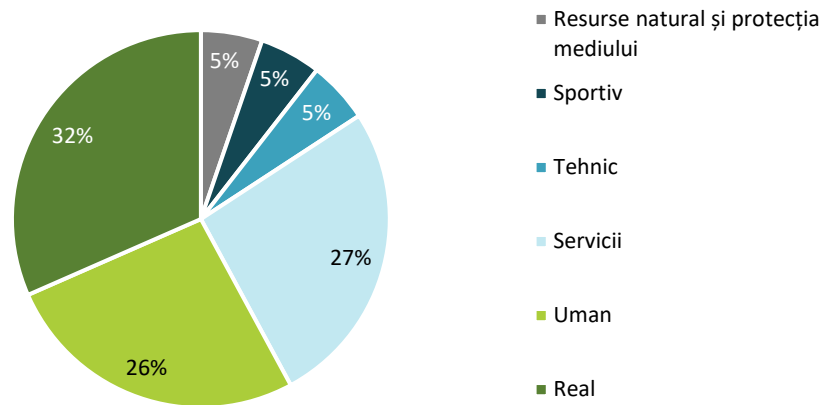
TABEL 5 - NUMĂRUL ELEVILOR PROVENIȚI DIN MEDIUL RURAL SAU DIN GRUPURI SOCIO-ECONOMICE DEZAVANTAJATE AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC DE PĂRĂSIRE A EDUCAȚIEI, 2020

UNITĂȚI ȘCOLARE	NUMĂR DE ELEVI
Liceul Teoretic „Axente Sever”	173
Liceul Teoretic „St. L. Roth”	103
Liceul Tehnologic Automecanica	123
Colegiul Tehnic Mediensis	12
Colegiul „Școala Națională de Gaz”	308
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”	105
Școala Gimnazială „George Papa”	43
Școala Gimnazială Cireșarii	65
Școala Gimnazială nr. 4	12
Școala Gimnazială nr. 7	28
Școala Gimnazială „I.T. Mota”	49
Școala Gimnazială „H. Oberth”	65
Școala Gimnazială „Bathory I.”	1

Sursă: ISJ Sibiu

În ceea ce privește distribuția locurilor disponibile pentru elevi, cea mai mare pondere se află în cadrul liceelor cu profil real (160 de locuri), urmat de profilul uman (140 de locuri) și profilul servicii (140 de locuri). În cadrul profilului real sunt disponibile 84 de locuri la specializare Matematică-Informatică și 84 de locuri disponibile la specializarea Științe ale Naturii. În cadrul profilului uman se remarcă specializarea Filologie cu 84 de locuri și Științe Sociale cu 56 de locuri.

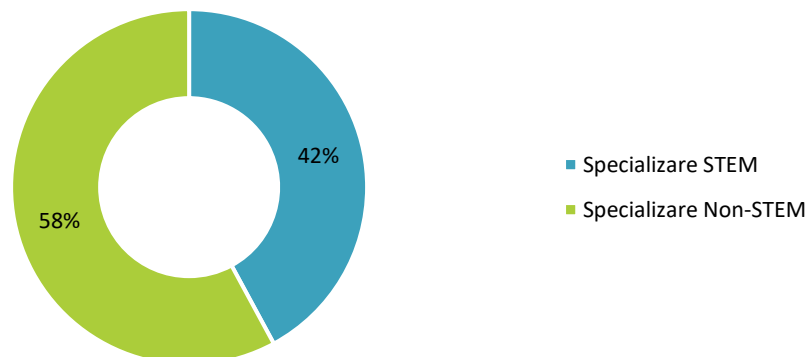
FIGURA 20 – DISTRIBUȚIA LOCUIROLOR DISPONIBILE ÎN FUNCȚIE DE PROFIL, 2019

Sursă: *admitereliceu.ro*

La nivelul anului 2019, aproximativ 42% din locurile disponibile pentru elevi conțineau un element ce ține de educația STEM. În cadrul specializărilor oferite de tip STEM s-au remarcat cele mai mari medii de absolvire, lider în acest clasament fiind Colegiul „Școala Națională De Gaz” Mediaș, specializarea Matematică-Informatică și Liceul „Axente Sever” cu specializarea Științe ale Naturii, cel din urmă aflându-se pe locul 263 în topul național.

FIGURA 21 – LOCURI DISPONIBILE CU COMPONENTĂ STEM, 2019

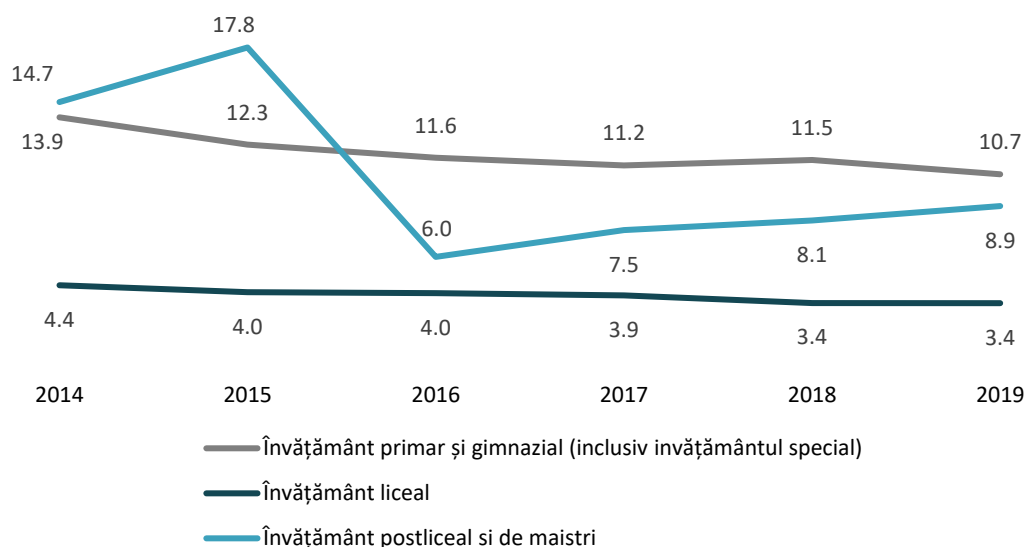
Sursă: *Calcul propriu pe baza datelor admitereliceu.ro*

2.7.2. DIGITALIZAREA SISTEMULUI EDUCAȚIONAL

În anul 2019, unitățile din învățământul primar și gimnazial au avut în dotare 325 de PC-uri, rezultând aproximativ 11 elevi per unitate de PC, cu 3 mai puțini elevi față de anul 2014. Învățământul postliceal prezintă o scădere a numărului de elevi per unitate de PC între anii 2015-2016, urmată de o creștere graduală până în 2019 (48 de PC-uri, aproximativ 9 elevi per unitate de PC). În cadrul învățământului primar, distribuția PC-urilor raportată la numărul de elevi a ajuns la 3,4 la finalul anului 2019, remarcându-se o scădere de 30% față de anul 2014 datorată atât creșterii numărului de PC-uri (+51 de PC-uri), cât și a scăderii numărului de elevi (-360 de elevi înscriși).

La finalul anului 2019, în municipiul Mediaș numărul de PC-uri în instituțiile de învățământ a ajuns la 1.024, o creștere de 9,9% față de anul 2014. Peste jumătate din PC-uri (57%) se află în unitățile din învățământul liceal.

FIGURA 22 – DISTRIBUȚIA PC-URILOR PE NIVELE DE EDUCAȚIE RAPORTAT LA NUMĂRUL DE ELEVI, 2014-2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Chiar dacă numărul PC-urilor în unitățile de învățământ a crescut în ultimii ani, Pandemia Covid-19 a adus o serie de noi provocări în actul de învățământ. Astfel pentru a putea accesa cursurile predate online, elevii necesită o conexiune bună la internet alături de un laptop, o tabletă sau măcar un smartphone. De aceleași dispozitive au nevoie și cadrele didactice. Chiar dacă procesul forțat de digitalizare a avut și efecte pozitive, nevoia de echipare a unităților de învățământ este acum mai acută decât înainte de pandemie. Astfel accesul tinerilor la o conexiune cu internet în cadrul gospodăriei și disponibilitatea unui dispozitiv pentru a participa la formarea educațională este o prioritate pentru absorbția aptitudinilor digitale.

2.7.3. ALFABETIZARE DIGITALĂ

Digitalizarea poate contribui într-un mod pozitiv la dezvoltarea indivizilor prin creșterea accesului la diverse oportunități de informare, interacțiune și cunoaștere care, în alte condiții, ar fi fost mult mai dificil de accesat. Astfel, în contextul în care internetul a devenit un factor important pentru aspecte sociale ale vieții precum educația, sănătatea, obținerea unui loc de muncă sau participarea civică, cei care nu dispun de mijloacele tehnologice și abilitățile necesare pentru a utiliza internetul se află într-o poziție defavorizată. În același timp, incluziunea digitală este importantă în măsura în care oferă indivizilor instrumentele necesare pentru a lua parte la aceste procese, alături de informații esențiale despre drepturile și oportunitățile pe care aceștia le au.

Conform Eurostat, în anul 2019, România se afla pe ultimul loc în ceea ce privește nivelul de aptitudini digitale ale cetățenilor. 43% dintre cetățenii cu vârste cuprinse între 16 și 74 de ani au fost raportați ca având aptitudini digitale minime, respectiv o zecime din populație având abilități

digitale peste cele de bază ²³. Aproximativ 56% dintre tinerii cu vârstele cuprinse între 16 și 24 de ani (cu 24% mai puțin față de media UE) aveau competențe digitale de bază ²⁴ sau peste cele de bază ²⁵. Nivelul de competențe digitale al cetățenilor este direct legată de locul în care trăiesc România. Persoanele din mediul rural au înregistrat cea mai mică rată de competențe digitale, această rată cunoscând o creștere la orașele mici, respectiv ajungând la cotele maxime la orașele mai mari. Din totalul persoanelor (16-74 de ani) care au accesat internetul prin intermediul dispozitivelor mobile în mediul urban, cele mai folosite dispozitive mobile de accesare a internetului au fost smartphone-ul (97,9%), la distanță mare urmează laptop-ul (45,5%) și tableta (21,9%). După nivelul de instruire, s-a constatat că 2 din 10 persoane care au accesat internetul cu ajutorul telefoanelor mobile au un nivel de instruire superior ²⁶.

În Regiunea Centru persoanele care au interacționat prin intermediul internetului cu autoritățile sau serviciile publice (în scop personal):

- 77,9% au căutat să obțină informații de pe site-urile autorităților publice;
- 52,9% au solicitat descărcarea formularelor oficiale;
- 38,6% au dorit să transmită formularele completate.

Regiunea Centru ocupă locul 2 (16,8%) în ceea ce privește interesul cetățenilor pentru aceste interacțiuni cu autoritățile publice. Pe primul loc se află Regiunea București – Ilfov cu 23,8%.

2.7.4. CREATIVITATE

Clasa creativă este generatoare de inovare prin produsele și serviciile pe care le realizează. Atât produsul reieșit din industriile creative, cât și cetățenii ce lucrează în astfel de domenii reprezintă o componentă esențială pentru orașul inteligent.

Sectorul Industriilor Culturale și Creative (ICC) este compus din domenii precum: arhitectură, arhive și biblioteci, arte vizuale/artes interpretative, artizanat și meșteșuguri, audiovizual și media, carte și presă, cercetare, patrimoniu cultural, publicitate, software, IT și jocuri. Implicarea cetățenilor în aceste domenii care presupun un grad ridicat de complexitate și sofisticare a cunoștințelor și competențelor poate conduce la formarea unei societăți pro-active cu capacități de implicare civică și impact în rezolvarea problemelor sociale, atât timp cât aceștia sunt antrenați în astfel de activități.

Municipiul Mediaș prezintă un număr de 1.421 de angajați în domeniile ICC la nivelul anului 2018 (12,6% din totalul angajaților în ICC din județ). Municipiul se plasează pe locul doi, după municipiul Sibiu, în care sunt 6.519 de angajați (57,7% din totalul angajaților în ICC din județ). În ceea ce privește domeniile industriei culturale și creative, municipiul Mediaș se remarcă prin domeniul

²³ Eurostat, Romania is last in the EU for digital competencies, 2019.

<https://transylvanianow.com/eurostat-romania-is-last-in-the-eu-for-digital-competencies/>

²⁴ Nivelurile de competențe digitale sunt propuse pe baza unui indicator compus din activități de referință în cele 4 domenii de utilizare a internetului și a software-ului (informație, comunicare, rezolvare de probleme, aptitudini software) - se presupune că indivizii care au efectuat anumite activități au abilitățile corespunzătoare nivelului de competențe propus

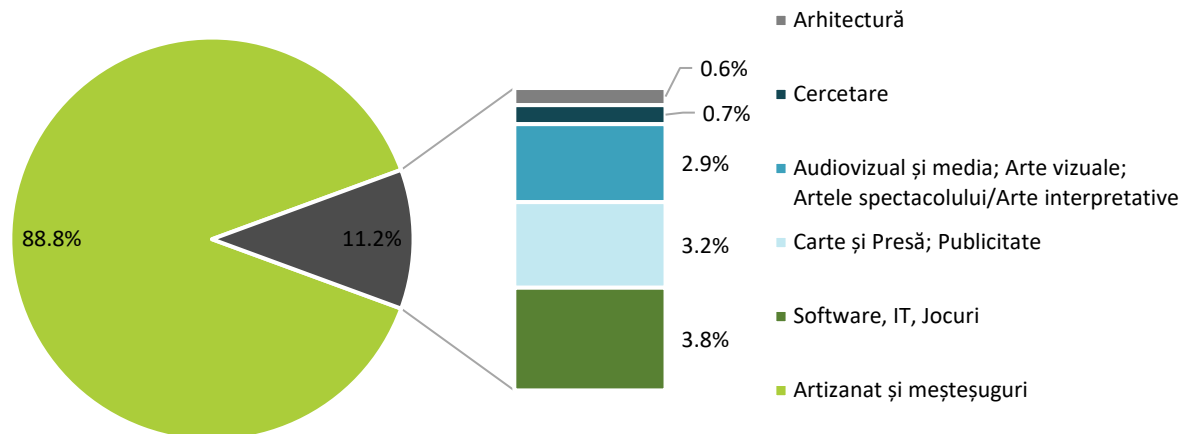
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/tepsr_sp410_esmsip2.htm

²⁵ Eurostat, Individuals' level of digital skills, 2019. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20200715-1>

²⁶ INSS, Accesul populației la tehnologia informației și comunicațiilor – România 2019

Artizanat și meșteșuguri cu 1.262 de angajați, cuprinzând 17,2% din totalul angajaților în acest domeniu la nivel județean. La finalul anului 2018, pe lângă domeniul *Artizanat și meșteșuguri* (88,8% dintre angajații în ICC la nivel local), a urmat *Software/IT și jocuri* cu 54 de angajați (3,8% dintre angajații în ICC), *Carte și presă* cu 26 de angajați (1,8% dintre angajații în ICC) și *Arte vizuale și publicitate*, ambele domenii prezentând câte 19 angajați.

FIGURA 23 – DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI ÎN INDUSTRIILE CULTURALE ȘI CREATIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2018

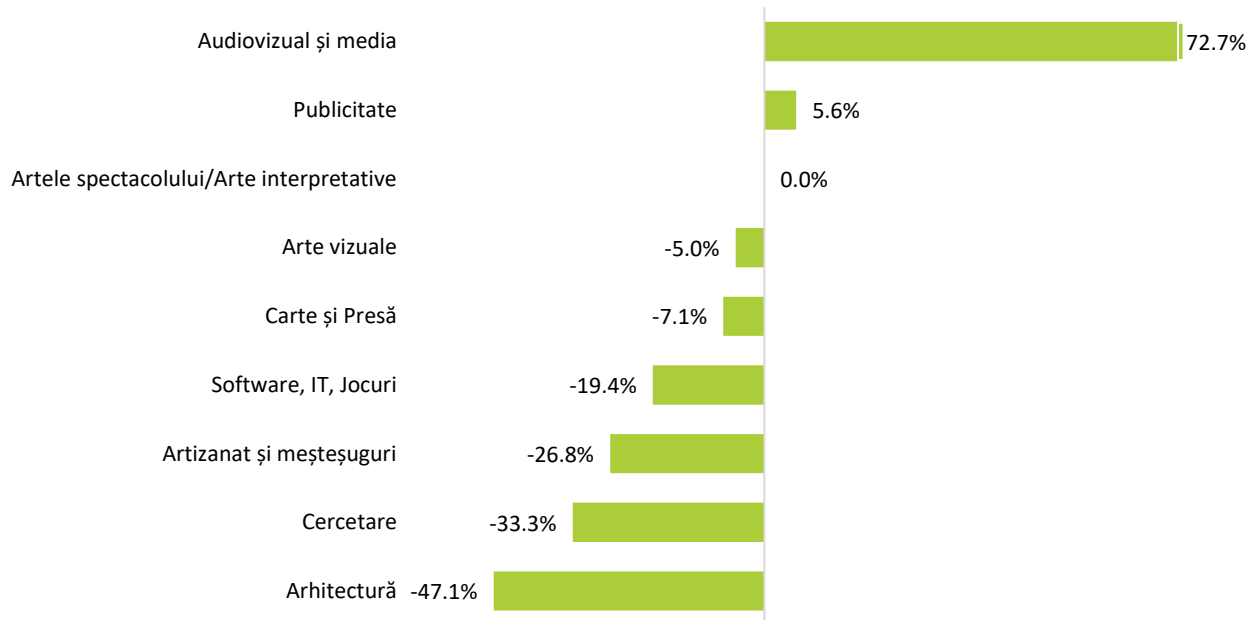

Sursă: Baza de Date Listă Firme, BORG Design

După o dublare a numărului de salariați între anii 2013 și 2014, numărul salariaților a cunoscut scădere anuală moderată, scăzând cu aproximativ 480 de angajați în perioada 2014-2018 (cu 25% mai puțini angajați față de anul 2014). Raportat la numărul total de salariați la nivelul municipiului Mediaș, această fluctuație nu este direct proporțională cu scăderea numărului total de salariați. Scăderile anuale majore sunt preponderent observate în domeniul *Artizanat și meșteșuguri*. În anul 2018, mai mult de 67% dintre angajații din domeniul *Artizanat și Meșteșuguri* au provenit de la o singură firmă.

În ceea ce privește rata de creștere a salariaților pe sectoare ICC în municipiul Mediaș, în perioada 2014-2018 se poate observa că valorile sunt pozitive doar în cazul domeniilor: *Audiovizual și media, Publicitate*. Domeniile care au avut valori negative sunt: *Artele vizuale, Cartea și presa, Software, IT și jocuri, Artizanat și meșteșuguri, Cercetare, Arhitectură*. Se evidențiază în mod negativ cu descreșteri procentuale considerabile următoarele domenii ICC: *Arhitectura și Cercetarea*. Cea mai puternică descreștere este remarcată la domeniul *Artizanat și Meșteșuguri*, cu o scădere de 462 de angajați.

FIGURA 24 – RATA DE CREȘTERE A SALARIAȚILOR PE SECTOARE ICC ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 VS 2018

Sursă: Baza de Date Listă Firme, BORG Design

Raportat la intensitatea tehnologiei, doar 8% dintre angajații din sectoarele ICC se încadrează la categoria de servicii intense în cunoaștere. Astfel, profilul încă preponderent industrial al municipiului Mediaș, face ca acesta să dispună încă de resurse umane reduse în domeniul industriilor creative ceea ce influențează negativ potențialul de inovare la nivel local (în comunitate dar și în economie).

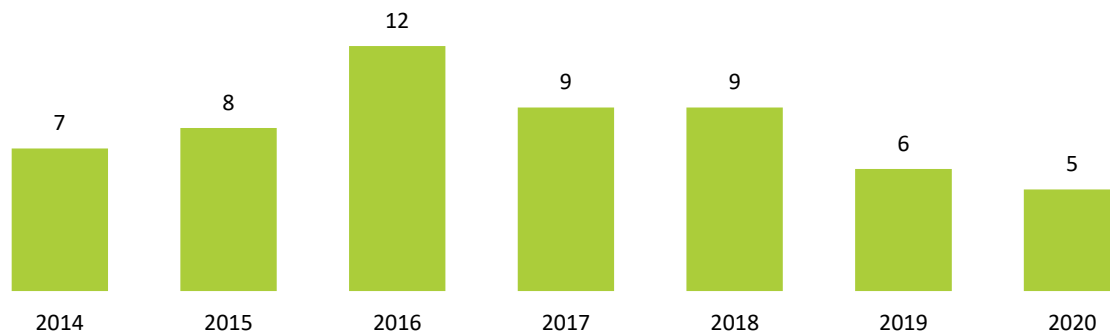
2.8. IMPLICAREA

2.8.1. ACTIVITATEA CIVICĂ

Activitatea civică și îmbunătățirea serviciilor civice este esențială pentru succesul orașelor inteligente. Participarea civică cuprinde o gamă largă de activități formale și informale, cum ar fi voluntariatul sau participare la activități de grup. Unele sunt activități individuale care aduc beneficii societății (votul) sau activități de grup de care beneficiază fie membrii grupului (echipe sportive), fie societatea (organizații de voluntari). Importanța activității civice este remarcată inclusiv în cadrul răspunsurilor primite ca urmare a aplicării chestionarului pentru cetățenii municipiului Mediaș, fiind menționată ideea de implicare a ONG-urilor și a altor grupuri informale în atragerea și încurajarea populației pentru a se implica în acțiuni de voluntariat.

În municipiul Mediaș, în perioada 2014-2020 au fost înființate 57 de organizații non-guvernamentale. O creștere semnificativă a numărului de ONG-uri înființate a fost identificată în anul 2016 (12 ONG-uri), dintre care 5 cu un scop inițial educativ. La finalul anului 2020, conform Registrului Național ONG, existau 241 de asociații active.

FIGURA 25 – NUMĂRUL ORGANIZAȚIILOR NON-GVERNAMENTALE NOU ÎNFIINȚATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2020

Sursă: *Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial, Registrul Național ONG, Ministerul Justiției*

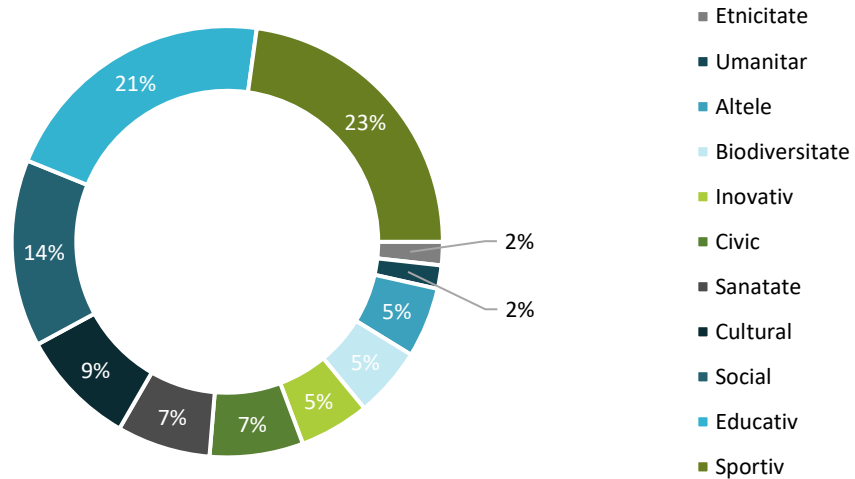
În ceea ce privește scopul ONG-urilor înființate în perioada 2014-2020, cea mai mare pondere (23%) se află în rândul cluburilor și asociațiilor ce au scop sportiv. Pe locul doi, cu o pondere de 21%, se află asociațiile cu scop educativ, urmate pe locul trei de cele cu scop social (14%). Asociațiile de cultură și cele civice sunt prezente și compun un element important la nivelul comunității pentru organizarea de evenimente culturale, și au un rol de închegare al comunităților.

La nivelul municipiului au fost remarcate 3 ONG-uri cu caracter inovator: Asociația BioInnotech Cluster (inactivă), Asociația Energia Inteligență (activă), Asociația "Institutul de training, studii și cercetări pentru sisteme de vehicule fără pilot" (activă). Prezența Institutului de training, studii și cercetări pentru sisteme de vehicule fără pilot, și creșterea accelerată a utilizării dronelor, prezintă un punct forte și o oportunitate pentru municipiul Mediaș. Institutul de training, studii și cercetări pentru sisteme de vehicule fără pilot se ocupă de promovarea și dezvoltarea sistemelor de vehicule aeriene, terestre sau acvatice fără pilot de pe teritoriul României, într-o abordare inter-, pluri- și transdisciplinară, prin cercetarea, dezvoltarea și asigurarea promovării acestora. În cadrul institutului a fost realizat Sistemul Național de Alertă și Notificare RPAS (Drone), dezvoltat pentru comunitatea operatorilor din România. Acesta este proiectat ca sistem online, care urmărește să vină în ajutorul tuturor deținătorilor și operatorilor de drone civile din România, persoane fizice sau juridice, astfel încât să se evite eventuale incidente, existând posibilitatea de informare a comunității referitor la unde, când și la ce înălțime se zboară ²⁷.

Asociația Energia Inteligență a lansat conceptului de energie inteligentă ca o modalitate de a asigura comunităților utilitățile energetice, fezabile în obținere și livrare, sustenabile în societate, sigure în utilizare și predictibile în abordare. Asociația a organizat împreună cu Clubul Copiilor Mediaș diferite evenimente legate de conștientizarea subiectului (de exemplu expoziția de fotografie „Energie Inteligență”).

²⁷ <https://www.mirceahodarnau.ro/institutul-de-training-studii-si-cercetari-pentru-sisteme-de-vehicule-fara-pilot/>

FIGURA 26 – DISTRIBUȚIA ORGANIZAȚIILOR NON-GVERNAMENTALE PE TIPOLOGII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 VS 2020

Sursă: Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial, Registrul Național ONG, Ministerul Justiției

Conform Registrului Național ONG, la finalul anului 2020, în municipiul Mediaș existau 3 entități juridice înființate sub forma de uniune, respectiv Uniunea Tineretului Democrat Maghiar, Garofița Pietri Craiului și Betania. La acestea se alătură Asociația de Ajutorare a Diabeticilor și Bolnavilor Oncologici Mediaș, care începând cu anul 1994 face parte din Federația Asociațiilor Diabeticilor din România. Federația pune la dispoziție cetățenilor o bibliotecă virtuală care conține documente informative despre prevenire, tratament, dar și alte noutăți legate de scopul susținut de asociație.

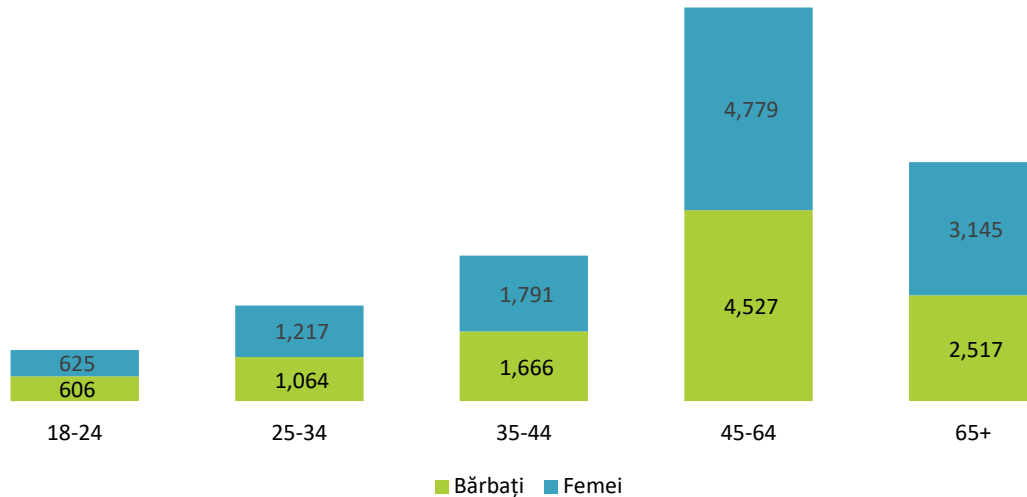
2.8.2. PARTICIPAREA LA VIAȚA PUBLICĂ

Participarea la vot reprezintă un indicator important ce evidențiază nivelul de implicare civică, astfel că, cu cât numărul de votanți este mai ridicat, cu atât interesul cetățenilor este mai sporit.

În municipiul Mediaș, în cadrul alegerilor prezidențiale s-au prezentat la urne 21.937 de persoane, fiind vorba de 45,51% din numărul total al alegătorilor. Prezența la vot în municipiul Mediaș a fost cu 2,15% mai mică (47,77%) față de nivelul național și cu 8,25% mai mică (53,76%) față de nivelul județean.

Grupul de vârstă cu cea mai ridicată prezență la vot este cea de 45-64 de ani (42,4% din voturi), urmată de grupa de 65 și peste 65 de ani (25,8% din voturi). Persoanele de gen feminin (52,7%) sunt mai prezente decât persoanele de gen masculin (47,3%). Această tendință este observată la fiecare dintre categoriile de vârstă analizate.

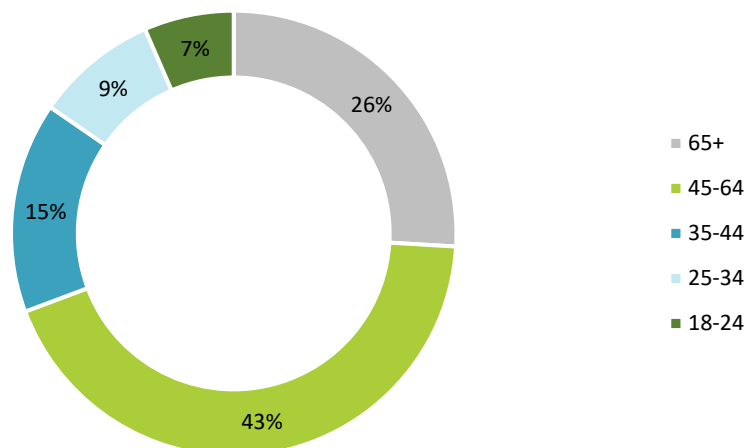
FIGURA 27 – DISTRIBUȚIA VOTURILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ PE GRUPE DE VÂRSTĂ (ALEGERILE PREZIDENTIALE), 2019

Sursă: <https://prezenta.roaep.ro>

În ceea ce privește alegerile parlamentare din 6 Decembrie 2020, s-au prezentat la vot 13.600 de persoane fiind vorba de 28,44% din numărul total al alegătorilor. Prezența la vot a fost cu 3,34% mai mică față de nivelul județean (31,78%), cu 4,48% mai mică față de nivelul Regiunii Centru (32,92%) și cu 4,86% mai mică față de nivelul național.

FIGURA 28 – DISTRIBUȚIA VOTURILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ PE GRUPE DE VÂRSTĂ (ALEGERILE PARLAMENTARE), 2020

Sursă: <https://prezenta.roaep.ro>

În cadrul alegerilor parlamentare numărul de persoane care s-au prezentat la vot a scăzut cu 38% față de alegerile prezidențiale (cu 8.337 mai puține persoane). Grupul de vârstă cu cea mai ridicată prezență a rămas grupa 45-64 de ani (43,4% din voturi) urmată de grupa de vârstă 65 de ani sau peste cu 25,9% din voturi. În cadrul fiecărei grupe de vârstă persoanele de gen masculin sunt mai prezente decât persoanele de gen feminin.

Deși există o oarecare diversitate și un număr semnificativ de organizații non-guvernamentale, unele abordând chiar TIC, implicarea civică rămâne încă redusă în municipiul Mediaș. Interesul cetățenilor pentru dezvoltarea orașului în care trăiesc, reprezintă un aspect care trebuie cultivat în următorii ani.

2.9. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP "SMART CITY"

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
Dezvoltarea elevilor ca cetățeni activi și cu spirit de incluziune socială	<p>Clasele să beneficieze de realizarea activităților de implicare activă, de incluziune socială și de învățare în comunitate (parteneriate între mediul privat, mediul public și comunități locale – ONG-uri, etc pentru a contribui la sporirea nivelului de familiarizare a cetățenilor cu problemele municipiului – pot fi chiar și parteneriate cu organizații precum Asociația "Institutul de training, studii și cercetări pentru sisteme de vehicule fără pilot". Astfel elevii își pot descoperi și exersa pasiunea pentru tehnologie</p> <p>Crearea de concursuri anuale de inovare care să vizeze propunerea de soluții pentru probleme de la nivelul municipiului</p>
Dezvoltarea potențialului maxim al fiecărui elev și abordarea competențelor contemporane într-o manieră integrată și continuă	<p>Este nevoie ca programele de învățământ să se concentreze la fel de mult pe abilități cât și pe conținutul academic și să practice schimbarea metodei de învățare de la rutină la un program individualizat care stimulează imaginația, creativitatea și întărește competențele transversale</p> <p>Utilizarea următoarelor practici în procesul de învățare din toate școlile din municipiu: interacțiune cu mediul de afaceri, interacțiune cu administrația publică, interacțiune cu mediul artistic și cultural, interculturalitate și incluziune socială, mijloace artistice, activități fizice, management emoțional, interacțiunea cu părinții elevilor, implicare în comunitate, etc</p> <p>Conturarea unui centru local de inovare și învățare comunitară – un spațiu care să cuprindă facilități pentru comunitate și să poată găzdui programe formare continuă (mai ales competențe digitale), evenimente și diverse întâlniri, dezbateri etc</p>

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
	<p>Crearea de programe de orientare și consiliere în carieră</p> <p>Consolidarea competențelor transversale ale elevilor</p> <p>Desfășurarea cu regularitate a cursurilor de: antreprenoriat, proprietate intelectuală, negociere, managementul conflictelor, comunicare și marketing, luarea deciziilor și asumarea riscurilor, etică în economie și resurse financiare, exprimare creative prin mijloace media, egalitate de șanse, inovare socială, GDPR, logică, TIC, prezentare și vorbire în public, pregătire pentru interviuri, sănătate mentală și psihologie, educație sexuală, stil de viață sănătos, etc în toate unitățile de învățământ din municipiu</p>
<p>Asigurarea diversificării și acordării de servicii sociale adaptate tuturor nevoilor identificate</p>	<p>Realizarea unui sistem integrat care să fie comun pentru toți furnizorii de servicii sociale (publici și privați) și care să permită monitorizarea și evaluarea permanentă în timp real a stării sociale, respectiv coordonarea interinstituțională (proceduri și platforme electronice de comunicare) – inclusiv realizarea unui parteneriat între furnizori și alte instituții publice locale (biserică, poliție etc)</p> <p>Furnizarea proactivă de servicii de prevenție în comunitate</p>

3. ECONOMIE INTELIGENTĂ

3.1. CONTEXT GENERAL

Capitolul *Economia inteligentă* se concentrează pe identificarea principalelor tendințe și provocări în ceea ce privește structura economică a municipiului Mediaș, interacțiunea dintre actorii economici și ecosistemul antreprenorial și de inovare, precum și mecanismele prin care activitățile economice generează o dezvoltare economică competitivă în contextul provocărilor globale actuale. Astfel, secțiunea își propune să fundamenteze modul în care transformările structurale, competitivitatea, flexibilitatea și adaptabilitatea mediului economic pot genera valoare adăugată care la rândul său, generează beneficii multiple pentru cetățeni și alți actori din ecosistem, precum autoritățile publice, mediul educațional și potențialii investitori. În cadrul acestei analize a fost urmărită în principal interpretarea valorilor unor indicatori care să conducă spre profilarea principalelor elemente de structură economică locală, care pot susține o transformare sustenabilă, bazată pe inovare, către o economie a cunoașterii, în contextul transformărilor tehnologice profunde vizibile în acest moment la nivel european și global.

Astfel, este urmărită identificarea principalelor elemente de potențial economic local pe care dezvoltarea municipiului Mediaș după un concept Smart City să le consolideze, îmbunătățească și stimuleze, sprijinind transformarea sustenabilă a municipiului și zonei metropolitane.

În acest sens, capitolul urmărește patru piloni esențiali în conturarea punctelor tari, slabe, oportunităților și riscurilor cu implicații asupra transformării economice inteligente a municipiului Mediaș, pornind de la: (1) profilul economic al municipiului Mediaș, (2) analiza forței de muncă și a principalilor angajatori, (3) competitivitatea și specializarea economiei locale, (4) activitatea de CDI și (5) capacitatea antreprenorială locală.

În anul 2017, valoarea producției de bunuri, exprimată prin Produsul Intern Brut, la nivelul județului Sibiu se ridică la valoarea de 8.282,9 mil. EUR în standarde ale puterii de cumpărare (PPS), reprezentând 20% din totalul PIB înregistrat în regiunea Centru. Evoluția PIB (PPS) a fost puternic influențată de criza economică, având în vedere faptul că din anul 2007 până în anul 2008 rata de creștere a fost de 20%, după care, din 2008 până în 2017 media de creștere a fost de 5%. Fluctuațiile au variat cu 1-2% anual, însă după anul 2015, creșterea economică a reintrat pe o pantă ascendentă, PIB județean atingând valoarea de 8.282,9 mil. RON în anul 2017.

FIGURA 29 CONTRIBUȚIA JUDEȚELOR LA PRODUSUL INTERN BRUT AL REGIUNII CENTRU ÎN ANUL 2017

Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

În ciuda evoluției pozitive din puncte de vedere al creșterii economice, după valoarea PIB, județul Sibiu se află pe locul secund la nivel regional, fiind influențat de principalul pol din regiune, județul

Brașov, care concentrează cu 10 procente mai mult decât județul Sibiu din ponderea regională. Din totalul regional, județul Sibiu înregistra totuși o pondere semnificativă, totalizând, împreună cu Brașov, jumătate din totalul regional, cealaltă jumătate fiind împărțită între celelalte 4 județe din regiune: Alba, Mureș, Harghita și Covasna.

FIGURA 30 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A PIB/LOC (PPS) ÎN ANUL 2017, EUR/PERS

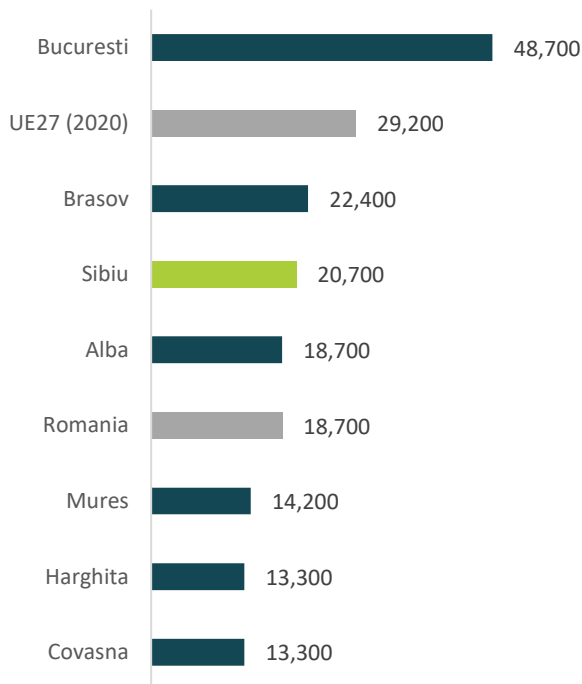
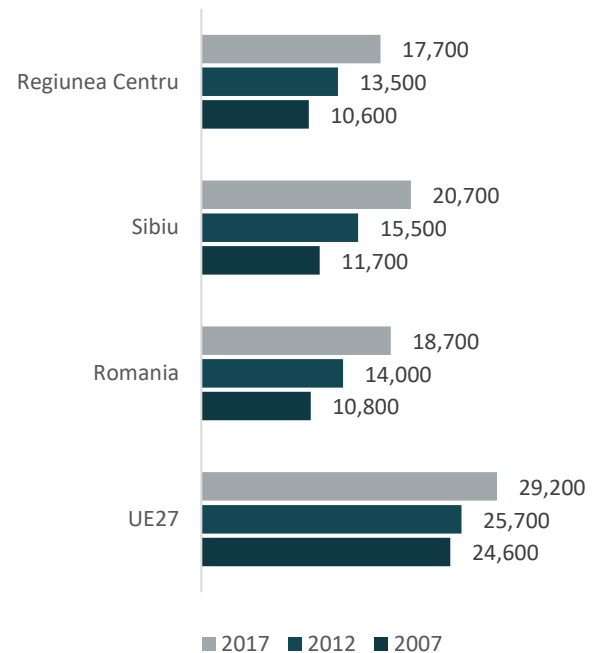

FIGURA 31 EVOLUȚIA PIB/LOCUIȚOR LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, EUR/PERS, 2007-2017

Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

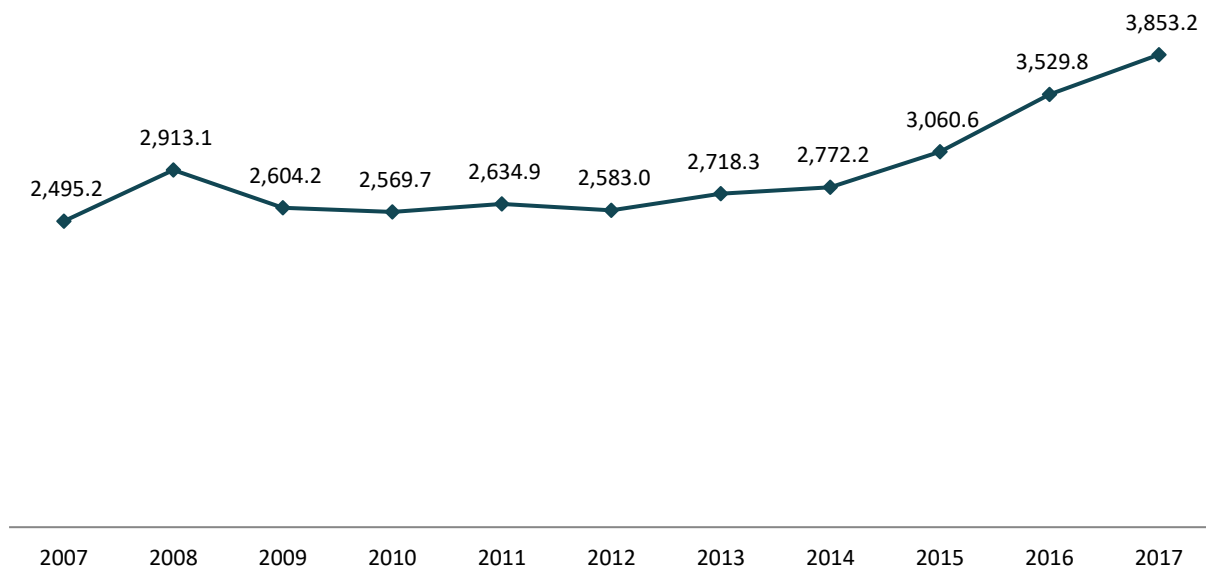
Valoarea indicatorului PIB/locuitor (PPS) a înregistrat în anul 2017 o cifră de 20.700 EUR/loc în județul Sibiu, ocupând a doua poziție sub media regională după județul Brașov. Totodată, valoarea PIB/locuitor se situează cu 11% peste media națională, ceea ce plasează județul Sibiu în categoria județelor dezvoltate. Raportat la municipiul București, care deține și prima poziție la nivel național, valoarea pentru județul Sibiu reprezintă 42% din cea a PIB-ului/ locuitor din Capitală, un decalaj semnificativ din perspectiva nivelului de trai. Comparativ cu media europeană, județul Sibiu a reușit să recupereze un decalaj important în perioada 2007-2017, de la un nivel de dezvoltare asociat celor mai sărace zone din spațiul comunitar, dacă luăm în considerare că în anul 2007 valoarea PIB/locuitor se situa la 48% din media UE27, iar în anul 2017 acesta reprezenta 71% din media spațiului comunitar. Așadar, integrarea în Uniunea Europeană a fost prielnică dezvoltării județului Sibiu, în special datorită oportunității accesării fondurilor structurale pentru investiții majore.

Reducerea disparităților față de media europeană și națională este reliefată și de rata medie anuală de creștere a PIB/locuitor, de 6,1%, peste cea națională de 5,8%, și mai ridicată decât media regională de 5,4% sau media europeană de doar 1,8%. Creșterea comparativă 2017 față de 2007 confirmă această tendință pozitivă de reducere a decalajului față de media UE27, în ciuda redresării lente de care a avut parte până în anul 2015 din cauza crizei economice. Așadar, valoarea PIB/ locuitor în județul Sibiu a crescut cu 77%, în timp ce în Uniunea Europeană, PIB/locuitor a crescut cu doar 18,7%. Acest fapt confirmă ipoteza creșterii economice mai rapide

În rândul regiunilor mai puțin dezvoltate comparativ cu cele care au atins deja un nivel de dezvoltare superior, însă atrage atenția și asupra disparităților inter-regionale semnificative încă existente. Și la nivel județean se poate discuta despre disparități între principalele centre urbane, dacă luăm în considerare că municipiul Sibiu concentrează o mare parte a activității economice, în timp ce **municipiul Mediaș ocupă locul al doilea ca număr de locuitori și contribuție la activitatea economică. Așadar, putem afirma cu certitudine numai faptul că municipiul Mediaș a adus un aport important la această creștere, însă în același timp, există posibilitatea ca acesta să fi beneficiat de dezvoltarea altor centre urbane care au generat externalități pozitive.** Premisele anterioare crizei COVID-19 erau favorabile continuării acestei tendințe pozitive, însă incertitudinea adusă de criza sanitară europeană și globală nu permite confirmarea acestei tendințe și în perioada actuală și post-2020.

Analizând în continuare evoluția și structura Valorii Adăugate Brute (VAB), ce reflectă în mod mai real performanța economică a județului Sibiu, se observă aceeași tendință de creștere susținută în perioada post-criză, și în special în ultimii patru ani disponibili, 2014-2017, dar este vizibilă o perioadă cu fluctuații minore, spre stagnare în perioada imediat următoare crizei economice, până la perioada de redresate, post-2014. Așadar, în anul 2017, valoarea VAB a atins cifra de 3.853,2 mil. EUR (PPS), cu 54% mai mult decât în anul 2007, ceea ce marchează un câștig din perspectiva utilizării resurselor. Mai mult, această rată de creștere a VAB denotă un ritm de dezvoltare puțin mai ridicat decât media națională de 49%, cu un ritm semnificativ mai mare de dezvoltare decât media regională, de 42% și dublu față de cea europeană, de 22%. La nivel regional, județele Sibiu și Brașov ocupă primul loc, fiind caracterizate de creșteri egale, de 54% ale Valorii Adăugate Brute.

FIGURA 32 DINAMICA VAB LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, MIL. EUR, 2007-2017

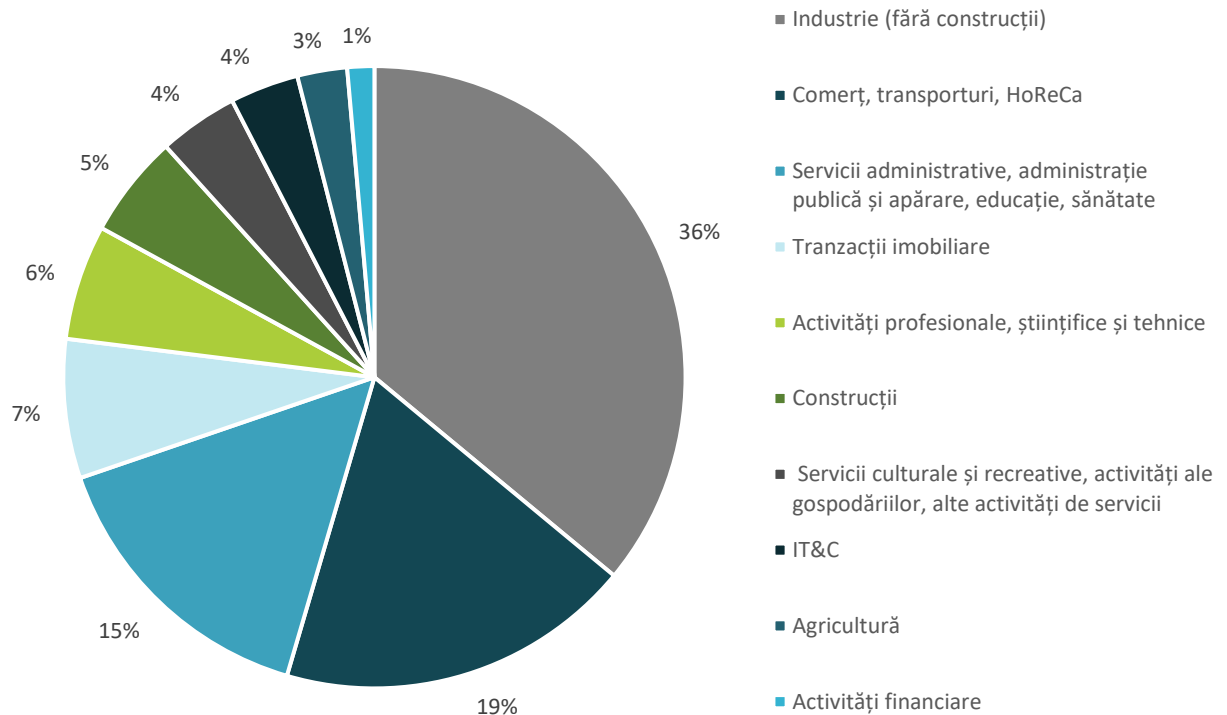

Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

Pe activități economice, cea mai mare contribuție la formarea VAB o deține sectorul industrial, cu 1.503,26 mil. EUR, reprezentând 39% din totalul Valorii Adăugate Brute din județul Sibiu. Acest sector este urmat de domeniul Comerț, transporturi, HoReCa (20,1%) și Servicii administrative (16,5%). **Din perspectiva evoluției în perioada 2007-2017, se remarcă evoluția pozitivă a sectoarelor cu impact pozitiv în contextul dezvoltării de tip "smart city", precum Activități**

profesionale, științifice și tehnice (261,8%), IT&C (184,2%) și Servicii culturale și recreative (150,2%). În ciuda ponderii importante, Industria prelucrătoare a înregistrat o creștere mai lentă, de 72,9% în aceeași perioadă, în timp ce domenii cu productivitate redusă și-au diminuat contribuția la VAB (Agricultură, Construcții).

FIGURA 33 STRUCTURA VAB PE PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ECONOMICE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2017

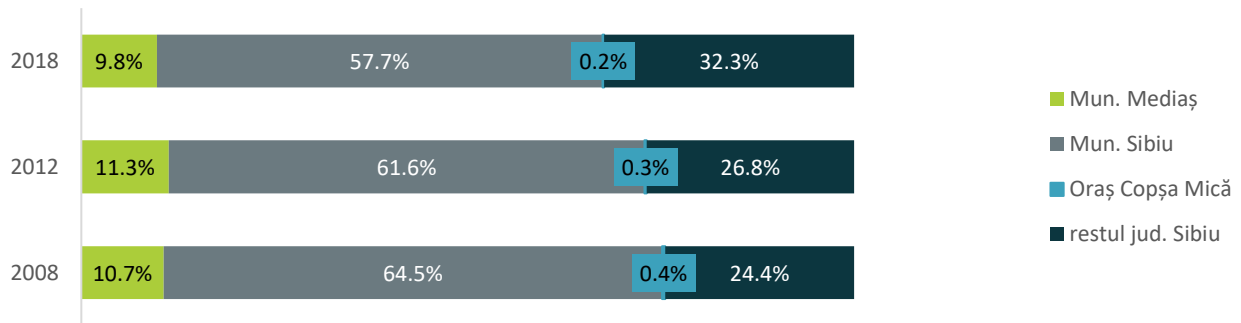
Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

3.2. PROFILUL ECONOMIC AL MUNICIPIULUI MEDIAȘ

3.2.1. SITUAȚIA ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE

Cu 1172 de întreprinderi active în anul 2018, municipiul Mediaș concentra 9,8% din totalul companiilor din județul Sibiu, la mare distanță de principalul centru economic al acestuia, municipiul Sibiu, cu peste 50% din întreprinderile din județ. În ciuda crizei economice, ponderea municipiului Mediaș din totalul județean a avut un maxim în anul 2012, de 11,3%, în timp ce în municipiul Sibiu activitatea economică s-a redus ușor. Totuși, este de remarcat faptul că la nivel județean a crescut numărul întreprinderilor din mediul rural și din alte orașe, în timp ce principalele centre economice – mun. Sibiu și Mediaș, au înregistrat o ușoară scădere.

FIGURA 34 PONDERA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE DIN MUN. MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018

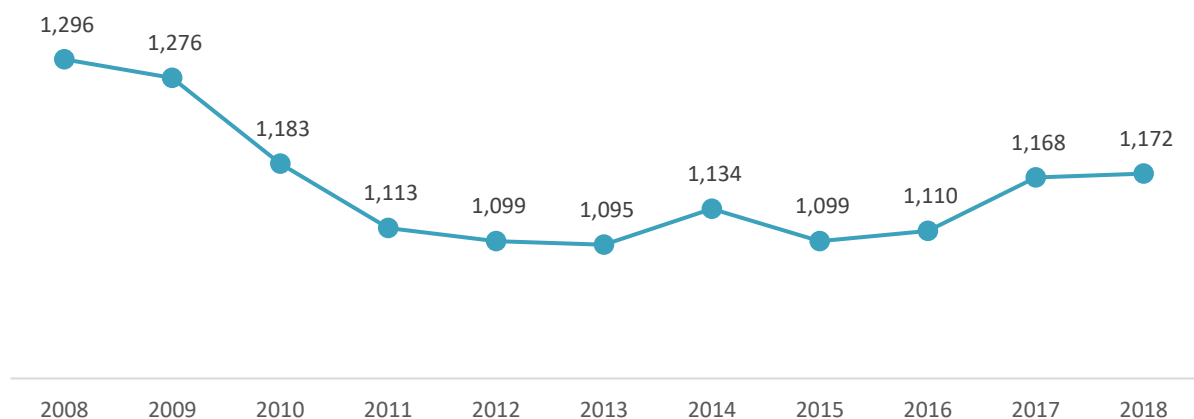

Sursa: eDemos INS

Numărul de companii active este ușor mai redus decât în anul 2008, când aproape 1300 de companii își desfășurau activitatea în municipiu, iar declinul observat în perioada imediat următoare crizei economice s-a extins până în anul 2013. Totuși, dacă ne raportăm la situația anului 2012, când toate economiile au început să dea semne de redresare, numărul companiilor active este mai mare cu 6,6%, ilustrând **o tendință pozitivă care poate continua și în viitor, în contextul creării unor premise favorabile, precum măsuri de susținere a antreprenoriatului și investiții în dezvoltarea companiilor care oferă locuri de muncă bine plătite, în domenii de viitor.** Dacă comparăm, însă, ritmul de creștere al numărului companiilor între municipiul Mediaș și municipiul Sibiu, observăm că atât declinul comparativ cu anul 2008, cât și revenirea au fost mai lente în Mediaș decât în principalul centru urban al județului, fapt ce indică **o capacitate mai redusă de a face față șocurilor economice și necesitatea unor măsuri privind asigurarea rezilienței atât din punct de vedere economic, cât și social.**

Începând cu anul 2014, numărul de companii active a fluctuat, iar din 2016 numărul de companii active a reintrat pe un trend ușor ascendent. Această perioadă coincide cu derularea cadrului financiar multianual actual, care a debutat în anul 2014 și a antrenat atragerea de fonduri structurale pentru susținerea activității economice. Totodată, și contribuția întreprinderilor nou înființate și soldul pozitiv al acestora s-a regăsit în dinamica pozitivă observată în ultimii ani.

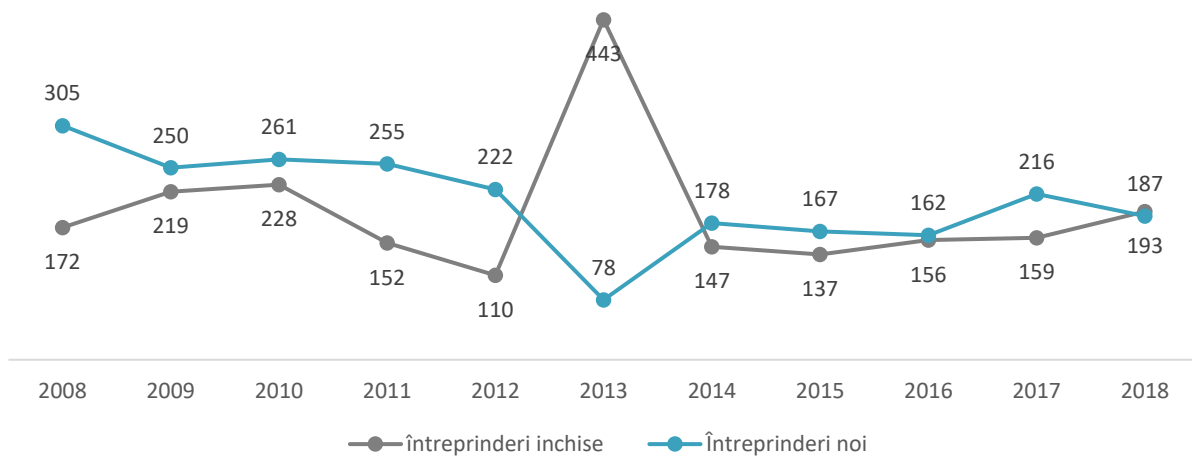
FIGURA 35 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE COMPANII ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018

Sursa: eDemos INS

Cu excepția anului 2013, numărul de întreprinderi nou înființate a depășit numărul întreprinderilor închise, însă în anul 2018 soldul a devenit ușor negativ. Totuși, diferențele nu sunt mari între numărul companiilor închise și cel al companiilor nou înființate, fapt ce indică un dinamism accentuat al pieței economice locale, dar pe de altă parte poate reprezenta o vulnerabilitate – gradul de supraviețuire al companiilor noi este posibil să fie mai redus, iar sectoarele economice în care sunt înființate companiile să fie susceptibile la fluctuațiile pieței. Diferența majoră dintre numărul firmelor închise și nou înființate observată în anul 2013 reprezintă o situație izolată. Conform studiului Coface (2014)²⁸, dificultatea de creditare a companiilor la nivel național în anul 2013 a produs o majorare a numărului insolvențelor, ceea ce a produs închiderea unui număr mare de întreprinderi, dar și o reducere a celor nou deschise.

FIGURA 36 DINAMICA OPERAȚIUNILOR ÎN REGISTRUL COMERȚULUI ALE ÎNTRERINDERILOR DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ 2008-2018

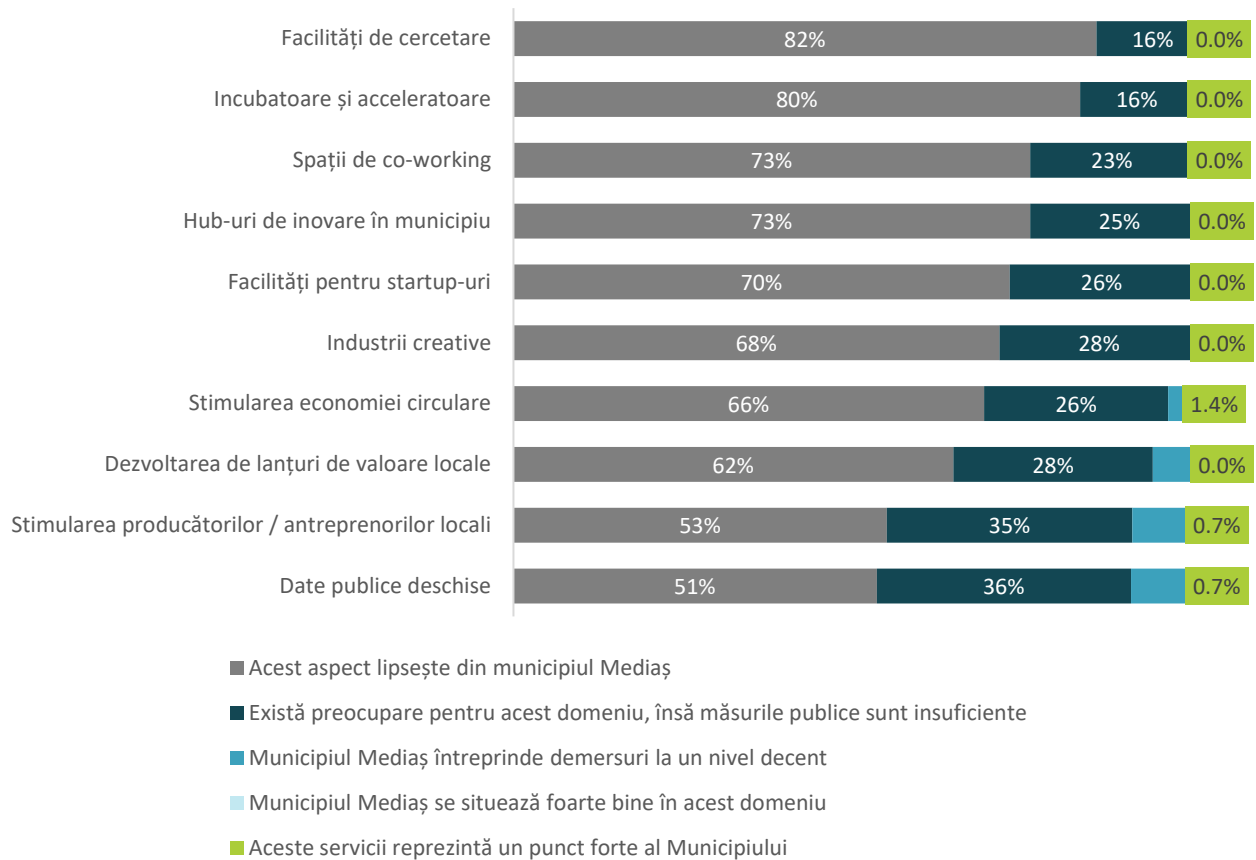

Sursa: eDemos INS

Analizând răspunsurile primite în cadrul procesului de consultare a cetățenilor din municipiul Mediaș cu privire la disponibilitatea, eficiența și implicarea autorităților locale în susținerea antreprenoriatului și a inovării, majoritatea covârșitoare a respondenților indică faptul că numeroase aspecte de bază lipsesc din municipiul Mediaș, după cum se observă în figura de mai jos. Acest fapt a fost confirmat și de cercetarea de birou efectuată, care nu a indicat prezența în municipiul Mediaș a unor structuri de sprijin a afacerilor menite să încurajeze sau să sprijine dezvoltarea micilor antreprenori. Aceste aspecte impun nevoia de dezvoltare susținută a unor elemente care în timp pot **facilita și încuraja cetățenii să devină antreprenori sau să sprijine micile afaceri locale să se dezvolte, generând o contribuție mai mare la forța de muncă locală, la bugetul local prin taxele plătite, respectiv la creșterea atractivității pentru tineri.**

²⁸ Studiu privind situația insolvențelor din România pentru anul 2013, Publicațiile economice Coface. Disponibil la: <http://m.coface.ro/content/download/74073/854631/file/Studiul-Insolventelor-2013.pdf>

FIGURA 37 EVALUAREA DIN PARTEA CETĂȚENILOR CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE ÎN SPRIJINIREA INOVĂRII LA NIVEL LOCAL

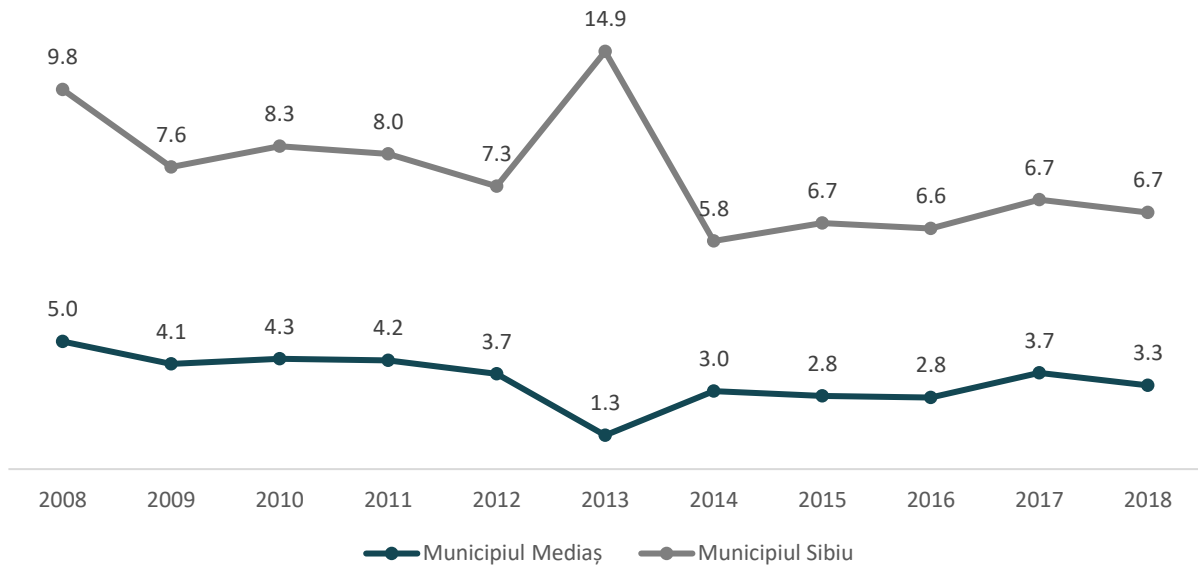

Sursa: chestionarul adresat cetățenilor din municipiul Mediaș

Din perspectiva evoluției capacității antreprenoriale locale, în municipiul Mediaș se observă o tendință negativă în ultimii ani, cu un minim înregistrat în anul 2013, de 1,3 întreprinderi nou create la 1000 de locuitori. Anul 2014 a reprezentat startul unui nou exercițiu financiar, dar și înregistrarea unui minim istoric al dobânzilor la credite bancare în lei (5-6%) și inflație de doar 1,4%.²⁹ Astfel, cetățenii au fost susținuți în a se angaja în deschiderea de afaceri locale, iar în municipiul Mediaș acest lucru s-a tradus prin dublarea numărului de întreprinderi noi la 1000 de locuitori față de anul precedent. Cu toate acestea, este posibil să existe o reticență sau o lipsă de resurse din această perspectivă, capacitatea antreprenorială oscilând în jurul aceleiași valori în următorii 4 ani (maxim 3,7 întreprinderi noi la 1000 de locuitori în 2017). Urmărind în comparație și evoluția capacității antreprenoriale în municipiul reședință de județ Sibiu, se poate observa într-adevăr un nivel dublu al acestui indicator pe toată perioada considerată, însă cu o dinamică asemănătoare, în special după anul 2014. Așadar, se poate concluziona că efectele resimțite asupra mediului antreprenorial din Mediaș nu au avut doar cauze locale, ci au rezultat și datorită situației economice regionale/naționale.

²⁹ <https://www.zf.ro/zf-24/cele-mai-importante-20-de-evenimente-ale-anului-2014-pe-plan-intern-si-international-13737562>

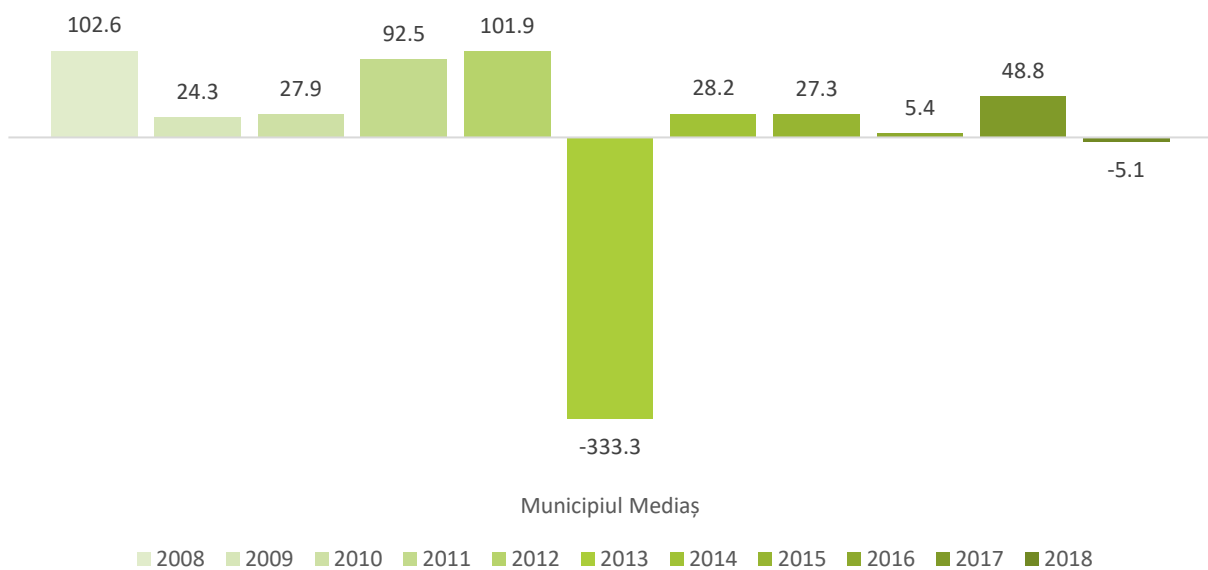
FIGURA 38 EVOLUȚIA ANUALĂ A ÎNȚEPRINDERILOR NOU CREATE / 1000 LOCUITORI ÎN MUNICIPIILE MEDIAȘ ȘI SIBIU, 2008-2018

Sursa: eDemos INS

Însă din analiza sporului natural al întreprinderilor înregistrat în municipiul Mediaș, se observă că în anul 2013 nu a fost vorba doar de un minim al indicatorului de întreprinderi noi, însă și numărul celor care și-au încetat activitatea a fost mult mai mare (reliefa de sporul natural negativ, de -333%). Dinamica acestui indicator din perioada 2014-2018 arată, în plus, faptul că există un interes la nivel local în ce privește antreprenoriatul, facilitățile de finanțare prin fonduri nerambursabile (ex: Start-Up Nation) pot impulsiona mai mulți cetățeni în a alege să își deschidă o firmă, însă există probleme din perspectiva menținerii acestora în activitate.

FIGURA 39 EVOLUȚIA SPORULUI NATURAL AL ÎNȚEPRINDERILOR ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018

Sursa: eDemos INS

După cum se poate observa în tabelul de mai jos, nu există o clasă CAEN specifică recurentă a firmelor ce sunt desființate anual în municipiul Mediaș. Ce este de notat, ratele de desființare înregistrate în fiecare an au și valori foarte mari, ca de exemplu 62 - Activități de servicii în tehnologia informației: 61,54% din întreprinderi au fost închise în 2015, iar în 2016 82,35% au fost desființate. Este de menționat că acest indicator se recalculează anual și este raportat la numărul de întreprinderi active din respectiva clasă CAEN. Chiar și așa, în exemplul dat, dacă am presupune că în 2015 și 2016 nu au mai fost înregistrate firme din clasa CAEN 62 în municipiul Mediaș, atunci în decurs de doar 2 ani ar însemna un total de 93% dintre aceste firme și-au sistat activitatea, în condițiile în care se presupune că întreprinderile din această clasă CAEN creează valoare adăugată mare.

TABEL 6 TOP 3 CLASE CAEN DUPĂ RATA DE DESFIINȚARE A FIRMELOR DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ

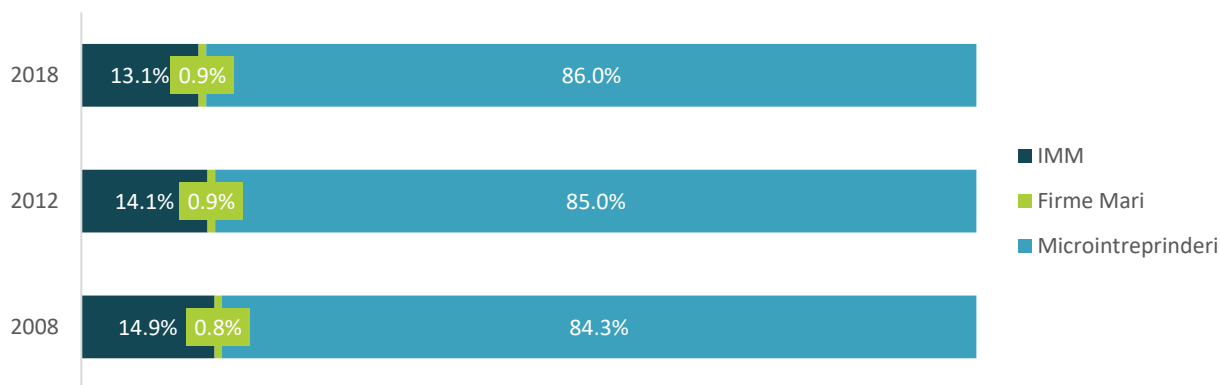
An	Clasa CAEN	Rata de desființare (%)
2014	93 - Activități sportive, recreative și distractive	50
	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	42.86
	80 - Activități de investigații și protecție	40
2015	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	83.33
	74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice	81.82
	62 - Activități de servicii în tehnologia informației	61.54
2016	62 - Activități de servicii în tehnologia informației	82.35
	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	80
	93 - Activități sportive, recreative și distractive	50
2017	85 - Învățământ	76.47
	81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	57.14
	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	50
2018	96 - Alte activități de servicii	80
	13 - Fabricarea produselor textile	50
	72 - Cercetare-dezvoltare	50

Sursa: eDemos INS

Structura pe clase de mărime a întreprinderilor active indică o concentrare mare a microîntreprinderilor (0-9 salariați), care reprezintă aproximativ 85% din totalul companiilor. Împreună cu segmentul IMM (10-249 salariați), acestea totalizează 98% din companiile active în municipiul Mediaș. Ponderea IMM-urilor este totuși în scădere, de la aproximativ 15% în 2008 la 13,1% în 2018. Această structură este caracteristică orașelor de dimensiuni reduse și reprezintă, pe de o parte, un element definitoriu al unei economii mai puțin dezvoltate, cu oportunități reduse de creștere a companiilor și cu un grad mare de vulnerabilitate, însă în același timp, conferă un grad mare de flexibilitate cu privire la schimbările externe și de adaptabilitate la cerințele pieței. Cele 10 companii mari din municipiul Mediaș reprezintă aproape 1% din totalul firmelor active.

Astfel, companiile cu peste 250 de salariați din municipiul Mediaș reprezintă 15,2% din totalul județean de 66 de companii mari, un număr important dacă ne gândim că 40 sunt localizate în municipiul Sibiu, iar restul de 16 sunt distribuite în teritoriu.

FIGURA 40 STRUCTURA PE CLASE DE MĂRIME A ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018,%

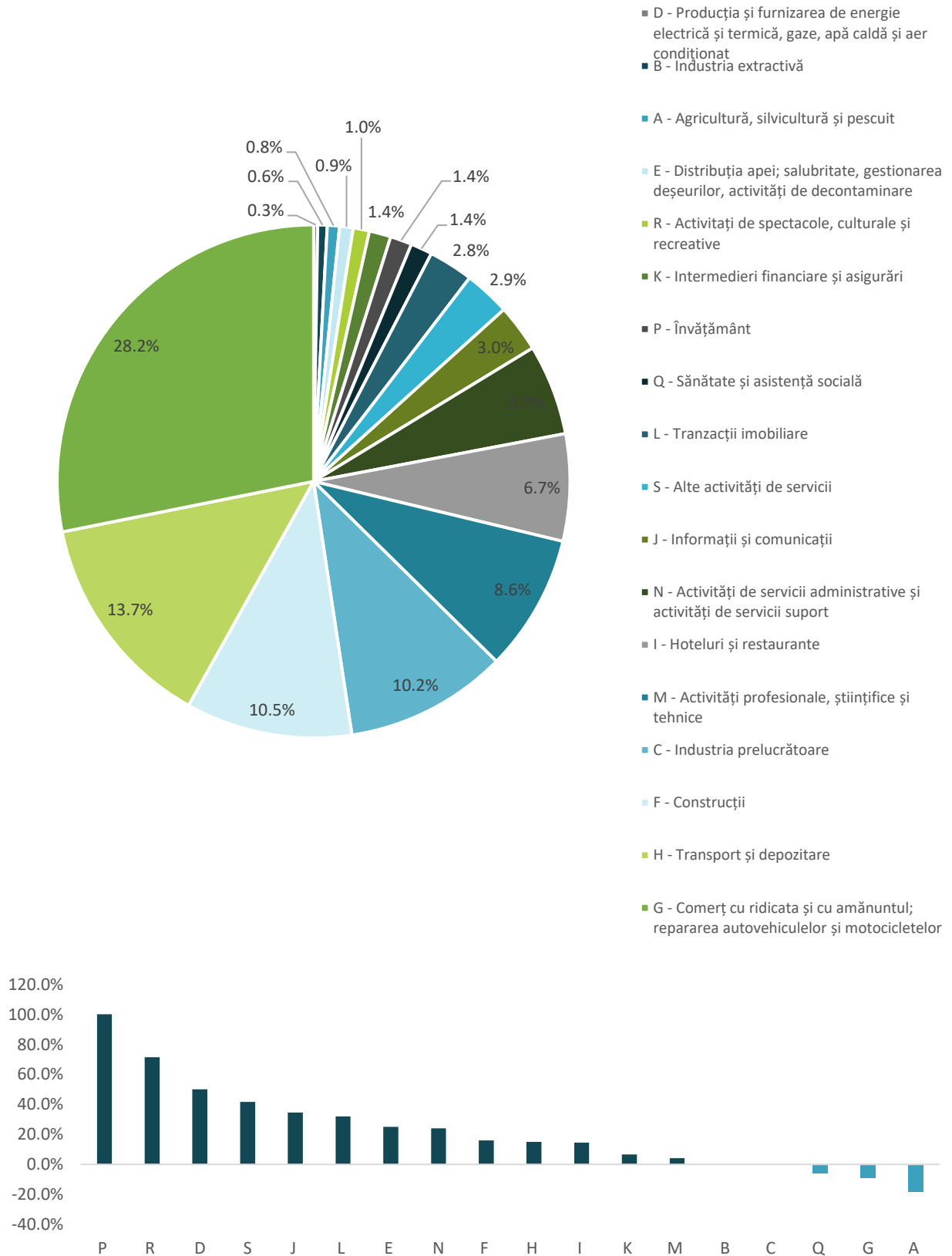

Sursa: Borg Design, baza de date Listă Firme

Profilul economic al municipiului Mediaș este dominat, din perspectiva numărului întreprinderilor active, de activitățile de comerț, fapt explicat și prin prisma numărului mare de microîntreprinderi active. Conform figurii de mai jos, aproape o treime din numărul de companii din municipiul Mediaș include companiile active în clasa G – Comerț, similar situației la nivel regional și din poli de creștere din țară, precum Craiova sau Ploiești. Ponderea acestui sector a scăzut în perioada 2012 - 2018 cu aproape 10%, în favoarea altor sectoare neintensive în tehnologie sau cunoaștere, precum Construcții sau Transport. Astfel, locul al doilea după numărul de companii active este ocupat de clasa H - Transport și depozitare (14%), în creștere cu 15% comparativ cu anul 2012. Pe locurile imediat următoare, se află sectorul F – Construcții cu 10%, fiind caracterizat de o creștere de 16% în perioada 2012-2018, urmat de C - Industria prelucrătoare (10%), marcat de o stagnare a numărului de companii active.

La polul opus, între sectoarele economice care cuprind cea mai mică pondere din totalul companiilor active se regăsesc D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (0,3%) cu doar 3 companii active și E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare cu 10 companii active și o creștere de 25% din anul 2012 până în ultimul an de referință, 2018. Aceste două sectoare sunt urmate de R - Activități de spectacole, culturale și recreative care, cu toate că a avut o creștere semnificativă, de 71%, acest sector reprezenta doar 1% din totalul companiilor active din municipiul Mediaș. Cea mai mare scădere în rândul companiilor active a fost remarcat în cadrul secțiunii A - Agricultură, silvicultură și pescuit (-18%), fapt explicabil prin prisma tranziției către o economie cu un grad de complexitate mai mare.

FIGURA 41 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDEREA ÎN TOTAL, 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS)

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Cele mai dinamice sectoare din perspectiva operațiunilor (companii nou înființate, respectiv închise) sunt Comerțul și Transporturile terestre și prin conducte. În cazul comerțului, activitatea antreprenorială și rata de eșec asociată sunt mai mari deoarece acest domeniu nu necesită un capital mare la înființare și nici cunoștințe specifice avansate pentru a deschide, respectiv opera o afacere. Prezența în clasament și a altor sectoare din domeniul serviciilor, precum servicii în tehnologia informației sau activități de arhitectură, sugerează totuși un interes ridicat din partea unei forțe de muncă bine pregătite și cu competențe bine dezvoltate într-o piață în creștere. Totuși, faptul că anumite domenii sunt mai dinamice (multe companii noi dar și multe închise) denotă apariția concurenței și incapacitatea firmelor deja existente de a ține pasul cu cele noi care funcționează, așadar rezultă nevoia de sprijinire a mediului antreprenorial local pentru dezvoltarea rezilienței și a capacității de a aduce pe piață produse și idei noi, ce răspund nevoilor clienților.

TABEL 7 CLASAMENTUL DOMENIILOR DUPĂ NUMĂRUL DE COMPANII NOU ÎNFIINȚATE, RESPECTIV ÎNCHISE, 2018

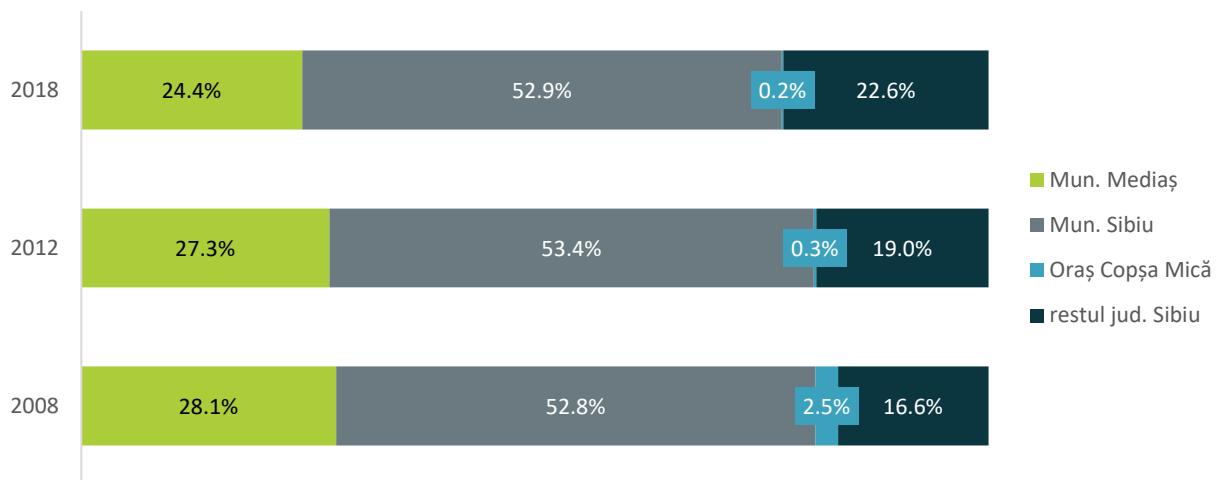
FIRME NOI - TOP 10 DOMENII	TOTAL	FIRME ÎNCHISE - TOP 10 DOMENII	TOTAL
47 - Comerț cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	24	47 - Comerț cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	29
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	22	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	21
96 - Alte activități de servicii	17	96 - Alte activități de servicii	20
62 - Activități de servicii în tehnologia informației	11	43 - Lucrări speciale de construcții	12
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	9	56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	9
41 - Construcții de clădiri	8	41 - Construcții de clădiri	8
71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	8	71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	8
56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	7	45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	7
74 - Alte activități profesionale științifice și tehnice	7	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	7
43 - Lucrări speciale de construcții	6	70 - Activități ale direcțiilor(centralelor) birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	6

Sursa: eDemos INS

3.2.2. REZULTATELE ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE

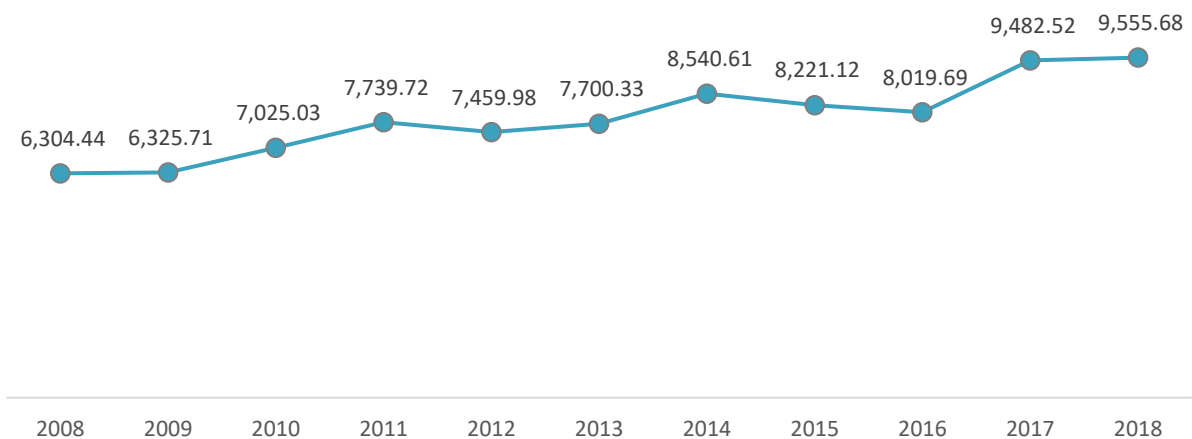
Rezultatele întreprinderilor, analizate prin prisma valorii cifrei de afaceri realizate, totalizau în anul 2018 peste 9,5 mld. RON, în creștere cu 28,1% față de anul 2012 și cu 51,6% față de anul 2008. Acest fapt indică o creștere a productivității în general, însă este important de analizat în continuare și ce tipologii de companii au contribuit la creștere. În plan județean, companiile din municipiul Mediaș contribuie cu aproximativ 25% la formarea cifrei de afaceri, în scădere comparativ cu anul 2008 (28,1%) și 2012 (27,3%). **Tendința de creștere a productivității poate continua, însă este necesară orientarea activităților către domenii cu valoare adăugată mai mare, precum și măsuri susținute de creștere a exporturilor și de creștere a gradului de intensitate în tehnologie și cunoaștere.**

FIGURA 42 PONDERA CIFREI DE AFACERI REALIZATE DE CĂTRE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

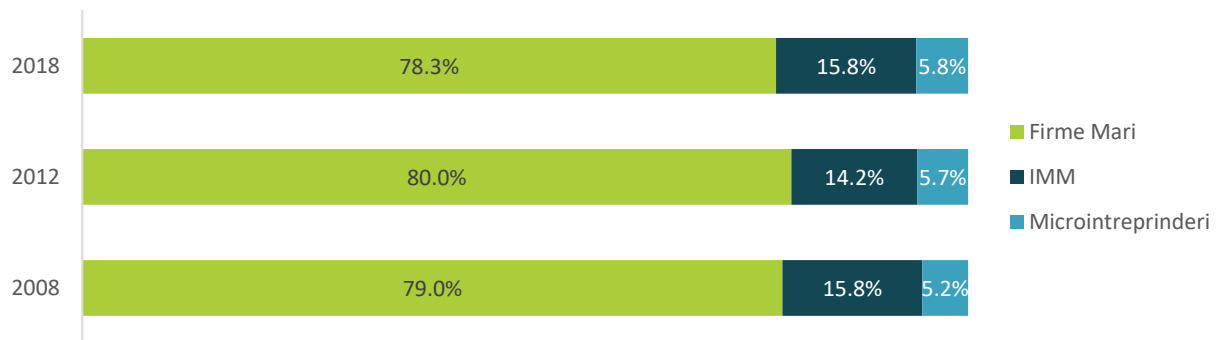
FIGURA 43 EVOLUȚIA CIFREI DE AFACERI REALIZATE DE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Structura cifrei de afaceri pe clase de mărime indică contribuția importantă a companiilor mari, cele 10 întreprinderi cu peste 250 de salariați generând aproape 80% din cifra de afaceri din municipiu, respectiv un total de peste 7,5 mld. RON în anul 2018. Pe de o parte, acest aspect susține importanța strategică a acestor companii mari, ele aducând un aport semnificativ la taxele locale și fiind de asemenea principalii angajatori din municipiul Mediaș, însă pe de altă parte, atrage atenția asupra nevoii de dezvoltare a segmentului IMM și microîntreprinderi. Acestea din urmă contribuie cu numai aproximativ 6% la formarea cifrei de afaceri locale, cu o valoare totală de puțin peste 500 mil. RON, indicând o capacitate mai redusă de a genera vânzări și de a contribui la creșterea economică locală. **Se remarcă astfel o nevoie semnificativă de susținere a antreprenoriatului, pe de o parte, și de atragere de investiții pentru ameliorarea factorilor care împiedică dezvoltarea companiilor micro, mici și mijlocii: desfășurarea de activități inovatoare de produs și/sau proces, accesarea unor piețe mai sofisticate, dincolo de granițele locale sau județene, dezvoltarea resurselor umane și atragerea de talent din rândul tinerilor.**

FIGURA 44 STRUCTURA PE CLASE DE MĂRIME A CIFREI DE AFACERI DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018,%

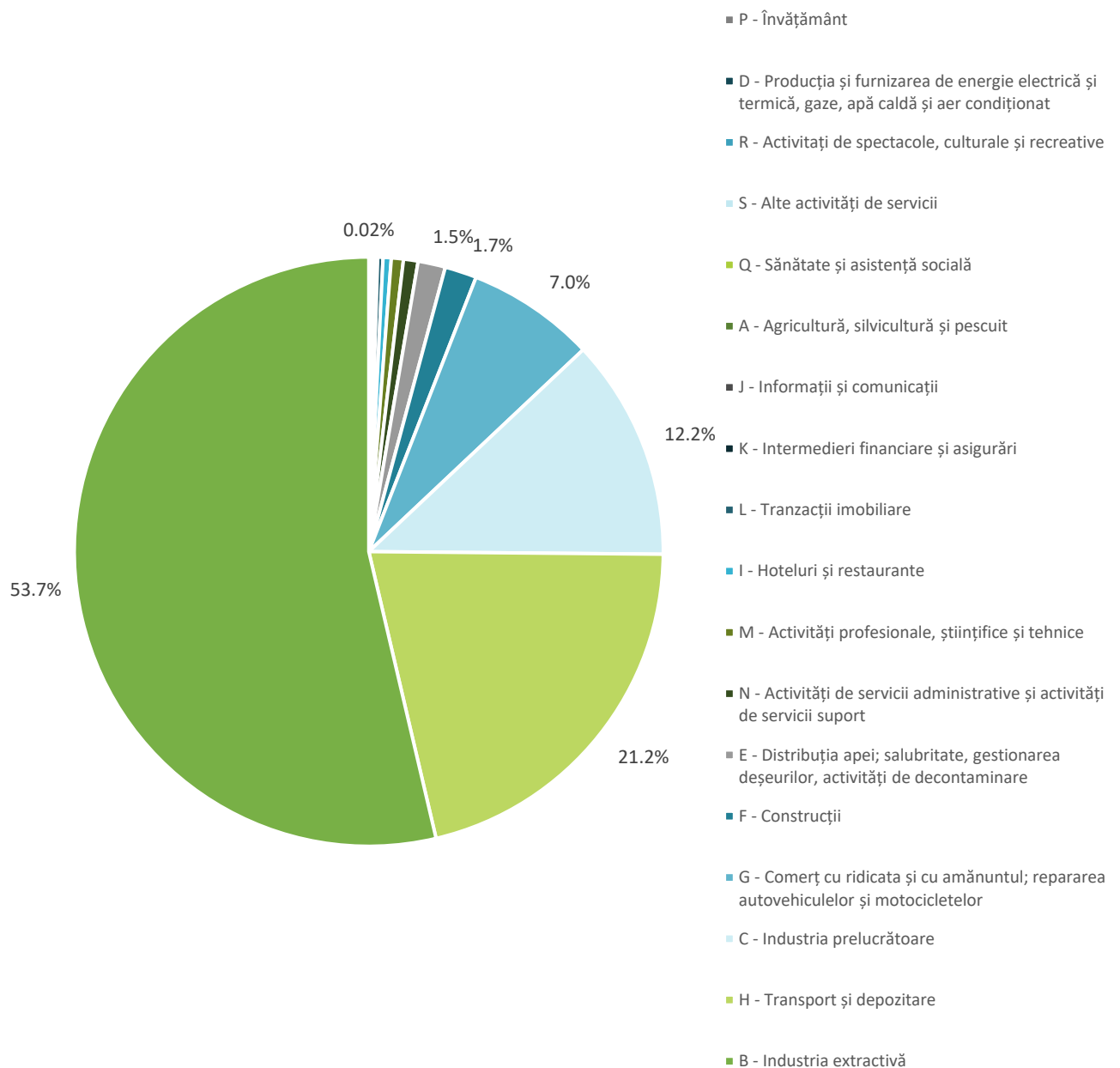
Sursa: Borg Design, baza de date Listă Firme

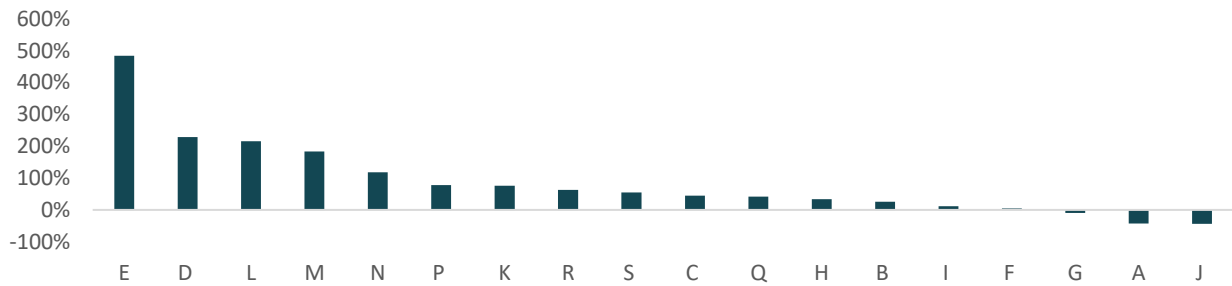
În ceea ce privește **cifra de afaceri**, în clasamentul principalelor sectoare, clasa B - Industria extractivă, contribuie cu mai mult de jumătate din cifra de afaceri generată în anul 2018 la nivelul municipiului Mediaș (53%). Pe lângă ponderea mare a sectorului, acesta a fost caracterizat și de o rată de creștere ridicată, de 26% în perioada 2012-2018. Acest fapt se datorează poziționării strategice a companiilor active în acest sector în zonă, în apropierea resurselor naturale, și tradiției cu privire la desfășurarea acestui tip de activități, fapt ce implică existența resursei umane calificate și a practicilor deja comune în raport cu activitatea desfășurată. Următorul sector după ponderea în cifra de afaceri generată la nivelul municipiului este H - Transport și depozitare, sector care se clasa în top și în funcție de numărul companiilor active, având și o rată de creștere de 34%. Acest fapt se datorează activității desfășurate în domeniul transportului prin conducte al gazelor naturale, activitate strâns legată de principala activitate economică din zonă, exploatarea gazului natural. Pe al treilea loc din perspectiva cifrei de afaceri se situează sectorul C - Industria prelucrătoare, cu 12% din cifra de afaceri totală realizată la nivelul municipiului.

Din punctul de vedere al ratei de creștere a cifrei de afaceri generată de fiecare sector, cea mai puternică evoluție s-a înregistrat în cadrul sectorului E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, având o creștere de 484% în perioada 2012-2018. Pe următorul loc regăsim activitățile corespunzătoare sectorului D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, cu o creștere de 229%, dar totuși cu o pondere mică din cifra de afaceri totală generată la nivelul municipiului (0,02%). Au existat și

sectoare care și-au diminuat cifra de afaceri la nivelul municipiului, cum este cazul sectoarelor J - Informații și comunicații (-44%) și A - Agricultură, silvicultură și pescuit (-43%). **Sectorul J include activități importante din perspectiva dezvoltării pe baza conceptului de „oraș inteligent”, iar redresarea acestui sector trebuie să devină o prioritate în perioada următoare, deși este nevoie de analizarea în detaliu a dinamicii acestuia în raport cu municipiul Sibiu, principalul centru urban cu care ar putea exista complementaritate în acest domeniu.**

FIGURA 45 DISTRIBUȚIA CIFREI DE AFACERI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDEREA ÎN TOTAL 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS)

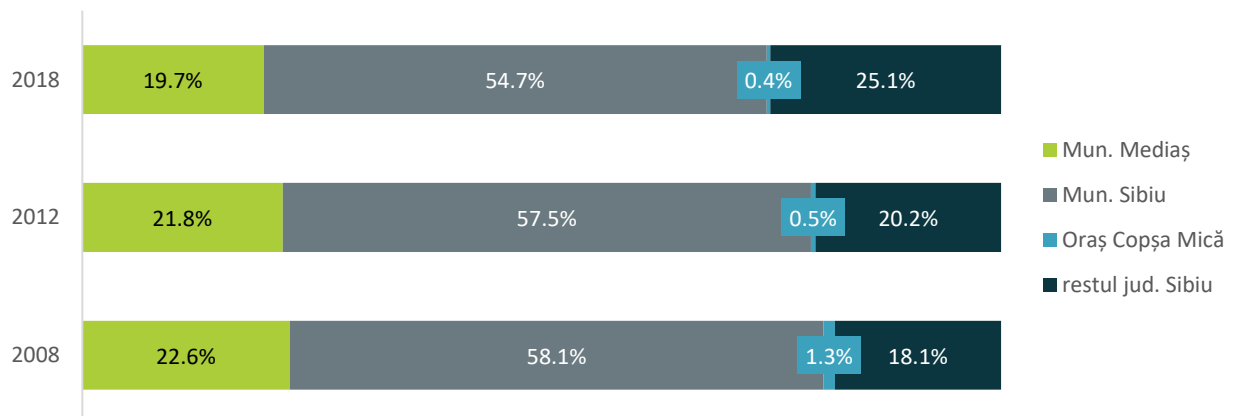

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

3.2.3. FORȚA DE MUNCĂ ȘI ANGAJATORII PRINCIPALI

În ceea ce privește forța de muncă, întreprinderile active din municipiul Mediaș angajează 23.705 de persoane în anul 2018, reprezentând 19,7% din totalul salariaților din județul Sibiu. Atât numărul salariaților, cât și ponderea lor în totalul județean, a scăzut în perioada 2008-2018, cu 13,7%, respectiv cu 4% în perioada 2012-2018. **Această scădere este pusă pe seama factorilor socio-demografici ce caracterizează majoritatea orașelor medii și mici din România, precum migrația externă sau către centre urbane și universitare mari, declinul demografic și îmbătrânirea populației, dar și economici, precum atractivitatea redusă pentru antreprenoriat sau nivelul salarial redus.**

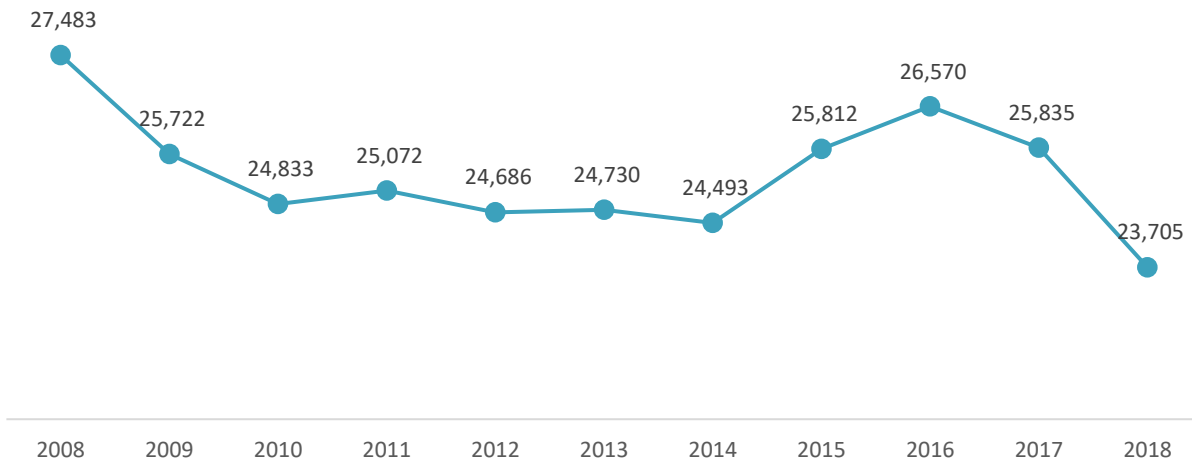
FIGURA 46 PONDERA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN JUDEȚUL SIBIU, SITUAȚIE COMPARATIVĂ, %, 2008-2018

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Tendența mai accentuată de reducere a efectivului salarial în ultimii ani este contrară evoluției pozitive a numărului de companii. Astfel, putem considera că întreprinderile nou înființate au contribuit în mică măsură la dezvoltarea forței de muncă din municipiu, probabil alegând să atragă angajați din zonele limitrofe, ori au angajat mai puțini salariați.

FIGURA 47 EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2008-2018

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Ponderea cea mai mare în totalul salariaților este dată de clasa C - Industria prelucrătoare (26,8%) în anul 2018, sector care a fost caracterizat în mare parte de stagnare, fiind vizibilă o creștere aproape nesemnificativă de 1% din anul 2012 până în anul 2018. Împreună cu sectoarele B - Industria extractivă (25,7%) și H - Transport și depozitare (23%), sectorul exploatarea și transportului gazelor naturale concentrează peste 75% din forța de muncă locală.

În același timp însă, sectoarele cele mai atractive (care au înregistrat și cea mai mare creștere) sunt cele din domeniul serviciilor, fapt ce sugerează tendința de reorientare către activitățile care utilizează potențialul local în ceea ce privește sprijinirea activităților suport, precum M - Activități profesionale, științifice și tehnice - 112%. Totuși, sectoarele în care s-au remarcat cele mai mari scăderi din punctul de vedere al numărului de salariați au fost în sectoarele R - Activități de spectacole, culturale și recreative (-38%) și I - Hoteluri și restaurante (-32%).

În schimb, conform datelor de la Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Sibiu, la nivel județean s-au înregistrat anual sute de locuri de muncă disponibile în industria prelucrătoare, fapt ce evidențiază importanța acestui domeniu din economia județeană. În ultimii 6 ani, cele mai numeroase locuri de muncă vacante au fost dedicate muncitorilor necalificați pentru industria confecțiilor (cerere continuă și în creștere cu 93,2% între 2014 și 2019), asamblarea și montarea pieselor (cerere continuă între 2014 și 2019), construcții sau ambalarea produselor solide.

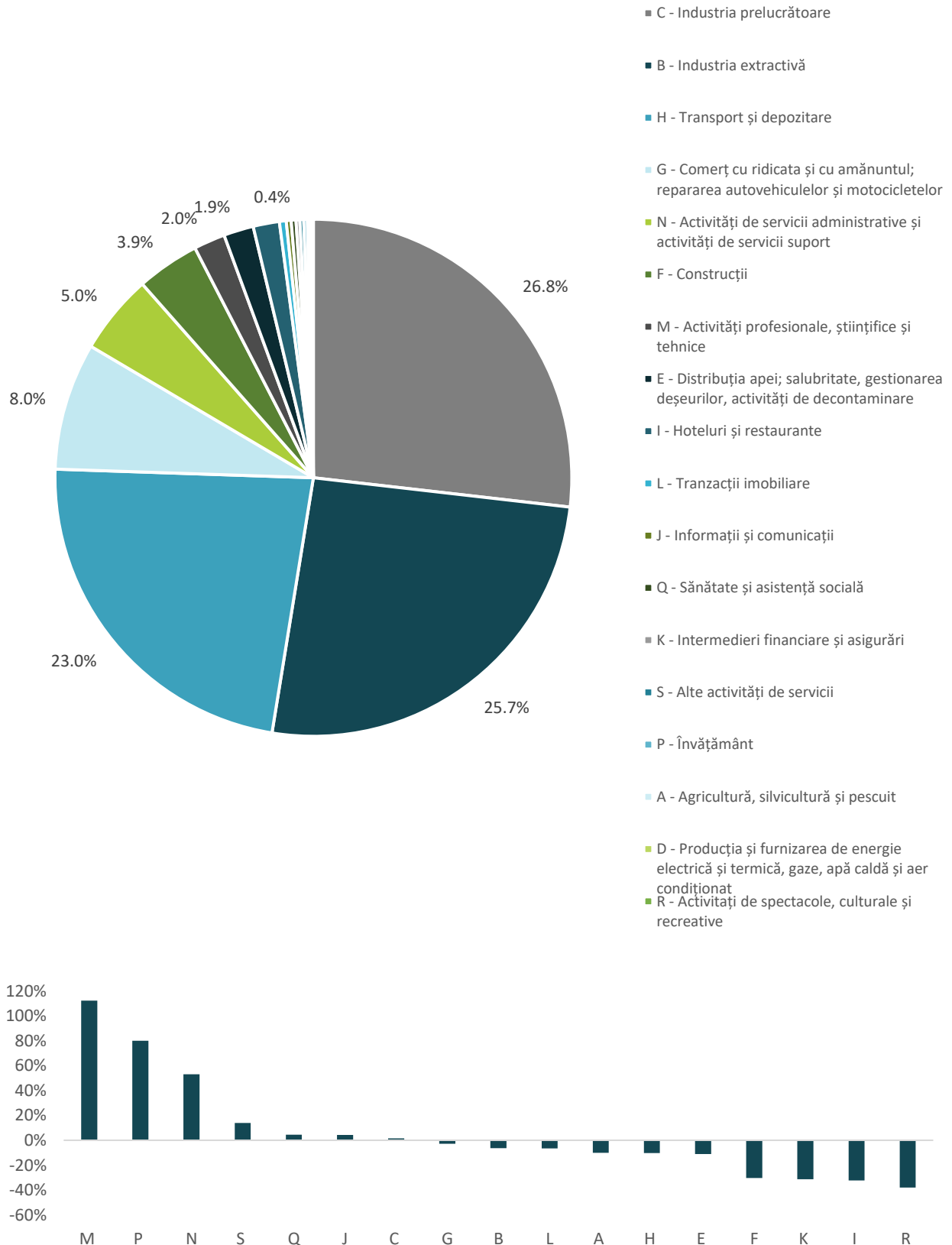
TABEL 8 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCURI DE MUNCĂ VACANTE ÎN JUDEȚUL SIBIU (TOP 5 PROFESII), 2014-2019

An	Denumire profesie	Ofertă de locuri de muncă
2019	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	1495
	Muncitor necalificat la ambalarea produselor solide și semisolide	1060
	Lucrător comercial	733
	Muncitor necalificat la demolarea clădirilor, căptușeli zidărie, plăci mozaic, faianță, gresie, parchet	500

	Muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor	492
2018	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	1866
	Montator subansamble	942
	Muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor	829
	Operator la mașini-unelte semiautomate și automate	674
	Lucrător comercial	594
2017	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	2272
	Operator montaj linii automate	2122
	Muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor	1319
	Montator subansamble	1046
	Operator la mașini-unelte semiautomate și automate	901
2016	Operator montaj linii automate	1597
	Muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor	964
	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	652
	Montator subansamble	532
	Conducător auto transport rutier de mărfuri	450
2015	Muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor	3247
	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	704
	Muncitor necalificat la ambalarea produselor solide și semisolide	412
	Lucrător comercial	332
	Conducător auto transport rutier de mărfuri	254
2014	Muncitor necalificat în industria confecțiilor	774
	Muncitor necalificat la ambalarea produselor solide și semisolide	570
	Lucrător comercial	333
	Muncitor necalificat la demolarea clădirilor, căptușeli zidărie, plăci mozaic, faianță, gresie, parchet	258
	Conducător auto transport rutier de mărfuri	232

Sursa: AJOFM Sibiu

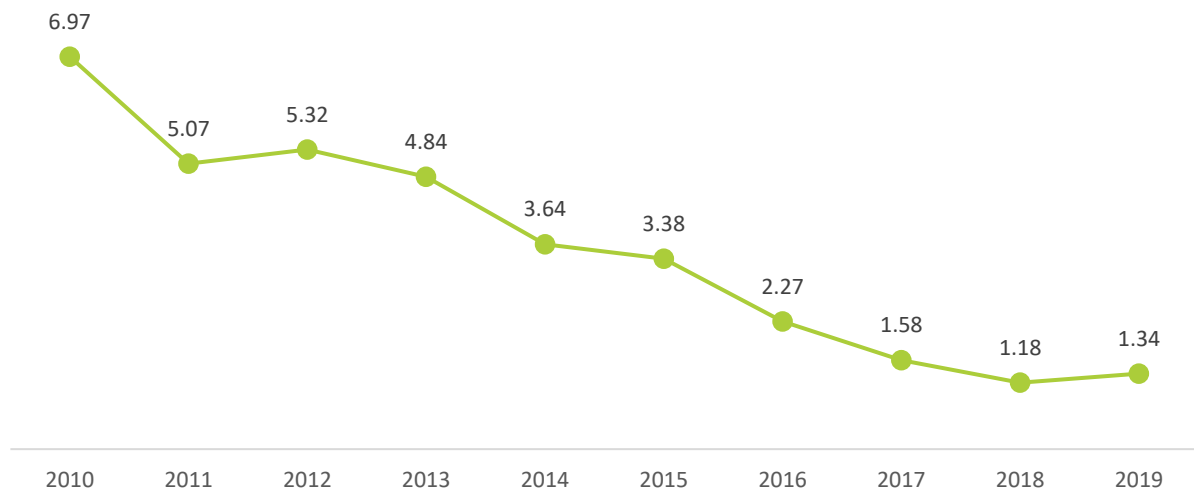
FIGURA 48 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ, PONDERA ÎN TOTAL 2018 (SUS) ȘI RATA DE CREȘTERE 2012-2018 (JOS)

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Numărul șomerilor raportat la efectivul salarial, ca indicator privind capacitatea de susținere a persoanelor inactive de către cele aflate în activitate, a înregistrat o evoluție favorabilă în perioada 2010-2019 la nivelul municipiului Mediaș, de la 6,97 șomeri înregistrați la 100 de salariați în perioada imediat următoare crizei economice (2010), la 1,34 șomeri/100 de salariați în anul 2019. În valori absolute, în anul 2010 erau înregistrați 1196 de șomeri în municipiul Mediaș, iar în anul 2018 numărul lor a scăzut până la 223. Comparativ cu media județeană, valoarea indicatorului este mai redusă, indicând o capacitate bună de integrare a șomerilor în forța de muncă activă la nivelul orașului.

FIGURA 49 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI RAPORTAT LA 100 DE SALARIAȚI, 2010-2018

Sursa: calcule proprii pe baza eDemos INS

Distribuția principalilor angajatori după sectoarele de activitate indică o concentrare puternică în sectorul secundar, deși în clasament regăsim atât companii active în servicii, cât și în industrie. Observând în paralel clasamentul companiilor după cifra de afaceri și numărul de salariați, regăsim trei companii a căror activitate generează cea mai mare parte a activității economice din municipiul Mediaș: Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz SA, Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz SA și Kromberg & Schubert România ME SRL. Acestea concentrează un număr de trei ori mai mare de angajați decât următoarele 12 companii din clasament, sugerând dependența majoră a economiei locale de activitatea acestora.

Având în vedere faptul că producția internă a României de gaze este dominată de Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz SA, compania fiind cel mai mare producător de gaze naturale din România, municipiul Mediaș devine un important reper pe harta energetică a României, la care se adaugă componenta de distribuție de energie prin activitatea derulată de compania Transport Gaze Naturale Transgaz SA.

În plus, pe lângă ponderea mare a industriilor extractive, din clasament mai fac parte și o serie de companii active în industria prelucrătoare, prin ramura de fabricare a autovehiculelor de transport. **Având în vedere faptul că o mare parte din salariații municipiului Mediaș, dar și din cifra de afaceri, se bazează pe sectorul industrial, pentru adaptarea economiei locale în raport cu principiile de dezvoltare de tip „oraș inteligent” este nevoie ca acestea să fie sprijinite în direcția adoptării de tehnologii moderne și nepoluante, cât și către dezvoltarea unui ecosistem de furnizori de servicii (servicii profesionale, IT, etc.) cu rol în economia cunoașterii.**

TABEL 9 CLASAMENTUL PRIMELOR 15 COMPANII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DUPĂ CIFRA DE AFACERI, 2018

Denumire companie	Cifra de afaceri (mil. RON)	Numărul de salariați	Clasa CAEN
Societatea Nationala de Gaze Naturale "Romgaz" SA	4.900	5604	06 - Extractia petrolului brut si a gazelor naturale
Societatea Națională De Transport Gaze Naturale Transgaz SA	1.700	4284	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
Kromberg & Schubert România ME SRL	360,7	2261	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor
Konsta Splendid SRL	171,3	198	46 - Comert cu ridicata cu exceptia comertului cu autovehicule si motociclete
Dafora SA	112,9	316	09 - Activitati de servicii anexe extractiei
Remat Ardeal RO SRL	111,7	8	38 - Colectarea tratarea si eliminarea deseurilor; activitati de recuperare a materialelor reciclabile
JLG Manufacturing Central Europe SRL	104,5	577	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor
Emailul SA	97,7	849	25 - Industria constructiilor metalice si a produselor din metal exclusiv masini utilaje si instalatii
Bachmann Romania SRL	91,2	220	27 - Fabricarea echipamentelor electrice
HZ Logistics RO SRL	75,1	213	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
SUTECH SRL	62,1	17	33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
Nooteboom SRL	53,5	68	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor

Stas Factory Medias SRL	48,5	75	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor
Braun Transporte SRL	45	131	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
DAFLOG SRL	37,8	164	09 - Activități de servicii anexe extracției
OTY TRANSMED SRL	35,3	113	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte

Sursa: Borg Design, baza de date Listă Firme

TABEL 10 CLASAMENTUL PRIMELOR 15 COMPANII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ DUPĂ NUMĂRUL DE SALARIAȚI 2019

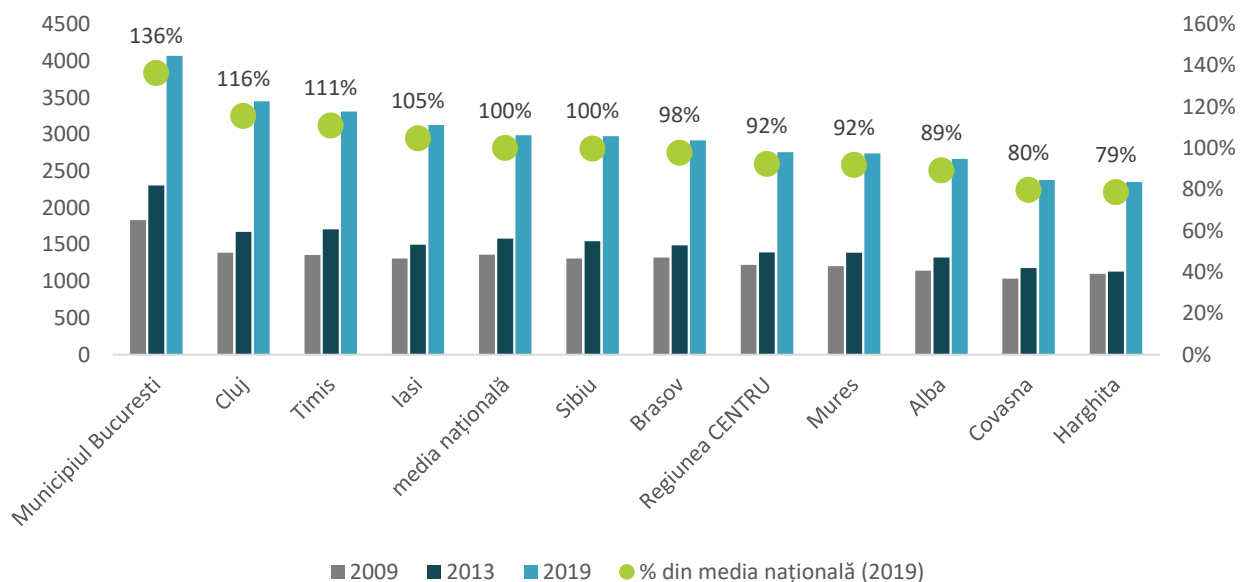
Denumire companie	Numărul de salariați	Clasa CAEN
Societatea Nationala de Gaze Naturale "Romgaz" SA	5744	06 - Extractia petrolului brut si a gazelor naturale
Kromberg & Schubert România Me SRL	1152	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor
Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz SA	1104	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
Formel D România SRL	612	71 -Activitati de arhitectura si inginerie; activitati de testari si analiza tehnica
Spitalul Municipal Mediaș	573	86 - Activitati de asistenta spitaliceasca
SNTGN Transgaz SA Exploatare Teritorială Mediaș	505	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
Ippon Med SRL	372	80 - Activitati de investigatii si protectie
JLG Manufacturing Central Europe SRL	287	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier a remorcilor si semiremorcilor
Emailul SA	781	25 - Industria constructiilor metalice si a produselor din metal exclusiv masini utilaje si instalatii
Sucursala Mediaș - SNTGN Transgaz SA	280	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte
SC Apa Târnavei Mari SA	267	36 - Captarea tratarea si distributia apei
Relee SA	265	27 - Fabricarea echipamentelor electrice

Romanelec SRL	230	27 - Fabricarea echipamentelor electrice
Dafora SA	229	09 - Activitati de servicii anexe extractiei
HZ Logistics RO SRL	225	49 - Transporturi terestre si transporturi prin conducte

Sursa: prelucrare proprie după datele transmise de Inspectoratul Teritorial de Muncă Sibiu

Câștigul salarial mediu net lunar în termeni nominali la nivelul județului Sibiu avea o valoare de 2976 RON în anul 2019, similar valorii la nivel național, imediat după Capitală și după județele susținute de dezvoltarea principalilor poli de creștere (Cluj, Timiș și Iași). Această situație este favorabilă din perspectiva nivelului de trai al cetățenilor, indicând condiții atractive din perspectiva standardelor de viață mai ridicate, comparativ cu media regională sau cu a altor județe din regiunea Centru. Evoluția pozitivă a salariului mediu net lunar în termeni nominali este de asemenea considerabilă, valoarea sa având o valoare aproape dublă comparativ cu anul 2013. Pe de o parte, această creștere poate fi pusă pe seama ratei inflației și a creșterii nivelului salarial general la nivel național, dacă luăm în considerare că toate județele au experimentat astfel de evoluții pozitive. Pe de altă parte, în termeni reali, salariul mediu lunar ajustat la inflație a crescut cu 43,5% în anul 2019 față de 2013, puțin peste valoarea medie națională, susținut de o creștere a productivității, benefică pentru transpunerea câștigului salarial într-un venit disponibil mai mare pentru cetățeni. Practic, în ciuda evoluției pozitive a ratei inflației, angajații au beneficiat de o creștere reală a salariului mediu.

FIGURA 50 EVOLUȚIA CÂȘTIGULUI SALARIAL MEDIU NET LUNAR LA NIVELUL REGIUNII CENTRU COMPARATIV CU JUDEȚELE AFLATE PESTE MEDIA NAȚIONALĂ, 2009-2018

Sursa: prelucrare proprie după Tempo INS

Analizând în paralel valoarea câștigului salarial mediu net lunar (la nivelul județului Sibiu) în termeni nominali și proporția angajaților din municipiul Mediaș care dispun de acest venit, observăm că aproximativ 39% din angajați sunt remunerați cu un salariu mai mare decât valoarea medie națională, iar aproape 25% dintre aceștia câștigă mai mult decât dublul acestei valori. Acest lucru este benefic pentru atractivitatea municipiului, dacă luăm în considerare că unul dintre factorii migrației este și nivelul salarial redus. Pe de altă parte, specializarea industrială a

municipiului Mediaș presupune cunoștințe specializate și calificări avansate, ceea ce impune nevoia continuă de pregătire a forței de muncă și o colaborare strânsă cu unitățile de învățământ care formează specialiști, atât la nivel local, cât și la nivel județean și regional. Într-o situație similară regăsim și domeniul fabricării autovehiculelor de transport rutier, care angajează aproape 12% din forța de muncă din municipiu și dispune de un nivel salarial peste media națională și județeană.

Pe de altă parte, mai mult de jumătate din salariații din municipiul Mediaș își desfășoară activitatea în sectoare economice unde câștigul salarial este mai redus decât nivelul mediu, ceea ce indică nevoia de diversificare economică în domenii cu valoare adăugată mare, inovatoare, ca alternative la activitățile industriale generatoare de venituri mari.

TABEL 11 CÂȘTIGUL SALARIAL NOMINAL MEDIU NET LUNAR DIN JUDEȚUL SIBIU PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE (SECȚIUNI CAEN-PRIMELE 15) 2019

Sectorul economic	Salariu mediu net lunar	Număr salariați	% salariați
06 Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	7376	5604	23,64%
62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice	7337	45	0,19%
09 Activități de servicii anexe extracției	6308	500	2,11%
D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	5753	24	0,10%
21 Fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice	5042	10	0,04%
Q Sănătate și asistență socială	4764	70	0,30%
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	4309	2833	11,95%
K Intermedieri financiare și asigurări	4186	57	0,24%
P Învățământ	3999	54	0,23%
52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	3550	2	0,01%
20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	3410	9	0,04%
28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	3300	2	0,01%
25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	2973	1203	5,07%
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	2850	49	0,21%
72 Cercetare-dezvoltare	2778	9	0,04%

Sursa: Tempo INS, eDemos INS

3.3. COMPETITIVITATEA ȘI SPECIALIZAREA ECONOMIEI LOCALE

Pentru identificarea domeniilor de activitate unde economia municipiului Mediaș prezintă avantaje comparative și competitive în raport cu economia națională, a fost realizată analiza performanței economiei locale prin utilizarea a două instrumente principale: Coeficientul de localizare (CL) și Variația Diferențială a numărului de angajați (VD)³⁰. Coeficientul de localizare prezintă excesul sau, dimpotrivă, lipsa forței de muncă calificată de la nivelul unui anumit sector, fiind un indicator util pentru identificarea elementelor de potențial local. Pentru identificarea acelor domenii care prezintă un avantaj competitiv (proximitatea față de factorii de producție) și care se dezvoltă într-un ritm mai alert, a fost utilizat indicatorul Variația Diferențială a numărului de angajați. Analiza a fost realizată pe baza datelor privind clasificarea activităților economiei regionale și datele aferente numărului de angajați ai întreprinderilor active (ce fac referire numai la angajații din sectorul privat), iar, ca nivel de comparație, analiza a fost realizată în comparație cu nivelul național. Perioada analizată este 2012-2018.

Sectoarele ce conferă un avantaj comparativ unui teritoriu și au potențial de motor economic sunt sectoarele care înregistrează un coeficient de localizare mai mare decât 1. Acestea sunt atractive atât pentru companiile din domeniu (care au nevoie de acces la o forță de muncă calificată), cât și pentru experți (care doresc să locuiască într-o zonă cu multe oportunități în domeniul lor de expertiză).

Totodată, analiza activităților economice din municipiul Mediaș este completată cu clasificarea Eurostat privind tehnologia înaltă și serviciile intensive în cunoaștere. În acest context, identificarea unor avantaje competitive ale municipiului Mediaș în sectoare intensive în tehnologii înalte sau cunoaștere – producătoare de valoare adăugată ridicată și generatoare de venituri peste medie pentru lucrătorii din domeniu – poate constitui o contribuție importantă la trasarea unor linii directoare pentru dezvoltarea economiei locale și evaluarea elementelor de potențial local.

Analiza prezintă patru categorii de sectoare, în funcție de coeficientul de localizare și de variația diferențială, rezultând următoarele categorii:

- $CL > 1, VD > 0$ – **Sectoare în dezvoltare** – cele mai competitive, cu potențial de specializare și concentrare ridicată
- $CL > 1, VD < 0$ – **Sectoare în transformare** – potențial de specializare deși au o creștere mai lentă decât la nivel regional
- $CL < 1, VD > 0$ – **Sectoare de perspectivă** – deși nu prezintă potențial ridicat de specializare, înregistrează o creștere mai mare decât evoluția la nivel regional
- $CL < 1, VD < 0$ – **Sectoare în declin** – indică o pierdere a competitivității

Sectoarele în dezvoltare și de perspectivă rezultate în urma analizei activităților economice raportat la evoluția din ultimii ani și la nivelul național indică **elemente de potențial în sectorul serviciilor, deși în prezent nu concentrează un număr foarte mare de angajați. Ramurile economice tradiționale și puternic ancorate în contextul local bazat pe exploatarea resurselor**

30 Coeficientul de localizare (CL) este un indicator ce compară concentrarea locală a unui sector de activitate cu concentrarea la nivel regional / național a aceluși domeniu de activitate. Coeficientul de localizare reprezintă gradul de specializare a unei zone într-o anumită industrie. Variația diferențială a numărului de angajați (VD) reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector sau domeniu local, comparativ cu creșterea sau declinul sectorului din zona de referință, în cazul de față declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

naturale constituie, de asemenea, resurse ce pot fi valorificate puternic în contextul dezvoltării bazate pe conceptul de „oraș inteligent” în special din perspectiva eforturilor întreprinse pentru a dezvolta competențele forței de muncă în domenii tehnice. Totodată, în contextul obiectivelor privind îndeplinirea ambițiilor climatice la nivel european, este de așteptat ca marii angajatori din zonă să se angajeze în demersuri de re tehnologizare sau de dezvoltare a unor activități și competențe noi care să răspundă nevoilor de creștere a eficienței, de reducere a gradului de poluare și de adaptabilitate la politicile privind viitorul energiei. Această direcție ar fi benefică pentru forța de muncă în contextul continuării cooperării cu specialiști locali și cu unitățile de învățământ care pregătesc o parte din aceștia.

TABEL 12 COMPETITIVITATEA ECONOMIEI MUNICIPIULUI MEDIAȘ ÎN CONTEXT NAȚIONAL (CLASE CAEN)

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)	Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)
H - Transport și depozitare	B - Industria extractivă
Sectoare în declin (CL<1, VD<0)	Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0)
A - Agricultură, silvicultură și pescuit C - Industria prelucrătoare E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare F - Construcții G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor I - Hoteluri și restaurante J - Informații și comunicații K - Intermedieri financiare și asigurări L - Tranzacții imobiliare P - Învățământ Q - Sănătate și asistență socială R - Activități de spectacole, culturale și recreative S - Alte activități de servicii	D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat M - Activități profesionale, științifice și tehnice N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor eDemos INS

Continuând analiza privind specializarea și evoluția numărului de salariați în raport cu nivelul național, remarcăm prezența activităților industriale în categoria sectoarelor competitive, caracterizate printr-o evoluție a numărului de salariați mai mare decât cea la nivelul industriilor la nivel național, fapt ce indică o potențială atractivitate pentru acestea. În prezent, industriile regăsite în categoria sectoarelor în dezvoltare concentrează un număr de salariați relativ la total mai mare decât la nivelul întregii țări, însă dacă luăm în considerare sectoarele de perspectivă – acele sectoare care au avut o evoluție bună, însă nu suficientă pentru a deveni mari angajatori, regăsim și domenii intensive în cunoaștere, precum **activitățile suport de sprijinire a afacerilor (servicii juridice și de contabilitate, arhitectură și inginerie, publicitate și studiere a pieței, alte**

activități profesionale, științifice și tehnice). Acestea joacă un rol important în economia unui oraș inteligent, prin rolul lor de a acumula și de a genera servicii și cunoștințe noi pentru ecosistemul local de companii, inclusiv din domenii industriale. Continuarea dezvoltării lor este benefică deopotrivă sprijinirii companiilor nou înființate, iar creșterea calității serviciilor lor poate reduce riscul de inactivitate al companiilor noi.

În același timp, sectoarele industriale aflate în dezvoltare au oportunitatea să continue să contribuie la dezvoltarea economiei locale, valorificând resursele disponibile în cadrul multianual 2021-2027 pentru dezvoltarea resurselor umane și realizarea de investiții care să contribuie la adaptarea la noile tendințe în materie de tranziție industrială (Industry 4.0).

Alte sectoare aflate în declin pot deveni de perspectivă (hoteluri și restaurante) în urma valorificării resurselor turistice locale și a calității vieții în general. De exemplu, conform răspunsurilor cetățenilor în cadrul demersului consultativ din ultimele luni, peste 50% dintre respondenți consideră că autoritățile locale întreprind eforturi pentru dezvoltarea facilităților de petrecere a timpului liber și a facilităților și activităților turistice, însă aceste eforturi sunt insuficiente.

TABEL 13 COMPETITIVITATEA ECONOMIEI MUNICIPIULUI MEDIAȘ ÎN CONTEXT NAȚIONAL (SECȚIUNI CAEN)

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE	
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)	Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)	
09 - Activități de servicii anexe extracției 15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 36 - Captarea, tratarea și distribuția apei 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte 80 - Activități de investigații și protecție	06 - Extracția petrolului brut și a gazelor naturale 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 27 - Fabricarea echipamentelor electrice 29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	Concentrare mare de angajați
Sectoare în declin (CL<1, VD<0) ³¹	Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0) ³²	
10 - Industria alimentară 18 - Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	13 - Fabricarea produselor textile 31 - Fabricarea de mobilă 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	Concentrare mică de angajați

³¹ Sectoarele cu CL (2018) >0.25

³² Idem.

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	41 - Construcții de clădiri
43 - Lucrări speciale de construcții	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	69 - Activități juridice și de contabilitate
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
55 - Hoteluri și alte facilități de cazare	73 - Publicitate și activități de studiere a pieței
56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice
60 - Activități de difuzare și transmitere de programe	82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor
66 - Activități auxiliare pentru intermediari financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	
68 - Tranzacții imobiliare	
75 - Activități veterinare	
79 - Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	
85 - Învățământ	
95 - Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor eDemos INS

3.4. CONCLUZII

Economia județului Sibiu a cunoscut o dezvoltare însemnată în perioada 2007-2017, atât ca valoare totală a producției interne, cât mai ales prin creșterea valorii PIB/locuitor. Astfel, în această perioadă județul Sibiu a reușit să recupereze în jur de 30% din diferența față de media europeană a PIB/locuitor, aspect care s-a transpus într-un nivel de trai mai ridicat. Evoluția pozitivă a Valorii Adăugate Brute, de 54% în perioada post-aderare (până în 2017³³) a determinat și creșterea productivității la nivel județean, și se reflectă în creșterea câștigului salarial mediu net lunar, comparabil cu valoarea medie la nivel național, imediat după principalii poli la nivel național (București și județele Cluj, Timiș și Iași).

Mediul de afaceri din municipiul Mediaș cuprindea, în anul 2018, puțin peste 1000 de companii active, caracterizate de o concentrare mare în domeniul secundar (industria extractivă și industria

³³ Ultimele date disponibile

prelucrătoare), ca urmare a specificului local bazat pe exploatarea resurselor de gaze naturale. Specific industriei extractive, care necesită active mari și complexe, companiile mari angajează peste 65% din forța de muncă și generează 43,3% din cifra de afaceri din municipiu. În industria extractivă în mod specific și în activitățile conexe de distribuție, cele două companii mari active concentrează aproape 10.000 de angajați din totalul de 27.305 salariați, fapt ce determină un grad relativ mare de dependență față de principalii angajatori. Deși asigură un nivel salarial de două ori peste media județeană și națională pentru aproximativ 25% din forța de muncă din municipiul Mediaș în contextul dezvoltării ca sector strategic la nivel național, industria extractivă se confruntă cu o serie de provocări aduse de noua politică ecologică la nivel european, din perspectiva tranziției către energie verde și nepoluantă. Acest fapt poate aduce transformări în modul tradițional de exploatare a resurselor, din perspectiva competențelor necesare pentru forța de muncă activă în acest domeniu, generând o nevoie de noi specialiști. Conform chestionarului adresat mediului de afaceri din municipiul Mediaș, atragerea și menținerea forței de muncă în domeniul industriei extractive este și în prezent o provocare pentru marii angajatori, care încearcă să asigure pregătirea la locul de muncă a personalului, **însă este necesar ca și instituțiile de învățământ să participe în mod activ la crearea de competențe de bază în domeniu. (aspect ce va fi dezvoltat pe baza discuțiilor din cadrul focus grupurilor privind economia locală)**

Sectorul IMM și microîntreprinderi, deși bine reprezentat din perspectiva numărului de companii active, are o contribuție redusă la efectivul salarial și la formarea cifrei de afaceri. Totodată, cea mai mare parte a acestor companii desfășoară activități de comerț și de servicii puțin intensive în cunoaștere. Aceste aspecte, împreună cu un sold fluctuant al companiilor nou înființate raportat la cele închise, indică o fragilitate a capacității antreprenoriale locale ce impune o nevoie accentuată de sprijin pentru antreprenoriat și afaceri, dar și diversificare economică, atragere de investiții productive și dezvoltare a capacității de producție pentru creșterea gradului de sofisticare a produselor și serviciilor pentru a depăși ca piață de desfacere limitele județene și naționale.

3.5. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP „SMART CITY”

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de sprijin pentru afaceri și a serviciilor conexe, care să sprijine companiile nou înființate	<p>Implementarea unor soluții digitale la nivelul administrației publice pentru facilitarea colaborării dintre companii și instituții</p> <p>Dezvoltarea unor centre multifuncționale cu dublu scop: (1) găzduirea start-up-urilor și a microîntreprinderilor / IMM-uri din domenii cu potențial la nivel local în perioada de la înființare până când business-ul devine funcțional; furnizarea de servicii suport în cadrul centrului de către companii specializate din domeniul serviciilor (juridic, contabilitate, etc); (2) centru de formare a forței de muncă în domeniile tradiționale la nivel local, dotate cu</p>

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
<p>Lipsa unui punct unic de informare privind oportunitățile existente în domeniul finanțărilor care pot fi accesate de către diferitele tipologii de companii din municipiu</p>	<p>echipamente moderne și utile în contextul nevoilor companiilor de dezvoltare de competențe</p> <p>Conectare și suport pentru afaceri prin intermediul unui portal/platformă online cu rol de punct de contact și informare unic pentru operatorii economici. Platforma are ca scop integrarea în același spațiu virtual a mai multor servicii ale autorităților publice pentru a economisi timpul dedicat depunerii sau eliberării diferitelor documente și a facilita accesul actorilor economici la toate informațiile necesare în desfășurarea activității.</p>

4. MEDIU INTELIGENT

4.1. CONTEXT GENERAL

În cadrul capitolului de mediu inteligent se urmărește identificarea principalelor disfuncții de la nivelul rețelelor tehnico-edilitare și a factorilor ce influențează negativ mediul înconjurător în municipiul Mediaș. Astfel, pentru combaterea cauzelor poluării mediului, se are în vedere determinarea gradului de utilizare a elementelor de tehnologie a informației și comunicării, dat fiind contextul global al celei de-a patra revoluție industrială. Dezvoltarea sustenabilă a centrelor urbane presupune optimizarea tuturor resurselor de care populația este dependentă, cum ar fi: eficiență și eficacitate energetică, utilizarea resurselor regenerabile, monitorizarea calității factorilor de mediu, valorificarea și dezvoltarea rețelelor de spații verzi sau managementul deșeurilor.

Pentru realizarea prezentei analize s-au avut în vedere indicatorii specifici din certificarea ISO 37120 privind orașele și comunitățile sustenabile, în funcție de disponibilitatea datelor la nivel local. Printre informațiile expuse se numără:

- Ponderea energiei din surse regenerabile;
- Consumul de energie;
- Procentul de clădiri cu contoare inteligente pentru măsurarea consumului de energie electrică;
- Emisiile de gaze cu efect de seră;
- Concentrația valorilor de particule în suspensie și oxizi de azot;
- Ponderea clădirilor comerciale cu contoare inteligente pentru măsurarea consumului de apă;
- Consumul total de apă / locuitor (litri / zi);
- Suprafața de spații verzi per locuitor;
- Ponderea deșeurilor solide reciclate;
- Cantitatea de deșuri municipale colectată (kg / locuitor);
- Existența unei strategii de reziliență privind combaterea schimbărilor climatice.

În contextul orașelor inteligente, au fost avute în vedere și inițiativele de digitalizare abordate atât de către aparatul administrativ al primăriei, cât și de operatorii de distribuție a energiei/resurselor și colectare a deșeurilor. În plus, calitatea mediului ambiant în centrul urban și metodele de întreținere a acestuia au reprezentat un alt punct important din punct de vedere al sustenabilității.

4.2. GESTIUNEA RESURSELOR

4.2.1. ENERGIE

În perioada 2014-2019 au fost realizate investiții de peste 20 de milioane RON de către distribuitorul de energie electrică, specific pentru zona municipiul Mediaș, în vederea re tehnologizării rețelei și diminuării impactului asupra mediului.

ENERGIE ELECTRICĂ | În cadrul municipiului Mediaș, distribuția energiei electrice este realizată de către SC Filiala de Furnizare a Energiei Electrice "Electrica Furnizare Transilvania Sud" SA prin Sucursala de Distribuție a Energiei Electrice Sibiu (SDEE Sibiu). Din perspectiva infrastructurii pentru care asigură mentenanță compania, transportul și furnizarea energiei electrice este asigurată prin intermediul liniilor electrice aeriene (LEA) și subterane (LES) cu tensiuni de 110 kV, 20 kV, 6 kV și 0,4 kV, stații de transformare 110 kV/medie tensiune, posturi de transformare medie tensiune/0,4 kV și grupuri de măsurare a cantității de energie electrică furnizată. Dintre principalele magistrale de transport a energiei electrice, pe teritoriul municipiului Mediaș se regăsește și LEA 110 kV Sibiu – Copșa Mică – Mediaș – Aurel Vlaicu - Dumbrăveni – Daneș.

Operatorul este obligat să asigure buna funcționare a instalațiilor pe care le are în patrimoniu, prin satisfacerea parametrilor tehnici stabiliți (frecvență, tensiune etc.) pentru transportul și distribuția energiei electrice. În acest sens, grupul Electrica SA realizează anual activități de mentenanță a infrastructurii, dar și investiții pentru re tehnologizarea componentelor rețelei, cu scopul de a scădea cantitatea de energie pierdută și de a crește calitatea serviciului. Din rapoartele anuale realizate de către companie, se poate observa că și pentru zona de deservire a municipiului Mediaș au fost întreprinse acțiuni în acest sens, cu un quantum total de peste 20 de milioane RON, după cum urmează:

- 2016, 6,7 mil RON – Modernizare instalații de alimentare cu energie electrică în municipiul Mediaș (cartier Gura Câmpului), jud. Sibiu;
- 2017, 3,6 mil RON – Re tehnologizarea stației 110/20kV Mediaș;
- 2018 7,4 mil RON – re tehnologizarea stației 110/20kV Mediaș și integrarea stațiilor de transformare aparținând CEM 110 kV Sibiu în sistemul SCADA DMS al S.C. SDTS;
- 2019 3,06 mil RON – Integrarea stațiilor de transformare aparținând CEM 110 kV Sibiu în sistemul SCADA DMS al SDTS.

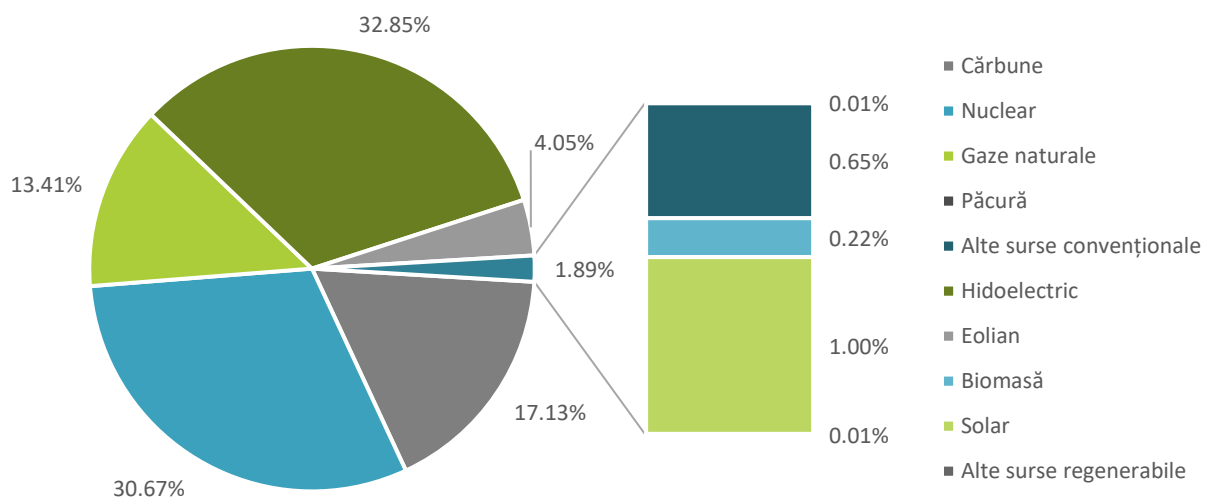
Orientarea companiei Electrica SA către îndeplinirea obiectivelor de a îmbunătăți calitatea serviciilor de furnizare a energiei electrice se pot observa în teritoriu prin multitudinea de intervenții programate, investiții și scăderea impactului asupra mediului la nivel regional.

SDEE Transilvania Sud SA a implementat până în prezent un proiect pilot în municipiul Sfântu Gheorghe și comuna Stremț din județul Alba, prin care au fost montate sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice. Aceste contoare permit citirea de la distanță a datelor măsurate, aplicarea de sisteme de tarifare avansate, controlul de la distanță al deconectării/reconectării la rețea și identificarea automată a defecțiunilor. Conform deciziei ANRE nr. 778 din 2019, a fost adoptat un calendar de extindere a gradului de implementare a acestor sisteme, SDEE Transilvania Sud SA propunând până la finalul anului 2028 o rată de deservire de 33% a clienților pe care îi deservește. Această pondere s-ar traduce prin aproximativ 500.000 de consumatori, fapt ce

reprezintă o oportunitate pentru municipiul Mediaș în cazul realizării unui parteneriat cu furnizorul.³⁴

Investițiile realizate la nivelul întregului grup Electrica SA au condus la modificarea în ultimii ani a etichetei energiei electrice furnizate clienților. La nivelul anului 2019, emisiile specifice de CO₂ ale grupului au fost de 203,46 g/kWh, situându-se sub media sectorială de 264,46 g/kWh de la nivelul României. De asemenea, se observă și o revenire la nivelul emisiilor din anul 2017 (203,31 g/kWh), lucru foarte bun având în vedere nivelul de 287,06 g/kWh din 2018. În plus, a fost îmbunătățită și ponderea energiei electrice provenind din surse regenerabile, ajungând la 38,13%, în mare parte datorată producției de energie hidroelectrică (32,85%).

FIGURA 51 ETICHETA LA NIVEL NAȚIONAL A ENERGIEI ELECTRICE FURNIZATE DE ELECTRICA SA CLIENȚILOR FINALI BENEFICIARI AI SERVICIULUI UNIVERSAL ÎN ANUL 2019

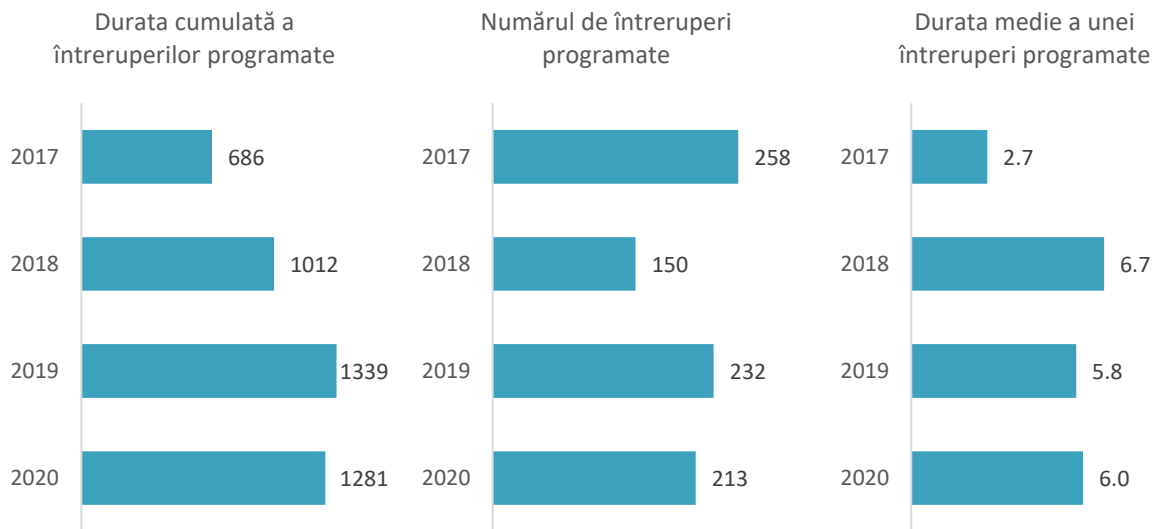

Sursa: electricafurnizare.ro

Conform standardului de distribuție a energiei electrice, operatorul este obligat să anunțe întreruperile planificate cu 15 zile lucrătoare înainte de a fi executate. În acest sens, informațiile sunt anunțate pe website-ul <https://intreruperi.edmn.ro> pentru fiecare adresă în parte, însă pot fi și consultate ulterior, existând o arhivă integrată ce conține date începând cu anul 2017. Prin consultarea acestora, a reieșit faptul că, în municipiul Mediaș, durata medie a întreruperilor programate a fost de 6 ore în 2020, de 2 ori mai mare decât în urmă cu 4 ani, însă numărul acestora a scăzut de la 258 la 213 întreruperi anual. Per total, durata cumulată a întreruperilor programate la nivel de adrese de consum a fost de aproape 1300 de ore, de 2 ori mai mult față de valoarea din 2017.

³⁴ https://www.distributie-energie.ro/wp-content/uploads/2020/12/Decizia_778-08052019.pdf

FIGURA 52 DURATA CUMULATĂ (ORE), NUMĂRUL ȘI DURATA MEDIE (ORE) A ÎNTRERUPERILOR FURNIZĂRII DE ENERGIE ELECTRICĂ ÎN ARII RESTRÂNSE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

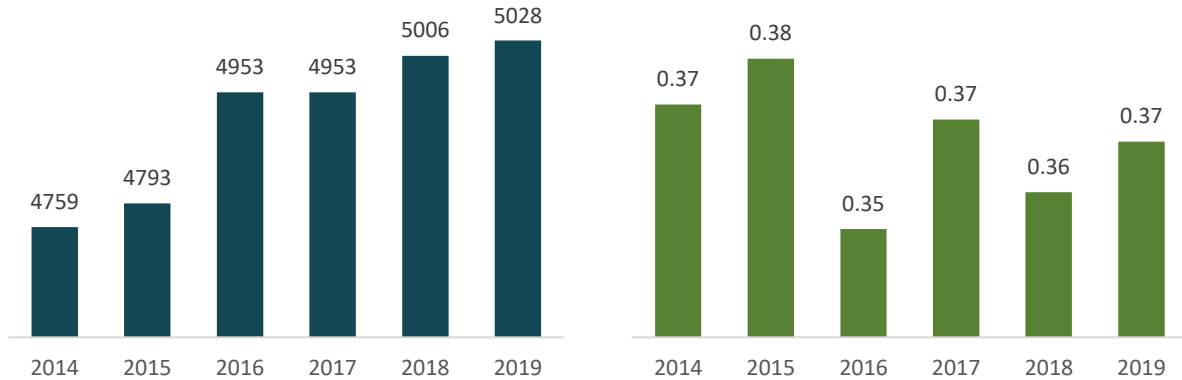
Sursa: <https://intreruperi.edmn.ro/intreruperiTS.aspx>

Din perspectiva consumatorului, în momentul de față este în funcțiune o aplicație mobilă (MyElectrica), prin intermediul căreia se poate realiza transmiterea manuală a indexului autocitit, se pot realiza plăți online, transmite sesizări și urmări nivelul de consum propriu. De asemenea, din intermediul aplicației se pot afla informații despre cele mai frecvente întrebări ale consumatorilor și se pot primi notificări individuale referitoare la consum, plată sau alte evenimente de la nivelul rețelei. În momentul de față, citirea indexului de către operator se realizează la intervale de 6 luni pentru consumatorii casnici și o lună pentru prosumatori, în Mediaș nefiind realizate investiții de implementare a sistemelor de citire automată.

Consumul public de energie electrică la nivelul municipiului Mediaș ar putea fi redus considerabil în cazul realizării unor investiții de rețehnologizare a infrastructurii locale de iluminat public, atât stradal, cât și la nivelul clădirilor publice.

CONSUM PUBLIC ENERGIE ELECTRICĂ | Considerând perspectiva consumului public de electricitate la nivelul municipiului Mediaș, cea mai mare componentă este consumul realizat în cadrul clădirilor publice, pentru care în 2019 s-a depășit cota de 2,5 mii MWh (cu 2,7% mai mult decât în anul precedent). Pe de altă parte, sistemul de iluminat public reprezintă un consumator important de energie electrică în municipiu, acest lucru datorându-se lipsei investițiilor pentru trecerea la tehnologie LED. În momentul de față, la nivelul rețelei se regăsesc peste 5000 de puncte luminoase pe bază de sodiu, în creștere cu 5,6% față de anul 2014, dispuse pe 165 de kilometri din infrastructura rutieră locală. Consumul anual de energie electrică pentru această rețea nu a înregistrat însă doar tendințe de creștere în perioada 2014-2019, acest fapt datorându-se sistemelor de telegestiune și de reducere și măsură a consumului (automat). Acestea au permis realizarea unei economii energetice chiar dacă a crescut capacitatea infrastructurii de iluminat instalată în teren. Această măsură însă ar trebui să fie complementată de proiecte de rețehnologizare la nivelul punctelor luminoase, prin trecerea la tehnologia LED, astfel încât să se evite în următorii ani revenirea la valorile de consum din 2014.

FIGURA 53 EVOLUȚIA ANUALĂ A NUMĂRULUI DE PUNCTE LUMINOASE (STÂNGA) ȘI A CONSUMULUI MEDIU DE ENERGIE ELECTRICĂ PER PUNCT LUMINOS (MWH, DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

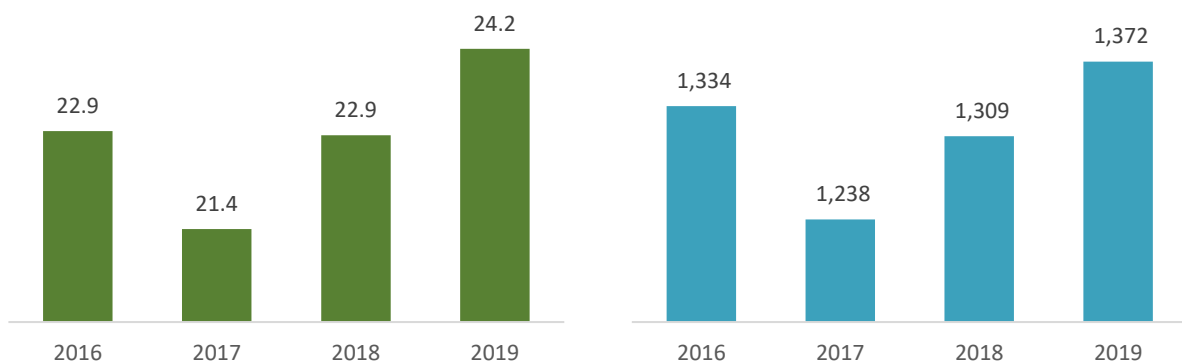

Sursa: Primăria Municipiului Mediaș

Referitor la informațiile disponibile la Primăria Municipiului Mediaș din această privință, există o bază de date actualizată a patrimoniului sistemului de iluminat public și una a sistemului de telegestiune, unde sunt înregistrate atât elementele componente (din teren), cât și parametrii de funcționare monitorizați (sistemul înregistrează consumul realizat și avariile apărute în rețea).

În plus față de sistemul de iluminat public, conform informațiilor cuprinse în rapoartele anuale ale primarului municipiului Mediaș, operatorul de distribuție a apei potabile și canalizare a înregistrat o creștere de 5,6% a energiei electrice necesare per cap de locuitor în vederea asigurării serviciilor. Astfel, de la un nivel de 22,9 kWh/an la momentul preluării serviciului în 2016, în 2019 a fost înregistrat un consum de 24,2 kWh/an/locuitor, cumulând la nivelul municipiului un consum de 1372 MWh anual, adică de aproximativ 4 ori mai puțin decât în cazul sistemului de iluminat public.

FIGURA 54 EVOLUȚIA CONSUMULUI ANUAL ENERGIE ELECTRICĂ A OPERATORULUI DE DISTRIBUȚIE A APEI POTABILE (KWH/LOC ANUAL – STÂNGA; MWH ANUAL - DREAPTA)

Sursa: Primăria Municipiului Mediaș

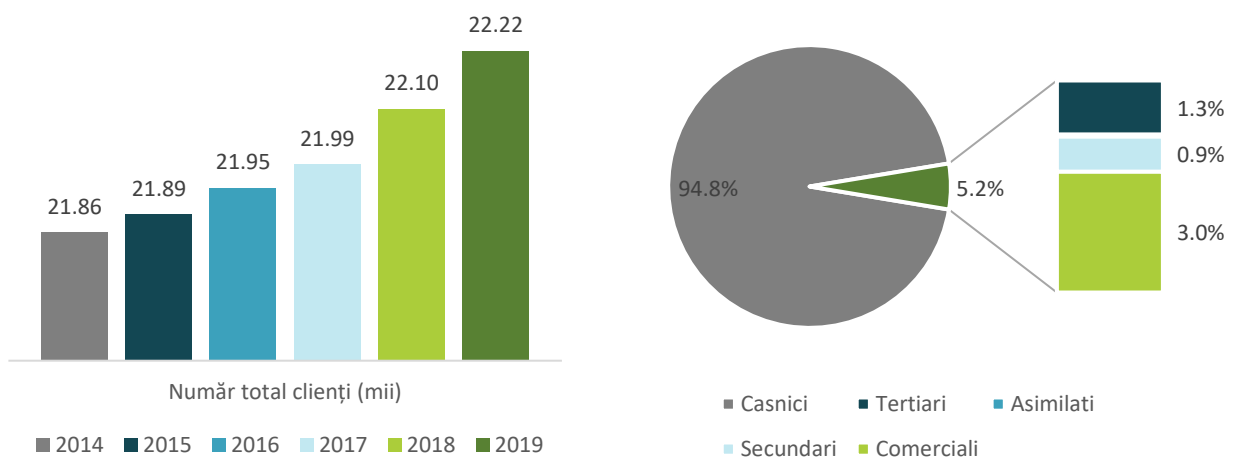
ENERGIE TERMICĂ ȘI GAZE NATURALE |

Energia termică necesară fondului construit din municipiul Mediaș este produsă la nivel local, pe baza gazelor naturale furnizate de compania Delgaz Grid SA, parte a grupului Eon România. Distribuția la nivelul municipiului Mediaș este realizată prin intermediul sistemului de conducte Copșa – Mediaș, Bazna – Mediaș și Copșa – Bratei, lungimea totală a rețelei pentru municipiu fiind de peste 234 de kilometri. Conform datelor disponibile la Institutul Național de Statistică,

ponderea străzilor deservite de rețeaua de gaze naturale este de 100%, lungimea rețelei depășind pe cea a infrastructurii rutiere locale.

În prezent, în municipiul Mediaș sunt montate puțin peste 225.000 de contoare, Delgaz având la finalul lui 2019 22,2 mii de clienți, în creștere cu 1,6% față de numărul acestora de la finalul anului 2014. Din păcate, doar pentru consumatorii mari industriali este implementat un sistem de citire la distanță a consumului de gaze naturale, numărul acestora fiind foarte mic. Majoritatea clienților către care Delgaz furnizează gaze naturale în Mediaș sunt casnici, adică 94,8%, pe când doar 3% reprezintă consumatori comerciali.

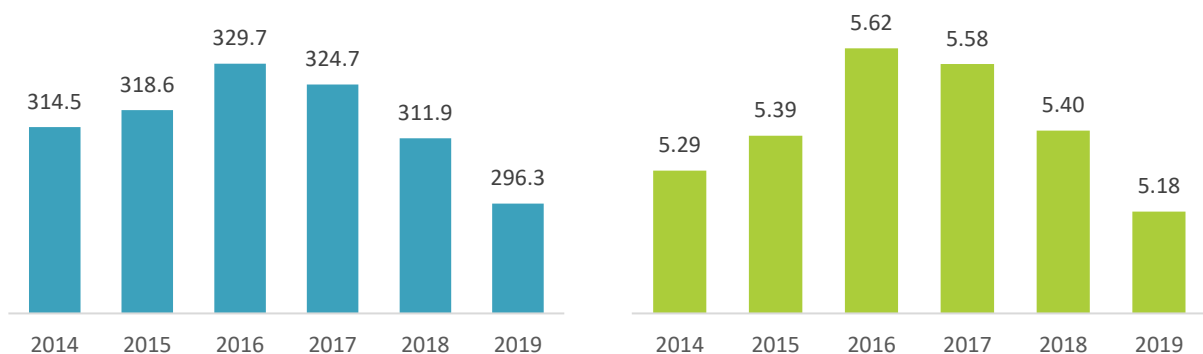
FIGURA 55 EVOLUȚIA NUMĂRUL TOTAL DE CLIENȚI DELGAZ ȘI DISTRIBUȚIA ACESTORA ÎN 2019, MUNICIPIUL MEDIAȘ

Sursa: Delgaz Grid SA

Din perspectiva consumului de gaze naturale, în municipiul Mediaș se observă în ultimii 4 ani o tendință în scădere a consumului total de energie obținut cu ajutorul acestui tip de combustibil. În anul 2019 consumul total s-a situat sub pragul de 300.000 MWh, iar dacă acest aspect este corelat și cu trendul descrescător al populației, se poate observa că într-adevăr a fost înregistrat un progres din punct de vedere al diminuării consumului de energie la nivel de municipiu. Valoarea medie obținută în 2019 a fost de 5,18 MWh/locuitor, adică mai puțin cu aproape 8% față de maximum ultimilor 6 ani (2016 – 5,62 MWh/locuitor).

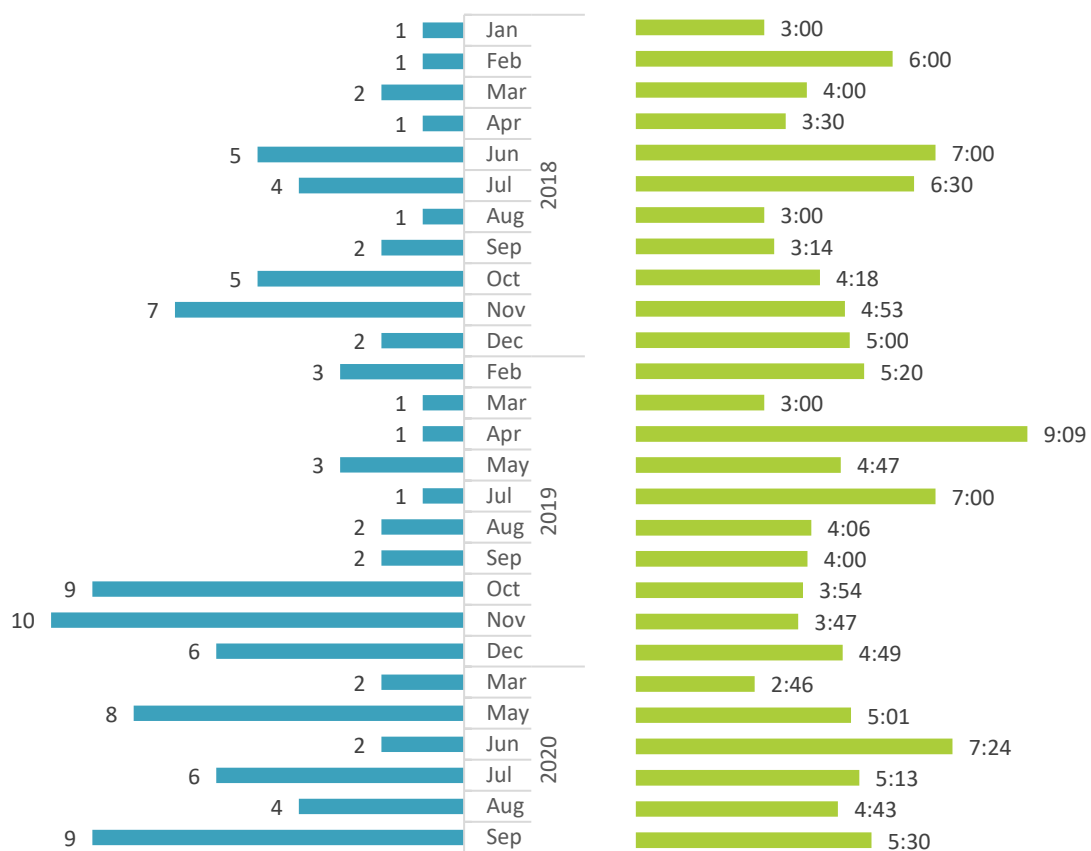
FIGURA 56 EVOLUȚIA CONSUMULUI ANUAL DE ENERGIE OBȚINUTĂ DIN GAZE NATURALE, ÎN TOTAL (STÂNGA, MII MWH) ȘI PER LOCUITOR (DREAPTA, MWH/LOC), MUNICIPIUL MEDIAȘ

Sursa: Delgaz Grid SA

Analizând datele disponibile pentru întreruperile ce au avut loc la nivelul municipiului Mediaș la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, în perioada analizată (2018-Sep 2020) au fost înregistrate 100 astfel de evenimente, 12% dintre care au fost neplanificate. În cazul ambelor tipuri de întreruperi, evenimentele au fost anunțate de către personalul angajat al Delgaz Grid, iar lucrările de soluționare a avariilor sau accidentelor nu au durat în niciun caz mai mult de o zi lucrătoare. În graficul alăturat se poate observa numărul lunar și durata medie a întreruperilor locale de distribuție a gazelor naturale, pentru care, în medie, se înregistrează între 3 și 5 ore per întrerupere. Astfel, se poate concluziona faptul că nu au fost înregistrate evenimente majore la nivelul rețelei de distribuție, care să presupună oprirea serviciului pentru mai mult de 24 de ore.

FIGURA 57 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTRERUPERI LUNARE A DISTRIBUȚIEI GAZELOR NATURALE (STÂNGA) ȘI DURATA MEDIE A ACESTORA (DREAPTA), ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

Sursa: Delgaz Grid SA

Din perspectiva consumatorului casnic, investițiile într-un sistem de contorizare inteligent rămân un necesar pentru următoarea perioadă, la nivelul grupului E.ON realizându-se astfel de proiecte, însă pentru contorizarea energiei electrice furnizate în alte localități. În momentul de față însă, grupul E.ON a dezvoltat o aplicație mobilă (E.ON Myline – destinată furnizării de gaze naturale), prin intermediul căreia utilizatorii casnici pot trimite indexul citit, primi și plăți online facturile aferente locurilor de consum selectate, pot analiza grafic consumul lunar și pot primi notificări referitoare la evenimentele ce au loc în rețeaua locală de distribuție. În plus, prin intermediul acesteia se menține și evidența reviziilor și verificărilor periodice necesare la instalațiile din cadrul locurilor de consum.

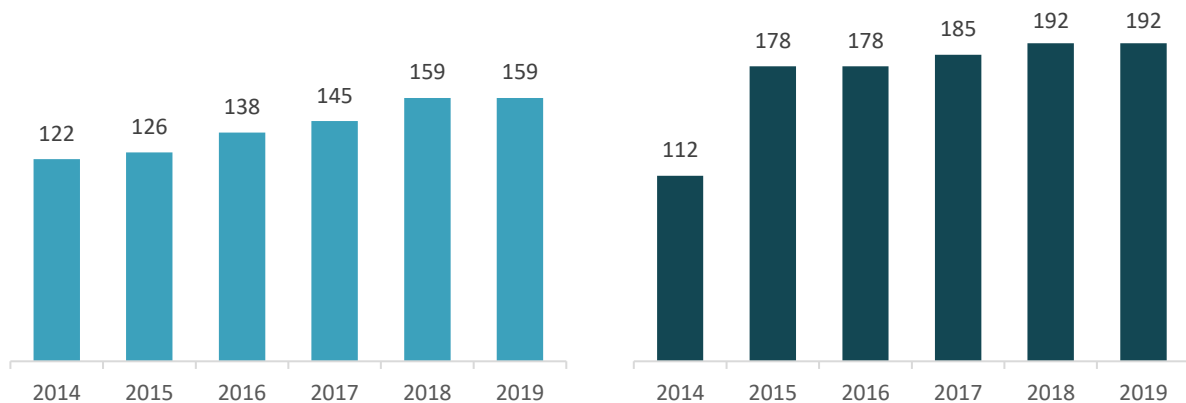
4.2.2. APĂ

Operatorul de distribuție a apei potabile înregistrează un grad de deservire a populației din municipiul Mediaș de peste 86%, realizând în ultimii ani investiții pentru extinderea rețelei.

Compania SC Apa Târnavei Mari SA se ocupă de gestionarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în zona de nord-est a județului Sibiu, deservind astfel și municipiul Mediaș, pe raza căruia are sediul central. La nivelul municipiului, captarea apei este realizată din râul Târnava Mare (captare de suprafață) și este aplicat un proces de tratare înainte de a fi transmisă consumatorilor finali. Din punct de vedere al infrastructurii locale, compania realizează distribuția de apă potabilă prin intermediul a 159 de kilometri de conducte (dintre care 13 km pentru Ighișu Nou), 13 stații de pompare (10 active) și 3 rezervoare de înmagazinare. Componentele infrastructurii sunt cartate în cadrul unei baze de date spațiale, unde informațiile sunt actualizate periodic, pe măsură ce sunt efectuate proiecte de extindere a rețelei sau de reabilitare. Nivelul de detaliu al acestora este unul ridicat, dispunând nu doar de informații referitoare la construcțiile din teren, ci și de date tehnice particulare pentru elementele rețelei, astfel încât pe baza acestora să poată fi realizate modelări hidraulice.

Operatorul realizează distribuția apei potabile la un total de peste 12.000 de consumatori (branșați la rețea), dintre care 89,9% casnici și peste 1200 de agenți economici și instituții publice. Conform datelor companiei, acest lucru se traduce printr-un procent de 86,35% grad de deservire al populației, indicator ce a crescut în ultimii ani datorită extinderii lungimii rețelei (conform datelor disponibile la Institutul Național de Statistică). În schimb, la sistemul de canalizare sunt racordați doar aproximativ 11.000 de consumatori, dintre care 86% casnici. Deși lungimea rețelei de canalizare însumează 192 km de conducte pe teritoriul municipiului, gradul de deservire al populației este mai mic decât în cazul rețelei de apă potabilă (85,93%, cu 1% mai puțin).

FIGURA 58 EVOLUȚIA LUNGIMII REȚELOR DE APĂ POTABILĂ (STÂNGA) ȘI CANALIZARE (DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ (KM REȚEA)

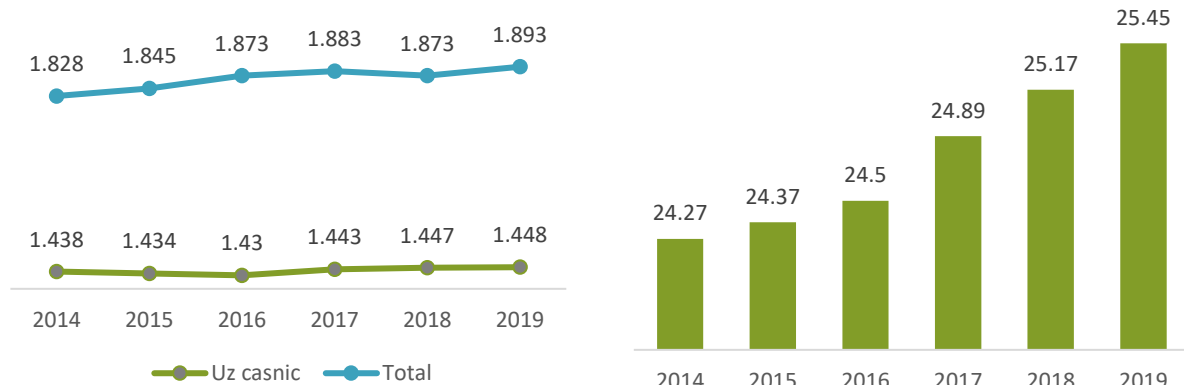
Sursa: eDemos INS

La nivelul rețelei de distribuție a apei potabile se înregistrează o creștere a consumului anual, însă acest lucru se datorează și pierderilor semnificative din rețea (36,68%).

În ce privește contorizarea apei potabile, aceasta este realizată în proporție de 92,8% pentru utilizatorii casnici și 95,3% pentru agenții economici și instituții publice. Modalitatea de contorizare în Municipiu este cea clasică, neexistând momentan sisteme de telecitire implementate la nivelul rețelei. Pe de altă parte, consumul de apă la nivel local a crescut, deși în

Mediaș se înregistrează o tendință negativă a creșterii populației rezidente. În perioada analizată, consumul mediu a crescut de la 24,27 m²/loc la 25,45 m²/loc, însă acest fapt se datorează mai mult consumului realizat de către agenți economici și instituții publice, unde diferența dintre valorile totale consumate în 2019 și 2014 este de aproximativ 65 de milioane de metri cubi (pe când la utilizatorii casnici diferența este de doar 10 mil metri cubi).

FIGURA 59 EVOLUȚIA CANTITĂȚII DE APĂ DISTRIBUITE CONSUMATORILOR (STÂNGA, MIL. M²) ȘI A CONSUMULUI MEDIU ANUAL (DREAPTA, M²/LOC) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

Sursa: eDemos INS

În plus, trebuie considerate și pierderile înregistrate la nivelul rețelei, ce cumulează 36,68% ca diferență între volumul de apă intrat și cel facturat consumatorilor. Operatorul a fost nevoit să realizeze în ultimii 2 ani (2019-2020) peste 150 de intervenții pe conductele de apă, cu o durată medie de întrerupere a serviciului de furnizare a apei de aproximativ 3 ore.

În schimb, în anul 2020 a fost semnat un proiect important de investiții la nivelul județului Sibiu, prin intermediul căruia SC Apa Târnavei Mari SA dorește să dezvolte infrastructura de apă și apă uzată în regiunea extinsă a localităților Mediaș, Agnita și Dumbrăveni. Acest proiect presupune reabilitarea prin înlocuire a 27,4 km de conducte de apă pe teritoriul municipiului Mediaș, extinderea cu 3,3 km de aducțiune, extinderea cu 2,6 km a rețelei de distribuție, introducerea echipamentelor SCADA la nivelul rețelei și înlocuirea a 8500 de contoare inteligente prin care să se realizeze telecitirea consumului. În plus, proiectul presupune și reabilitarea a circa 28 km de rețea de canalizare și extinderea acesteia în vederea creșterii gradului de servire a populației.

Operatorul pune accent, de asemenea, pe calitatea serviciului de distribuție a apei, dispunând de un laborator pentru monitorizarea factorilor fizico-chimici și microbiologici, în cadrul căruia realizează analize asupra probelor de apă potabilă și apă uzată. Rezultatele obținute sunt înregistrate și transmise prin situații centralizate, periodic, către Direcția de Sănătate Publică Sibiu. Probele din cadrul stației de tratare Mediaș sunt prelevate de 6 ori pe zi, iar analiza concentrației de clor este efectuată orar. În urma acestor teste, operatorul realizează și buletine informative lunare pe care le face publice pe propriul website, în vederea creșterii transparenței și a încrederii populației. Din punct de vedere al tratamentelor efectuate asupra apei captate, eficiența de reducere a încărcării apei este una ridicată (73%-99%), urmărindu-se parametri precum consumul chimic și biochimic de oxigen, masa de materie în suspensie, concentrațiile de azot și fosfor, detergenți și alte reziduuri filtrabile. În plus, operatorul prelevează și probe din teren de apă în vederea monitorizării agenților economici care sunt clasificați în funcție de impactul asupra calității apei uzate colectate respectiv influențe stației de epurare.

4.2.3. AER

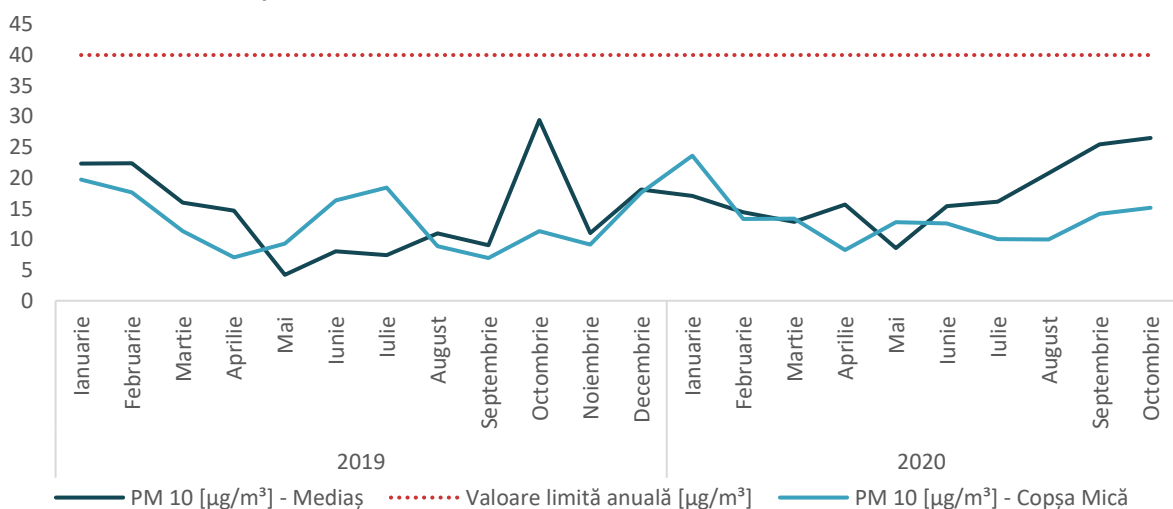
Monitorizarea calității aerului este reglementată prin legea 104/15.06.2011, în care este prevăzută necesitatea menținerii unei bune calități a acestuia prin monitorizarea poluanților atmosferici, transmiterea de alerte sau informări în cazul depășirii pragurilor limită setate și trasarea de obiective pe termen lung pentru punctele de monitorizare. În acest sens, în municipiului Mediaș există o stație de măsurare a parametrilor fizico-chimici ai aerului – stația SB 4 (cod RO0187A – pe strada Gării, definită ca fiind zonă industrială urbană) și o stație în orașul Copșa Mică – stația SB 3 (cod RO0186A – pe strada Aleea Castanilor, definită ca zonă industrială), ce s-a confruntat cu mari probleme de mediu datorită amplasamentelor industriale.

În ambele stații de măsurare (dispuse la aproximativ 10 km depărtare una față de cealaltă) există un sistem automat de prelevare pulberi în suspensie PM10, care aspiră un volum de aer specific, iar prin analiză gravimetrică de laborator se determină cantitățile de metale grele. De asemenea, stațiile măsoară și cantitățile de dioxid de sulf, monoxid și dioxid de azot, compuși NO_x, monoxid de carbon și ozon din aer, pe lângă parametrii meteorologici clasici (direcție și viteză a vântului, temperatură, presiune atmosferică, umiditate relativă, radiație solară și cantitățile de precipitații).

Conform datelor înregistrate de stațiile de măsurare a calității aerului, valorile limită anuale impuse pentru poluanții analizați nu au fost depășite, însă se observă un număr redus de valori maxime zilnice peste limita medie anuală (dar sub limitele maxime zilnice) în cazul pulberilor în suspensie și a oxizilor de azot.

Datele rezultate în urma măsurătorilor din cadrul celor două stații sunt validate de către Agenția de Protecție a Mediului Sibiu, pe website-ul căreia sunt postate zilnic și lunar buletine informative referitoare la calitatea mediului ambiant pentru toate cele 4 locații de măsură de la nivel județean. Din păcate însă, nu există la nivel local un sistem de alertă a populației în cazul înregistrării unor depășiri a valorilor limită ale poluanților analizați, iar datele pentru stația de măsurare din Mediaș nu sunt afișate în cadrul municipiului, persoanele interesate putând vedea doar online aceste informații zilnice.

FIGURA 60 CONCENTRAȚII MEDII LUNARE DE PULBERI ÎN SUSPENSIE PM10 (μg/M³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ

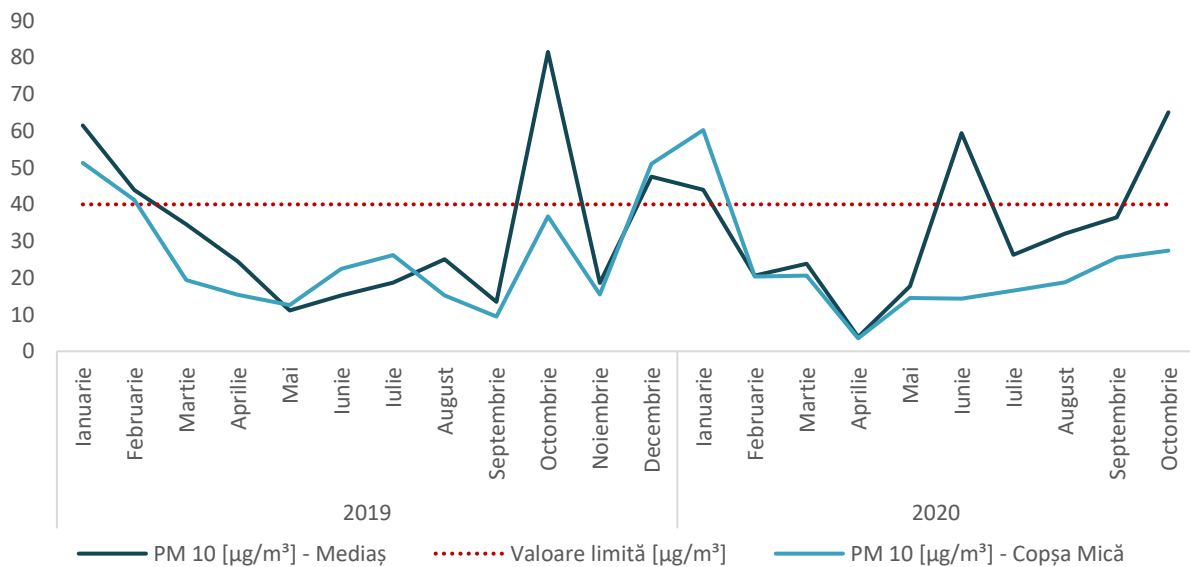
Sursa: Rapoarte lunare privind starea de mediu în județul Sibiu – APM Sibiu

Referitor la concentrația de pulberi în suspensie PM₁₀, conform datelor de la APM Sibiu, în Mediaș și Copșa Mică valorile medii lunare înregistrate nu au depășit pragul limită de 40 μg/m³.

Pe de altă parte, prin realizarea unei comparații între rezultatele din 2019 și 2020, se poate observa o tendință de îmbunătățire a calității aerului în urma opririi activității economice la nivel național din 2020. Astfel, valorile medii lunare înregistrate în lunile de vară din 2020 au fost scăzute, de sub 15 μg/m³.

Însă din analiza valorilor maxime înregistrate, la nivelul municipiului Mediaș au existat în 2019 și 2020 zile cu depășiri ale concentrațiilor maxime admise, în special în perioada iernii. De asemenea, din acest punct de vedere este necesar să considerăm și depășirile din cadrul orașului Copșa Mică, unde valorile înregistrate (maxime) au fost mai mari. Acest lucru este important prin prisma faptului că pulberile în suspensie PM₁₀ pot fi angrenate de vânt și purtate chiar și la mari distanțe, între cele două centre urbane fiind însă o distanță de doar 10 km. Așadar, în cazul unor evenimente ce au loc în Copșa Mică, ce se traduc prin concentrații mai mari de poluanți în aer, calitatea aerului din municipiu Mediaș poate avea de suferit.

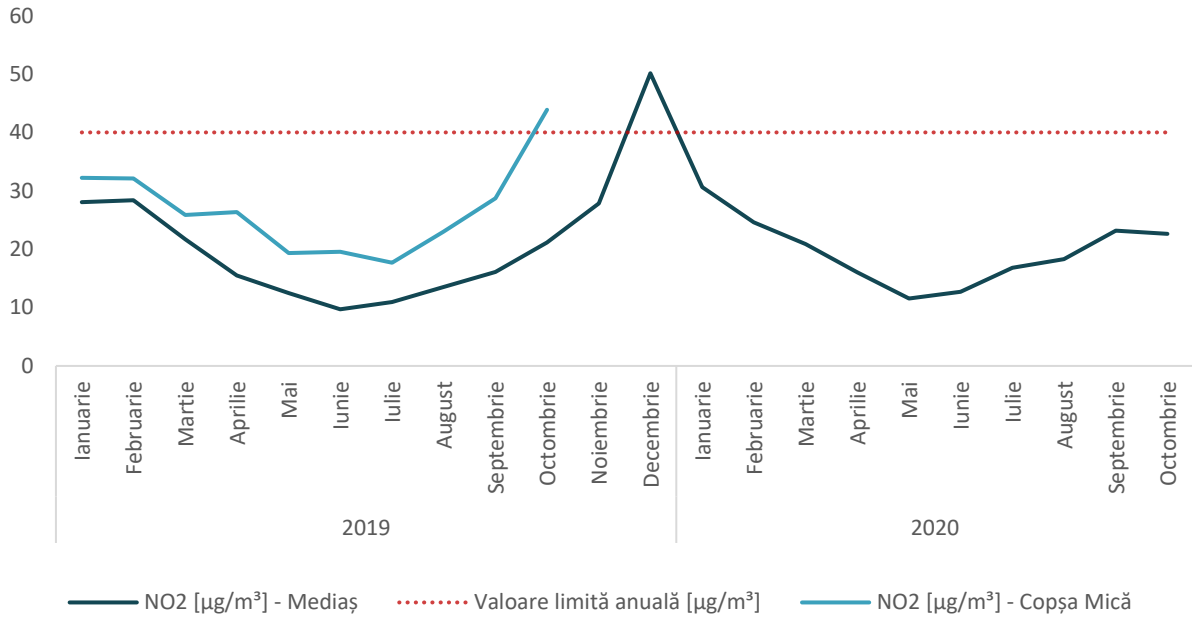
FIGURA 61 CONCENTRAȚII MAXIME LUNARE DE PULBERI ÎN SUSPENSIE PM₁₀ (μG/M³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ

Sursa: Rapoarte lunare privind starea de mediu în județul Sibiu – APM Sibiu

Din punct de vedere al concentrației de dioxid de azot, din analiza valorilor medii lunare se poate observa că au fost înregistrate depășiri momentane (lunare) în municipiul Mediaș în perioada iernii, pentru stația din Copșa Mică lipsind date aferente acestui indicator. Din raportul asupra stării mediului la nivelul anului 2019 (APM Sibiu), concentrația medie anuală pentru acest poluant s-a încadrat în limita impusă de 40 μg/m³, dar se poate observa grafic o tendință ciclică sezonieră în zona analizată, cu punct de maxim în lunile decembrie-ianuarie și minim în mai-iunie.

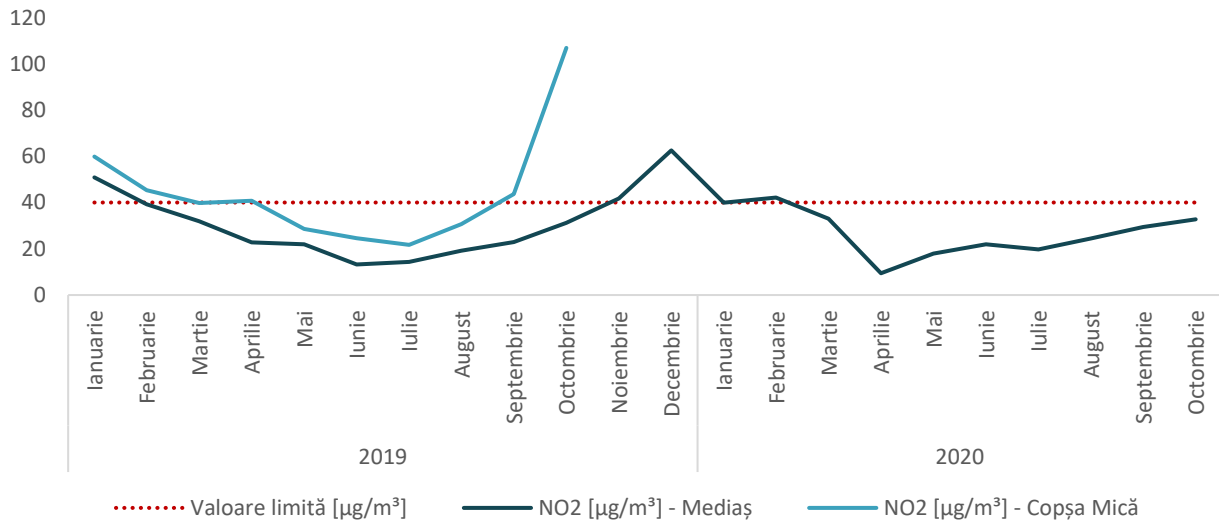
FIGURA 62 CONCENTRAȚII MEDII LUNARE DE NO₂ (μG/M³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ

Sursa: Rapoarte lunare privind starea de mediu în județul Sibiu – APM Sibiu

În schimb, mai îngrijorătoare sunt datele referitoare la valorile maxime înregistrate, nu atât pentru înregistrările efectuate de către stația din municipiul Mediaș, ci pentru cele din Copșa Mică, pentru care datele lipsesc începând cu luna octombrie 2019, moment în care concentrația de NO₂ înregistrate o creștere bruscă, ajungând deja la jumătatea din valoarea maximă zilnică admisă.

FIGURA 63 CONCENTRAȚII MAXIME LUNARE DE NO₂ (μG/M³) ÎN ZONA MUNICIPIULUI MEDIAȘ

Sursa: Rapoarte lunare privind starea de mediu în județul Sibiu – APM Sibiu

Prin prisma cantității de dioxid de carbon emisă în atmosferă, la nivelul Agenției de Protecție a Mediului Sibiu nu sunt disponibile baze de date pentru analiza impactului activității socio-economice, însă în cadrul stațiilor de măsurare sunt prelevate probe de monoxid de carbon, un precursor al dioxidului de carbon. Conform raportului anual asupra stării de mediu, în 2019 valoarea limită pentru acest poluant nu a fost depășită în niciuna dintre locațiile de măsură. Media

anuală pentru 2019 în Mediaș s-a situat la 0,2 mg/m³, mult sub limita maximă de 10 mg/m³ emisii CO. Chiar și valoarea maximă zilnică a mediilor de 8 ore a fost de doar 2,49 mg/m³.

În schimb, ca surse de degradare a calității aerului în municipiul Mediaș a fost identificată ferma de creștere a păsărilor aparținând SC Transavia SA. Pentru monitorizarea la sursă a poluării localizate a fost implementată o stație IPPC în cadrul amplasamentului fermei.

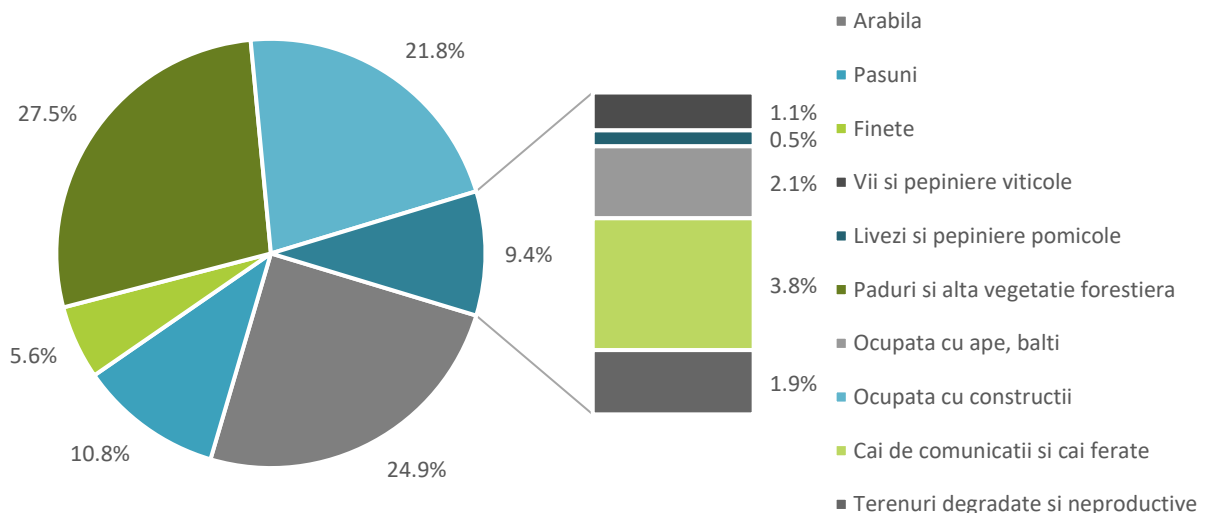
4.2.4. ALTE RESURSE: SOL, SPAȚII VERZI

La nivelul județului Mediaș au fost detectate 9 situri contaminate sau potențial contaminate, însă nu localizate în cadrul UAT Mediaș. Cele mai mari probleme din această perspectivă sunt înregistrate la Copșa Mică, datorită siturilor industriale ce au produs mari cantități de metale grele și cocs. Mediaș, aflându-se în amonte de orașul Copșa Mică, nu este afectat de eventuale poluări ale apei sau solului ce survin pe râul Târnava Mare.

La nivelul UAT Mediaș se înregistrează un echilibru din prisma suprafețelor de teren arabile, ocupate de construcții și cele cu păduri, oferind astfel o calitate a vieții mai ridicată pentru locuitori.

Referindu-ne la fondul funciar din cadrul municipiului Mediaș, la nivelul anului 2014 (ultimele date disponibile pe platforma eDemos INS), din cele peste 6200 de hectare, 42,8% reprezentau terenuri agricole. Dintre acestea, majoritatea era reprezentată de suprafața de teren arabil (24,9% din total) și pășuni (10,8%). Din categoria terenurilor neagricole, 27,5% din totalul per UAT era reprezentat de păduri și altă vegetație forestieră, iar 21,8% din suprafață era ocupată cu construcții doar.

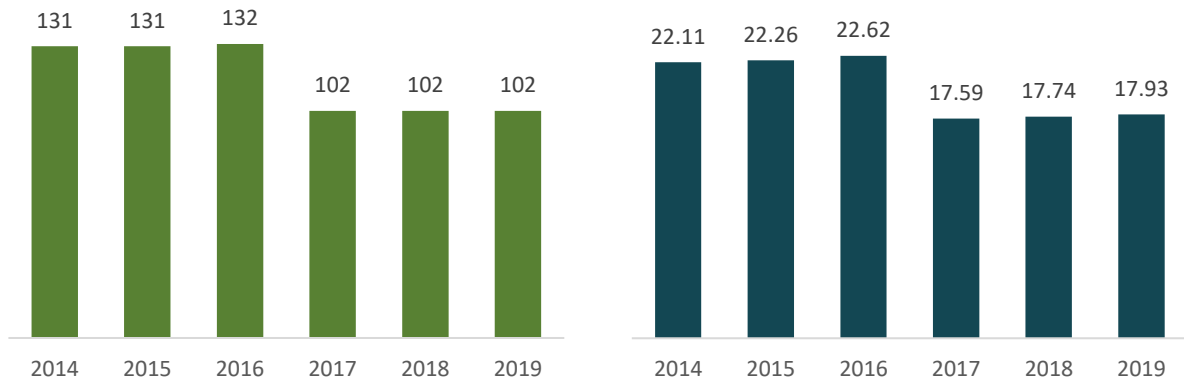
FIGURA 64 DISTRIBUȚIA FONDULUI FUNCJAR ÎN 2014, UAT MEDIAȘ

Sursa: eDemos INS

La nivelul zonei de rezidență a populației, în Mediaș a scăzut în 2017 suprafața spațiilor verzi, totalul în 2019 fiind de 102 hectare. Raportat la populație, această cifră se traduce printr-un spațiu de 17,93 de metri pătrați pe cap de locuitor în 2019, cu 18,9% mai puțin decât în anul 2014. Datorită procesului demografic de scădere continuă a populației, acest indicator va continua însă să crească în anii ce urmează în cazul păstrării actualei suprafețe de spații verzi.

FIGURA 65 EVOLUȚIA SUPRAFAȚEI DE SPAȚII VERZI (HA, STÂNGA) ȘI SPAȚII VERZI PER CAPITA (M²/LOC, DREAPTA) ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursa: eDemos INS

Suprafața din intravilan a municipiului a crescut din anul 2014 la 2119 hectare, iar în anul 2017 a fost realizat un registru al spațiilor verzi, unde sunt cartate suprafața și calitatea spațiilor verzi din zonele construite, alături de clasificarea tuturor arborilor. Astfel, din cadrul datelor înregistrate, a reieșit că în Mediaș există un total de 182.840 de metri pătrați de suprafețe verzi, în interiorul municipiului, și peste 2800 de arbori (cei mai mulți fiind tei – 528, salcâmi – 471 și tuia – 322). Din inventarierea în baza de date GIS, a reieșit că majoritatea spațiilor verzi au stări de viabilitate cel puțin acceptabile, existând însă 2 suprafețe de teren degradate (Cartierele Gura Câmpului și Gloria), în cuantum de 78.000 m², unde gradul de întreținere era nesatisfăcător. În plus, în ultimii 3 ani se observă un interes tot mai crescut al administrației publice pentru automatizarea sistemelor de irigații în cadrul spațiilor verzi din municipiu, cu accent pe zona centrului istoric și primăriei:

- 2017 | Parc liceu strada. L. Roth
Scuar gară
Scuar la intersecția strada Baznei cu strada Nucului
Rambleu strada L. Roth
Scuaruri în Piața C. Coposu
- 2018 | Piața Șaguna
Strada Lucian Blaga
Strada Unirii
Strada Pompierilor
Piața Corneliu Coposu
Intersecție strada Govora cu strada 1 Decembrie
- 2019 | Strada Unirii
Strada Cloșca
Parcul Central
Blocurile ANL, cartierul După zid și strada 1 Decembrie

4.3. GESTIUNEA DEȘEURILOR

La nivelul județului Sibiu există un Plan de Gestionare a Deșeurilor (PJGD) pentru perioada 2019-2025, prin care să se asigure la nivel local un management performant al deșeurilor, cu impact mai redus asupra mediului și sănătății umane și un consum minim de resurse și energie. Printre tipurile de deșeuri predefinite în PJGD, se numără următoarele fracții:

- Deșeurile municipale:
 - Deșeuri menajere colectate în amestec;
 - Deșeuri similare (din comerț, industrie, instituții) colectate în amestec;
 - Deșeuri menajere și similare colectate separat: hârtie carton, plastic, metal, lemn, voluminoase, textile, biodegradabile, altele;
 - Deșeuri municipale periculoase;
 - Deșeuri din grădini și parcuri;
 - Deșeuri din piețe;
 - Deșeuri stradale.
- Fluxuri speciale de deșeuri:
 - Deșeuri biodegradabile;
 - Deșeuri de ambalaje;
 - Deșeuri alimentare;
 - Deșeuri de echipamente electrice și electronice;
 - Uleiuri uzate alimentare;
 - Deșeuri din construcții și desființări;
 - Nămoluri rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești.
- Deșeuri rezultate din activitățile unităților sanitare și din activități veterinare.

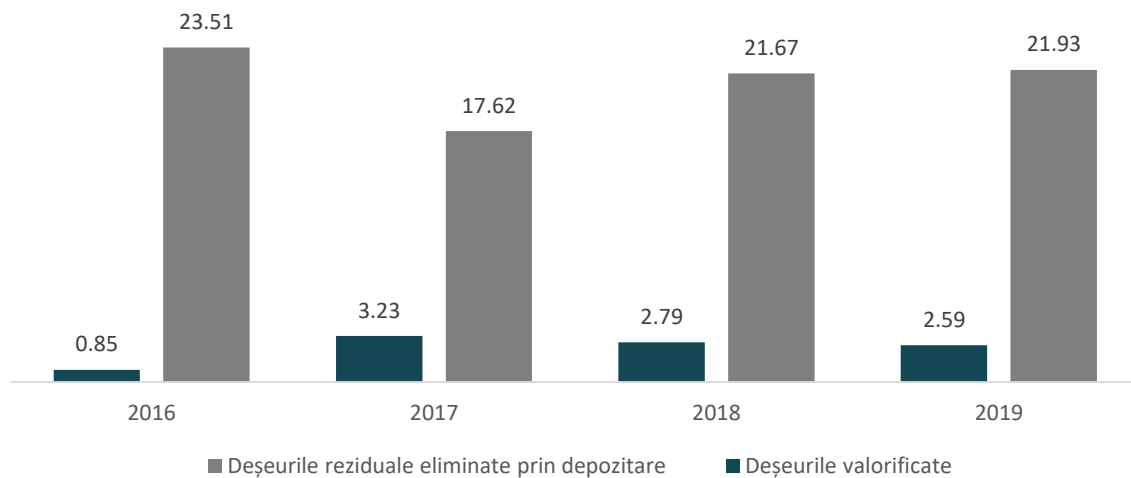
Pentru zona 4 definită în PJGD, la nivelul municipiului Mediaș și a orașelor Copșa Mică și Dumbrăveni, s-a constituit societatea comercială SC ECO-SAL SA, ce realizează activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor în Mediaș și alte 19 UAT-uri, deservind astfel aproximativ 110.000 de locuitori și peste 1300 de agenți economici și instituții publice.

Operatorul de salubritate din municipiul Mediaș se ocupă de colectarea selectivă a deșeurilor, realizează investiții și acțiuni de conștientizare a publicului, însă cantitățile de deșeuri pe care reușește să le valorifice sunt încă reduse în comparație cu masa totală înregistrată anual.

Conform datelor cuprinse în rapoartele anuale ale primarului, publicate pe website-ul Primăriei Municipiului Mediaș, cantitățile anuale de deșeuri colectate au fost în jur de 24,5 mii tone (anual). Totalul deșeurilor valorificate de către SC Eco-Sal SA a crescut în ultimii 4 ani, însă nu continuu, astfel că dacă în 2014 au putut fi valorificate 3,5% din totalul deșeurilor produse, în anul 2019 această pondere a ajuns la 10,6%, în condițiile în care maximum înregistrat a fost de 15,5% în 2017. Aceste valori sunt îngrijorătoare în condițiile în care, conform directivei UE nr. 851/2018, până în anul 2025 România este obligată să atingă un grad de reciclare de minim 55% a deșeurilor municipale pentru sticlă, plastic, hârtie, metal și textile.³⁵

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0851&from=EN>

FIGURA 66 EVOLUȚIA CANTITĂȚILOR DE DEȘURI REZIDUALE DEPOZITATE ȘI VALORIFICATE DE ECO-SAL SA

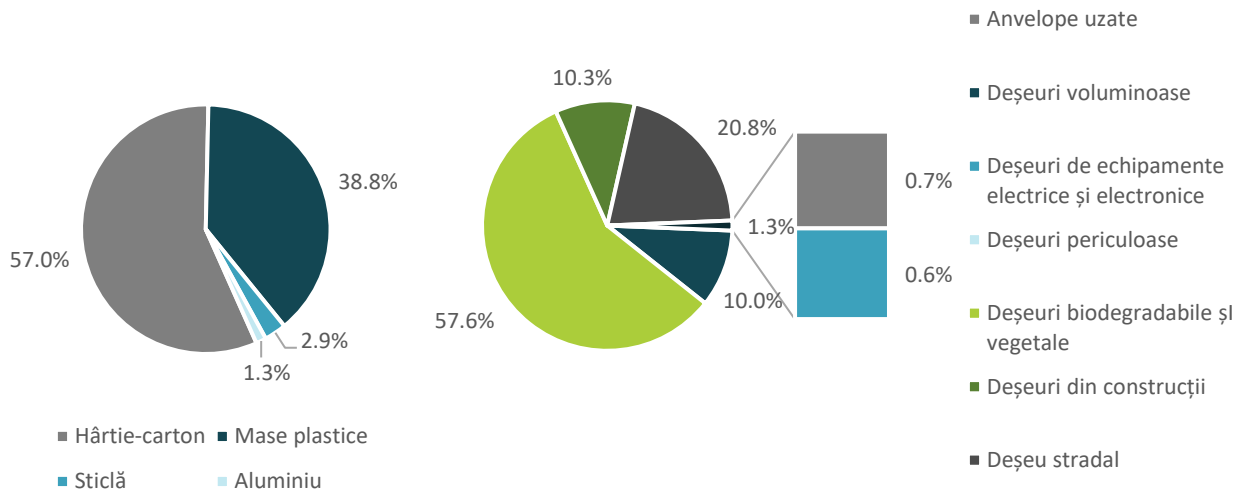

Sursa: Rapoartele anuale ale primarului, Primăria Municipiului Mediaș

Operatorul de colectare a deșeurilor realizează anual investiții în infrastructura proprie, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor prestate. Doar în 2019, din fondurile de la bugetul local al municipiului Mediaș, s-au amenajat 13 puncte de colectare, au fost achiziționate 4 autospeciale compactoare, peste 1100 de pubele, 360 de coșuri stradale și alte elemente pentru îmbunătățirea serviciului. Aceste investiții însă au avut ca scop primar extinderea capacității de colectare a deșeurilor, pubelele procurate neavând alte elemente inovatoare. Noutatea pentru municipiul Mediaș din această perspectivă a fost doar integrarea containerelor subterane pentru deșuri menajere din zonele rezidențiale, neexistând însă alte elemente inteligente sau alte noi tehnologii implementate.

Din prisma fracțiilor colectate, cele mai mari cantități înregistrate au fost de deșuri biodegradabile (57,6%), deșuri stradale (20,8%) și cele din construcții (10,3%). Pe lângă acestea, dintre ambalajele amestecate sortate, cea mai mare cantitate a fost de deșuri hârtie-carton (57%, adică 453,5 tone). Deșeurile plastice au constituit 38,8% dintre acestea, iar cele din sticlă și aluminiu sub 3% fiecare. Per total însă, cantitățile de deșuri valorificate din total au fost mici, mai ales dacă discutăm și de deșeurile de echipamente electrice și electronice, care au cumulat 20,5 tone în 2019.

FIGURA 67 PONDERA FRAȚIILOR DIN DEȘERUILE DE AMBALAJE AMESTECATE SORTATE (STÂNGA) ȘI A FRAȚIILOR COLECTATE SEPARAT (DREAPTA) ÎN 2019

Sursa: Rapoartele anuale ale primarului, Primăria Municipiului Mediaș

În cadrul eforturilor de a spori nivelul de conștientizare a publicului pe tema impactului asupra mediului a colectării cumulate a deșeurilor, ECO-SAL Mediaș a lansat în octombrie 2020, în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Intercomunitară ECO Sibiu și S.C. Persidius, o aplicație mobilă pentru colectarea deșeurilor ("ARA" – disponibilă pe Google Play și Apple store – mai multe informații pe myara.ro). Aplicația vine în sprijinul cetățenilor care locuiesc în gospodării la case și le simplifică gestionarea deșeurilor cu un calendar de notificări, informații utile despre reciclare, dar și posibilitatea de a semnală anumite nereguli în procesul de colectare, direct de pe telefon. De asemenea, aplicația conține și un ghid despre tipurile de deșeuri care trebuie să ajungă în fiecare container sau pubelă.³⁶

4.4. AMENINȚAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

La nivelul întregii țări este previzionată o creștere a temperaturii medii anuale, zona municipiului Mediaș situându-se printre scenariile cu creșteri medii față de restul teritoriului național.

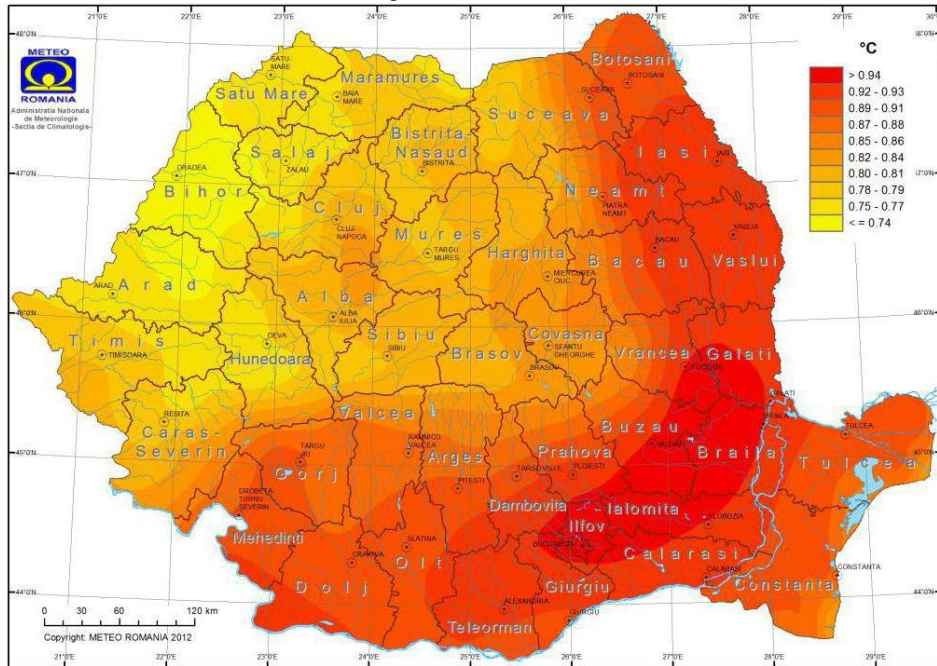
În cadrul programului PCMDI (The Program for Climate Model Diagnosis and Intercomparison) au fost realizate 16 modele climatice în vederea calculării temperatura medie anuală și nivelul preconizat de precipitații pentru România. Pentru intervalul 2001-2030 (scenariul A1B, interval de referință 1961-1990), în zona municipiului Mediaș este previzionată o creștere a temperaturii medii anuale cu 0,82 - 0,84°C, mai mult decât în zona de vest a țării.

În anomalia temperaturii aerului se observă o tendință pozitivă evidentă pentru întreaga perioadă 1961-2019, însă creșterea temperaturii aerului este mai puternică după anii de la sfârșitul secolului XX. Astfel, începând cu anul 2000 anomaliile termice pozitive sunt mai mari de 1°C pentru o perioadă de 10 ani. Din punct de vedere termic, perioada 1961-2019 se poate împărți în două părți. O perioadă mai rece, între anii 1961 -2000, cu anomalii termice negative foarte frecvente și episodic cu anomalii termice pozitive (ex. 1966, 1994), și una foarte caldă, între anii

³⁶ <https://eco-sal.ro>

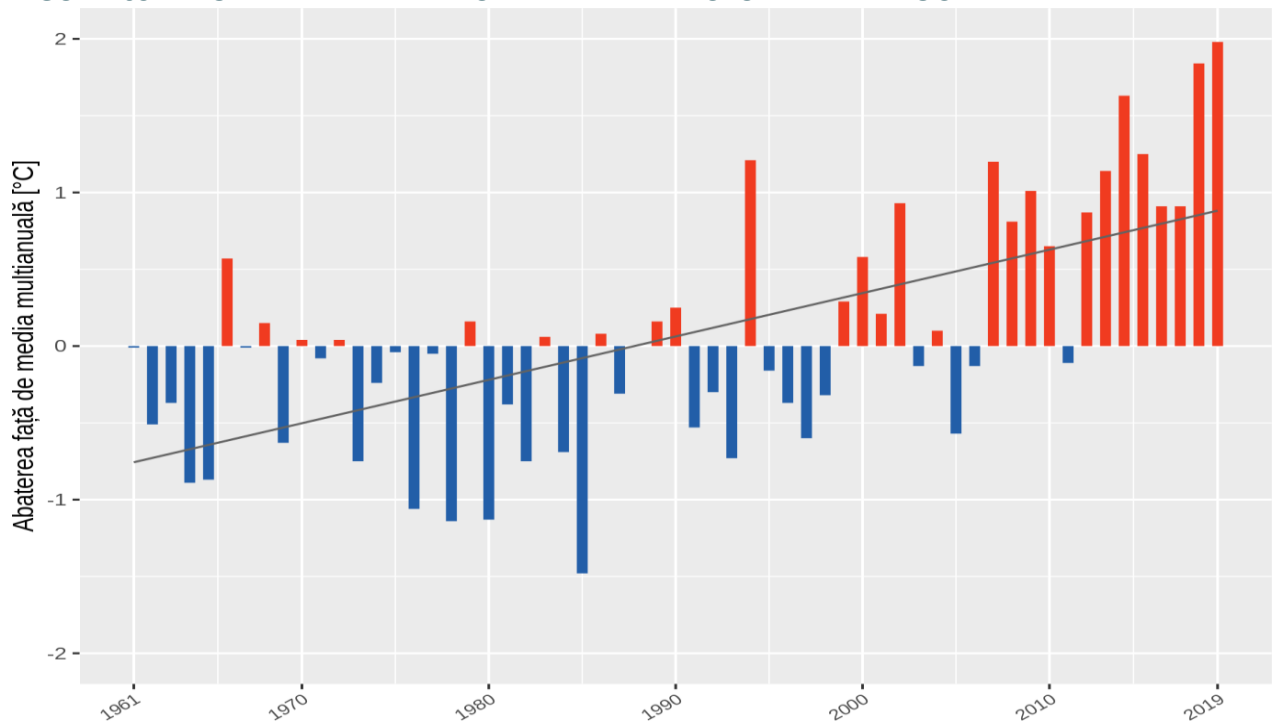
2001-2019, unde anomaliile termice pozitive, pe lângă faptul că sunt frecvente, au valori foarte ridicate ($>1.5^{\circ}\text{C}$). Spre exemplu, în anii 2014, 2015, 2018, 2019 anomaliile termice pozitive au fost mai mari de 1.5°C .

FIGURA 68 CREȘTEREA TEMPERATURII MEDII MULTIANUALE ($^{\circ}\text{C}$) ÎN INTERVALUL 2001-2030 COMPRATIV CU INTERVALUL DE REFERINȚĂ 1961-1990

Sursa: Raportul realizat de Administrația Națională de Meteorologie “Scenarii de schimbare a regimului climatic în România pe perioada 2001-2030”

FIGURA 69 ANOMALIA TEMPERATURII MEDII A AERULUI LA NIVEL LOCAL

Sursa: Centrul Meteorologic Regional Transilvania-Sud

În condițiile încălzirii globale, tendința crescătoare a temperaturii aerului va continua și se va amplifica în următorii ani și următoarele decenii. Creșterea în regimul mediu al temperaturii va fi însoțită și de creșterea frecvenței, intensității și persistenței valurilor de căldură. Impactul stresului termic ce însoțește aceste schimbări va fi mai mare în aglomerările urbane, unde insula de căldură a orașului își adaugă și ea efectele.

Din punct de vedere al avertizărilor meteorologice generale, acestea sunt efectuate la nivel național, iar detalierea regională a acestora la nivelul regiunii din care face parte localitatea sau zona de interes se emit, în situațiile în care sunt prognozate fenomene atmosferice periculoase a căror evoluție va începe în cel puțin 12 ore și poate dura până la 3-4 zile (scurtă și medie durată). În cadrul detalierei regionale a acestor mesaje, se fac precizări cu privire la intensitatea și durata fenomenului sau fenomenelor, transmiterea efectuându-se prin e-mail către Prefectura Sibiu și ISU SIBIU.

În afară de fenomenele meteorologice majore, pentru care sunt emise avertizări, în cazul amplificării situațiilor de căldură extremă în interiorul orașelor, supranumite insule de căldură, nu există în momentul de față date sau studii pentru zona municipiului Mediaș.

Din perspectiva monitorizării calității apelor ca urmare a rezultatelor înregistrate în campaniile de monitorizare și validate la nivelul bazinului hidrografic și național (există o aplicație comună) ABA Mureș realizează campanii de determinare a stării/potențialului ecologic a corpurilor de apă. La nivelul municipiului Mediaș se identifică următoarele puncte de interes:

- râul Târnava Mare în secțiunea Mediaș priză cu o frecvență de 12 campanii/an. Parametrii monitorizați sunt conform programului "P - potabilizare", stabiliți prin HG 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare (indicatorii biologici și bacteriologici, indicatorii fizico-chimici generali, metalele și micropoluanți organici).
- Acumularea Ighiș în secțiunea mijloc lac, cu o frecvență de 4 campanii/an. Parametrii monitorizați sunt conform programului "S - supraveghere" și cuprinde indicatorii biologici, indicatorii fizico-chimici generali și metalele.
- Subsistemul ape subterane se monitorizează la nivelul a 2 foraje Mediaș F5 și Copșa Mică F3 cu o frecvență de 2 campanii/an. Parametrii monitorizați sunt conform programului "O – operațional" și cuprinde indicatorii fizico-chimici generali și metalele.

În cazul înregistrării unor evenimente la nivel local ce produc direct sau indirect alterarea bruscă a calității resurselor de apă, făcând apele improprie folosirii de către utilizatori sau provocând dezechilibre grave ecosistemelor acvatice (poluări accidentale), ABA Mureș acționează cu specialiștii din cadrul Sistemului Hidrotehnic Mediaș.

4.5. CONCLUZII

Din punct de vedere al consumului energetic la nivelul municipiului Mediaș, încă există măsuri ce pot fi luate pentru diminuarea consumului mediu per cap de locuitor, pe de-o parte din prisma nivelului tehnologic al infrastructurii existente în teren, iar pe de altă parte din perspectiva consumului individual al clienților casnici al instituțiilor publice. Chiar dacă Electrica SA și DelGaz Grid au în derulare proiecte macroregionale de îmbunătățire a infrastructurii și încearcă să îmbunătățească aplicațiile mobile pentru consumatori, în Mediaș proiectele de implementare a sistemelor inteligente de măsurare încă sunt în așteptare.

Din prisma consumului de energie electrică, la nivelul municipiului Mediaș nu este deocamdată implementat un sistem de iluminare prin tehnologia LED. Există sisteme de telegestiune și reducere automată a consumului, însă economia energetică obținută nu este mare, ci mai degrabă implementarea acestor sisteme doar a amânat necesitatea proiectelor de conversie a punctelor luminoase. Pe lângă acestea, îmbunătățirea consumului electric din clădirile publice se poate realiza prin implementarea unor proiecte mai avansate din punct de vedere al tehnologiilor utilizate, cum ar fi controlul automat al temperaturii sau sistemele de recuperare de căldură.

Operatorul de distribuție a apei potabile înregistrează un grad de deservire a populației din municipiul Mediaș de peste 86%, realizând în ultimii ani investiții pentru extinderea rețelei, însă pentru ultimii 2 ani pierderile înregistrate în rețea s-au situat la peste 35%. Aceste pierderi semnificative se traduc și prin necesitatea sistării ocazionale a distribuției de apă potabilă, însă din acest punct de vedere, operatorul reușește să mobilizeze resursele necesare pentru a nu fi nevoie de întreruperi cu durate mai mari de 12 ore.

Calitatea aerului din Mediaș este una bună, cu mici excepții de depășiri ale valorilor zilnice maxim admise (5 depășiri în 2019). Conform datelor înregistrate de stațiile de măsurare a calității aerului, valorile limită anuale impuse pentru poluanții analizați nu au fost depășite pentru niciun compus chimic. Din această perspectivă, riscul de depășire a valorilor zilnice maxime este datorat proximității față de orașul Copșa Mică, unde există terenuri contaminate de unde pot fi angrenate particule în suspensie.

La nivelul UAT Mediaș se înregistrează un echilibru din prisma suprafețelor de teren arabile, ocupate de construcții și cele cu păduri, oferind astfel o calitate a vieții mai ridicată pentru locuitori decât în cazul aglomerărilor urbane din restul țării. Deocamdată însă, nu se înregistrează date și nu se fac studii referitoare la insulele de căldură urbană pentru a vedea impactul încălzirii temperaturilor medii anuale asupra populației din municipiu.

Nu în ultimul rând, operatorul de salubritate din municipiul Mediaș se ocupă și de colectarea selectivă a deșeurilor, realizează investiții continue și acțiuni de conștientizare a publicului, însă cantitățile de deșeuri pe care reușește să le valorifice sunt încă reduse în comparație cu masa totală înregistrată anual (sub 20%). Din perspectiva colectării fracțiilor de hârtie, mase plastice, sticlă și aluminiu, acestea cumulează doar 3,2% din totalul de deșeuri din 2019 pe care operatorul de salubritate le-a colectat.

4.6. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP „SMART CITY”

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII INTELIGENTE
Eficiența scăzută a sistemului de iluminat public din prisma vechimii punctelor luminoase.	Insularizarea punctelor de aprindere și creșterea gradului de înlocuire cu corpuri LED.
Nevoia unei mai bune monitorizări a sistemului de alimentare cu apă, în vederea creșterii randamentului acestuia.	Introducerea contoarelor inteligente (cu telecomite) și a unor sisteme de monitorizare pentru identificarea zonelor în care au loc pierderi importante pe rețeaua de alimentare cu apă.

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII INTELIGENTE
Datele cu privire la calitatea factorilor de mediu sunt greu accesibile publicului larg.	Realizarea unei aplicații care să informeze, în timp real, cetățenii cu privire la calitatea factorilor de mediu (aer, apă) din municipiu. Instalarea de senzori suplimentari pentru măsurarea calității aerului, mai ales în zonele unde se implementează proiecte de mobilitate.
Gradul scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor menajere, în special a celor biodegradabile și fracțiilor uzuale.	Creșterea gradului de conștientizare a populației, inclusiv prin utilizarea unor aplicații (sisteme de gamificare – tip joc - pentru reciclarea deșeurilor).
Lipsa datelor cu privire la fenomenul de insulă urbană	Implementarea unei rețele de senzori la nivelul municipiului pentru realizarea unei baze de date cu temperaturi înregistrate.

5. MOBILITATE INTELIGENTĂ

5.1. CONTEXT GENERAL

Mobilitatea inteligentă („Smart Mobility”) se bazează pe utilizarea eficientă a infrastructurii TIC pentru conturarea unor soluții de mobilitate viabile care să susțină dezvoltarea durabilă a orașelor. În principal, acest lucru implică existența unui sistem de transport integrat, bazat pe interconectarea mai multor mijloace de transport încât să existe o deplasare cât mai eficientă, cu un impact cât mai redus asupra mediului. Din acest punct de vedere, mobilitatea inteligentă încurajează mijloacele de transport nemotorizate, precum deplasarea pietonală și ciclismul³⁷.

Utilizarea TIC permite colectarea și stocarea datelor cu privire la sistemul de mobilitate, astfel încât se poate oferi o înțelegere aprofundată a acestuia și a tendințelor evidențiate la nivelul orașului. Totodată, toate informațiile acumulate constituie o bază pentru încurajarea unei mobilități durabile în rândul cetățenilor, prin promovarea și implementarea unor soluții inteligente care să vină în ajutorul acestora, fără a afecta mediul înconjurător.

La nivel european, mobilitatea inteligentă este abordată în contextul dezvoltării durabile, interconectarea celor două fiind considerată esențială pentru dezvoltarea urbană. În acest sens, Comisia Europeană a lansat în decembrie 2020 Strategia de Mobilitate Durabilă și Inteligentă, împreună cu un Plan de Acțiune care să ghideze planificarea mobilității în următorii patru ani. Conform strategiei, mobilitatea trebuie să fie sustenabilă, inteligentă și rezilientă pentru a face față noilor provocări cu care se confruntă așezările umane atât în prezent, cât și cu cele preconizate pentru viitor. Acest lucru este posibil, concentrând acțiunile și investițiile în următoarele domenii cheie:

- Îmbunătățirea asimilării vehiculelor cu zero emisii, a combustibililor regenerabili și cu conținut redus de carbon, precum și a infrastructurii aferente acestora;
- Realizarea porturilor și aeroporturilor cu zero-emisii;
- Realizarea mobilității urbane și interurbane mai sustenabile și mai sănătoase;
- Ecologizarea transportului de marfă;
- Taxarea carbonului și oferirea unor stimulente mai avantajoase pentru utilizatori;
- Concretizarea mobilității multimodale conectate și automatizate;
- Inovare, date și inteligență artificială pentru o mobilitate mai inteligentă;
- Întărirea pieței unice;
- Asigurarea mobilității echitabile și corecte pentru toți;
- Îmbunătățirea siguranței și securității transportului.

Toate caracteristicile mobilității inteligente sunt orientate către asigurarea unor servicii de mobilitate de calitate pentru cetățeni și de a îi încuraja pe aceștia să facă alegerile corecte. Totodată, mobilitatea inteligentă urmărește diminuarea impactului asupra mediului prin

³⁷ Directorate General for Internal Policies, Policy Department A: Economic and Scientific Policy, Mapping Smart Cities in the EU, 2014.

eficientizarea și utilizarea modurilor alternative de transport. Astfel, această componentă este strâns relaționată cu alte componente ale orașului inteligent, precum cetățeni inteligenți, economie inteligentă sau mediu inteligent.

În acest context, prezentul capitol are în vedere analizarea principalelor domenii relevante pentru mobilitatea municipiului Mediaș, bazându-se pe principiile promovate de mobilitatea sustenabilă și inteligentă. Astfel, se analizează nivelul de implementare al infrastructurii TIC în transportul local (rutier, public, feroviar, nemotorizat), modul în care este abordată dezvoltarea sustenabilă a mobilității la nivel local, dar și contextul supra municipal, evidențiindu-se relaționarea municipiului cu sistemele de transport de la nivel județean, național și european.

5.2. PLANIFICAREA MOBILITĂȚII URBANE

5.2.1. PLANUL DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ A MUNICIPIULUI MEDIAȘ

În prezent, municipiul Mediaș dispune de un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă realizat la nivelul anului 2017 pentru perioada 2017-2030, urmărind crearea unui sistem de transport durabil care să satisfacă nevoile comunității. În acest sens, viziunea pentru municipiu este un Mediaș Durabil, Accesibil și Conectat. În vederea îndeplinirii viziunii, planul dispune de mai multe obiective strategice și operaționale, orientate către îmbunătățirea serviciului de transport public, îmbunătățirea infrastructurii și dezvoltarea sistemului de transport public electric.

Astfel, se conturează și direcțiile de acțiune principale, respectiv: dezvoltarea serviciilor și facilităților aferente mobilității pietonale și velo, cu scopul atingerii obiectivelor de sustenabilitate la nivelul mobilității urbane, investiții pentru creșterea competitivității transportului public și investiții în creșterea calității și/sau stării tehnice a infrastructurii rutiere, care oferă cea mai bună valoare a banilor și care îndeplinesc obiectivele operaționale. În acest context, sunt identificate ca fiind prioritare proiectele de susținere a transportului public electric, modernizarea infrastructurii de interes local, realizarea variantei ocolitoare a municipiului, dar și amenajarea infrastructurii pentru transport durabil. Totodată, este vizată și implementarea unei politici de parcare la nivelul municipiului care să contureze modul de gestionare al parcărilor existente și care să identifice instrumentele necesare pentru eliminarea parcărilor neregulate.

În total, PMUD Mediaș prevede 31 de proiecte menite să îmbunătățească mobilitatea urbană din municipiul Mediaș, acestea fiind orientate către modernizarea infrastructurii rutiere, modernizarea și extinderea transportului public local, dar și către mobilitatea nemotorizată, precum mersul pe jos și bicicleta. Principalele intervenții propuse în PMUD vizează electrificarea transportului public prin achiziția de noi troleibuze, realizarea unui sistem de management inteligent al traficului, amenajarea de noi piste de biciclete pe direcțiile est-vest și nord-sud, conectate și cu zona centrală acolo unde este posibil, precum și o serie de intervenții menite să îmbunătățească calitatea infrastructurii rutiere și a celei destinate deplasărilor pietonale.

Adițional, planul de mobilitate prevede și direcții de acțiune și proiecte organizaționale care să susțină demersurile Primăriei Mediaș în implementarea unor soluții de mobilitate durabile, bazate pe nevoile actuale ale municipiului și cetățenilor. Printre acestea este prevăzută și înființarea unui nou departament care să asigure asumarea coordonării și implementării componentelor Smart

City pentru mobilitate, fiind astfel evidențiată necesitatea unei abordări de tip smart și în ceea ce privește domeniul mobilității urbane.

Obiectivele, direcțiile de acțiune, dar și intervențiile propuse în PMUD Mediaș sunt toate orientate către dezvoltarea sustenabilă a sistemului de mobilitate, cuprinzând și elemente de tip smart, care să susțină o bună utilizare a tehnologiilor TIC pentru implementarea, gestionarea și monitorizarea soluțiilor de mobilitate în Mediaș.

5.3. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI ACCESIBILITATEA REGIONALĂ

Municipiul Mediaș este conectat la rețeaua europeană de transport TEN-T prin intermediul coridorului Rin-Dunăre. Cu toate acestea, deservirea rețelei TEN-T³⁸ este una scăzută, municipiul fiind deservit doar pe cale feroviară de infrastructură aparținând rețelei Centrale (Core), la nivelul rutier fiind deservit doar de rețeaua Globală (Comprehensive). Elementele de infrastructură aparținând rețelei TEN-T ce străbat municipiul Mediaș sunt următoarele:

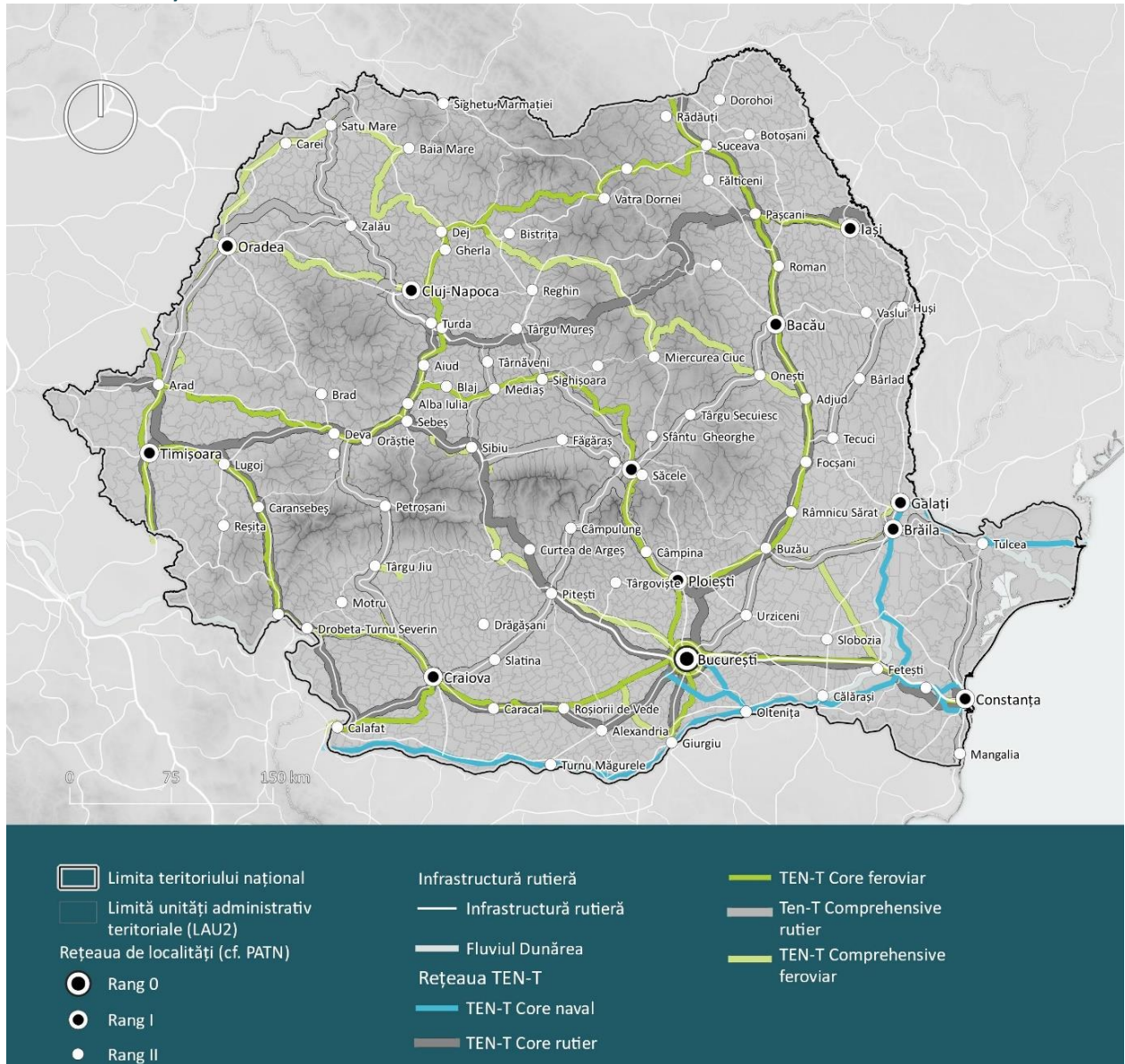
- CF 300, tronsonul Coșlariu – Sighișoara, aparținând rețelei TEN-T Centrală;
- DN14 și DN14A pe tronsonul Sibiu – Târgu Mureș, aparținând rețelei TEN-T Globală.

Conectarea la coridorul Rin-Dunăre asigură legătura municipiului Mediaș cu importante centre urbane europene precum Budapesta, Bratislava, Viena, Praga, Frankfurt sau Strasbourg. Totodată, magistrala ferată CF 300, ce asigură legătura București – Cluj-Napoca, se află printre principalele căi ferate la nivel național, dispunând de o utilizare ridicată din punct de vedere al transportului de pasageri. Astfel, tronsonul București – Ploiești înregistrează cel mai ridicat flux de pasageri (>20,000 pasageri/zi pe ambele sensuri), urmat de tronsonul Ploiești – Brașov (10,000-20,000 de pasageri/zi pe ambele sensuri), celelalte tronsoane (inclusiv Coșlariu – Sighișoara) fiind cuprinse între 5,000 și 10,000 de pasageri/zi pe ambele sensuri³⁹. Municipiul Mediaș se află în zonele cu o conectivitate foarte ridicată în ceea ce privește infrastructura feroviară, beneficiind de legături facile cu magistrala 200 (spre Sibiu) sau cu magistrala secundară 307 (spre Sovata-Praid). Poziționarea favorabilă a municipiului Mediaș pe rețeaua feroviară (legături facile cu Sibiu, Alba Iulia sau Sighișoara) face ca acest mijloc de transport să fie foarte important pentru economia locală, mai ales în ceea ce privește navetismul sau turismul regional.

³⁸ Rețeaua TEN-T Centrală (Core) face referire la principalele coridoare de transport între statele membre UE ce urmează a fi finalizate până în anul 2030. Rețeaua TEN-T Globală (Comprehensive) face referire la rețeaua de transport secundară a statelor membre UE, finalizarea acesteia fiind estimată pentru anul 2050.

³⁹ Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, 2015.

FIGURA 70 REȚEAUA TEN-T ÎN ROMÂNIA

Sursă: Adaptare după <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/mobile.html>

Municipiul Mediaș nu dispune de aeroport propriu, acesta având acces la cele 3 aeroporturi din vecinătate, respectiv Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș, Aeroportul Internațional Sibiu și Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj. La nivelul anului 2017, aeroportul din Cluj-Napoca se evidențiază ca al doilea cel mai mare aeroport la nivel național din punct de vedere al numărului de pasageri transportați, celelalte două aeroporturi fiind încadrate drept aeroporturi regionale de mici dimensiuni⁴⁰.

⁴⁰ Comisia Europeană, Atlas of the Sky. Disponibil la: https://ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html

TABEL 14 – DISTANȚA FAȚĂ DE PRINCIPALELE AEROPORTURI DIN PROXIMITATEA MUNICIPIULUI MEDIAȘ

AEROPORT		DISTANȚĂ RUTIERĂ	PE CALE	DISTANȚĂ FEROVIARĂ ⁴¹	PE CALE
Aeroportul Transilvania	Internațional	58 min.		5 h 38 min.	
Aeroportul Internațional Sibiu		1 h 3 min.		2 h 42 min.	
Aeroportul Iancu	Internațional Avram	2 h 5 min.		4 h 12 min.	

Sursa: prelucrare proprie

Din punct de vedere al accesibilității pe cale rutieră, se remarcă faptul că aeroporturile din Sibiu și Târgu Mureș pot fi accesate mai rapid, fiind nevoie de un timp de deplasare de aproximativ o ora, reprezentând jumătate din timpul necesar pentru deplasarea către Aeroportul Internațional Avram Iancu. Pe cale feroviară rutele către aeroporturi nu sunt optimizate, necesitând timpi de deplasare ridicați. Acest lucru face ca deplasarea pe cale feroviară către un aeroport să nu fie o opțiune viabilă pentru locuitorii municipiului Mediaș.

Din punct de vedere al varietății destinațiilor și frecvenței rutelor, Aeroportul Internațional Avram Iancu este cel mai dezvoltat, dispunând atât de rute interne, cât și de rute către orașe din Irlanda, Spania, Franța, Belgia, Marea Britanie, Olanda, Germania, Suedia, Polonia, Austria, Elveția, Italia, Turcia, Cipru și Emiratele Arabe Unite. Adicional, de pe aeroportul din Cluj-Napoca se realizează și zboruri turistice de tip charter către Egipt. În cazul Aeroportului Internațional Sibiu se evidențiază doar 9 rute regulate către Frankfurt Hahn, Dortmund, Londra, Memmingen, Madrid, Viena, Stuttgart, Nürnberg și Karlsruhe Baden-Baden, precum și două curse sezoniere, active pe perioada verii către Antalya și Hurghada. Cele mai puține curse se înregistrează în cazul Aeroportului Transilvania, acesta operând doar 4 curse regulate către Budapesta, Londra, Dortmund și Memmingen, precum și 3 curse sezoniere de tip charter către Antalya, Hurghada și Heraklion. Se remarcă astfel faptul că doar aeroportul din Cluj-Napoca dispune de rute interne, fiind conectat cu alte orașe din România (București, Iași) și pe cale aeriană.

În ceea ce privește infrastructura de transport rutier, se remarcă o bună conectivitate a municipiului Mediaș, acesta fiind deservit de drumurile naționale DN14, DN14A și drumul județean DJ141, asigurând legătura cu centrele urbane din vecinătate precum Sibiu, Târgu Mureș sau Sighișoara. Totodată, aceste drumuri naționale asigură accesul locuitorilor din municipiu către importante elemente de infrastructură rutieră precum autostrăzile A3 și A1. Pentru drumul județean DJ141 se află în implementare un proiect de reabilitare pe tronsonul Mediaș – Bârghiș, finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, fiind vizată creșterea calității infrastructurii rutiere de pe acest tronson care, în prezent, se află într-o stare de degradare.

Conform Masterplanului General de Transport al României, următoarele proiecte vizate vor avea impact direct asupra municipiului Mediaș:

⁴¹ Distanța pe cale feroviară include și transferul cu alte mijloace de transport (transport public local, mers pe jos) între gară și aeroport.

- CF modernizare pe tronsonul Sighișoara – Coșlariu (în implementare);
- Proiectele de autostradă A1 (Autostrada Transcarpați), A3 (Autostrada Transilvania) și A8 (Târgu Mureș – Târgu Neamț) (în implementare).

5.4. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT LOCAL

5.4.1. INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

La nivel local, municipiul Mediaș dispunea la nivelul anului 2019 de 141 km străzi, cu 10.15% mai mult față de anul 2014, din care 134 km modernizați, cu 8.94% mai mult față de anul 2014. Pentru menținerea unei calități ridicate a infrastructurii rutiere, municipiul Mediaș are în derulare următoarele proiecte:

- Reabilitare străzi municipiul Mediaș – zona cartier Aurel Vlaicu, finanțat prin PNDL II;
- Reabilitare străzi din zona centrală a municipiului – str. Michael Weiss, str. Virgil Madgearu și str. I. C. Brătianu;
- Îmbunătățirea calității vieții și a mediului urban în municipiul Mediaș II – reabilitare străzi din centrul istoric al municipiului, aprobat prin HCL 239/2020.

Autoritățile publice locale au în plan și realizarea variantei ocolitoare a municipiului, proiect înaintat în urma semnării unui parteneriat de implementare între CNAIR și Primăria Municipiului Mediaș. Varianta ocolitoare va avea o lungime totală de 8.5 km și se va amenaja la nord de drumul național DN14.

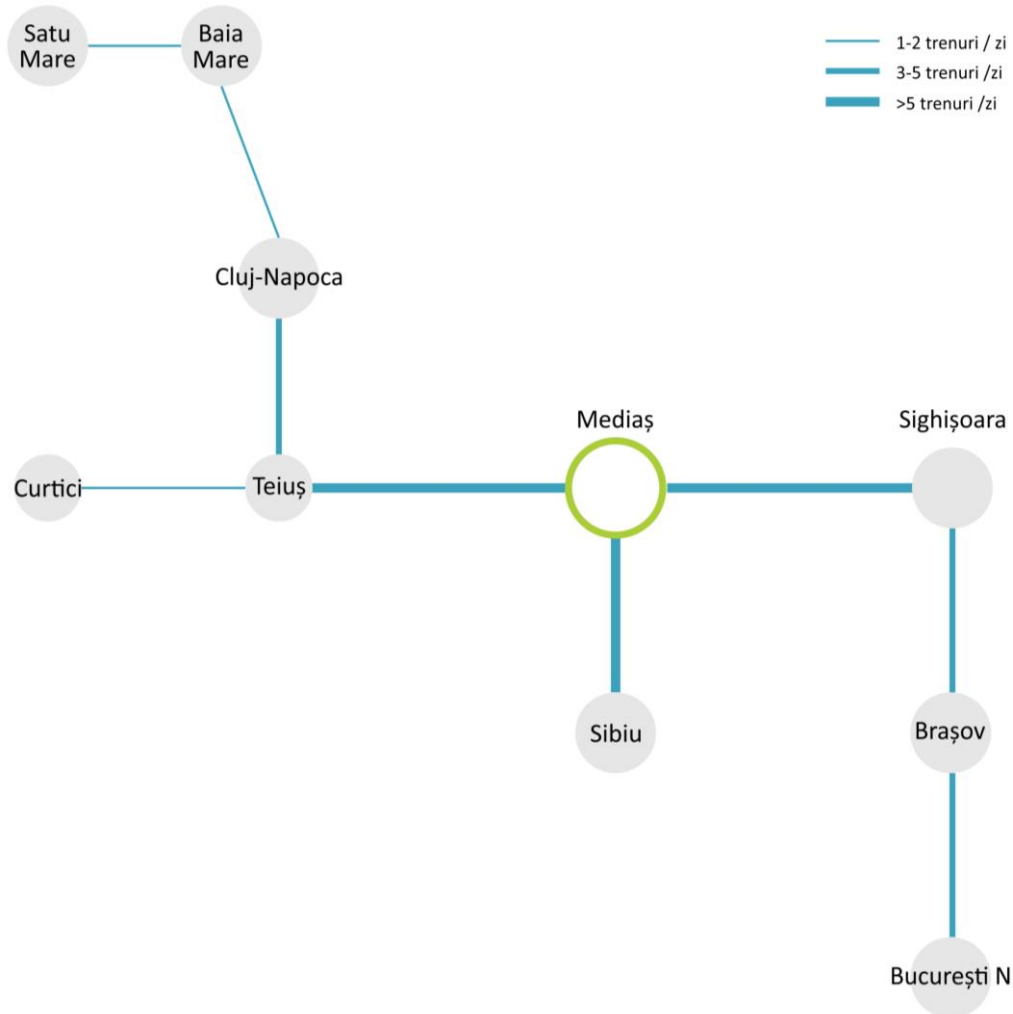
Amenajarea variantei ocolitoare este un proiect necesar pentru fluidizarea traficului din interiorul municipiului, asigurând redirectionarea traficului greu care în prezent traversează zona urbanizată a municipiului, precum și zona centrală, contribuind la problemele de congestie și de poluare. Lipsa unei centuri și congestia cauzată de traficul greu se numără printre principalele 3 probleme enumerate de către locuitorii municipiului Mediaș care au răspuns la chestionarul adresat cetățenilor. Totodată, 68% dintre respondenți au evidențiat infrastructura, calitatea străzilor și drumurilor sau traficul ca fiind probleme majore cu care se confruntă municipiul.

5.4.2. INFRASTRUCTURA FERROVIARĂ

Municipiul Mediaș este deservit de magistrala CF 300 pe tronsonul Coșlariu – Sighișoara, asigurând legătura cu nodurile feroviare Copșa Mică, Blaj, Coșlariu, Teiuș, Vânători și Brașov. Municipiul dispune de o singură gară – Gara Mediaș – amplasată în vecinătatea zonei centrale, fiind ușor accesibilă prin mijloace alternative de transport (9 minute de mers pe jos între Piața Regele Ferdinand I și gară, aproximativ 750 m), dar și prin transport public local, fiind amenajată o stație la intrarea în gară (str. Unirii).

Calea ferată ce străbate municipiul este dublă electrificată, rutele aferente fiind operate de CFR Călători. Cele mai frecvente rute sunt cele către Sighișoara (9 curse/zi), Teiuș (7 curse/zi) și Sibiu (6 curse/zi).

FIGURA 71. LEGĂTURILE FERROVIARE DIRECTE DIN GARA MEDIAȘ

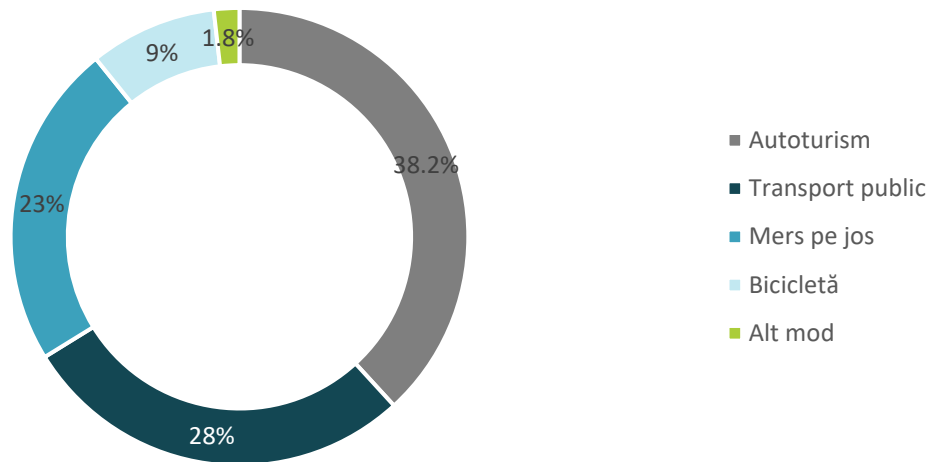
Sursa: prelucrare proprie după datele furnizate pe infofer.ro

5.4.3. CEREREA DE TRANSPORT

REPARTIȚIA MODALĂ

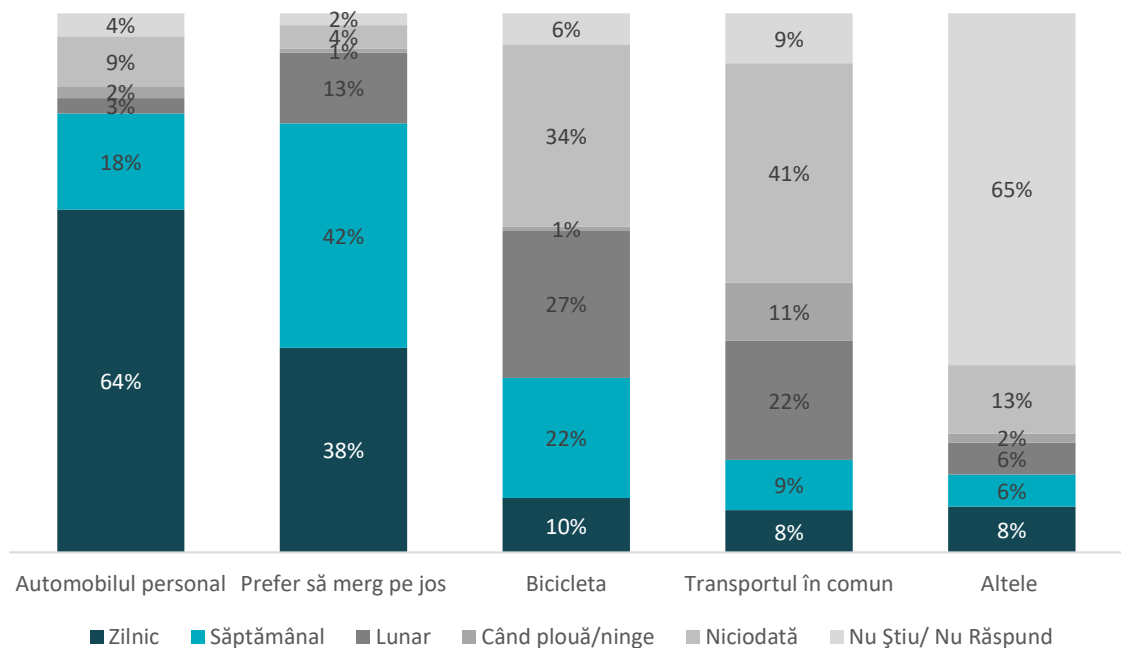
Conform PMUD Mediaș 2017, principalul mijloc de transport utilizat pentru deplasările de zi cu zi este autoturismul (38.2% din deplasările totale), urmat de transportul public (28% din deplasările totale). Cel mai puțin utilizat mijloc de transport este bicicleta, acesta înregistrând doar 9% din deplasările totale. Se remarcă faptul că mijloacele de transport alternative (mers pe jos, bicicletă), împreună cu transportul public local reprezintă majoritatea, însumând 60% din totalul deplasărilor zilnice. Acest lucru indică un potențial de dezvoltare a municipiului în mod sustenabil din punct de vedere al mobilității, fiind necesare intervenții de susținere a unei astfel de dezvoltări (ex: piste de bicicletă, transport public nepoluat, modernizarea și extinderea infrastructurii pietonale etc.).

FIGURA 72. REPARTIȚIA MODALĂ ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2015

Sursa: PMUD Mediaș 2017

FIGURA 73. RĂSPUNSURI CU PRIVIRE LA UTILIZAREA MIJLOACELOR DE TRANSPORT ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ⁴²

Sursa: prelucrare proprie pe baza răspunsurilor din chestionarul adresat cetățenilor municipiului

O situație similară se regăsește și în cazul chestionarului aplicat cetățenilor, automobilul personal fiind mijlocul de transport preferat pentru deplasările zilnice în rândul respondenților. Totuși, se remarcă o situație semnificativă în cazul deplasărilor pietonale, acestea fiind concurența directă a

⁴² În situațiile în care respondenții au ales „Altele” drept răspuns, aceștia fac referire la utilizarea trotinetelor electrice, taxiului sau trenului.

autovehiculului printre respondenți, cu 80% dintre aceștia utilizând mersul pe jos zilnic sau săptămânal.

PRINCIPALELE ZONE FUNCȚIONALE

- Zona centrală;
- Intrarea de vest în municipiu – zonă comercială și zonă industrială;
- Intrarea de est în municipiu – zonă industrială;
- Zonele industriale șos. Sibiului și str. Carpați;
- Zonele de locuințe colective din cartierele Gloria, Vitrometan, Gura Câmpului.

5.5. TRANSPORT PUBLIC LOCAL

Transportul public local este asigurat în municipiul Mediaș de compania Meditur S.A. Aceasta deține 44 de vehicule pentru transportul de persoane, constând în 28 de autobuze, 5 microbuze și 11 troleibuze. Totuși, flota de autobuze și microbuze conturează o normă de poluare mai ridicată, cu majoritatea vehiculelor fiind Euro 2 (15 autobuze și 1 microbuz). La nivelul municipiului, se remarcă un singur vehicul având standardul cu cea mai redusă poluare (Euro6).

Din cele 44 de vehicule, 39 sunt dispuse cu GPS. Acest lucru oferă posibilitatea realizării unui sistem integrat de actualizare în timp real a timpilor de sosire/plecare a vehiculelor de transport public din stații, contribuind astfel la dezvoltarea infrastructurii smart din municipiu, dar și la îmbunătățirea calității serviciilor de mobilitate pentru cetățeni. Niciunul dintre vehicule nu dispune de camere de supraveghere sau de contor de persoane, astfel că nu există date cu privire la gradul de ocupare al vehiculelor pe parcursul unei zile.

Rețeaua de transport public este organizată în jurul marilor generatori de trafic aflați la periferia orașului (zonele industriale din lungul DN14 și cartierele rezidențiale Gura Câmpului, Gloria / Moșnei), asigurând conectarea acestora prin traversarea centrului istoric. Deoarece toate liniile de transport public converg spre centru, parcurgerea unor legături importante cum ar fi Gura Câmpului – zona industrială sud-vest este mult mai anevoioasă cu transportul public decât cu alte mijloace transport. Deși rețeaua deservește majoritatea zonelor de interes, frecvența vehiculelor este una redusă. Linia T2 este singura pe care operatorul poate oferi o frecvență de 10 minute, pe restul liniilor frecvența este una foarte redusă de 30-60 min. Totuși, pentru că din fiecare capăt al orașului pleacă cel puțin 3 linii de transport public care merg către centru, frecvența pentru această destinație este una mai favorabilă. Fiind vorba de un oraș compact, care poate fi parcurs cu ușurință cu bicicleta sau pe jos, adesea frecvența redusă a transportului public face ca acest serviciu să fie mai puțin atractiv, mai ales din perspectiva duratei de deplasare. De aceea, cu o frecvență atât de scăzută, este nevoie ca transportul public să funcționeze după un orar foarte precis care să fie respectat, iar cetățenii să aibă mereu acces facil la informații (orar, rute, sosire / plecare etc.).

În perioada 2014-2019, se remarcă o scădere accentuată a numărului de pasageri transportați cu mijloacele de transport public local, acesta fiind cu 41.4% mai mic în 2019 (408,647 pasageri) față de 2014 (696,806 pasageri). Utilizarea redusă a transportului public indică o atractivitate scăzută a acestuia pentru cetățenii orașului, afectând în mod direct și cota modală aferentă acestui mijloc. Cu toate acestea, transportul public local rămâne al doilea cel mai utilizat mijloc de transport (28% din călătoriile totale), după autovehiculul personal.

Achiziția biletelor și abonamentelor de călătorie se poate realiza fizic, la ghișeu (kiosk) sau prin intermediul celor 10 automate de eliberare bilete și încărcare carduri amenajate pe teritoriul municipiului. În anul 2019 s-au vândut 141,585 de bilete la automate și 267,062 la ghișeu. Prețul unei călătorii este între 1.75 lei (card valoric) și 2 lei (bilet cu 2 călătorii – 4 lei), utilizatorii putând să opteze și pentru următoarele variante de plată a serviciilor de transport public:

- Abonament general de 1, 3 și 7 zile (5 - 17 lei);
- Abonament adulți pentru 15 zile (26 lei);
- Abonament adulți pentru 1 lună (45 lei).

Adițional, există o serie de categorii de utilizatori ce beneficiază de gratuitate la abonamentele lunare, respectiv, veterani de război și vădulele acestora, persoanele cu handicap și însoțitorii acestora, pensionari, elevii care studiază în școlile din municipiul Mediaș, donatorii de sânge, persoanele ce au fost persecutate politic din motive politice și/sau etnice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1954, precum și a celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și luptătorii care au contribuit la victoria revoluției române din decembrie 1989 și urmașii acestora.

Conform chestionarului, peste jumătate dintre respondenți consideră că disponibilitatea, eficiența și implicarea autorităților locale pentru accesul și serviciul de transport public sunt cel puțin la un stadiu decent, acesta fiind mijlocul de transport clasat cel mai bine în opinia respondenților. Cu toate acestea, doar 8% dintre respondenți utilizează zilnic transportul public pentru deplasările cotidiene, cu 41% dintre aceștia afirmând că nu folosesc niciodată acest mijloc de transport. Acest lucru indică faptul că, în ciuda demersurilor întreprinse pentru transportul public, atractivitatea acestui mijloc este încă una redusă.

5.6. INFRASTRUCTURĂ ȘI SERVICII TIC PENTRU TRANSPORT

În ceea ce privește infrastructura TIC pentru mobilitate, municipiul Mediaș se află într-un stadiu incipient, dispunând de un număr redus de astfel de elemente de infrastructură, orientarea intervențiilor fiind mai degrabă către o dezvoltare convențională decât către una de tip „smart city”. Municipiul nu dispune de un sistem de management al traficului, acesta nefiind monitorizat și ajustat în funcție de fluxurile reale.

Totuși, se remarcă inițiative de abordare a TIC ca mod de gestionare a serviciilor de transport. O astfel de inițiativă este implementarea aplicației TPARK, destinată parcărilor cu plată din municipiu. Aceasta permite plata parcării în municipiul Mediaș prin SMS sau prin card fără costuri adiționale pentru utilizarea serviciului, operând aceleași tarife ca și parcometrele existente la nivelul municipiului. Aplicația este disponibilă pentru telefoanele mobile cu sistem de operare iOS sau Android și poate fi utilizată și în alte orașe și municipii din țară unde aceasta este activă (ex: Sighișoara, Târgu Mureș etc.).

O altă soluție digitală implementată la nivelul municipiului Mediaș este sistemul utilizat pentru restricționarea accesului în zona centrală, bazată pe piloni și bariere controlați electronic, pe bază de card de acces eliberat pentru persoanele cu drept de acces în zonă.

Totodată, în prezent se află în curs de implementare o serie de intervenții care să susțină dezvoltarea infrastructurii TIC pentru mobilitate. Acest lucru este evidențiat prin proiectul Modernizare, reabilitare și extindere a traseelor de transport public electric, finanțat prin

Programul Operațional Regional 2014-2020. În cadrul acestui proiect se vor reabilita, moderniza și extinde traseele de transport public electric, se vor realiza lucrări de drum și platforme de întoarcere, se vor achiziționa 3 noi troleibuze, se vor moderniza stațiile de transport public de călători, se va implementa un sistem de management al traficului și se vor realiza lucrări de construcții pentru poduri și pasaje. Sistemul de management al traficului va cuprinde realizarea lucrărilor de construcții și instalații necesare sistemului, înlocuirea / modernizarea echipamentelor din intersecții și treceri de pietoni semaforizate, echiparea centrului de comandă și control, un sistem de informare a călătorilor, precum și integrarea și extinderea / modernizarea sistemului de e-ticketing.

Cele 3 troleibuze au fost achiziționate în iunie 2020, reprezentând prima etapă a proiectului, urmând ca acestea să ajungă în municipiu în primăvara anului 2021. Toate aceste intervenții vor conduce la conturarea unui sistem de mobilitate urbană durabilă prin utilizarea mijloacelor de transport electrice, dar și la dezvoltarea infrastructurilor inteligente pentru mobilitate.

Luând în considerare răspunsurile la chestionarul adresat cetățenilor, se remarcă o deschidere a acestora către digitalizarea sistemului de mobilitate, acest domeniu fiind marcat ca al treilea domeniu cu potențial de digitalizare și inovație în municipiu. Totuși, mobilitatea urbană a fost clasată și ca ultimul domeniu de interes al vieții publice / domeniu de implicare activă pentru cetățenii Mediașului. Astfel, deși există potențial de dezvoltare a unor soluții smart pentru sistemul local de mobilitate urbană, sunt necesare și inițiative de educare și încurajare a locuitorilor în vederea utilizării noilor soluții.

5.7. INTERMODALITATE

Principalul nod intermodal al municipiului Mediaș este localizat în zona gării CFR. Aici se face transferul între transportul public județean / regional pe cale ferată și rutieră către cel local. Deși cele trei mijloace de transport public au stații în aceeași zonă și se află în vecinătatea centrului istoric, se remarcă o serie de probleme ce îngreunează transferul între diferitele mijloace de transport:

- Transport public local poate fi accesat prin stația de așteptare amenajată la intrarea în gară, pe când transportul public județean este accesibil din vecinătatea autogării. Astfel, transferul între cele două, dar și între acestea și gară/autogară necesită deplasări adiționale.
- Deși dispune de o clădire proprie, autogara se află într-un stadiu de degradare, fiind necesare intervenții de reabilitare și modernizare care să includă spații de așteptare pentru călători, panouri de informare, puncte moderne de achiziție a biletelor, dar și servicii și dotări adiționale (magazine, alimentație publică etc.).
- Lipsesc facilități pentru alte mijloace de transport, cum ar fi parcările pentru biciclete⁴³.
- Fiecare operator de transport are propriul sistem de tarifare, ceea ce face dificil și costisitor transferul între diversele mijloace de transport, mai ales pentru navetiști.

⁴³ În transportul metropolitan pe cale ferată, mai ales când vine vorba de navetă, bicicleta are un rol foarte important întrucât asigură o legătură eficientă de la gară către destinația finală. De exemplu în Olanda, peste 45% din persoanele care călătoresc cu trenul ajung la gară cu bicicleta - Dutch Cycling Embassy, 2021. Best Practices Dutch Cycling.

Remedierea problemelor identificate va duce la îmbunătățirea serviciilor de transport din municipiul Mediaș, fiind astfel încurajată utilizarea unei combinații între tren, autobuz și transport public inclusiv pentru deplasările de medie și lungă durată, fiind astfel un mijloc de descurajare a utilizării autovehiculului personal.

5.8. POLITICA DE PARCARE

Municipiul Mediaș nu dispune de o politică de parcare integrată la nivelul întregului teritoriu administrativ, parcare fiind reglementată zonal, pe baza unor regulamente aprobate de Consiliul Local Mediaș, precum:

- Regulamentul privind accesul auto în zona centrală a municipiului Mediaș⁴⁴, ce reglementează accesul și parcare în zona marcată de Piața Regele Ferdinand I, str. Petru Rareș, str. I. G. Duca, str. P. Sandor, str. Cardinal I. Hossu și str. Episcop Ioan Suciuc;
- Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de administrare a parcarilor de domiciliu din municipiul Mediaș;
- Regulamentul de exploatare a domeniului public destinat parcării cu plată a autovehiculelor în municipiul Mediaș⁴⁵.

Astfel, la nivelul municipiului se remarcă trei tipuri de parcări, respectiv parcarile de domiciliu, parcarile publice și parcarile publice cu plată. În ceea ce privește parcarile de domiciliu, numărul și modul de atribuire ale acestora sunt stabilite de Primăria Municipiului Mediaș, fiind atribuite rezidenților municipiului pe bază de abonament anual. Taxa anuală pentru un loc de parcare de domiciliu în municipiul Mediaș este de 100 lei.

Parcarile publice cu plată sunt amplasate cu precădere în zona centrală a municipiului, fiind zonificate după cum urmează:

- Zona 1 – parcarile din Piața Regele Ferdinand I, pe tronsonul cuprins între str. St. L. Roth și str. P. Sandor, cu un total de 50 de locuri de parcare;
- Zona 2 – parcarile de pe str. St. L. Roth, pe tronsonul cuprins între Banca Transilvania și Școala Generală nr. 4, cu un total de 38 de locuri de parcare;
- Zona 3 – parcarile de pe str. I. G. Duca (30 locuri de parcare), str. Nicolae Iorga (37 locuri de parcare), str. Johannes Honterus (42 locuri de parcare), str. Mihail Kogălniceanu (13 locuri de parcare), Piața George Enescu (43 locuri de parcare), str. Turnului (6 locuri de parcare) și str. Petru Rareș (6 locuri de parcare);
- Zona 4 – parcarile de pe str. Eminescu (51 locuri de parcare), str. I. C. Brătianu (44 locuri de parcare), str. Unirii (20 locuri de parcare), str. C. Brâncoveanu (34 locuri de parcare), Piața Corneliu Coposu nr. 3 – parcare Hotel Central (57 locuri de parcare), str. Pompierilor (18 locuri de parcare), str. Cloșca – zona spital (18 locuri de parcare); str. St. L. Roth – fără tronsonul aferent Zonei 2 (35 locuri de parcare).

Fiecare dintre zone dispune de un tarif diferit, taxa aferentă putând fi plătită printr-un tichet eliberat de parcometru, prin SMS sau direct din aplicația TPARK. Adițional, se pot cumpăra

⁴⁴ Aprobabil prin HCL 294/2009, cu completările și modificările ulterioare.

⁴⁵ Aprobabil prin HCL 96/2018.

abonamente lunare pentru locurile de parcare din zonele 2, 3 și 4. Tarifele de parcare pentru fiecare dintre zone sunt următoarele:

- Zona 1 – 1.30 Euro + TVA / oră;
- Zona 2 – 0,80 Euro + TVA / ora sau 300 lei / lună pentru o parcare din zonă;
- Zona 3 – 0,30 Euro + TVA / oră sau 100 lei / lună pentru o parcare din zonă;
- Zona 4 – 0,30 Euro + TVA / 2 ore, 35 lei / lună pentru o parcare din zonă sau 45 lei / lună pentru toate parcările din zonă.

Parcarea este și una dintre necesitățile evidențiate de cetățeni în cadrul chestionarului, lipsa locurilor de parcare fiind considerată una dintre principalele probleme cu care se confruntă municipiul Mediaș. Deși există reglementări pentru parcările cu plată și cele de reședință, se remarcă nevoia unei politici de parcare integrate, care să asigure o gestiune optimă a stocului de parcări existente.

5.9. MODURI ALTERNATIVE DE TRANSPORT (SLOW MOBILITY)

5.9.1. DEPLASĂRI PIETONALE

În municipiul Mediaș infrastructura destinată pietonilor este marcată de zonele pietonale din zona centrală a municipiului și de trotuarele aferente străzilor municipale. Principalele spații și străzi pietonale din municipiul Mediaș sunt:

- Piața Regele Ferdinand I;
- Piața George Enescu;
- Piața Castelului;
- Piața Andrei Șaguna;
- Piața Corneliu Coposu;
- Str. Cardinal I. Hossu – segmentul situat între str. Episcop I. Suciu și str. I. G. Duca;
- Str. Bisericii – parțial, începând de la intersecția cu str. I. G. Duca.

Conform PMUD Mediaș, calitatea infrastructurii pietonale este majoritar deficitară, excepție făcând zona centrală unde calitatea acesteia este una bună. Astfel, se remarcă trotuare subdimensionate în majoritatea cartierelor din municipiu, cu multe dintre acestea fiind neprotejate de o vegetație de aliniament. Adicional, se evidențiază probleme de accesibilizare pentru persoanele cu mobilitate redusă, infrastructura destinată acestora fiind redusă, fapt ce îngreunează deplasările persoanelor vizate și limitează accesul acestora către diferite dotări și servicii.

Astfel, este necesară dezvoltarea unei rețele pietonale bine conturate marcată de reabilitarea și extinderea trotuarelor (acolo unde este posibil), de extinderea spațiilor pietonale existente, dar și de accesibilizarea trotuarelor și intersecțiilor pentru a permite o deplasare facilă a persoanelor cu mobilitate redusă.

5.9.2. TRANSPORT VELO

Cota modală a transportului velo este redusă în municipiul Mediaș, aceasta reprezentând 9% din deplasările totale de zi cu zi (cf. PMUD Mediaș). Acest lucru este marcat și de infrastructura redusă

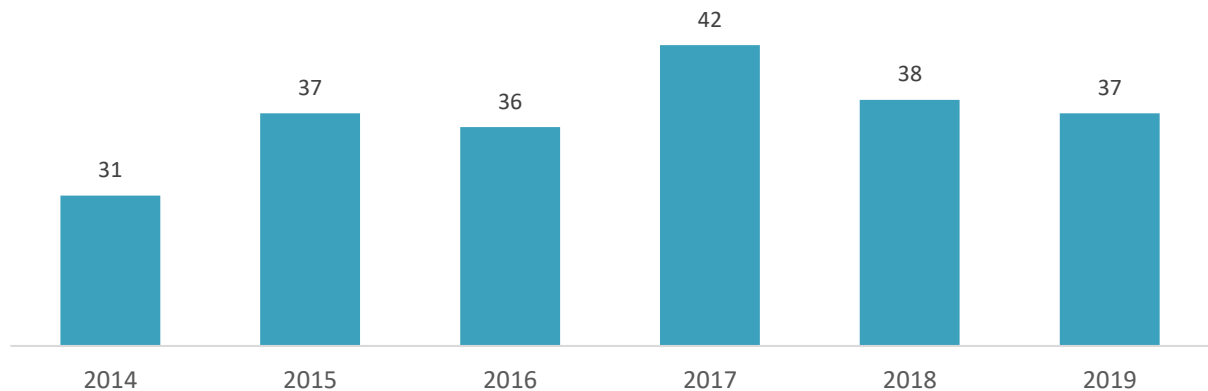
dedicată bicicletelor, municipiul dispunând de o singură pistă de biciclete amenajată pe tronsonul str. Moșnei – zona de agrement Eleșteu. Aceasta este amenajată în zona periferică a municipiului, nedeservind principalele zone funcționale ale acestuia. Pista de biciclete are o lungime totală de 2.5 km și o lățime de 2 m, fiind amenajată câte o bandă pe sens. În prezent, în municipiu nu sunt amenajate parcări pentru biciclete.

Se remarcă astfel faptul că infrastructura velo este una deficitară și insuficientă, fiind necesare intervenții de extindere atât a pistelor de biciclete, urmărindu-se deservirea zonelor cheie la nivelul municipiului, cât și a facilităților de parcare a bicicletelor (ex: rasteluri, parcări pentru biciclete sigure și monitorizare etc.). Luând în considerare dimensiunea municipiului, precum și profilul generos al străzilor principale se evidențiază posibilitatea dezvoltării acestui tip de infrastructură în vederea încurajării mersului pe bicicletă și pentru oferirea unor condiții optime utilizatorilor, aceste elemente fiind necesare pentru susținerea unui mobilității durabile.

5.10. SIGURANȚA ÎN TRAFIC

La nivelul anului 2019 s-a înregistrat un număr total de 37 accidente. Evoluția acestuia în perioada 2014-2019 nu este una constantă, aceasta fluctuând de la an la an. Se remarcă o scădere a numărului de accidente din anul 2017 până în prezent (-11.9%), anul 2017 reprezentând perioada cu cele mai multe accidente rutiere (42).

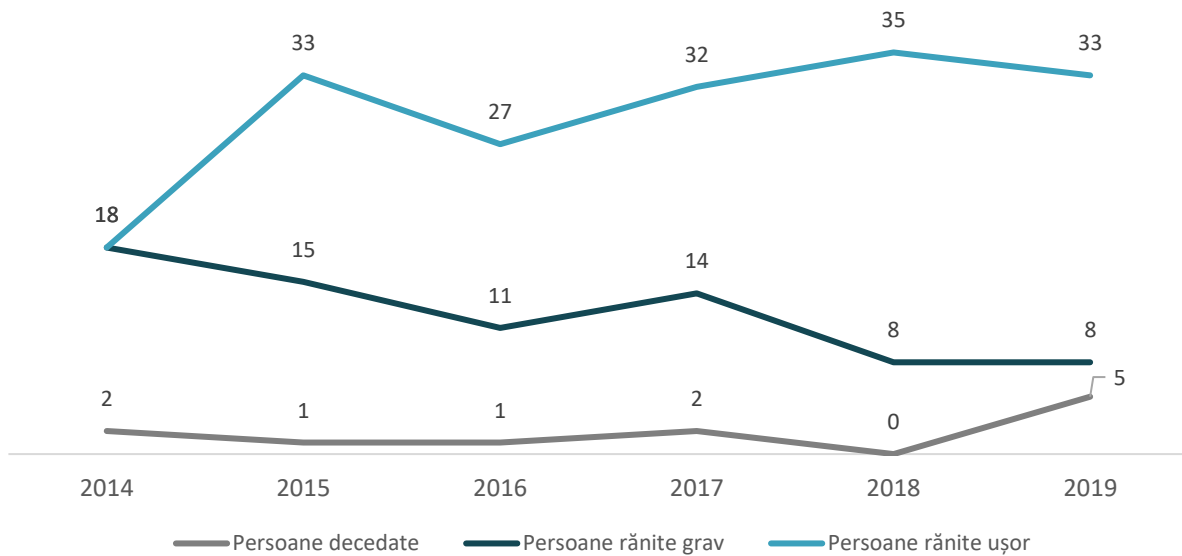
FIGURA 74. NUMĂR ACCIDENTE RUTIERE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursa: Date furnizate de IPJ Sibiu

În ceea ce privește victimele accidentelor rutiere, se observă aceeași fluctuație a numărului acestora în perioada 2014-2019. Se remarcă o creștere semnificativă în cazul persoanelor decedate ca urmare a accidentelor rutiere (+150%), dar și o creștere a persoanelor ușor rănite (83%).

FIGURA 75. VICTIME ALE ACCIDENTELOR RUTIERE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursa: Date furnizate de IPJ Sibiu

5.11. CONCLUZII

Municipiul Mediaș se află într-un **stadiu incipient de implementare a conceptului de „smart city” în domeniul mobilității urbane**, marcat de realizarea unor intervenții punctuale orientate către parcare și transportul public local. Problemele și provocările prezente la nivelul municipiului trebuie adresate într-un mod integrat, utilizând instrumente și abordări coerente, precum cele promovate de conceptul „smart city”. Obiectivul final al unui oraș „smart” are la bază conceptul de oraș sustenabil, astfel că sunt necesare și proiecte complementare care să susțină intervențiile de tip smart, menite să completeze infrastructura de transport existentă. În acest context, municipiul Mediaș trebuie să se îndrepte către investiții în transportul public și deplasările nemotorizate, dar și către intervenții de gestionare a traficului și de colectare a datelor relevante, în vederea facilitării planificării viitoare a mobilității urbane locale. Astfel de intervenții sunt susținute și de Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al municipiului, devenind astfel o prioritate pentru Mediaș.

5.12. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP „SMART CITY”

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
Atractivitatea scăzută a transportului public local și scăderea numărului de utilizatori în perioada 2014-2019	Echiparea tuturor vehiculelor din flotă cu contor de persoane, WiFi, GPS (majoritatea au deja) pentru localizare în timp real Amenajarea stațiilor de transport public de tip „smart”

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
	<p>Aplicație de oferire a informațiilor pentru utilizatori (planificare traseu, orar în timp real, hartă – inclusiv localizarea vehiculelor de transport public, transmitere sesizări, achiziționare bilet etc.)</p> <p>Extinderea flotei cu vehicule electrice</p> <p>Bilet de 1 oră (nu o călătorie) valabil pe mai multe linii</p>
<p>Utilizare redusă a transportului velo, siguranța precară a bicicliștilor în trafic</p>	<p>Dezvoltarea rețelei de piste de biciclete și a dotărilor aferente (rastele, puncte de service etc.)</p> <p>Echiparea pistelor de biciclete cu dispozitive pentru numărarea bicicliștilor</p> <p>Aplicație pentru încurajarea mersului cu biciclete, bazat pe un sistem de bonificație (reduceri/premii în funcție de numărul de kilometri pedalați lunar)</p> <p>Parcări „smart” pentru biciclete în zonele rezidențiale și în punctele cheie (ex. zona centrală, gara etc.) care să permită parcare în siguranță a bicicletelor – parcare pe lungă durată</p>
<p>Siguranță scăzută pentru pietoni, în special pentru persoanele cu mobilitate redusă</p>	<p>Amenajarea marcajelor tactile și auditive necesare la trecerile pentru pietoni, în special în intersecțiile mari</p>
<p>Numărul scăzut al datelor disponibile în domeniul mobilității urbane</p>	<p>Amplasarea senzorilor la punctele de intrare/ieșire din municipiu pentru contorizarea fluxului de autovehicule care străbat municipiul</p> <p>Amplasarea camerelor de luat vedere în puncte cheie din municipiu (ex. zona parcărilor, zona centrală)</p> <p>Achiziționarea unui soft de modelare și monitorizare a traficului (auto, transport public, velo etc.)</p> <p>„Smart car monitoring” – echiparea flotei de autovehicule ale primăriei, poliției locale, companiei de transport public și a altor instituții subordonate primăriei cu camere de</p>

PRINCIPALELE PROVOCĂRI	POSIBILE SOLUȚII SMART
	<p>luat vedere. Pe camere se va instala un software care să colecteze date relevante din teren (gropi, lipsă indicatoare, parcări neregulamentare etc.)</p> <p>Formarea unei echipe de experți la nivel local care să gestioneze și să valorifice datele de mobilitate colectate și, ulterior, să le transmită spre utilizare și altor entități</p>
<p>Parcări neregulamentare și impediamentele create de către acestea pentru ceilalți participanți la trafic</p>	<p>Construirea unei baze de date GIS cu stocul de parcări disponibile la nivelul municipiului.</p> <p>Aplicație pentru informarea cetățenilor cu privire la locurile de parcare disponibile la destinație (tip parcare, tarif, locuri disponibile etc.)</p> <p>Aplicație / platformă pentru un sistem de partajare (cu plată) a parcarilor rezidențiale și a celor din zonele comerciale, când acestea nu sunt utilizate, respectiv pe parcursul zilei în cazul celor rezidențiale și pe timpul nopții în cazul celor din zonele comerciale</p> <p>Amenajarea parcarilor hidraulice multietajate în zonele rezidențiale (zonele cu blocuri) – doar dacă nu se găsește spațiu pentru parcări subterane.</p>
<p>Prezența redusă a vehiculelor electrice</p>	<p>Amenajarea facilităților pentru vehicule electrice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stații de încărcare în zonele de interes (ex. zone rezidențiale, zona centrală etc.); • Parcare gratuită pentru vehicule electrice, echipate și cu puncte de încărcare.

6. LOCUIRE INTELIGENTĂ

6.1. CONTEXT GENERAL

Locuirea inteligentă (Smart Living) se traduce ca o tendință ce pune accentul din ce în ce mai mult pe standarde îmbunătățite în mai multe aspecte ale vieții de zi cu zi, de la îmbunătățirea calității locuirii și modul în care cetățenii au acces la anumite servicii publice, până la inclusiv facilitățile de transport în orașe. În contextul tendințelor actuale privind dezvoltarea urbană accelerată sau expansiunea urbană, un obiectiv important este cel de a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor și de a oferi oamenilor posibilitatea de a beneficia de noi moduri de a interacționa cu orașul. Aceste aspecte implică soluții originale și inovatoare, menite să facă viața mai eficientă, mai controlabilă, economică, productivă, integrată și durabilă.⁴⁶ Conceptul de Smart Living reprezintă un rezultat integrator al tuturor inițiativelor inteligente, fiind obiectivul urmărit de orașele inteligente – încercarea de a îmbunătăți viața oamenilor care trăiesc în orașe, folosind tehnologia.

Un oraș inteligent este un loc în care rețelele și serviciile tradiționale sunt mai eficiente prin utilizarea tehnologiilor digitale în beneficiul locuitorilor și al întreprinderilor sale, urmărind astfel să îmbunătățească viața zilnică a locuitorilor săi. Orașele pot promova instrumente și tehnologii care permit locuitorilor să-și monitorizeze sănătatea, să-și doteze casele pentru a fi eficiente energetic și calitativ, să se simtă în siguranță sau să se bucure de o unitate socială.

De asemenea, datorită ritmului alert de urbanizare, până în 2050, două treimi din populația lumii va trăi în orașe, consumând peste 70% din energie.⁴⁷ Pe măsură ce populațiile urbane cresc, cererea de servicii, dar și presiunea asupra resurselor orașelor crește. Această cerere pune presiune asupra energiei, apei, deșeurilor, mobilității și a oricăror alte servicii care sunt esențiale pentru prosperitatea și durabilitatea unui oraș.

Astfel, dinamica demografică este unul dintre elementele care conduce la tendința și creșterea necesității de a eficientiza pe cât posibil modul în care oamenii vor trăi. Zonele urbane devin din ce în ce mai aglomerate și implică o serie de costuri de trai din ce în ce mai ridicate. Sunt necesare soluții din ce în ce mai ingenioase pentru a oferi locuințe pentru populația în creștere. Oamenii își doresc o calitate mai bună a vieții și o oportunitate mai mare de petrecere a timpului liber. Există o nevoie tot mai mare de a optimiza utilizarea spațiului disponibil și de a aplica principii de dezvoltare durabilă, mai ales în planificarea și dezvoltarea noilor zone din orașe.

Verticala Smart Living include domenii importante ce prezintă un impact direct asupra calității vieții. Sunt astfel incluse domenii vaste, dar definitorii pentru măsurarea calității vieții care au rolul de a adapta orașul la necesitățile locuitorilor săi, dar și de a-i spori atractivitatea, inclusiv pentru vizitatori. Dimensiunile esențiale în conturarea unui oraș atractiv și sigur sunt reprezentate de:

- Calitatea locuirii
- Siguranță și securitate
- Educație

⁴⁶ Smart Living – Smart construction products and processes, Business Innovation Observatory

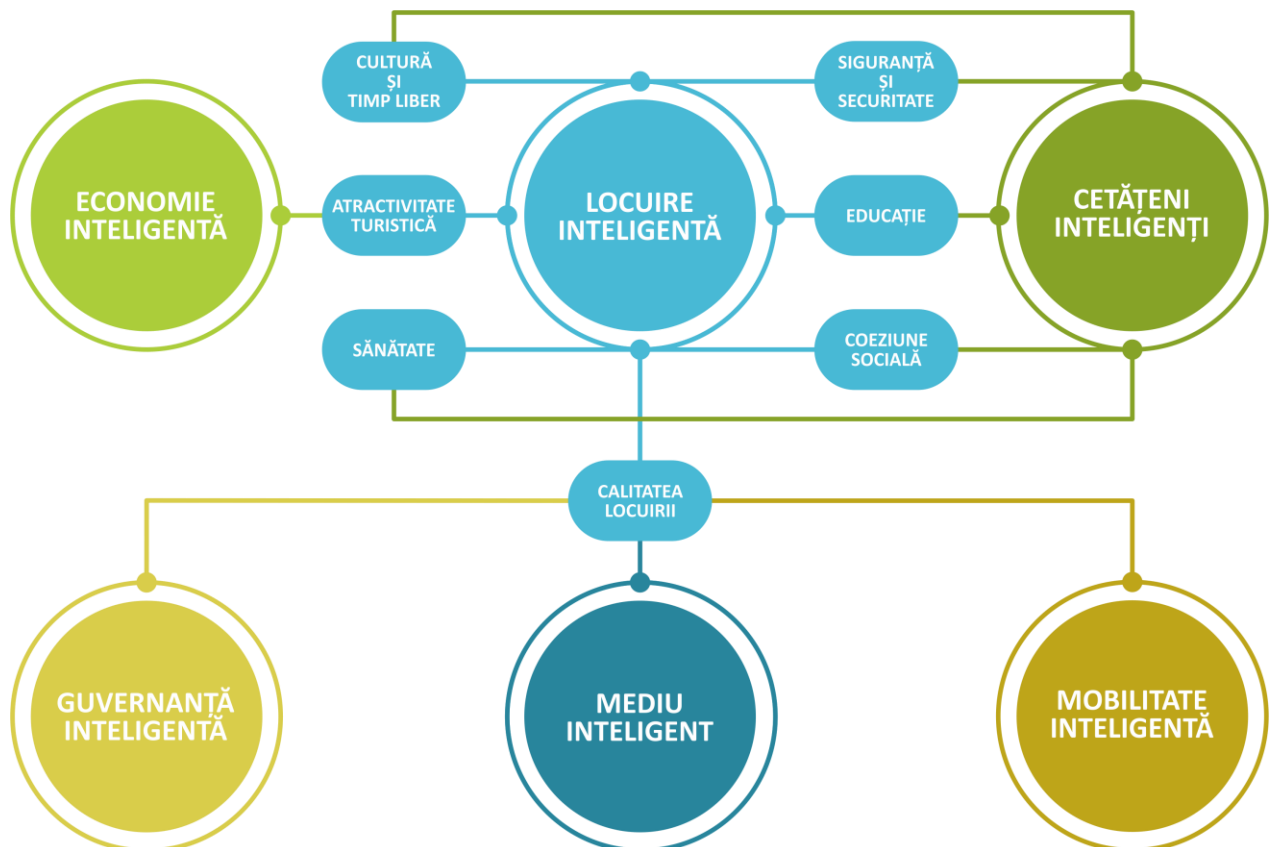
⁴⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/smart-cities-smart-living>

- Sănătate
- Coeziune socială
- Cultură și timp liber
- Atractivitate turistică

Pe măsură ce orașele continuă să crească neobosit, provocările lor trebuie analizate cu atenție, astfel încât creșterea populației, creșterea economică și progresul social să meargă pe același drum. Atingerea acestor dimensiuni oferă oportunități extraordinare, dar și provocări dificile, fiind nevoie de soluții noi și adaptate contextului existent, care să ofere orașelor șansa de a se dezvolta sustenabil.

În prezent, orașele pot îmbunătăți calitatea, eficiența și oferta a numeroase paliere / domenii / servicii etc., astfel încât să poată deveni spații mai atractive de locuit și nu numai. Cu toate acestea, se poate observa că multe dintre dimensiunile esențiale ale verticalei de Smart Living deși pot fi privite ca domenii individuale, acestea sunt în strânsă legătură și de alte verticale prin relații de interdependență. Astfel, fiecare dintre ele poate afecta direct sau indirect mai mult decât un singur domeniu de acțiune.

SCHEMĂ DE CORELARE A VERTICALEI SMART LIVING CU ALTE DOMENII ȘI DIMENSIUNI

Sursă: Prelucrare proprie

Provocările palierului de Smart Living sunt în general cele referitoare la asigurarea unor condiții de viață mai bună a cetățenilor printr-o ofertă de calitate de servicii publice. Cu toate acestea, în cazul de față, spre exemplu, deși calitatea locuirii este o componentă esențială în cadrul domeniului de Smart Living, în același timp aceasta depinde în mod direct de evoluția unui mediu inteligent (de la gestionarea spațiilor verzi la impactul construcțiilor asupra mediului). La fel este

cazul și componentelor de siguranță și securitate sau coeziune socială, care fac parte atât din domeniul de locuire inteligentă, cât și din domeniul de cetățeni inteligenți. Principalele provocări în aceste domenii se referă de oferta de locuințe, calitatea spațiului public, situația ratei criminalității și a siguranței cetățenilor etc.

6.2. CALITATEA LOCUirii. BUNĂSTARE

CONTEXT – DESCRIERE GENERALĂ

Conform Eurostat⁴⁸, calitatea vieții este un concept multidimensional, mai larg decât producția economică și standardele de viață. Acesta include întreaga varietate de factori care influențează aprecierea față de viață dincolo de partea sa materială și anume: condițiile materiale de viață, sănătatea, locuirea, locul de muncă, viața de familie sau bunăstarea. Bazându-se pe această viziune, Eurostat a aprobat un cadru care cuprinde o analiză detaliată a dimensiunilor (8+1) care pot fi măsurate statistic pentru a reprezenta diferitele aspecte complementare ale calității vieții, completând în mod tradițional ca măsură a dezvoltării economice și sociale, produsul intern brut (PIB). Opt dintre aceste dimensiuni se referă la capacitățile oamenilor de a-și asigura bunăstarea în funcție de valorile și prioritățile personale.

Comparativ cu media europeană, România prezintă o situație mai bună în cadrul a 4 dimensiuni (educația, siguranța, guvernarea europeană și interacțiunile sociale) și mai precară tot în rândul a 4 dimensiuni (condițiile economice, ca rata de angajare sau venitul rămas în urma achitării cheltuielilor de bază, condițiile de mediu de viață, cum ar fi poluarea și speranța de viață).

În România, cel mai apropiat indicator compus ce măsoară calitatea vieții este Indicele Dezvoltării Umane Locale (IDUL)⁴⁹, însă acesta poate fi realizat doar din 10 în 10 ani, deoarece agregă date care sunt colectate doar la Recensămintele populației și ale locuințelor.

La nivel local, Indicele de Dezvoltare Umană Locală al municipiului Mediaș are valoarea de 88,74%, situându-se printre cele mai dezvoltate centre urbane din județul Sibiu. În topul celor mai dezvoltate localități din județul Sibiu se află municipiul Sibiu, cu un Indice de Dezvoltare de 103,71% și comuna Șelimbăr, cu un Indice de Dezvoltare de 93,63%, pe fondul proximității față de municipiul de reședință de județ și al ofertei de locuri de muncă și de dotări socio-economice oferite de acesta.

În același timp, municipiul Mediaș se află pe un loc fruntaș în top din punct de vedere al Indicelui de Dezvoltare Umană Locală, orașe precum Agnita, Cislădie, Copșa Mică, Dumbrăveni sau Ocna Sibiului înregistrând valori sub cea a Mediașului, fapt ce indică un grad relativ ridicat a calității vieții locuitorilor acestui oraș. În plus, trebuie remarcat și procentul relativ crescut al populației aflate în zone nedezavantajate la nivelul municipiului Mediaș, unde 76,93%⁵⁰ dintre locuitori sunt înregistrați în astfel de zone, spre deosebire de celelalte orașe din cadrul județului în care acest procent este mult mai scăzut. Doar orașul Cislădie prezintă un procent relativ satisfăcător,

⁴⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators

⁴⁹ "Indicele dezvoltării umane locale a fost dezvoltat de sociologul Dumitru Sandu și măsoară capitalul total al localităților, considerat din perspectiva dimensiunilor sale umane, de stare de sănătate, vitală și materială. [...] Sărăcia comunitară măsurată prin valorile reduse ale IDUL nu trebuie confundată cu simpla agregare a indicilor de consum sau de venituri la nivel individual sau de gospodărie."

⁵⁰ Conform Atlasului zonelor urbane marginalizate din România

respectiv 71,09%, datorită proximității de municipiul Sibiu, la polul opus fiind orașul Copșa Mică, cu un procent de doar 2,24% de populație care se află în zone nedezavantajate.

În acest context, locuirea reprezintă un domeniu esențial în definirea capacității unui oraș de a se adapta la nevoile locuitorilor săi, accesul la o locuință fiind o condiție de bază pentru bunăstarea cetățenilor în general, dar în special când vine vorba despre integrarea socială a celor ce aparțin grupurilor vulnerabile.

În ceea ce privește condițiile de locuire, la nivelul municipiului Mediaș se constată o creștere a suprafeței locuibile totale în anul 2019, cu 10.173 mp arie desfășurată mai mult față de 2014 când se înregistra o suprafață de 1.073.175 mp. Deși această evoluție este de doar 0.94%, suprafața medie locuibilă pe cap de locuitor a crescut în aceeași perioadă cu 4.36%, de la 18,14mp/locuitor în 2015, la o medie de 18,93mp/locuitor în 2019.

Aceste diferențe sunt explicate de valoarea populației domiciliată în municipiul Mediaș, ce a înregistrat în acest interval o scădere de -3.26%, indicând astfel faptul că în ansamblu, condițiile de locuire nu au cunoscut o îmbunătățire substanțială raportat doar la suprafața medie locuibilă pe cap de locuitor, ținând cont și de faptul că aceasta este încă destul de scăzută, comparativ cu valoarea medie din Europa, care este de 34mp/persoană.

FIGURA 76 - EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI LOCUIBILĂ (M²) RAPORTATĂ LA NUMĂRUL DE LOCUITORI EXISTENȚI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2014 – 2019

INDICATOR	2015	2016	2017	2018	2019	EVOLUȚIE
Suprafața locuibilă (mp)	1.073.175	1.077.516	1.080.016	1.083.125	1.083.348	0.94%
Populația după domiciliu	59.153	58.623	58.179	57.760	57.220	-3.26%
Suprafața medie locuibilă	18,14mp /loc	18,38mp /loc	18,56mp /loc	18,75mp /loc	18,93mp /loc	4.36%

Sursă: Baza de date TEMPO INS

Cu privire la noile dezvoltări rezidențiale, acestea se regăsesc cu precădere în zona cartierelor Vitrometan, Gura Câmpului, Gloria sau Binderbubi, marea majoritate a municipiului Mediaș păstrându-și însă tipologia locuințelor cu specific săsesc.

Conform PUG⁵¹, zona de locuințe reprezintă 48,39% din totalul teritoriului intravilan, având astfel cea mai mare pondere raportată la celelalte zone funcționale, iar cele mai multe construcții se află într-o stare bună. În același timp, deși zona spațiilor verzi, de sport și agrement reprezintă doar 7,60% din totalul teritoriului intravilan, ponderea ridicată a locuințelor individuale contribuie la sporirea suprafețelor de spațiu verde prin curțile private, și implicit și la satisfacerea într-o mai mare măsură a nevoilor locuitorilor.

⁵¹[http://www.primariamedias.ro/portal/medias/portal.nsf/0/FEA9A038768F3DAFC2258030002D2963/\\$FILE/2_MEMORIU%20GENERAL%20Medias%20-%202017_02_2012\[rev5-fin\].pdf?Open](http://www.primariamedias.ro/portal/medias/portal.nsf/0/FEA9A038768F3DAFC2258030002D2963/$FILE/2_MEMORIU%20GENERAL%20Medias%20-%202017_02_2012[rev5-fin].pdf?Open)

Zonele de locuire reprezintă o prioritate strategică pentru municipiul Mediaș, căutarea unei locuințe fiind pe primul loc în ceea ce privește solicitările pe piața imobiliară. Mai mult, se apreciază⁵² că populația va continua îmbunătățirea nivelului de confort și al locuințelor existente prin:

- Reparare, consolidare și modernizare;
- Extindere cu camera de locuit;
- Extindere cu dependențe⁵³ și anexe;
- Extinderea lucrărilor de alimentare cu apă;
- Introducerea canalizării.

În același timp, la nivelul municipiului Mediaș se înregistrează și o serie de discrepanțe în ceea ce privește suprafața și calitatea locuirii, ce se remarcă și în ceea ce privește prețul locuințelor. În timp ce prețurile pentru un apartament sunt între 8.000€ – 30.000€, prețurile pentru o casă variază între 50.000€ – 110.000€. Discrepanța de preț este dată atât de dimensiunea parcelei, cât și de accesul mai facil la concentrările de locuri de muncă, de diversitate mai mare a dotărilor sau de o calitate mai mare a factorilor de mediu, casele în cazul de față oferind un confort mai sporit.

În ceea ce privește specificul municipiului Mediaș, acesta beneficiază de o suprafață compactă, relativ întinsă și bine conservată, ce este marcată de suprapunerea etapelor sale de evoluție ca oraș, de la perioada medievală până astăzi, nucleul istoric fiind bine delimitat de fortificația păstrată. Păstrarea tramei stradale, a spațiilor și a clădirilor din epoca medievală și a parcelarului fără intervenții majore în perioada contemporană constituie un atu major când vine vorba de protecția acestei zone.

În cazul municipiului Mediaș, moștenirea culturală este uriașă, patrimoniul este încă viu, iar caracterul așezărilor este unul tipic, cu case construite în stil caracteristic și organizate în jurul centrului spiritual și defensiv al satului, reprezentat de o biserică fortificată. Zonele transilvănene săsești se caracterizează prin vechime și stabilitate, desfășurate de-a lungul văilor, cu parcelar istoric dispus cu latura scurtă spre stradă și cu străzi sinuoase. Casa săsească este dispusă, în general, cu fațada principală pe limita de proprietate la aliniamentul stradal. Aceasta poate fi dispusă cu latura lungă spre stradă sau, precum în cele mai multe cazuri, cu latura scurtă, casele fiind urmate, în prelungirea lor, de șoproanele pentru uneltele agricole și de șurele mari, dispuse transversal pe lot, care despart curtea de grădină.

În general tipologia caselor săsești este dată de înălțimea redusă, acoperișul tradițional în două ape acoperit cu țiglă de tip solzi, paie, olane, stuf sau trestie, în funcție de specificul așezării, fapt ce ajută foarte mult din punct de vedere al eficienței energetice. De altfel, arhitectura caselor săsești este dictată în special de climă. Acolo unde clima este călduroasă și uscată, se folosesc materiale cu inerție termică mare, ce mențin răcoarea, precum chirpiciul sau piatra. Pereții sunt vopsiți în alb sau în culori deschise pentru a reflecta radiația solară, iar casele sunt uneori parțial îngropate sau lipite de un versant pentru a profita de răcoarea pământului. De asemenea, specific pentru casele săsești din Transilvania, este folosirea cărămizii. Astfel, pe timpul verii aceste case nu se încălzesc foarte tare, iar iarna păstrează mult mai bine căldura.

⁵² Conform Memoriu General, PUG municipiul Mediaș

⁵³ DEPENDINȚĂ s.f. Clădire, încăpere care depinde de o construcție principală; încăpere accesorie (bucătărie, baie etc.) a unei locuințe. [< fr. dépendance].

Casele săsești sunt realizate în perfectă armonie cu natura, înglobând în structura lor materiale precum piatra, argila și lemnul. Caracteristica acestor case este volumetria generoasă a podului, care se construia ca spațiu funcțional folosit pentru depozitare, precum și a anexelor gospodărești folosite pentru depozitarea cerealelor și nutrețului în perioada rece.

În cazul de față, locuirea inteligentă pentru o casă săsească se reduce la găsirea unor soluții de arhitectură adaptate cât mai bine caracteristicilor casei și utilizării materialelor optime ca raport calitate-compatibilitate cu cele existente. Reabilitarea poate implica în primul rând consolidarea, reparația capitală sau parțială, restaurarea, conversia / reconversia funcțională, dotarea, eventual extinderea (inclusiv prin mansardarea), demolarea sau schimbarea destinației unor anexe. Se recomandă păstrarea intactă a volumetriei casei săsești fiind astfel adaptată necesităților actuale. Acoperișul se poate dubla pe interior pentru o mai bună termo și fono-izolare, iar pereții despărțitori din interior se pot realiza din materiale ușoare, pentru a nu încărca în exces structura portantă a clădirii. În acest fel, funcțiuni vechi pot satisface necesități noi.

Deși este dedicat mediului rural, Ghidul de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural dedicat Zonei Săsești, elaborat de Grupul de Lucru RURAL din cadrul Ordinului Arhitecților din România, aduce, la fel ca toate celelalte lucrări din această serie, un set de reguli și „modele pentru oricine se angrenează în dificila sarcină a împăcării specificului local cu funcțiunea și cu confortul contemporan de locuire, într-o abordare responsabilă”. Acest ghid se poate găsi în format online⁵⁴ și poate reprezenta un exemplu de bună practică pentru oricine dorește să construiască sau să valorifice o construcție săsească deja existentă, astfel încât să pună cât mai bine în valoare autenticitatea și specificul locului.

Celelalte aspecte calitative privind locuirea (precum accesul la alimentarea cu apă, canalizare, energie electrică, termoficare sau accesul la rețeaua de gaze naturale) sunt detaliate în capitoul mediu inteligent, din considerente metodologice acestea fiind considerate componente ale mediului.

CALITATEA SPAȚIULUI PUBLIC ȘI GRADUL DE ADOPTIE A TEHNOLOGIILOR INTELIGENTE ÎN AMENAJAREA ȘI GESTIONAREA SPAȚIILOR PUBLICE

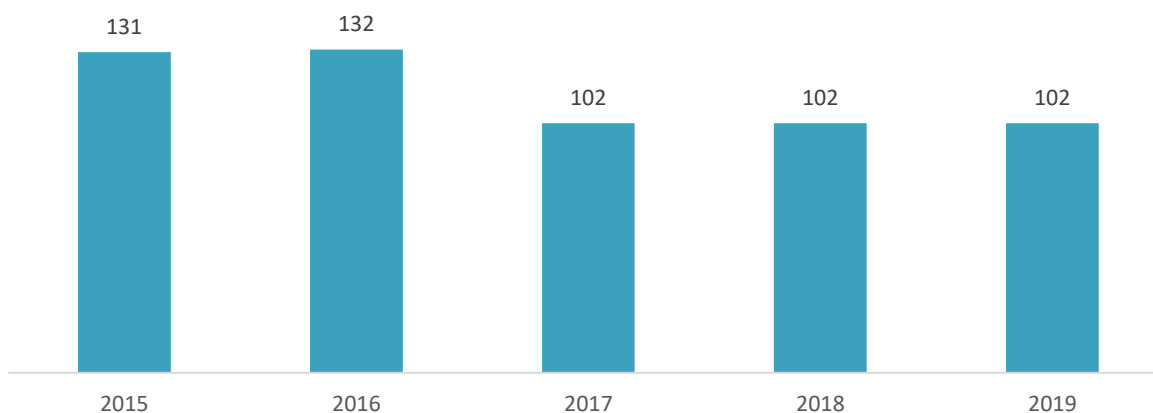
Cu privire la accesul la resursele de spații verzi, interesul pentru infrastructura verde a crescut în ultimele decenii, aceasta fiind prezentă în multe dintre politicile și programele Uniunii Europene. Ideea centrală este referitoare la investiția în infrastructura verde, care poate oferi multe beneficii sociale, economice și de mediu prin îmbunătățirea sănătății, bunăstării și accesului la natură pentru oameni, sau protejarea spațiului și biodiversității unui oraș. De asemenea, creează premisa de noi locuri de muncă, oportunități de afaceri, promovează dezvoltarea durabilă și creșterea inteligentă.⁵⁵

Ca parte a infrastructurii verzi, indicatorul pentru orașele sustenabile / inteligente / verzi este suprafața de spații verzi disponibile în mediul urban. Alături de alți indicatori precum factorii de mediu, gradul de poluare sau accesul la utilități publice, prezența spațiilor verzi contribuie în mod direct la creșterea calității vieții în mediul urban. Conform standardelor UE, s-a stabilit un indicator de 26 mp de spații verzi pe locuitor, în timp ce Organizația Mondială a Sănătății recomandă o suprafață de 50 mp de spații verzi pe locuitor.

⁵⁴ https://issuu.com/asociatiamonumentum/docs/ghid_zona_saseasca_febr2017_cu_cope

⁵⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/policy/index_en.htm

FIGURA 77 - EVOLUȚIA SUPRAFETEI SPAȚIILOR VERZI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2015-2019, HA

Sursă: Baza de date TEMPO INS

În cazul municipiului Mediaș, se poate observa o scădere a suprafeței spațiilor verzi, de la o suprafață de 131 de hectare în anul 2015, la o suprafață de 102 hectare în anul 2019, fiind astfel înregistrată o scădere de -28,43% în ultimii 4 ani. Trebuie menționat în același timp că aceasta reprezintă o scădere și față de suprafața spațiilor verzi existentă la momentul realizării PUG-ului municipiului Mediaș, suprafață care înregistra la nivelul anului 2011 aproximativ 125 de hectare. Astfel, raportându-ne la datele de la Institutul Național de Statistică, suprafața medie pe cap de locuitor în anul 2019⁵⁶ este de 17.82 mp/locuitor, fiind mult sub recomandarea de 26 mp/locuitor. Dacă se realizează raportarea la datele existente în momentul elaborării PUG-ului municipiului Mediaș, spațiul verde pe cap de locuitor era în anul 2011⁵⁷ de 20.60 mp/locuitor, iar dacă ne referim la momentul elaborării Strategiei MEDIAȘ 2020, unde se menționează faptul că suprafața spațiilor verzi existentă la nivelul municipiului Mediaș este de 43.57 hectare, reiese un procent de doar 7.22 mp/locuitor de spații verzi pe cap de locuitor pentru anul 2012⁵⁸. Indiferent de sursa datelor, se remarcă faptul că indicatorul de 26 mp/locuitor nu este atins niciodată, însă, acest lucru este echilibrat de ponderea ridicată a locuințelor individuale, care suplinesc accesul la spații verzi prin curțile individuale. În același timp însă, diferențele de date între surse, uneori chiar semnificative, indică și necesitatea unei gestionări mai eficiente a spațiilor verzi pentru a avea acces la evidențe reale pe baza cărora să se poate identifica necesitățile de dezvoltare la nivelul orașului.

Municipiul Mediaș este deservit de Parcul din Piața Regele Ferdinand I, Parcul Piața Corneliu Coposu, Parcul Sub Alee, Parcul Mihai Eminescu, dar și de o serie de locuri de joacă special amenajate pentru copii și zone verzi amenajate în cadrul instituțiilor culturale. În anul 2019, 3 parcuri pentru copii au fost modernizate, parcul de pe strada 1 Decembrie, strada Sinaia și parcul din cartierul După Zid fiind aduse la ultimele standarde. În plus, pe parcursul anului 2020, Primăria Mediaș urmărea să demareze lucrări ample de reabilitare și modernizare a parcului din cartierul Vitrometan, un loc extrem de frecventat de copii și nu numai, a parcului din cartierul Vasia, Moșnei precum și a parcului de pe strada Michael Weiss. Toate aceste parcuri vor beneficia de leagăne, tobogane și alte aparate moderne, astfel că, deși municipiul Mediaș nu dispune de spații publice

⁵⁶ Populația în anul 2019 în municipiul Mediaș – 57.220

⁵⁷ Populația în anul 2011 în municipiul Mediaș – 60.659

⁵⁸ Populația în anul 2012 în municipiul Mediaș – 60.323

ample care să satisfacă un număr cât mai mare de locuitori și de turiști, autoritățile se implică în modernizarea celor deja existente pentru ca acestea să ajungă la standarde superioare.

Spațiile publice de calitate sunt acele spații unde se organizează evenimente, unde au loc interacțiuni sociale și schimburi economice, unde oamenii se întâlnesc întâmplător, iar culturile se amestecă. Astfel, spațiul public reprezintă „sufletul orașului”, o măsură a calității vieții sociale și a interacțiunilor dintre oameni. Un spațiu public trebuie să fie prietenos, util, confortabil, flexibil, accesibil tuturor și inclusiv inteligent. În acest context, un spațiu public se poate distinge nu neapărat prin mărimea lui, cum este cazul și spațiilor publice din municipiul Mediaș care sunt de dimensiuni reduse, ci și prin modalitatea prin care este folosit și prin care oamenii îi dau viață.

Astfel de exemple de spații publice inteligente se regăsesc din ce în ce mai mult în marile orașe ale României, unul dintre cele mai recente exemple fiind chiar „prima stradă smart din România” realizată la Cluj-Napoca cu finanțare europeană. Aceasta dispune de toate facilitățile unui spațiu public modern, verde, adaptat la realitățile tehnologice și de mobilitate urbană actuale, precum locuri pentru încărcarea automobilelor electrice, locuri pentru încărcarea bicicletelor/trotinetelor electrice, locuri de parcare pentru biciclete, Wi-Fi gratuit și prize USB pentru încărcarea dispozitivelor mobile, sistem de iluminat public inteligent, eficient din punct de vedere energetic, sistem de colectare a apelor pluviale, sistem de irigare cu senzori, bănci, scaune, mese și sisteme de afișaj moderne. Pe lângă intervențiile de reorganizare spațială, toate elementele de infrastructură edilitară din zonă au fost trecute în subteran, iar spațiul a fost adaptat pentru persoanele cu dizabilități, respectiv pavaje cu marcaje tactile integrate.

În prezent, 38 de orașe mari, medii și mici din România au, în faza de plan, în derulare sau deja finalizate, peste 200 de astfel de proiecte de tip Smart City acoperind toți pilonii reprezentativi. Orașe precum Alba Iulia, Arad, Constanța, Cluj-Napoca, Oradea, Iași, Sibiu, Timișoara, Târgu Mureș, Gura Humorului sau Târgu Neamț sunt doar câteva din orașele care au ales să se preocupe și de abordarea tehnologiilor smart în spațiul public. De exemplu, Seini este singurul oraș independent energetic din România, Târgu-Neamț, a amplasat pe întreaga sa suprafață iluminatul public cu LED, iar Gura Humorului se remarcă prin acoperire integrală cu servicii publice Wi-Fi. În Alba Iulia, s-au montat LED-uri pe stâlpii de iluminat, care au scăzut consumul, în vreme ce aerul este monitorizat, iar oamenii se pot orienta să-și cumpere locuințe în cartiere mai puțin poluate. Astfel de inițiative reprezintă exemple de bune practică și pot fi luate în considerare și în cazul municipiului Mediaș.

În ceea ce privește percepția locuitorilor asupra calității locuirii, în cadrul sondajului de opinie aplicat cetățenilor municipiului Mediaș, aceștia au menționat următoarele aspecte:

- 33% din respondenți susțin că este necesară o accesibilizare a prețului locuințelor;
- 75% din respondenți susțin că lipsește sau este insuficient preocupare în ceea ce privește spațiile publice pentru recreere;
- 15% susțin că păstrarea identității locale a clădirilor se petrece în mare măsură, iar 5% dintre aceștia consideră acest aspect ca fiind un punct forte al municipiului;
- 2 din 10 cetățeni sunt mulțumiți de serviciile publice de gestionare a spațiilor verzi.

În același timp, majoritatea locuitorilor (51% din respondenți) au constatat faptul că autoritățile locale sunt preocupate de problema construcțiilor de locuințe colective, însă măsurile alocate de aceștia sunt insuficiente în continuare. De asemenea 41% din respondenți consideră că măsurile

pe care autoritățile publice le aplică în ceea ce privește construcția de locuințe individuale sunt, de asemenea, insuficiente.

Mai mult, unele dintre problemele municipiului Mediaș evidențiate de cetățeni țin și de calitatea locuirii și bunăstarea acestora. Printre cele mai des menționate probleme se numără:

- Curățenia din municipiu;
- Lipsa intervențiilor în cartierul Gura Câmpului;
- Lipsa intervențiilor în cartierul Italian;
- Lipsa unui centru comercial;
- Nevalorificarea terenurilor libere de construcții existente la nivelul municipiului;
- Lipsa investițiilor în creșterea calității vieții a locuitorilor.

Alte aspecte ce au reieșit din sondajul de opinie aplicat locuitorilor se referă la faptul că stilul de viață și calitatea locuirii ocupă primul loc, cu o pondere de 31,2%, în ceea ce privește preferințele de implicare a cetățenilor din municipiul Mediaș.

Cu toate acestea, doar 2,7% din respondenți consideră locuirea ca fiind un serviciu local care ar putea beneficia cel mai mult în urma dezvoltării după un concept Smart City, fiind astfel unul dintre serviciile cel mai puțin apreciate de către locuitori, alături de sport și altele.

În ceea ce privește cele mai importante aspecte pozitive referitoare la locuire și bunăstarea cetățenilor, respondenții au menționat comunitatea de oameni care există în acest municipiu și care își doresc să se dezvolte alături de acest oraș. De asemenea, diversitatea multiethnică joacă un rol extrem de important în acest sens și este apreciat modul în care comunitățile germane și maghiare conviețuiesc alături de comunitatea română.

CONCLUZII

În acest context, la nivelul municipalității există o serie de provocări care adresate sau valorificate, pot să îmbunătățească viața zilnică a locuitorilor săi. Mediaș se confruntă cu provocarea complexă de a susține sau a îmbunătăți calitatea vieții, de a asigura o infrastructură stabilă și de a stimula economia, păstrând în același timp specificul și cultura locală. Există, de asemenea, o presiune tot mai mare asupra dezvoltatorilor de a-și reduce impactul asupra mediului înconjurător și de a colabora cu municipalitățile, persoanele responsabile de planificare, furnizorii de tehnologie și cetățenii pentru a crea orașe inteligente, locuibile și sustenabile.

De asemenea, realizarea unităților locative pentru tineri în sistemul ANL reprezintă o prioritate pentru municipiul Mediaș. Contextul actual face ca tinerii să fie cei mai afectați de schimbările majore care se întâmplă la nivel economic, fiind cei ce prezintă cele mai mari dificultăți în achiziționarea unui apartament deja existent, iar construirea unei case implică un volum mare financiar pe care aceștia nu și-l permit încă. Cu toate acestea, este importantă și o analiză asupra criteriilor de acordare a locuințelor sociale, precum și o strategie de dezvoltare a ofertei de locuințe raportată la cerere, pentru a răspunde necesităților comunității și pentru a asigura un acces echitabil la astfel de servicii.

Mai mult, trebuie acordată o atenție deosebită intervențiilor de eficientizare energetică a locuințelor colective din municipiul Mediaș, însă, s-a constatat faptul că există o lipsă a investițiilor publice în creșterea eficienței energetice și în cazul clădirilor publice, fiind și în acest caz necesare intervenții suplimentare.

În același timp, la nivelul spațiului public nu s-a remarcat niciun fel de intervenție smart, în special în contextul în care la nivel județean astfel de acțiuni sunt deja prezente, spre exemplu în municipiul Sibiu, care a adoptat o serie de soluții inteligente de gestionare eficientă a consumului de energie electrică sau internet gratuit în centrul istoric, ce pot fi privite ca bune practici și adaptate și pentru municipiul Mediaș. Se remarcă de asemenea, în special problema spațiilor verzi și faptul că suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor este mult sub recomandarea de 26 mp.

Printre proiectele menționate în Strategia MEDIAȘ 2020 care momentan nu s-au realizat, dar care ar aduce în continuare un atu municipiului se numără și: amenajarea unui parc de promenadă și activități sportive în zona platoului și pădurii Gloria, crearea de spații publice urbane prin construirea unei parcuri supraetajate în zona Pieței agroalimentare sau amenajarea unei zone de agrement pe malul râului Târnava Mare. Acestea sunt doar câteva dintre proiectele menite să îmbunătățească calitatea spațiului public în municipiul Mediaș și care din păcate nu au fost încă realizate.

6.3. SIGURANȚĂ ȘI SECURITATE

CONTEXT – DESCRIERE GENERALĂ

O parte importantă a conceptului de oraș inteligent se referă și la componenta de securitate și siguranță, autoritățile fiind nevoite să găsească soluții pentru a reduce rata de infracțiuni și pentru a oferi cetățenilor un nivel de siguranță sporit, iar utilizarea celor mai noi tehnologii TIC⁵⁹ se dovedește a fi un instrument foarte eficient în reducerea infracțiunilor comise, mai ales prin utilizarea IA⁶⁰. Inteligența artificială poate contribui la detectarea fraudelor și a amenințărilor cibernetice și le permite autorităților să combată criminalitatea într-un mod mai eficient. IA aduce însă și noi provocări pentru viitorul locurilor de muncă și ridică probleme juridice și etice.

Creșterea siguranței publice și eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a criminalității reprezintă un demers care poate contribui în mod semnificativ la creșterea nivelului de calitate a vieții pentru membrii municipiului Mediaș. De cele mai multe ori, insecuritatea cetățenilor este cauzată de existența unor evenimente precum furturi, tâlharii, acte de violență fizică, scandaluri etc., care îi fac pe cetățeni să nu mai aibă încredere în sistemul public.

Principalul scop al sistemelor de supraveghere este prevenirea și managementul riscurilor urbane, securitatea personală fiind deseori pusă la egalitate cu supravegherea video continuă. De cele mai multe ori, monitorizarea video a spațiilor publice în care există risc infracțional ridicat, a dus la scăderea drastică a problemelor în acea zonă.

⁵⁹ Reprezintă tehnologia necesară pentru prelucrarea (procurarea, procesarea, stocarea, convertirea și transmiterea) informației, în particular prin folosirea computerelor (calculatoarelor electronice).

⁶⁰ „Capacitatea unui sistem de a interpreta corect datele externe, de a învăța din astfel de date și de a folosi ceea ce a învățat pentru a-și atinge obiective și sarcini specifice printr-o adaptare flexibilă”. Termenul „intelență artificială” este utilizat colocvial pentru a descrie mașinile care imită funcțiile „cognitive” pe care le asociază oamenii cu alte minți umane, cum ar fi „învățarea” și „rezolvarea problemelor”.

Astfel la nivel local, în cadrul municipiului Mediaș, autoritățile ce au ca obiectiv asigurarea ordinii și liniștii publice, paza și protecția elementelor de interes public, precum combaterea criminalității sociale sunt reprezentate de:

- Inspectoratul Județean de Poliție Sibiu;
- Inspectoratul Județean de Jandarmerie Sibiu;
- Poliția Locală Mediaș:
 - Serviciul Administrativ și Juridic;
 - Serviciul de Ordine și Liniște Publică;
 - Serviciul Circulație Rutieră.

Municipiul Mediaș a cunoscut o scădere considerabilă a numărului de infracțiuni sesizate în ultimii ani astfel, se constată că pentru anul 2019, numărul infracțiunilor a scăzut cu -32.45%, respectiv cu 442 mai puține infracțiuni sesizate față de anul 2015.

Un aspect pozitiv în acest sens îl reprezintă și coeficientul de criminalitate⁶¹ specifică la nivelul municipiului Mediaș pentru anul 2019, care conform datelor⁶² este unul scăzut, având o valoare de doar 64.50% (față de maximum județean de 338.39%, atins în municipiul Sibiu), ceea ce face ca municipiul Mediaș să fie unul destul de sigur pentru cetățeni, nefiind încadrat în categoria UAT-urilor cu grad ridicat de criminalitate.

TABEL 15 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE INFRAȚIUNI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2015-2019

AN	2015	2016	2017	2018	2019	EVOLUȚIE
Infrațiuni sesizate	1.362	1.277	1.020	1.007	920	-32.45%

Sursă: IPJ Sibiu

Organismele publice și în special Poliția Locală care are atribuții specifice în ceea ce privește asigurarea siguranței publice dispun de o bogată infrastructură necesară pentru monitorizarea video a evenimentelor cu caracter antisocial. În contextul actual, Direcția Poliția Locală Mediaș are în administrare pe domeniul public un număr total de 46 de camere de supraveghere video. Sistemul stradal de supraveghere video vine în întâmpinarea autorităților ce au ca obiectiv asigurarea ordinii și liniștii publice. Cu toate acestea, este nevoie de realizarea unor investiții periodice și de mentenanță a acestora, în vederea susținerii măsurilor de prevenire și combatere a criminalității și de limitare a unor evenimente care pot constitui potențiale amenințări asupra proprietății publice și private.

În ceea ce privește rețeaua de iluminat public, se remarcă o îmbunătățire a acesteia, prin sporirea gradului de acoperire a iluminatului public. Astfel, în ultimii ani, rețeaua de iluminat public s-a extins, în prezent existând pe teritoriul municipiului Mediaș 5.028 de puncte luminoase, față de 4.759 puncte luminoase existente la nivelul anului 2014. Deși această extindere a rețelei este de doar aproximativ 5%, o bună iluminare a spațiilor publice este foarte benefică pentru asigurarea confortului cetățenilor, astfel încât aceștia să se simtă în siguranță pe străzile municipiului Mediaș.

⁶¹ Coeficientul de criminalitate se calculează pentru un an calendaristic prin însumarea valorilor regăsite la rubrica volumul criminalității specifice faptelor de tâlhărie (total) și furt din societăți comerciale, calculându-se inclusiv media națională, respectiv cea județeană.

⁶² https://sb.politiaromana.ro/files/pages_files/Macheta_coef_criminalitate_2019.pdf

Alte aspecte calitative privind iluminatul public sunt detaliate în capitolul mediu inteligent, din considerente metodologice acestea fiind considerate componente ale mediului.

GRADUL DE ADOPTIE A NOILOR SOLUȚII DIGITALE ÎN DOMENIUL SIGURANȚEI ȘI SECURITĂȚII

Odată cu creșterea riscului de securitate, nevoia de monitorizare și de înregistrare a evenimentelor în spațiul public a devenit din ce în ce mai importantă. Sistemele de supraveghere video au devenit cu timpul o necesitate, o componentă cheie pentru asigurarea siguranței și securității cetățenilor.

La nivelul municipiului Mediaș, gradul de adopție a unor soluții digitale în domeniul siguranței și securității este unul scăzut, cu toate acestea există o serie de inițiative pentru adoptarea unor astfel de soluții în cadrul Primăriei Municipiului Mediaș. Un astfel de exemplu este Serviciul Electronic de a face sesizări, astfel orice cetățean poate face o sesizare online accesând pagina oficială a Primăriei Municipiului Mediaș și dând click pe butonul „Sesizări – Depune o petiție online”. Aici, cel care dorește să trimită o sesizare, va completa câmpurile obligatorii și va descrie pe scurt problema pe care o sesizează, de asemenea dacă dorește, poate să atașeze și un conținut video/foto pentru completarea sesizării. Acest lucru se poate realiza de asemenea și pe pagina oficială a Poliției Locale Mediaș⁶³, având la dispoziție adresa de email⁶⁴ pe care se pot trimite sesizările și 2 numere de telefon de la Dispecerat.

Din punct de vedere al instrumentelor digitale, Primăria oferă serviciul de Mediaș Live, site care poate fi accesat cu ajutorul numelui de utilizator și parola, acest site fiind securizat. Aici, cu ajutorul camerelor de supraveghere amplasate pe teritoriul municipiului, acestea pot fi accesate și pentru a urmări diferite zone din municipiu. Acest site nu este unul pe care publicul larg să îl poată utiliza, însă pagina oficială a Primăriei Municipiului Mediaș, pune la dispoziție două secțiuni speciale, unde oricine poate vizualiza, cu ajutorul camerelor de supraveghere amplasate în Piața Regele Ferdinand⁶⁵ și Piața Corneliu Coposu⁶⁶, în mod voluntar și în timp real, activitățile ce se desfășoară în cadrul acestor două zone.

Faptul că există deja o serie de demersuri, iar Primăria pune deja la dispoziția locuitorilor o serie de instrumente prin Serviciul Electronic pe care îl pot găsi pe site-ul acesteia încurajează o viitoare dezvoltare în ceea ce privește adopția soluțiilor digitale în domeniul siguranței și securității, în special în noul context al pandemiei în care tehnologia a adus un mare aport în realizarea activităților de zi cu zi a cetățenilor. În plus, în contextul actual al COVID-19, siguranța cibernetică este mai importantă ca niciodată, securitatea datelor, informațiilor și echipamentelor IT adecvate având nevoie de o siguranță mai ridicată. Acest lucru se poate aplica inclusiv la nivelul organismelor publice precum Poliția Locală din municipiul Mediaș și nu numai, multe dintre acestea putând fi foarte ușor ținta unor atacuri cibernetice.

⁶³ <http://www.politialocalamedias.ro/>

⁶⁴ sesizari@politialocalamedias.ro

⁶⁵ <http://user:user@86.125.43.4/axis-cgi/mjpg/video.cgi?camera=1&resolution=640x480>

⁶⁶ <http://user:user@86.125.43.3/>

PERCEPȚIA CETĂȚENILOR

În ceea ce privește percepția locuitorilor asupra Siguranței și Securității, în cadrul sondajului de opinie aplicat cetățenilor municipiului Mediaș, aceștia au menționat următoarele aspecte negative:

- Lipsa sau insuficiența siguranței pe străzi;
- Lipsa sau insuficiența iluminatului public;
- Prezența oamenilor fără adăpost pe străzi;

Mai mult, în timp ce 38% din respondenți consideră că siguranța publică pe timp de noapte lipsește din municipiul Mediaș, doar 1 din 9 cetățeni consideră că municipiul Mediaș se situează foarte bine în acest domeniu.

Aspectele pozitive au fost identificate în special pe domeniul siguranței pe timp de zi, 18% dintre cetățeni consideră acest lucru ca fiind un avantaj, în timp ce 15% dintre respondenți consideră că acest aspect lipsește cu desăvârșire din municipiul Mediaș.

Cu toate acestea, aspectele privind iluminatul public sunt semnalate destul de des în cadrul percepției locuitorilor, astfel că 43% dintre respondenți consideră că există preocupare pentru acest domeniu, însă măsurile administrației publice sunt insuficiente. De asemenea, 65% din respondenți consideră că iluminatul public inteligent lipsește cu desăvârșire din municipiul Mediaș, și doar 6% dintre aceștia consideră că există demersuri la un nivel decent în acest domeniu.

Mai mult, în ceea ce privește cele mai importante aspecte pozitive legate de Siguranța și Securitatea cetățenilor, respondenții au menționat faptul că orașul este liniștit.

CONCLUZII

Deși municipiul Mediaș nu dispune în contextul actual de o infrastructură digitală completă din punct de vedere al siguranței și securității cibernetice, camerele de supraveghere existente pe tot teritoriul municipiului fac ca modul de gestionare a evenimentelor care se petrec în oraș să fie ușor de urmărit și semnalat în cazul în care are loc un incident. De asemenea, faptul că rețeaua de iluminat public este una extinsă, contribuie la faptul că majoritatea locuitorilor se simt în siguranță pe străzile orașului, chiar și la ore târzii. Cu toate acestea, proiectul care prevedea realizarea unui iluminat stradal modern, combinat din energii convenționale și din energii regenerabile, prin stâlpi de iluminat cu panouri solare enunțat în Strategia MEDIAȘ 2020 nu s-a implementat încă, tehnologia utilizată fiind tot pe sodiu în acest moment.

6.4. EDUCAȚIE

Un aspect foarte important al componentei de locuire inteligentă îl reprezintă accesul la servicii publice și oferta disponibilă pentru comunitatea unui oraș, care să răspundă atât la nevoile de bază, dar să asigure și un nivel ridicat de calitate a serviciilor. Printre acestea, oferta educațională joacă un rol deosebit de important, fiind strâns legată de componenta de cetățeni inteligenți prin posibilitățile pe care le oferă pentru acces continuu la cunoaștere și oportunități de formare.

Educația inteligentă este un termen folosit pentru a descrie învățarea în era digitală. Scopul educației inteligente este de a răspunde nevoilor muncii și vieții în secolul XXI. Termenul de învățare continuă conștientă de context este adesea folosit pentru a descrie o abordare de învățare care utilizează tehnologii mobile, de comunicații fără fir și de detectare pentru a permite cursanților să interacționeze cu obiecte din lumea reală și din lumea digitală. Prin învățarea inteligentă, elevii învață din lumea reală, utilizând resursele digitale.

Pentru crearea unor cetățeni inteligenți este necesar un model de învățare adaptat noilor generații de nativi digital. În comparație cu modelele tradiționale de predare, educația inteligentă este interactivă, colaborativă și vizuală. Are ca scop implicarea elevilor și permite profesorilor să se adapteze la abilitățile, interesele și preferințele de învățare ale elevilor.⁶⁷

În acest context, în ceea ce privește infrastructura de învățământ din municipiul Mediaș, în anul 2019 se regăsesc 27 de unități școlare, dintre care un număr de 8 unități este dedicat învățământului preșcolar, 12 pentru învățământul primar și gimnazial, 5 pentru învățământul liceal și 2 pentru învățământul postliceal. Singura modificare în ceea ce privește numărului de unități școlare în perioada 2014-2018 a fost observată doar la unitățile postliceale, unde în anul 2016 a fost atins un total de 2 unități (+1).

Conform Listei unităților de învățământ la nivelul municipiului Mediaș pentru anul școlar 2020-2021, oferta de educație a orașului cuprinde:

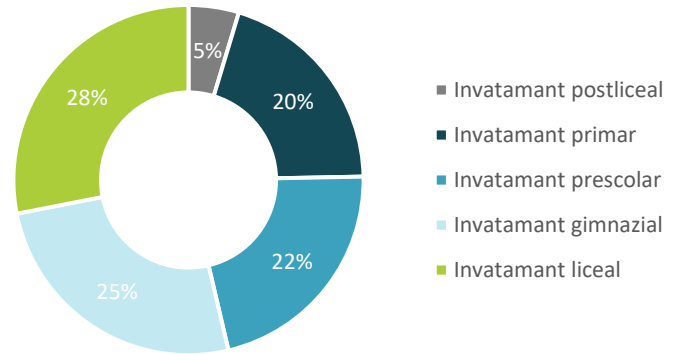
- **Grădinițe:** Grădinița Cu Program Prelungit "Bucuria Copiilor", Grădinița Cu Program Prelungit "Dumbrava Minunată", Grădinița Cu Program Prelungit Nr 7, Grădinița Cu Program Prelungit "Micul Prinț", Grădinița Cu Program Normal Nr. 5, Grădinița Cu Program Prelungit "Pinocchio", Grădinița Cu Program Prelungit "Piticot", Grădinița Cu Program Normal Nr. 14, Grădinița Cu Program Prelungit "Rază De Soare", Grădinița Cu Program Normal Nr. 1, Grădinița Cu Program Prelungit Nr. 12
- **Școală gimnazială:** Școala Gimnazială "Bathory Istvan", Școala Gimnazială Constantin Ioan Motaș", Școala Gimnazială "Cireșarii", Școala Gimnazială "George Popa", Școala Gimnazială "Hermann Oberth", Școala Gimnazială "Mihai Eminescu", Grădinița Cu Program Prelungit Ortodoxă "Sfânta Ecaterina", Școala Gimnazială Montessori "Acoperământul Maicii Domnului", Școala Gimnazială Nr. 4, Școala Gimnazială Nr. 5, Școala Gimnazială Nr. 7, Centrul Școlar De Educație Incluzivă
- **Liceu:** Colegiul "Școala Națională De Gaz", Colegiul Tehnic "Mediensis", Liceul Teoretic "Axente Sever", Liceul Teoretic "Stephan Ludwig Roth", Liceul Tehnologic "Automecanica"
- **Școală postliceală:** Școala Postliceală Sanitară "Dr. Bălin Alexandru" (învățământ particular), Școala Postliceală "Auxila"

În același timp, la finele anului 2019, în municipiul Mediaș personalul didactic atingea o valoare totală de 559 de persoane, cu 56 de cadre didactice mai puțin față de anul 2014. Cea mai mare pondere a acestora se înregistrează în cadrul învățământului liceal, cu 155 de cadre, în scădere însă cu 25% față de anul 2014. În același timp, numărul cadrelor didactice din învățământul

⁶⁷ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/eurydice/files/en_digital_education_n.pdf

postliceal a cunoscut o creștere de 91,7%, fiind și singurul nivel de învățământ în care se întâlnește această tendință pozitivă⁶⁸.

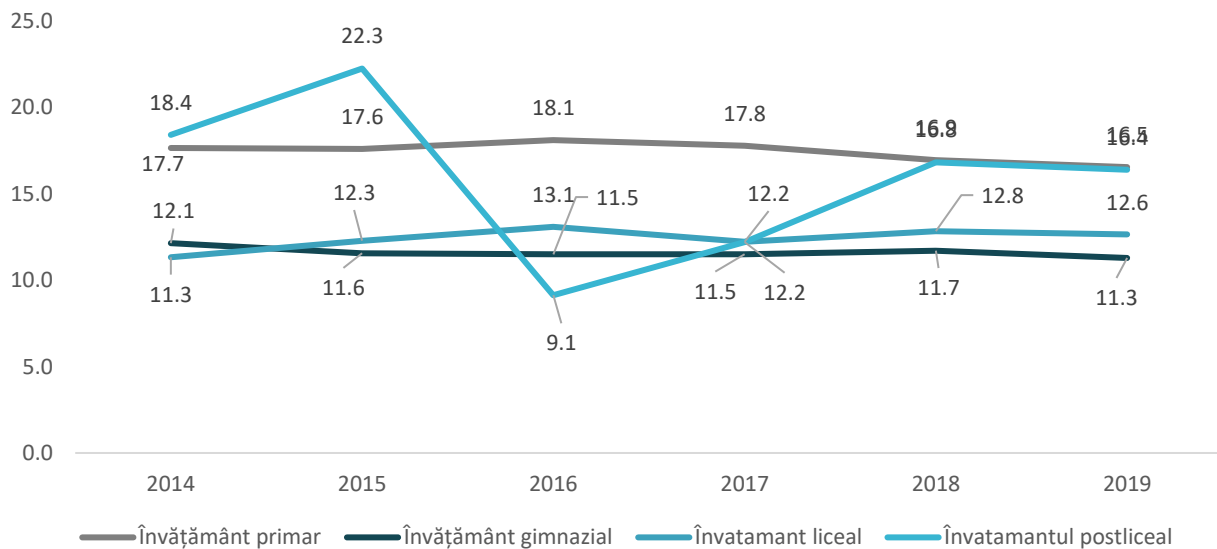
FIGURA 78 - DISTRIBUȚIA CADRELOR DIDACTICE PE NIVELURI DE EDUCAȚIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, ÎN ANUL 2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește calitatea și eficiența serviciilor de educație, acestea pot fi evaluate pornind de la o serie de indicatori privind infrastructura și forța de muncă din acest sector. Spre exemplu, numărul elevilor ce revin unui cadru didactic în municipiul Mediaș nu cunoaște fluctuații foarte accentuate în ultimii ani, fiind în general înregistrate tendințe de scădere atât a populației școlare, cât și a personalului didactic. La finele anului 2019, unui cadru didactic din învățământul primar îi reveneau 16 elevi, unui cadru didactic din învățământul gimnazial, 11 elevi, iar unui cadru didactic din învățământul liceal, 13 elevi.

FIGURA 79 - NUMĂRUL ELEVILOR CE REVIN PER CADRU DIDACTIC PE NIVELE DE EDUCAȚIE, MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursă: Prelucrare date din Baza de date INS TEMPO

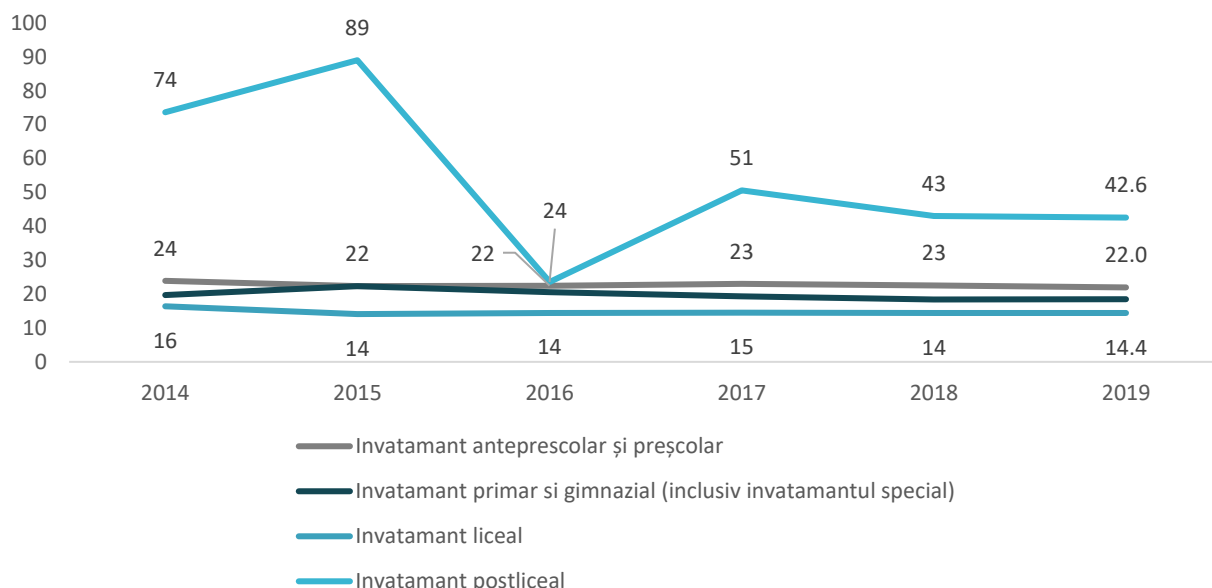
⁶⁸ Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Singurul nivel de învățământ unde se remarcă o excepție la acest trend este învățământul postliceal, în cadrul căreia numărul elevilor ce revin pe cadru didactic a scăzut de la 22,3 în 2015 la 9,1 în 2016, urmat de o creștere moderată în următorii ani, ajungând la finele anului 2019 la 16,8 elevi per cadru didactic.

În același timp, în cadrul nivelului de învățământ postliceal se poate observa și o aglomerare a elevilor peste limita impusă de legislația în domeniu (maxim 30). Limita impusă este depășită cu 13 elevi pe sală, acest fenomen putând genera dificultăți în procesul educațional.

Această situație impune extinderea sau relocarea infrastructurii educaționale dedicate învățământului postliceal în vederea practicării unui proces de învățare de o calitate superioară, care să susțină tendința actuală de sporire a atractivității acestui nivel..

FIGURA 80 - NUMĂRUL ELEVILOR CE REVIN PER SALĂ DE CLASĂ PE NIVELE DE EDUCAȚIE, MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursă: Prelucrare date din Baza de date INS TEMPO

Cu privire la gradul de dotare a unităților de învățământ, la sfârșitul anului 2019, în municipiul Mediaș existau 1024 de PC-uri, cu 119 mai multe față de anul 2014. PC-urile se află în cadrul învățământului liceal în proporție de 56%, respectiv în învățământul primar și gimnazial în proporție de 31%.

TABEL 16 - ÎNCĂRCAREA PROFESORILOR ȘI A INFRASTRUCTURII EDUCAȚIONALE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN ANUL 2019

NIVEL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	ELEVI/ CADRU DIDACTIC	ELEVI/ SĂLI DE CLASĂ	ELEVI/ PC
Antepreșcolar și preșcolar	16.5	22.0	22.6
Primar și gimnazial	11.3	18.4	10.7
Liceal	12.6	14.4	3.4
Postliceal	16.4	42.6	8.9

Sursă: Prelucrare date din Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește adoptarea noilor tehnologii în domeniul educației, schimbările accelerate introduse de pandemia Covid, pe de o parte, și cele din mediul economic și social, pe de altă parte, impun un efort susținut de adaptare a programei și reabilitare a infrastructurii educaționale. Cu un impact negativ asupra progresului educațional pe fondul unor lipsuri ce țin de baza materială (tablete / calculatoare / telefoane și conexiune la internet) și al unei adaptări lente la noile condiții de predare (folosirea unor instrumente digitale în detrimentul celor tradiționale), identificarea și planificarea măsurilor adecvate de integrare a tehnologiei în educație sunt obligatorii pentru un oraș inteligent.

În plus față de limitările aduse de pandemia Covid, înclinarea spre experiment și practică a elevilor din cadrul învățământului profesional, susținută prin rezultatele mai bune la disciplinele din aria curriculară Tehnologii în detrimentul celor de cultură generală⁶⁹, susține necesitatea reabilitării infrastructurii și achiziționării de mijloace și echipamente în vederea unui învățământ modern, ancorat în viața practică.

Conform The Pact for Skills, primul angajament pentru dezvoltarea competențelor în Europa din Agenda Competențelor EU, furnizorii de educație trebuie să joace un rol important în procesul de dezvoltare a cadrului de competențe necesare acomodării în procesul de dublă tranziție ecologică și digitală⁷⁰

În contextul actual, se remarcă interesul autorităților pentru adaptarea dotărilor din învățământ la necesitățile și provocările impuse de condiționările pandemiei Covid. În plus față de tabletele pentru învățământul online distribuite de Inspectoratul Școlar Județean Sibiu (5.771 de bucăți trimise de către Ministerul Educației și Cercetării pentru județul Sibiu), în întâmpinarea limitărilor aduse de pandemia cu Covid-19, Primăria Municipiului Mediaș a demarat pregătirea a două proiecte cu finanțare europeană, cu o valoare totală a proiectelor de aproximativ 18 milioane de lei. Primul proiect prevede achiziționarea unui număr de 5.876 de tablete pentru uz școlar, 373 de laptopuri pentru cadrele didactice, 204 camere web, 282 tablete interactive și 276 de routere pentru sălile de clasă din instituțiile de învățământ medieșene prin intermediul Programului Operațional Competitivitate (POC). Al doilea proiect urmărește dotarea a 20 de unități de învățământ preuniversitar din municipiu cu dispensare de hârtie, dezinfectant, măști de protecție, nebulizator și halate de unică folosință prin cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM).

În ceea ce privește adaptarea programei, identificăm și în acest sector un interes local pentru inovare în domeniul educației, prin prezența profesorilor medieșeni în inițiative la nivel național, spre exemplu prin 2 lucrări de simpozion provenite de la profesori din municipiul Mediaș în cadrul simpozionului național „Metode Inovative de predare-învățare-evaluare” în 2020⁷¹, sau prin prezența unei lucrări într-o revistă națională ce privește inovația în educație⁷² în anul 2019.

Provocările de adaptare a programei și de reabilitare a infrastructurii sunt provocări identificate inclusiv la nivel național, iar abordarea lor se regăsește în Strategia privind Digitalizarea Educației

⁶⁹ <http://www.sngmedias.ro/wp-content/uploads/2019/11/Planul-de-actiune-2018-2023.pdf>

⁷⁰ <https://www.edu.ro/sites/default/files/SMART.Edu%20-%20document%20consultare.pdf>

⁷¹ <https://revistaeducatie.ro/wp-content/uploads/simple-file-list/SIMPOZION-NATIONAL-METODE-INOVATIVE-DE-PREDARE-INVATARE-EVALUARE.pdf>

⁷² <https://revistaeducatie.ro/wp-content/uploads/simple-file-list/INOVATIE-IN-EDUCATIE-NR.1-NOIEMBRIE-2019.pdf>

din România, în care se urmărește o infrastructură și resurse tehnologice adaptate pentru toate unitățile de învățământ, care să stimuleze motivația pentru studiu.

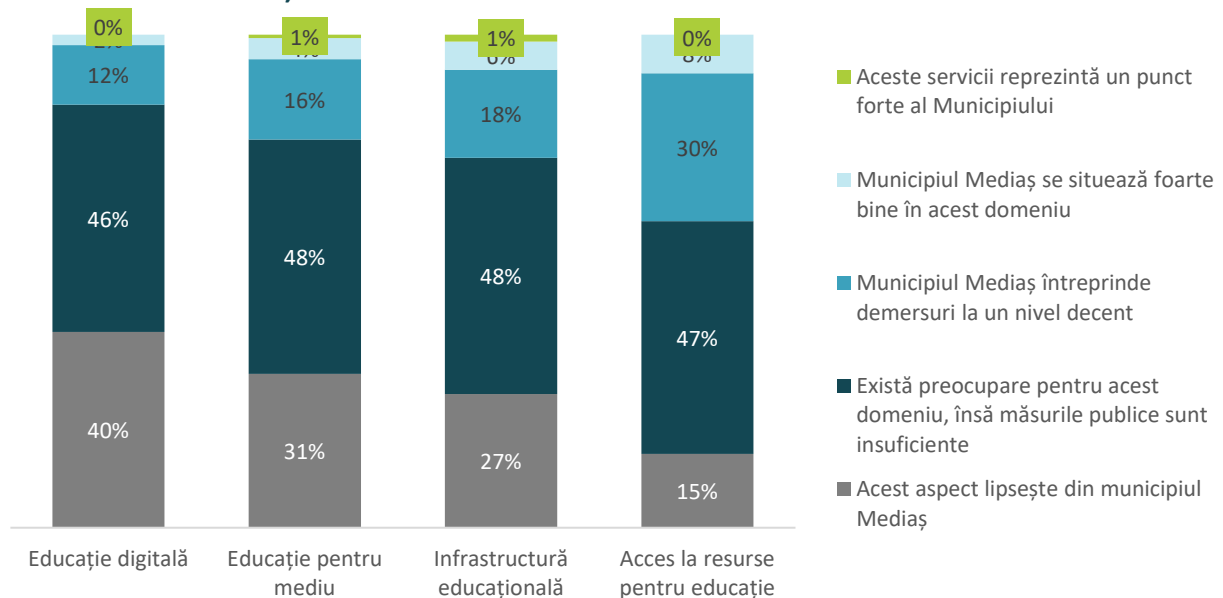
De asemenea, aceste provocări sunt recunoscute și de către comunitatea locală, “dotarea școlilor cu tehnologii cât mai noi” și “dezvoltarea tehnologiilor moderne în cadrul școlilor” fiind aspecte considerate importante pentru cetățenii medieșeni în perspectiva percepției municipiului Mediaș ca fiind un oraș inteligent.

. Din punct de vedere al disponibilității, eficienței și implicării autorităților locale pentru serviciile publice de educație.

- 30% din respondenții chestionarului aplicat comunității locale consideră că autoritățile sunt implicate la un nivel decent în asigurarea accesului la resurse pentru educație ;
- 40% din respondenții chestionarului aplicat comunității locale consideră că educația digitală lipsește;
- 31% din respondenții chestionarului aplicat comunității locale consideră că educația privind problemele de mediu lipsește.

Deși nu au fost identificate soluții dezvoltate la nivel local ce privesc inovarea digitală în sistemul educațional, unitățile de învățământ se pot bucura de platforme și instrumente de învățare online precum G Suite, Office 365, Adservio, Kinderpediam și Edu24.

FIGURA 81 - EVALUAREA DIN PARTEA CETĂȚENILOR CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE PENTRU SERVICII PUBLICE DE EDUCAȚIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

Sursă: Prelucrare date din Chestionarul dedicat cetățenilor

În ceea ce privește oportunitățile de finanțare pentru digitalizare aspectelor ce țin de domeniul educației, un exemplu este reprezentat de Ministerul Educației, care implementează proiectul „Campus Wi-Fi”, o platformă națională de internet wireless aflată în prezent în curs de punere în aplicare, care va furniza servicii de acces la internet wireless (bazate pe Wi-Fi) pentru școli, acordându-le prioritate școlilor din învățământul secundar. În plus, conform Strategiei Naționale de Digitalizare a Educației se va impune modernizarea programului Euro 200 care are scopul de a

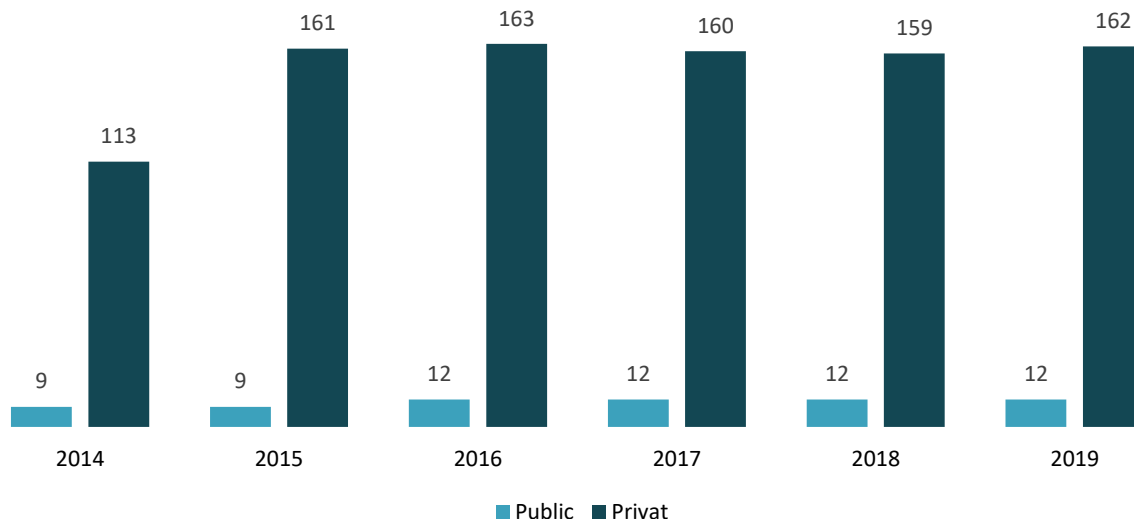
asigura accesul echitabil la educație pentru toți elevii prin acordare unui ajutor financiar în vederea achiziționării de calculatoare.

6.5. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Domeniul sănătății inteligente vizează utilizarea de tehnologii în rețea pentru a asigura furnizarea de servicii moderne de sănătate și pentru a permite furnizorilor de servicii medicale să trateze afecțiuni într-o manieră mai inteligentă, să acorde o îngrijire mai eficientă pacienților și să prevină bolile cu o rată mai sporită de succes. Astfel, soluțiile de sănătate inteligentă combină pe cele tehnice inovatoare (dispozitive mobile și portabile, conectivitatea datelor mobile, dezvoltarea aplicațiilor, tehnologia senzorilor etc), analiza de date (big data), respectiv computerizarea în cloud cu idei inovatoare despre co-managementul pacienților, monitorizarea sănătății acestora și prevenirea stilurilor de viață nesănătoase. Sectorul medical are potențial de a fi transformat radical prin investiții în e-sănătate, acestea contribuind inclusiv la creșterea calității vieții cetățenilor.

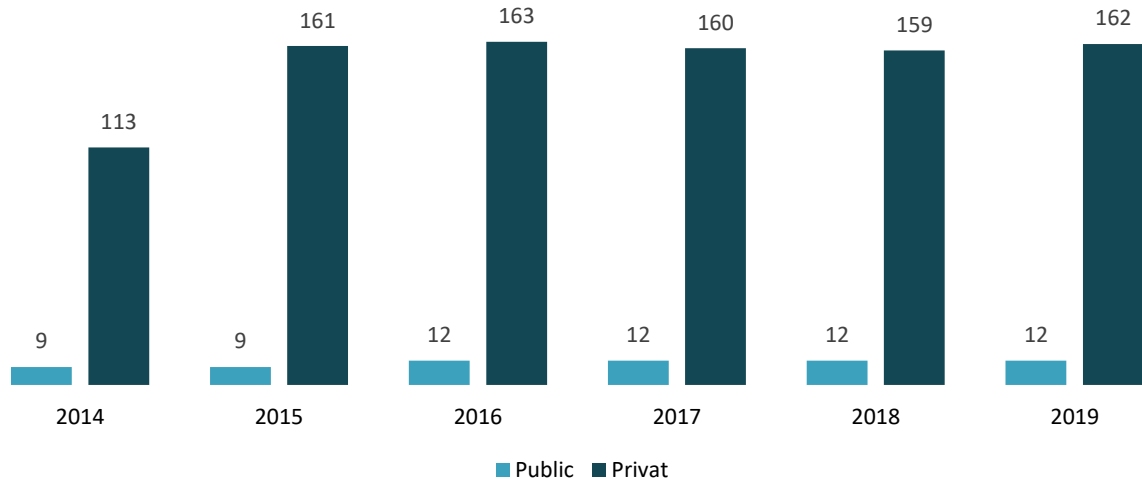
În ceea ce privește infrastructura sanitară din municipiul Mediaș, aici există în prezent un singur spital public, și anume Spitalul Municipal Mediaș. Acesta este alcătuit din 4 pavilioane care au fost construite în anii 1902, 1960, 1972, respectiv 1980 și deservește zona de nord a județului Sibiu, având arondată o populație în jurul a 120.000 de persoane ^{73 74}.

FIGURA 82 - UNITĂȚILE SANITARE PUBLICE ȘI PRIVATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

⁷³ Peste 50% din adresabilitate provine din exterior, în special zona rurală, cu populație săracă și îmbătrânită

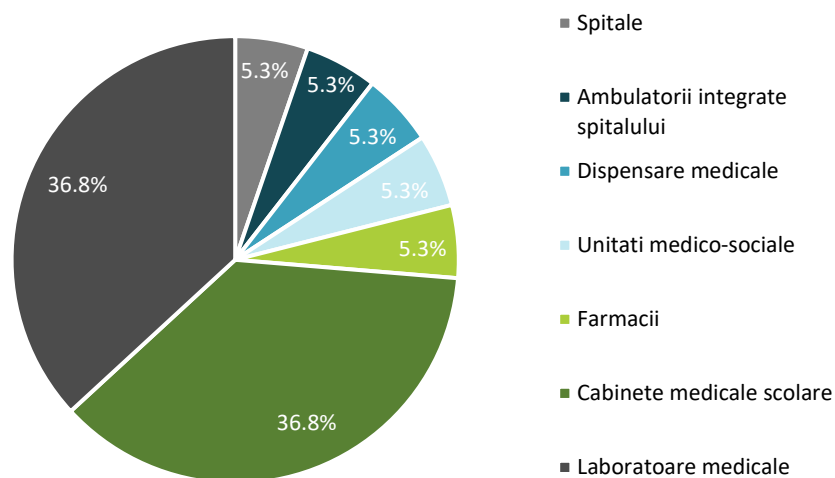
⁷⁴ <http://spitalulmedias.ro/>

Sursă: Baza de date INS TEMPO

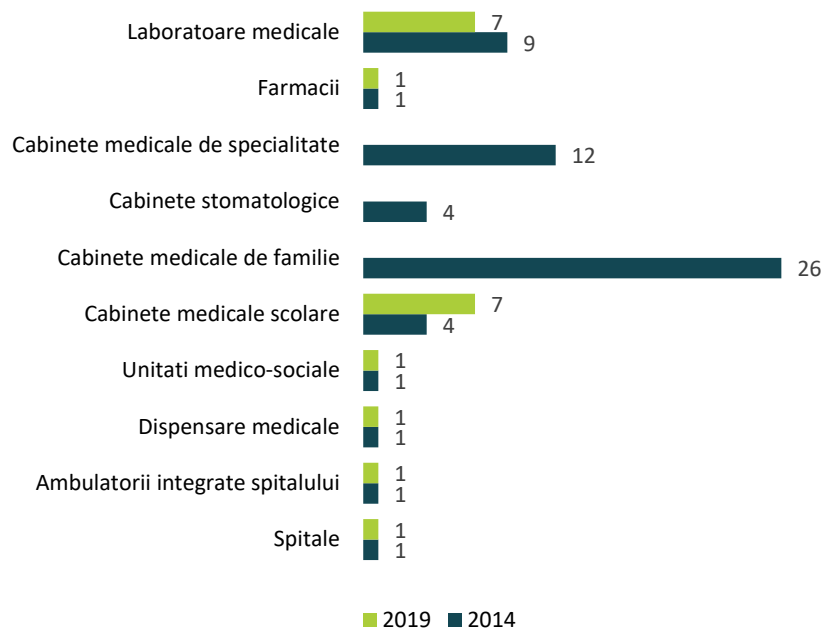
Referitor la evoluția unităților sanitare publice și private, este important de menționat faptul că datele obținute de pe INS TEMPO nu reflectă în mod obligatoriu situația reală, astfel că pentru anumite tipuri de unități sanitare nu este furnizat numărul acestora. Așadar, în cazul unităților publice au fost excluse din calculul totalului cabinetele medicale de familie, cabinetele stomatologice, cabinetele medicale de specialitate și laboratoarele medicale (pentru care nu mai există date din anul 2015), iar în cazul celor private, punctele de lucru ale centrelor de dializă și societatea civilă medicală de specialitate (pentru care nu mai există date din anul 2014). Astfel, se remarcă faptul că numărul total al unităților publice a crescut ușor în intervalul 2014-2019 (+33,3%), iar cel al unităților private a înregistrat în același interval o tendință ascendentă (+43,4%). În cazul unităților publice, creșterea se datorează dezvoltării categoriei cabinetelor medicale școlare, iar în cazul sistemului sanitar privat s-au dezvoltat cel mai mult cabinetele medicale de familie, cabinetele stomatologice și cabinetele medicale de specialitate.

FIGURA 83 - UNITĂȚILE SANITARE PUBLICE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019

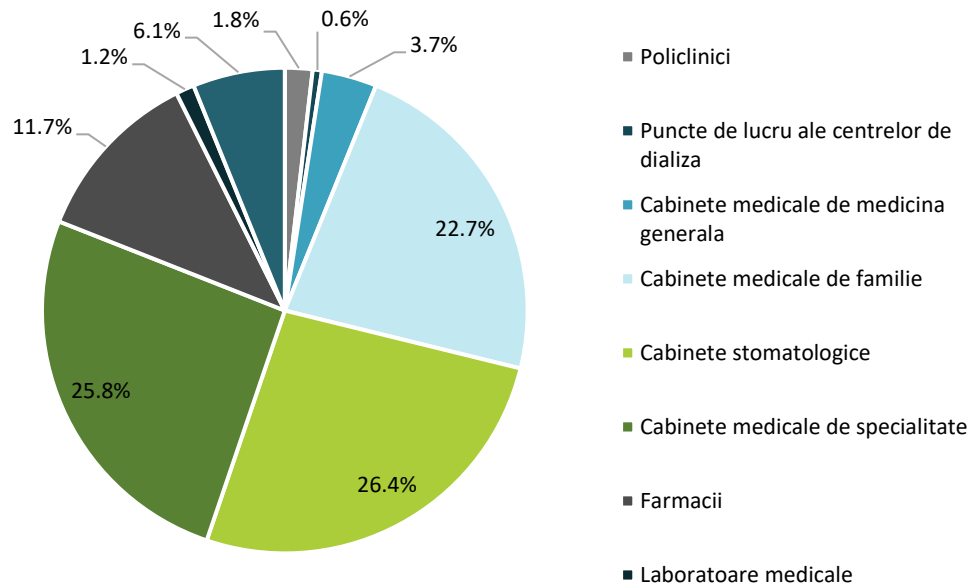
Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 84 - INFRASTRUCTURA PUBLICĂ DE SĂNĂTATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 ȘI 2019

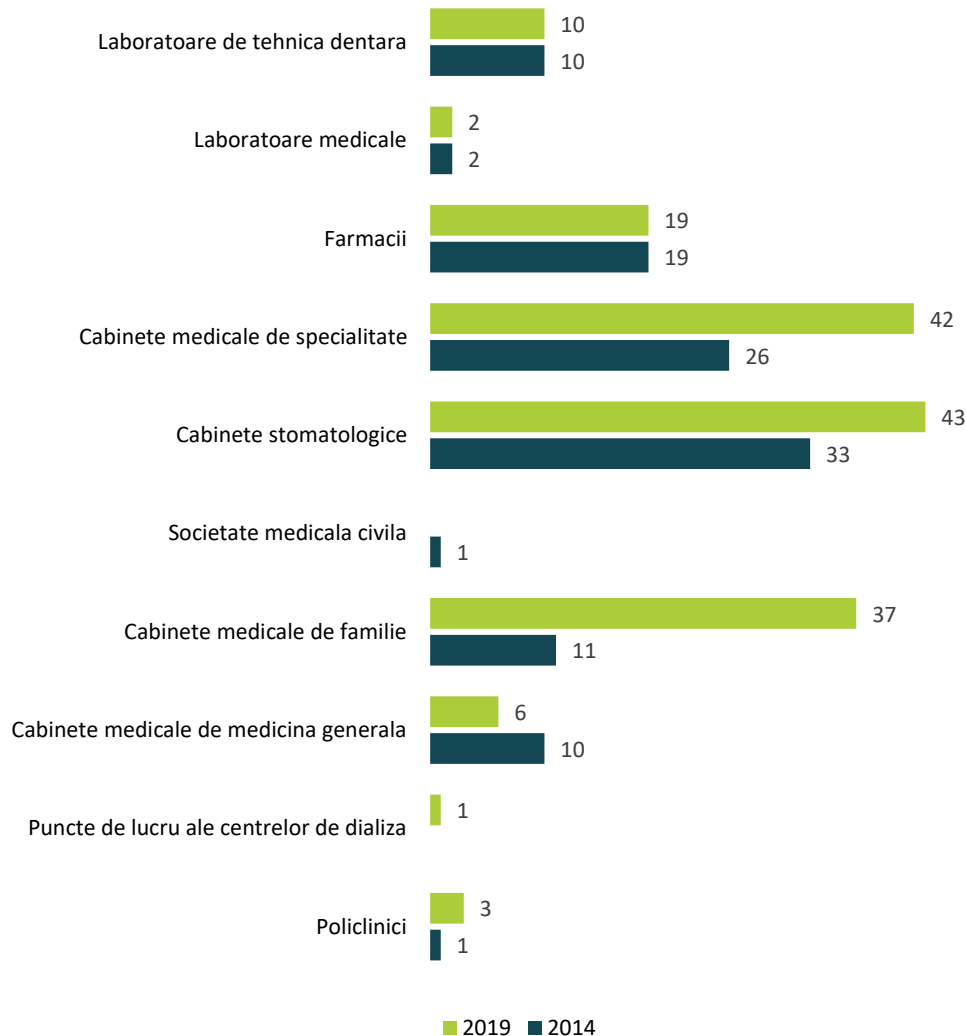
Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 85 - UNITĂȚILE SANITARE PRIVATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 86 - INFRASTRUCTURA PRIVATĂ DE SĂNĂTATE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014 ȘI 2019

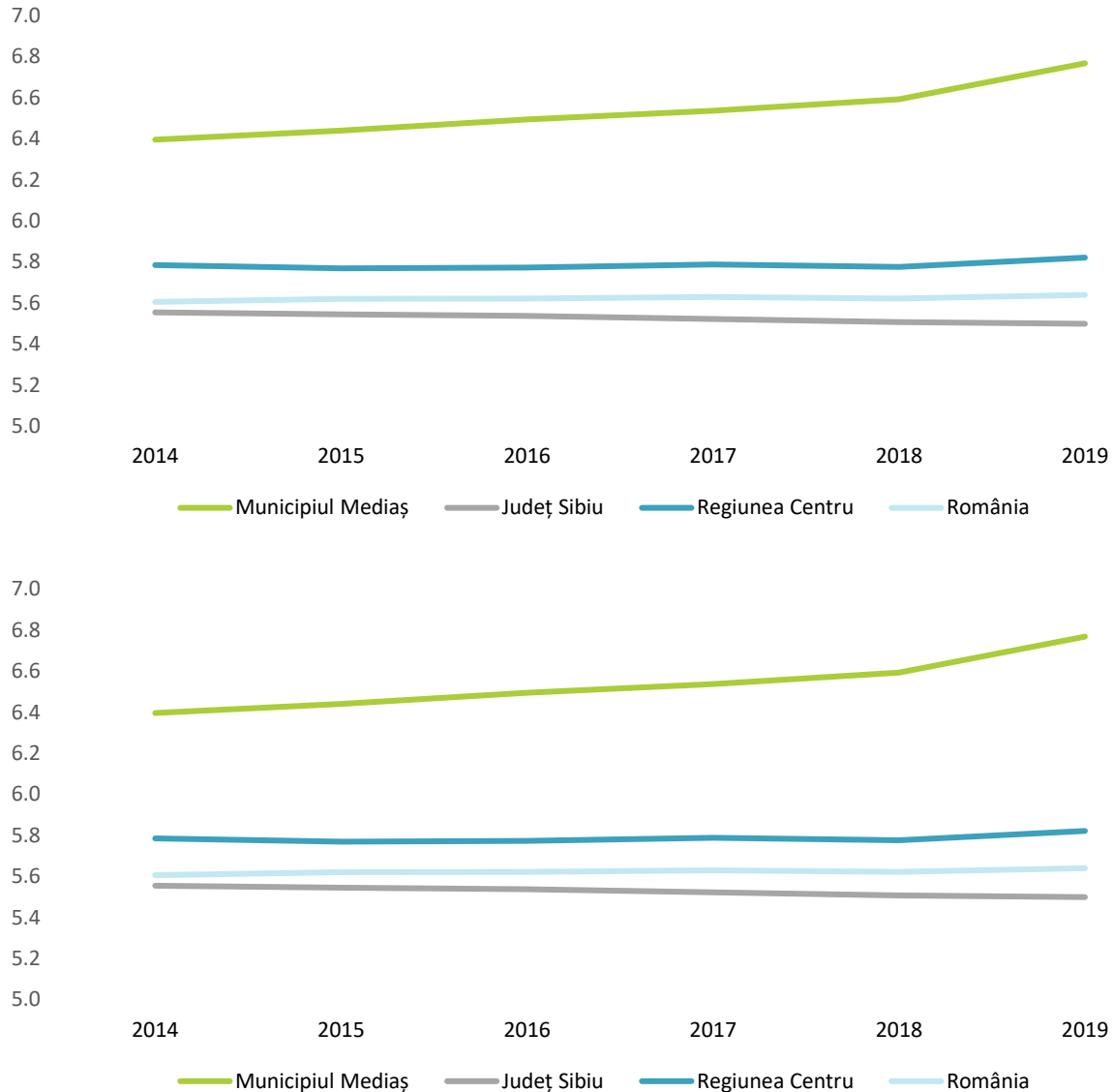

Sursă: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește unitățile sanitare publice, cele mai multe dintre acestea sunt de tipul laboratoarelor medicale și cabinetelor medicale școlare, iar în cazul celor private – cabinetele stomatologice, cabinetele medicale de specialitate, respectiv cabinetele medicale de familie.

Se remarcă procesul accentuat de privatizare a sistemului de sănătate, ceea ce poate fi observat în special prin fenomenul de dezvoltare a cabinetelor medicale de familie, a celor de specialitate și a cabinetelor de stomatologie. Astfel, mai ales pe fondul scăderii numărului de unități sanitare publice, responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației va fi din ce în ce mai limitată pe viitor în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

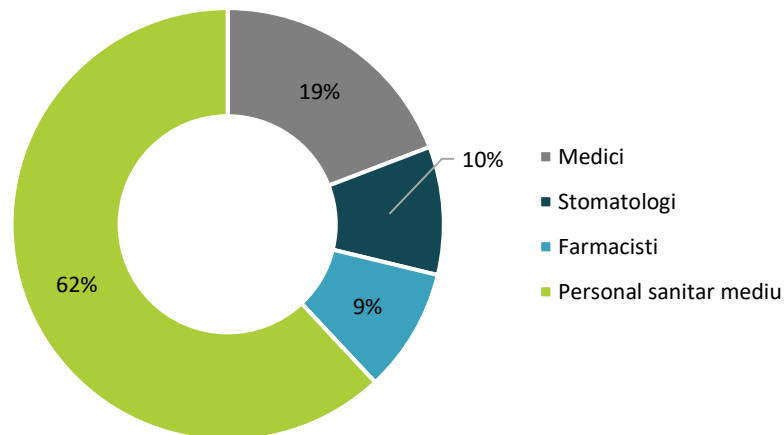
FIGURA 87 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE PATURI ÎN SPITALELE DIN SISTEMUL PUBLIC/1.000 DE LOCUITORI ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ȘI ALTE NIVELURI TERITORIALE, 2014-2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Referitor la calitatea serviciilor medicale locale, se remarcă faptul că evoluția numărului de paturi în spitalele din sistemul public la 1.000 de locuitori este una ascendentă. Valorile în municipiul Mediaș au crescut de la 6,4 în anul 2014 la 6,88 în anul 2019, remarcându-se astfel printr-o evoluție ascendentă considerabilă prin comparație cu celelalte niveluri teritoriale (la nivelul județului se remarcă o scădere de 0,06%, la nivel regional o creștere de 0,04%, iar la nivel național o creștere de 0,03%).

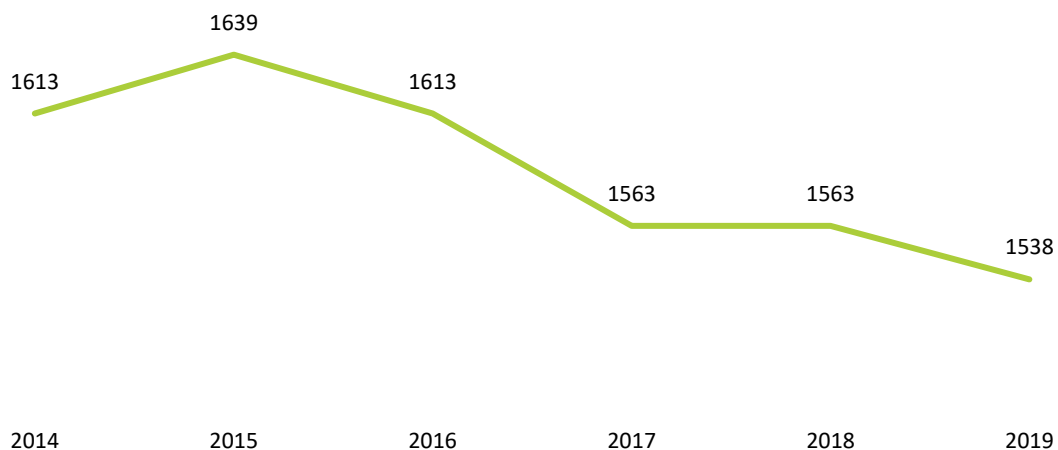
FIGURA 88 - PONDERA CADRELOR MEDICALE PE CATEGORII DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2019

Sursă: Baza de date INS TEMPO

În același timp, numărul cadrelor medicale din municipiul Mediaș este în anul 2019 de 636 (reprezintă 11,13% din totalul de cadre de la nivelul județului Sibiu), dintre care cele mai multe sunt asociate categoriei personalului sanitar mediu. Numărul total al cadrelor a crescut cu 30,59% față de anul 2014 (99,38% din creștere este asociată cadrelor din sectorul privat, pe când în sectorul public numărul a scăzut cu 3,39%). Din totalul acestora, 50,79% dintre acestea (323 cadre) provin din sectorul privat în anul 2019, iar restul de 49,21% (313 cadre) din sectorul public.

FIGURA 89 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUITORI PER MEDIC DE FAMILIE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ, 2014-2019

Sursă: Baza de date eDemos INS

Cu privire la numărul de locuitori ce revin unui cadru medical, raportul aceste este de 89 persoane / medic la nivelul municipiului în general, iar unui medic de familie îi revin în medie 1.777 de locuitori, valoare ce se încadrează în limitele impuse de Ministerul Sănătății (între 2.000 și 3.000 de locuitori). Valorile au scăzut cu 4,64% în perioada cuprinsă între anii 2014 și 2019.

Calitatea ofertei de sănătate din municipiul Mediaș, în special a celei publice, depinde de interesul și investițiile derulate și prevăzute pentru îmbunătățirea acesteia. Printre proiectele pe care

Primăria municipiului Mediaș le are în vedere în perioada cuprinsă între anii 2021-2027 se numără și următoarele care vizează Spitalul Municipal Mediaș:

- Reabilitarea și mansardarea unor corpuri, respectiv dotarea cu aparatură în Clădirea Interne (faza de PT);
- Ridicarea nivelului clădirii C2 de la etajul 2 la etajul 3 și amenajarea unui bloc operator cu 7 săli (la nivel de idee);
- Construirea unui pavilion pentru boli cardiovasculare și dotarea acestuia (la nivel de idee);
- Realizarea unui sistem integrat de monitorizare a activității – aparatură medical, aparatură video, instalații de climatizare, de detectare a incendiilor etc (la nivel de idee);
- Costruirea unei rezerve de apă potabilă – 150 mc (la nivel de idee);
- Proiectarea și execuția unei stații de tratare a apelor uzate (este un obiectiv al planului de conformare).

În ceea ce privește adoptarea noilor tehnologii în serviciile medicale, în cadrul municipiului Mediaș sunt asigurate servicii de telemedicină în cadrul a două unități sanitare: Spitalul Municipal Mediaș și Centrul privat de Diagnostic Imagistic Affidea Mediaș. Prin compartimentul primiri urgențe, spitalul municipal participă în cadrul proiectului de telemedicină de urgență care funcționează la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean de Urgență Târgu Mureș. Procesul de luare a deciziilor medicale de către specialiști se realizează cu ajutorul unui sistem de conferință, care facilitează interconectarea audio-video și de date, astfel că prin intermediul unui protocol (utilizat de majoritatea țărilor vest-europene și de SUA) se prioritizează nivelul de urgență în funcție de 5 coduri ⁷⁵. Așadar, medicii din spitale mai mici, precum cel din Mediaș, beneficiază de sfaturile și îndrumarea specialiștilor din Târgu Mureș ^{76 77}. În cazul centrului privat Affidea, acesta asigură posibilitatea pacienților de a beneficia de consultații online prin telemedicină. Acestea se pot realiza prin intermediul unei platforme online (MedicalStory), prin care medicii pot efectua consultația online și pot transmite pacienților direct acasă recomandările medicale ⁷⁸. Cu atât mai mult, în contextul COVID-19, aceste facilități își dovedesc eficiența și necesitatea, contribuind la menținerea siguranței populației în situații de criză cum este cea determinată de pandemie, dar și la nivel general ca practică medicală ce sporește accesul la servicii medicale, contribuie la sprijinul medicinei preventive, la ajustarea costurilor asociate întregului proces de diagnosticare/tratament/evaluare, respectiv la îmbunătățirea rezultatelor medicale per total ⁷⁹.

Dat fiind faptul că oferta de astfel de servicii din municipiul Mediaș nu este foarte dezvoltată, este important de menționat faptul că în același timp, municipiul Sibiu reprezintă de multe ori opțiunea principală pentru pacienți, astfel că acolo întrucât aici sunt mult mai multe opțiuni ce vin în completarea celor din Mediaș. Există multe clinici private care asigură servicii de telemedicină, acest tip de serviciu fiind mai puțin regăsit în cadrul unităților sanitare publice. Totuși, spre

⁷⁵ Cod roșu – presupune o situație de urgență cu potențial fatal și impune consultul imediat al pacientului/ Cod galben – presupune ca pacientul să fie consultat în maximum 10 minute de la prezentarea la Unitatea de Primiri Urgențe/ Codul verde – impune consultarea pacientului în cel mult 30 de minute/ Cod Albastru – impune consultarea pacientului în cel mult 60 de minute/ Cod Alb – stabilește ca pacientul să fie consultat în cel mult 2 ore

⁷⁶ <http://spitalulmedias.ro/servicii-medicale/specialitati-medicale/cpu.html>

⁷⁷ <https://www.tribuna.ro/stiri/eveniment/telemedicina-a-ajuns-si-la-media-s-39474.html>

⁷⁸ <https://www.affidea.ro/consultatii-online/>

⁷⁹ https://www.who.int/goe/publications/goe_telemedicine_2010.pdf

exemplu, în Sibiu a fost inițiat în cadrul Centrului de Epilepsie și Monitorizare EEG primul proiect de Telemedicină în Epilepsie din România ⁸⁰. Mai mult, Spitalul Clinic Universitar Sibiu este implicat într-un proiect cu Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, prin care se acordă posibilitatea studenților medici să asiste, prin serviciul de telemedicină, la operațiile realizate în departamentul de neurochirurgie (se dorește ca proiectul să fie extins inclusiv la nivelul altor centre universitare din țară și din străinătate) ⁸¹.

Cu scopul de a spori accesul populației la o gamă cât mai vastă de servicii medicale, poate fi pusă problema unei complementarități a ofertei prezente în cele două municipii. Astfel, chiar dacă telemedicina nu reprezintă o înlocuire totală a actului medical, ci doar reprezintă o soluție smart care contribuie la optimizarea timpului pacientului și al medicului, populația din Mediaș poate beneficia inclusiv de avantajul proximității rezonabile față de Sibiu, care se află la distanță de o oră. Ca municipiu reședință de județ, Sibiul poate asigura o gamă mult mai variată de servicii medicale, iar inclusiv la nivel teritorial, cele două municipii pot juca împreună un rol important în contextul asigurării unei oferte variate de servicii medicale, distribuite echilibrat în zona de nord și de sud a întregului județ.

Analizând investițiile realizate în ultimii ani în sistemul de sănătate din municipiul Mediaș, cu precădere în cadrul spitalului municipal, se observă faptul că proiectele vizează elemente ce țin de reabilitare, compartimentare, modernizare a diferitor elemente (ascensoare, bloc operator etc), respectiv dotarea cu diferite instrumente de uz medical. Mai mult, inclusiv în cadrul chestionarului aplicat cetățenilor din municipiu a fost semnalată necesitatea realizării proiectelor de modernizare și chiar sporirea calității serviciilor medicale oferite, dat fiind faptul că multe dintre acestea nu mai corespund nevoilor actuale ale populației. Se remarcă așadar faptul că nu sunt lansate inițiative care să vizeze sectorul de eSănătate, acesta fiind un concept actual foarte complex și adaptat la provocările cu care se confruntă orașele inteligente în acest sector. eSănătate reprezintă, într-un sens mai larg, practica medicală realizată prin intermediul comunicațiilor electronice și tehnologia informației, fiind reprezentată de concepte ce vizează:

- Eficiența actului medical (atât ca și în materie de costuri, cât și ca relația de relație dintre pacient și medic);
- Sporirea calității actului medical (de exemplu posibilitatea pacientului de a accesa concomitent mai multe opinii cu privire la diagnosticare/tratament etc);
- Sporirea rigurozității actului medical (bazat pe evaluări științifice riguroase și nu pe asumarea unei singuri păreri);
- Inițierea pacienților în procesul de a adopta o abordare selectivă în ceea ce privește stabilirea/alegerea tratamentelor, bazată pe experiența medicală a lor și a altora;
- Încurajarea dezvoltării unei relații între pacient și medic bazată pe acordarea unei încrederi reciproce în procesul de luare a deciziilor medicale;
- Educația continuă atât pentru medici cât și pentru pacienți facilitată de accesul la informații sigure în online;
- Facilitarea schimbului de informații și experiență între unitățile sanitare într-o manieră standardizată;

⁸⁰ <http://sibiu.epilepsie-eeg.ro/telemedicina/>

⁸¹ <https://www.stiridesibiu.ro/?p=90591>

- Extinderea limitelor convenționale ale practicilor medicale (de exemplu, posibilitatea pentru pacient de a solicita îndrumare medicală din partea specialiștilor din afara limitelor geografice unde acesta se află, nivelul de sofisticare al actului medical putând ajunge să includă atât aspecte medicale de bază, cât și să se realizeze un diagnostic/tratament pe baza unei analize mai complexe – de exemplu prescrierea unei medicații personalizate);
- Provocări în ceea ce ține de noțiuni de etică (modul de comunicare în online între pacient și medic, aspecte legate de confidențialitate etc);
- Provocarea referitoare la echitate în rândul pacienților (importanța atenuării diferențelor dintre pacienții din diferite grupuri – tineri versus vârstnici, grupuri dezavantajate versus populație favorizată, populație din mediul rural versus populație din mediul urban – cu scopul de a asigura posibilitatea accesării serviciilor de eSănătate în mod echitabil) ⁸².

6.6. COEZIUNE SOCIALĂ

CONTEXT – DESCRIERE GENERALĂ

Pe măsură ce orașele inteligente se adaptează din ce în ce mai mult la transformările digitale, iar tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) joacă un rol din ce în ce mai important în viața noastră de zi cu zi, *excluderea digitală* a anumitor grupuri de populație – în special a celor din medii cu venituri mici, a persoanelor în vârstă sau a persoanelor cu dizabilități, tinde să se transforme într-o excluziune socială totală. În ciuda acestui fapt, strategia orașelor inteligente este adesea implementată fără a lua în considerare faptul că nu toată lumea are acces la aceste instrumente digitale, noțiunea de „îmbunătățire a calității vieții cetățenilor” având de multe ori o acoperire insuficientă.

Condițiile de trai și calitatea vieții într-un oraș sunt influențate și de oferta serviciilor de asistență socială, sectorul eCare reprezentând un domeniu din ce în ce mai important care are capacitatea de a îmbunătăți serviciile furnizate și, alăturând într-un mod mai eficient furnizarea serviciilor de îngrijire medicală, socială și informală, datorită sprijinului tehnologiei informației și comunicațiilor.

Prin eCare se dorește îmbunătățirea serviciilor furnizate și integrarea acestora în comunitate, alăturându-se într-un mod mai bun furnizarea serviciilor de îngrijire medicală, socială și informală, datorită sprijinului tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC). De asemenea, se preconizează că aceasta va spori îngrijirea de sine și abilitarea beneficiarilor de îngrijire personală și a rudelor.⁸³

Municipiul Mediaș dispune de o gamă restrânsă de servicii sociale. În ceea ce privește infrastructura existentă, pe teritoriul acestuia există 12 instituții care oferă astfel de servicii (dintre care 9 furnizori publici și privați, acreditați în baza Legii 197/2012 ⁸⁴), și anume:

- CPCD Mediaș (Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități) ⁸⁵;

⁸² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1761894/>

⁸³ Leichsenring, Billings și colab. 2014

⁸⁴ http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/08012021_Furnizori.pdf

⁸⁵ Găzduiește 5,18% din totalul de copii protejați cu măsură de protecție în centrele rezidențiale aflate în structura DGASPC Sibiu (responsabil pentru tot județul Sibiu)

- CITO Mediaș (Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională) care poartă în prezent numele de Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Sf. Nectarie” Mediaș – are o capacitate de 50 de locuri; beneficiarii centrului sunt persoane tinere cu dizabilități, care au un grad ridicat de autonomie, dintre care o parte sunt incluși în activități de recuperare, ergoterapie, iar alții sunt integrați în muncă în atelierelor protejate ale Asociației Phoenix Speranța sau în comunitate. Totodată, se asigură servicii individualizate care au în vedere nevoile beneficiarilor ⁸⁶;
- CRRPH Mediaș (Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoane cu Handicap), care poartă în prezent numele de Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Mediaș – are o capacitate de 50 de locuri; beneficiarii centrului sunt persoane cu dizabilități, dependenți în mare măsură de servicii sociale - la această categorie de beneficiari, conform nevoilor lor specifice, predomină serviciile de îngrijire, hrănire, asistență medicală, recuperare/reabilitare, socializare și petrecere a timpului liber, educație nonformală și informală ⁸⁷;
- Organizații neguvernamentale, respectiv asociații și fundații (furnizori privați):
 - Asociația Casa de Femei Creștină Germană Estera;
 - Asociația Evanghelică de Diaconie Mediaș;
 - Asociația Love and Light Romania;
 - Asociația Phoenix Speranța;
 - Asociația Română pentru Persoane cu Handicap Mintal - Filiala Mediaș;
 - Asociația Sfântul Casian Mediaș;
 - Asociația Sfântul Mihail Mărturisitorul;
- Direcția de Asistență Socială Mediaș (furnizor public);
- Unitatea de Asistență Medico – Socială Mediaș (furnizor public).

Dezvoltarea serviciilor sociale este cu atât mai importantă cu cât la nivelul municipiului există grupuri vulnerabile (de exemplu copii și familii aflate în dificultate, persoane care înregistrează rate de ocupare reduse în ceea ce privește forța de muncă etc.), pentru toate acestea fiind nevoie de un sistem integrat de astfel de servicii cu scopul de a avea acces la educație, consiliere și sprijin în vederea ocupării pe piața muncii. Mai mult, pe fondul declinului demografic, a îmbătrânirii populației și a reducerii ponderii populației active, se remarcă importanța necesității de a investi în capitalul uman cu scopul de a asigura sustenabilitatea sistemelor de protecție socială și de a susține o creștere bazată pe participare incluzivă pe piața muncii. Totodată, dezvoltarea trebuie să vizeze cu precădere inclusiv măsuri particulare pentru zonele marginalizate existente la nivelul municipiului, dat fiind faptul că în cadrul acestora se identifică nevoi sociale complexe. Astfel, se impune realizarea unor analize care să determine situațiile sociale pentru a putea propune un plan integrat de măsuri de facilitare a accesului comunităților la serviciile sociale, educaționale, de ocupare și de sănătate. Capacitatea de a integra aceste tipuri de servicii care să fie focalizate pe utilizator contribuie la demersul de dezvoltare a unui plan de asistență socială inteligentă și la posibilitatea de a elabora politici publice bazate pe o evaluare reală a situației grupurilor vulnerabile.

⁸⁶ Raportul de activitate al DGASPC Sibiu 2019

⁸⁷ Raportul de activitate al DGASPC Sibiu 2019

Pe baza analizei serviciilor sociale din „Harta Nevoilor Sociale ale Copiilor și Familiilor din județul Sibiu”, dar și din alte documente strategice, se observă faptul că nevoile caracteristice pentru astfel de servicii în cazul municipiului sunt similare cu cele din polul urban Sibiu, dar există și o serie de probleme specifice Mediașului. În acest context, au rezultat ca fiind necesare următoarele:

- Pentru copii, tineri, familii este nevoie de:
 - Realizarea unor structuri de îngrijire de zi suplimentare în oraș (creșe și centre de zi);
 - În sistemul de protecție specială a copiilor – servicii noi de acompaniere și sprijin pentru tinerii care părăsesc sistemul (modernizarea acestor servicii – e necesar să dispună de componente de dezvoltare personală, suport școlar, consiliere și orientare vocațională, mediere pe piața muncii);
 - Creșterea numărului de locuințe sociale pentru tineri (inclusiv accesibilizarea acestora pentru tinerii cu dizabilități);
 - Dezvoltarea unor structuri de tip ghișeu unic de informare pentru familii (consiliere, informare, sprijin juridic, administrativ, acces către servicii);
 - Dezvoltarea serviciilor sociale privind medierea ocupațională/pregătirea adulților pentru angajare, evaluarea abilităților, găsirea unui loc de muncă, acompaniere pentru păstrarea locului de muncă, precum și consiliere psihologică a familiilor, educație sanitară pentru familiile din zonele marginalizate;
- Pentru persoane cu dizabilități:
 - Extinderea capacității centrelor de recuperare pentru copiii cu dizabilități și sporirea eficienței serviciilor publice de recuperare;
 - Dotarea centrelor de recuperare cu mijloace de transport astfel încât să poate fi realizat transportul persoanelor și din vecinătatea municipiului;
 - Înființarea unui centru respiro care să poată găzdui pe termen scurt (1-3 zile) copii și tineri cu dizabilități, astfel încât părinții să își poată rezolva situații urgente sau de criză;
 - Dezvoltarea programelor de consiliere și formare pentru părinții copiilor cu dizabilități;
 - Înființarea unui serviciu specializat de diagnostic și intervenție timpurie pentru copiii cu tulburări de dezvoltare sau dizabilități;
 - Extinderea serviciilor de orientare profesională și mediere pentru tinerii cu dizabilități, astfel încât să acopere nevoile acestora care doresc să intre pe piața muncii;
- Dezvoltarea serviciilor sociale pentru categoria de beneficiari vârstnici, în special realizarea unui serviciu rezidențial de îngrijire a acestora (un centru rezidențial) ⁸⁸;
- Realizarea unui centru social comunitar de agrement și sport (o sală multifuncțională de sport pentru comunitatea locală);

⁸⁸ Strategia Județeană de Dezvoltare a Serviciilor Sociale 2013-2017-2023, 2017

- Realizarea unui centru comunitar medico-social (activități educaționale specifice claselor primare și gimnaziale, consultații medicale pentru toate vârstele) ⁸⁹.

La nivelul județului Sibiu a fost elaborată Strategia Județeană de Dezvoltare a Serviciilor Sociale 2013-2017-2023 (revizuită în anul 2017), în cadrul căreia sunt prevăzute o serie de obiective ce vizează dezvoltarea coerentă și integrată a serviciilor sociale, precum:

- Asigurarea îngrijirii, creșterii, formării, dezvoltării și educării copiilor în cadrul propriilor familii – dintre care vizează direct municipiul Mediaș următoarele sub-obiective:
 - Prevenirea separării copiilor în familie:
 - Acțiunea Dezvoltarea de centre de zi, în comunitățile cu număr ridicat de copii aflați în situație de risc social (1 centru – orizont de tip asociat anului 2017);
 - Acțiunea Dezvoltarea de centre de consiliere și sprijin pentru familiile aflate în nevoie de către comunitățile locale în parteneriat cu societatea civilă (1 centru în perioada 2017-2023);
 - Acțiunea Dezvoltarea serviciilor de informare și consiliere cu scopul furnizării serviciilor cât mai aproape de cetățean (1 centru în perioada 2017-2023);
 - Asigurarea de servicii de suport și îngrijire adaptate nevoilor copiilor cu dizabilități:
 - Acțiunea Înființarea unui centru de zi de recuperare și terapie pentru copilul cu autism, în parteneriat cu Fundația UCOS și comunitatea locală, în spațiul actualului Centru de zi din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Andrei” Mediaș (în perioada 2017-2023);
- Dezvoltarea serviciilor sociale destinate victimelor violenței în familie - dintre care vizează direct municipiul Mediaș următorul sub-obiectiv:
 - Asigurarea funcționalității Centrului de primire în regim de urgență a victimelor violenței domestice aflat în structura DGASPC Sibiu, precum și a celorlalte centre rezidențiale destinate primirii, găzduirii și furnizării de servicii sociale acestei categorii, servicii furnizate de ONG-uri în colaborare cu SPAS-urile locale:
 - Acțiunea Asigurarea funcționalității centrelor rezidențiale destinate primirii, găzduirii și furnizării de servicii sociale pentru victimele violenței domestice, servicii furnizate de ONG-uri în colaborare cu SPAS-urile locale (1 centru în perioada 2017-2023);
- Îmbunătățirea rețelei de servicii sociale pentru copilul lipsit temporar sau definitiv de părinții săi – dintre care vizează direct municipiul Mediaș următorul sub-obiectiv:
 - Creșterea calității vieții beneficiarilor din centrele de plasament aflate în subordinea DGASPC Sibiu:
 - Acțiunea Desființarea Complexului de Servicii „Sf. Andrei” Mediaș cu cele două componente: Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități și Centrul de Zi;

⁸⁹ Lista de proiecte a Primăriei municipiului Mediaș (perioada 2021-2027)

- Dezvoltarea de servicii sociale având drept scop prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială - dintre care vizează direct municipiul Mediaș următorul sub-obiectiv:
 - Creșterea calității vieții persoanelor și familiilor fără venituri sau cu venituri reduse:
 - Acțiunea Dezvoltarea de cantine sociale (1 cantină – orizont de timp asociat anului 2020);
- Dezvoltarea de servicii sociale destinate persoanelor fără loc de muncă;
- Îmbunătățirea rețelei de servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități - dintre care vizează direct municipiul Mediaș următoarele sub-obiective:
 - Prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități prin dezvoltarea de servicii specifice:
 - Dezvoltarea unei rețele de centre de zi pentru persoanele cu dizabilități (centre de recuperare/readaptare, centre de inserție/reinserție socială, centre de socializare, centre de terapie ocupațională și alte terapii speciale, centre de asistare și îngrijire pe timpul zilei, ateliere protejate) (orizont de timp asociat anului 2020);
 - Creșterea șanselor de integrare pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități:
 - Acțiunea Dezvoltarea de servicii de tip economie socială (unități protejate, ateliere protejate) în parteneriat public-privat, în conformitate cu legislația ce urmează a fi aprobată în domeniu;
- Creșterea calității vieții persoanelor vârstnice din județul Sibiu – dintre care vizează direct municipiul Mediaș următorul sub-obiectiv:
 - Prevenirea instituționalizării persoanelor vârstnice:
 - Dezvoltarea de centre de zi destinate persoanelor vârstnice (1 centru – orizont de timp asociat anului 2017);
- Implementarea unui management strategic al resurselor umane;
- Dezvoltarea și susținerea financiară a structurilor partenariale reale și active cu societatea civilă pentru acoperirea nevoilor zonale de servicii sociale, permanent (CJ, DGASPC, APL, ONG-uri și alte instituții interesate).

OPORTUNITATEA DE ADOPTIE A NOILOR SERVICII INTELIGENTE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Este recunoscut pe scară largă că este necesar un model de educație smart pentru a aborda coeziunea socială la toate nivelurile societății. Acest lucru poate însemna faptul că sprijinul continuu, prietenos și fiabil al serviciilor sociale este esențial pentru abordarea excluziunii sociale și adoptarea unor modele digitale pentru prevenirea acesteia.

Serviciile sociale smart pot sprijini cunoașterea situației reale a grupurilor vulnerabile (deoarece uneori administrațiile publice nu cunosc numărul exact al persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă într-o zonă urbană marginalizată sau situația socio-economică a acestora), ce poate conduce ulterior la intervenții continue și susținute în comunități. De asemenea, aceste intervenții pot contribui la creșterea capacității administrațiilor publice de a integra aceste informații și de a genera politici publice bazate pe date, de a oferi pachete personalizate și de a urmări evoluția situației grupurilor vulnerabile.

Astfel, poate fi oportună realizarea unei cartografieri a serviciilor existente și crearea unei platforme digitale unice prin intermediul căreia fiecare potențial beneficiar să poată fi îndrumat corespunzător către serviciile sociale de care are nevoie, printr-o analiză detaliată a profilului social. Acest fapt ar duce la implementarea intervenției multidisciplinare, intersectoriale și interinstituționale, a diferiților specialiști care activează în domeniu.

În concomitență cu platforma digitală unică de servicii sociale, sunt necesare acțiuni prin care specialiștii în domeniul social să meargă în comunitate pentru identificarea și înscrierea în platformă a persoanelor care nu se prezintă la sediul instituțiilor publice pentru a solicita ajutor social, dar care au nevoie de servicii integrate și complexe. Este ideal ca în viitor fiecare comunitate/cartier să beneficieze de unul sau mai mulți specialiști comunitari care să favorizeze dialogul și schimbul de informații între comunitate și instituțiile publice. Acest asistent comunitar poate fi inclusiv o persoană din comunitate care poate urma un curs dedicat de formare profesională pus la dispoziție de DGASPC Sibiu.

O astfel de platformă ar permite schimbarea de paradigmă în furnizarea de servicii sociale prin oferirea de acțiuni personalizate și centrate pe beneficiar dar și prin faptul că pune la dispoziție municipalității o serie de date valoroase cu privire la comunitatea sa, care pot contribui la luarea de decizii corecte în ceea ce privește furnizarea de servicii sociale.

Centrele comunitare existente pot oferi acest tip de educație și sprijin social, deoarece acestea sunt administrate local, comunitatea locală este deja cunoscută, fiind în același timp și sunt mult mai accesibile (din punct de vedere social și fizic), în special pentru grupurile sociale vulnerabile, cum ar fi persoanele în vârstă.

PERCEPȚIA CETĂȚENILOR

În cadrul sondajului de opinie aplicat cetățenilor municipiului Mediaș, aceștia au identificat, printre altele, cele mai importante probleme ale municipiului ca fiind următoarele (referitor la infrastructura și serviciile sociale nu au fost menționate aspecte pozitive):

- Ajutoarele sociale acordate persoanelor care sunt apte de muncă;
- Creșterea numărului de persoane defavorizate;
- Dezvoltarea insuficientă a serviciilor sociale;
- Lipsa unor programe de ajutor pentru vârstnici și persoane cu dizabilități;
- Prezența unui număr ridicat de persoane fără adăpost.

În ciuda faptului că stilul de viață și calitatea locuirii ocupă primul loc cu o pondere de 31,2%, în ceea ce privește preferințele de implicare a cetățenilor din municipiul Mediaș, acesta este urmat de domeniul social și al educației, cu 23.4% din respondenți, arătând astfel că cetățenii municipiului Mediaș sunt preocupați de sectorul social.

Cu toate acestea, marea majoritate a cetățenilor nu consideră domeniul social ca fiind unul care are potențial pentru digitalizare și inovare în municipiul Mediaș, având astfel o pondere de doar 10% pe baza răspunsurilor primite.

CONCLUZII

Fluctuațiile demografice și crizele economice au sporit inegalitățile din orașe. Segregarea socială și polarizarea spațială au drept consecință crearea de ghetouri și o țesătură urbană dezechilibrată care afectează pe termen lung economia întregului oraș. Deși acest lucru nu este neapărat valabil în cazul municipiului Mediaș, diversitatea de care dispune orașul trebuie privită ca o oportunitate.

Îmbunătățirea coeziunii sociale și a calității vieții sunt principalele provocări cu care trebuie să se confrunte atât orașul, cât și administrația acestuia, fiind un domeniu cheie de dezvoltare al pilonului Smart Living. Pentru a realiza acest lucru, ar trebui să fie luate inițiative pentru rezolvarea problemelor grupurilor vulnerabile în oraș, precum și utilizarea mișcărilor demografice și a mixului de populație ca o oportunitate pentru inovație.

Pentru ca orașul inteligent să fie cu adevărat inteligent, este crucial să se ia în considerare părerea cetățenilor. De asemenea, administrația trebuie să se asigure de faptul că toate inițiativele orașului inteligent sunt concepute cu adevărat pentru toți – inclusiv pentru cei care în prezent se află în grupuri vulnerabile și nu pot sau nu doresc să utilizeze noi tehnologii.

6.7. CULTURĂ ȘI TIMP LIBER

CONTEXT – DESCRIERE GENERALĂ

Orașele inteligente sunt prin natura lor orașe digitalizate, caracterizate prin volumul de date stocate digital și cu un număr mare de obiecte fizice conectate la internet. Soluțiile inteligente au potențialul de a conecta oamenii și de a ridica nivelul de coeziune socială, dar și de a facilita accesul la servicii și utilități de către cetățeni. Un oraș inteligent este o zonă urbană în care progresele tehnologice și, în special, tehnologiile digitale și TIC⁹⁰ sunt utilizate pentru a spori modul de a aborda provocările orașului.

Aspectele referitoare la cultură și petrecerea timpului liber reprezintă elemente de plus valoare, care diferențiază orașele între ele și care prezintă potențial de dezvoltare a unor infrastructuri noi și adaptate. În acest context, cultura joacă un rol foarte important, fiind recunoscută ca al patrulea pilon al dezvoltării durabile de către UCLG⁹¹. Conform acestora, reînnoirea, regenerarea și revitalizarea urbană, care sunt conduse de TIC, antreprenoriat și inovație, ar trebui să se extindă, astfel încât să acopere domeniul cultural prin servicii culturale digitale inteligente. Dezvoltarea zonelor de cultură și timp liber, cu spații, galerii, spectacole publice, cafenele și magazine, devine o oportunitate de a investi în capitalul uman și social. Consolidarea comunităților nu se poate face decât prin atragerea și păstrarea forțelor creative, bine calificate, pentru a răspunde provocărilor viitoare.

Această secțiune are ca scop evaluarea serviciilor culturale prezente la nivelul municipiului Mediaș, atât din perspectiva infrastructurii culturale existente, cât și cu privire la consumul cultural al locuitorilor și al turiștilor. Dincolo de impactul său financiar, cultura, și în special patrimoniul cultural, sunt valoroase din perspectiva posibilităților de exprimare umană. Astfel, cultura este din ce în ce mai utilă orașelor a căror economie este bazată pe aceste resurse. De asemenea, cultura poate reprezenta elementul catalizator în jurul căruia se pot cristaliza și dezvolta și alte sectoare ale serviciilor.

Actualul oraș Mediaș și împrejurările sale a fost locul unor așezări umane încă de mii de ani, cele mai vechi urme ale unei existențe umane în această zonă fiind încă din perioada neoliticului timpuriu, iar descoperirile arheologice făcute de-a lungul timpului au demonstrat faptul că a existat continuitate în ceea ce privește așezările umane și în epoca bronzului și a fierului, precum

⁹⁰ Tehnologia Informației și Comunicațiilor

⁹¹ United Cities and Local Governments

și în perioada dacică și cea romană, aceasta din urmă fiind consemnată chiar de castrul roman existent la nivelul cetății actuale.

În acest context, municipiul Mediaș reprezintă un oraș cultural de importanță națională, fiind identificat în istorie ca unul dintre cele mai importante centre comerciale și meșteșugărești din Transilvania, perioada medievală reprezentând apogeul dezvoltării acestuia. Din această perioadă s-au păstrat o serie de monumente istorice cu o valoare culturală incontestabilă, care pot fi admirate în continuare atât în mediul virtual, cât și în cel real, fiind unul dintre puținele orașe din România care încearcă să îmbine vechiul cu noul în era digitalizării. În același timp, așa cum se remarcă în paginile romanului *Dracula*⁹², municipiul Mediaș este cunoscut și în străinătate, pentru fama vinurilor vechi de Târnave – simbol al stemei orașului, dar și datorită legendelor existente, menținute de-a lungul secolelor.

PRINCIPALELE DOTĂRI CULTURALE

Aspectele referitoare la cultură și petrecerea timpului liber reprezintă elemente de plus valoare și un avantaj competitiv nu numai la nivel de oraș, dar și la nivel de județ și chiar regiune, elementele culturale și de petrecerea timpului putând fi astfel folosite pentru a atrage atenția asupra municipiului.

Printre principalele dotări culturale prezente în municipiu se regăsesc următoarele echipamente majore:

MUZEE ȘI COMPLEXE MUZEALE, GALERII | Centrul de Documentare și Informare Gaze Naturale Mediaș, Muzeul Municipal Mediaș și Casa Memorială Hermann Oberth.

TEATRE ȘI BIBLIOTECI | Biblioteca Municipală „St. L. Roth” și Sala Traube (Casa de Cultură a Municipiului).

LĂCAȘURI ȘI EDIFICII DE CULT | Biserica Sfânta Margareta, Casa Parohială, Locuința Capelanului, Biserica Franciscană și Biserica greco-catolică.

MONUMENTE ȘI ATRACȚII REPREZENTATIVE | Casa Memorială Stephan Ludwig Roth, Casa Schuller, Primăria Veche, Scara acoperită, Turnul Clopotelor, Turnul Croitorilor, Turnul Funarilor, Turnul Mariei, Turnul Școlii, Casa Hann, Casa Rosenauer, Casa Schuster-Dutz, Școala Piaristilor (Casa Guggenberger), Turnul Aurarilor (Forkesch), Turnul Fierarilor, Turnul Pietrarilor, Cetatea Medievală și Castelul cu cele 4 turnuri de apărare.

Centrul istoric al municipiului Mediaș reprezintă nucleul istoric al orașului, fapt ce se observă și în urma distribuției teritoriale a dotărilor culturale prezente la nivelul municipiului. Astfel, majoritatea dotărilor culturale și de petrecere a timpului liber se concentrează în zona central-istorică a orașului, în special atracțiile reprezentative. Acest lucru oferă atât cetățenilor, cât și turiștilor, existența unei oferte culturale cât mai accesibile, fiind astfel ușor de vizitat, precum și oportunitatea pentru administrație de a dezvolta infrastructura de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum cultural de proximitate.

⁹² *Dracula* este titlul unui roman scris în anul 1897 de autorul irlandez Bram Stoker. Personajul principal al romanului este contele Dracula, devenit unul dintre cei mai renumiți vampiri din literatură. Acțiunea romanului se petrece la sfârșitul secolului XIX în Transilvania care pe atunci făcea parte din Austro-Ungaria, azi regiunea aparține de România.

Cu toate acestea, faptul că toate dotările culturale⁹³ precum bibliotecile (în număr de 19, printre care 1 singură bibliotecă publică), muzeele și colecțiile publice (în număr de 5), instituțiile și companiile de spectacole sau concerte (în număr de 1) se concentrează doar în zona central-istorică a orașului, în special în interiorul cetății medievale, pot îngreuna accesul la aceste facilități pentru comunitatea din alte zone rezidențiale.

Mai mult, este necesară o diversificare și o promovare sporită a facilităților oferite, fiind oportune în continuare lucrări de reabilitare, modernizare, extindere și chiar construire de noi dotări culturale care să asigure atât locuitorilor, cât și turiștilor oferte diverse de petrecere a timpului liber.

ELEMENTE DE PATRIMONIU

Patrimoniul cultural este definit, prin legislația în vigoare în România, ca fiind „format din totalitatea bunurilor care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora”⁹⁴. Acesta cuprinde o colecție de mărturii ale creativității umane de-a lungul istoriei sale de la bunuri mobile și imobile, la tradiții și expresii culturale imateriale.

În ceea ce privește patrimoniul cultural, acesta este foarte variat și este compus din patrimoniul cultural material (clădiri, peisaje și artefacte) și patrimoniul cultural imaterial (limbă, muzică, obiceiuri și tradiții). Ambele tipologii au un rol deosebit de important în conturarea identității unui teritoriu, prin dovezile pe care le poartă privind cultura și istoria unei comunități.

PATRIMONIUL MATERIAL

Municipiul Mediaș beneficiază de un patrimoniu cultural-istoric de mare valoare prin care se remarcă. Acesta este în mare parte reprezentat de clădiri-monument: instituțiile culturale, lăcașurile de cult, clădirile reprezentative și în special cetatea medievală. Concentrarea acestor obiective cultural-istorice încadrează orașul într-unul dintre cele mai importante centre turistice ale județului.

Monumentele istorice reprezintă principala resursă care stă la baza identificării unor areale cu o valoare culturală ridicată. Municipiul Mediaș este caracterizat de un număr relativ scăzut de monumente istorice, pe teritoriul acestuia regăsindu-se în total doar 78⁹⁵ de monumente istorice clasificate și protejate prin lege, respectiv 7.41% din cele 1.053 existente pe tot arealul județului. Dintre acestea, 24 de monumente sunt încadrate în categoria A, de importanță națională, și 54 de monumente sunt încadrate în categoria B, de importanță locală. În ambele cazuri, cele mai multe se înregistrează în cazul tipologiei monumentelor și ansamblurilor de arhitectură, acestea predominând în zona central istorică a orașului.

Patrimoniul cultural-istoric al municipiului Mediaș poartă amprenta stilurilor medievale precum și a stilului renașterii transilvănene și totodată evidențiază și aspectele multietnice sau clasele sociale, definitorii pentru patrimoniul cultural material. Monumentele din municipiul Mediaș sunt construcții realizate începând încă din anul 1475, atunci fiind atestată și prima casă de piatră construită în oraș. În acest context, se remarcă Cetatea Medievală a orașului, care a înflorit din

⁹³ Conform bazei de date INS Tempo Online

⁹⁴ Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil – http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm?act_text?id=24709

⁹⁵ Conform Listei Monumentelor Istorice din anul 2015, Institutul Național al Patrimoniului

punct de vedere economic și s-a dezvoltat din punct de vedere urbanistic încă din anul 1490, atunci fiind începută construcția propriu zisă a cetății.

De-a lungul secolelor, cetatea Mediașului a fost nevoită să reziste în fața a numeroase asedii, fiind cucerită și devastată în mai multe rânduri de către armatele de ocupație. În 1539, sașii din Mediaș primesc privilegiul libertății comerciale, astfel încât aceștia beneficiau de anumite înlesniri fiscale și erau scutiți de taxe comerciale, atât pe teritoriul Transilvaniei, cât și pe teritoriul Ungariei. Acest fapt a contribuit enorm la „relansarea” Mediașului, atât din punct de vedere financiar, cât și economic, devenind astfel unul dintre principalele centre comerciale din Transilvania.

Începând cu sfârșitul secolului XVIII însă, zidurile cetății nu au mai fost întreținute și nici nu s-au mai construit altele. În cele din urmă, la începutul secolului XX, au fost demolate 13 turnuri și bastioane cu scopul de a fluidiza traficul. În prezent, zidurile cetății, turnurile și porțile cetății medievale pot fi văzute pe traseul Complexul Castelului – Zona Sub Alee – strada Nicolae Titulescu – strada După Zid – strada Cloșca – strada Unirii – strada Pompierilor.

Centrul vechi al municipiului este un adevărat muzeu în aer liber datorită clădirilor care și-au păstrat arhitectura medievală și în același timp reprezintă cel mai vechi nucleu al Mediașului. În anul 1541, existau aproximativ 57 de clădiri zidite, cu acoperișuri din șindrilă sau din paie, iar în jurul anului 1600, dintre toate orașele din zona Ardealului, Mediașul avea cel mai mare procent de case zidite, în raport cu numărul total al clădirilor. Ca majoritatea piețelor din orașe, Piața Mare era „inima” orașului, locul unde aveau loc principalele evenimente, de la execuții și pedepse corporale, la activități comerciale și primirea vizitelor oficiale ale unor personalități ale vremii. Majoritatea caselor din piață aveau prăvălii la parter, semn că existau numeroase activități comerciale, iar în 1424, Mediașul avea deja două târguri anuale.

Datorită construcțiilor fortificate, Mediașul se află astăzi inclus pe lista construcțiilor fortificate din Transilvania, majoritatea dintre acestea fiind situate în județul Sibiu. Aceste construcții fortificate sunt considerate o adevărată valoare culturală ce aparțin Evului Mediu.

În prezent, municipiul Mediaș și Cetatea Medievală au beneficiat în anul 2014 prin Programul Operațional Regional – REGIO, de finanțare nerambursabilă pentru proiectul intitulat Reabilitarea turnurilor și zidurilor de fortificație medievală Mediaș. Proiectul a avut o valoare totală de 25.94 milioane de lei, fiind solicitate 17.77 milioane de lei finanțare nerambursabilă din partea Uniunii Europene și a Guvernului României. Acest proiect și-a propus astfel valorificarea Cetății și susținerea dezvoltării municipiului pe criterii durabile și competitive, pentru a putea fi integrat în circuite turistice naționale și internaționale, sprijinind în același timp și creșterea economică a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Refacerea patrimoniului cultural și istoric al municipiului a avut un impact socio-economic major în dezvoltarea orașului și a susținut transformarea unei zone mai puțin atractive într-o zonă prosperă în ceea ce privește viața culturală a orașului.

Cu toate acestea, componenta arheologică este însă insuficient promovată și pusă în evidență, infrastructura turistică existentă fiind de calitate scăzută, iar obiectivele arheologice, slab promovate din punct de vedere vizual. În plus, situația juridică incertă a vestigiilor îngreunează posibilitatea atragerii de fonduri pentru punerea acestora în valoare.

Pe teritoriul municipiului Mediaș există 16 situri arheologice clasate în cadrul Listei Monumentelor Istorice. Printre cele mai cunoscute situri arheologice se numără și: situl arheologic punct Gura

Câmpului, situl arheologic punct Baia de Nisip, situl arheologic punct Teba, fortificația de pământ Pe Cetate, 5 necropole și 6 așezări.

PATRIMONIUL IMATERIAL

În ceea ce privește patrimoniul cultural imaterial, acest termen este definit ca fiind „totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților – împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural. Patrimoniul cultural imaterial este transmis din generație în generație, recreat în permanență de comunități și grupuri umane, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate, contribuind în același timp la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană”⁹⁶.

Pe jumătate glumă, pe jumătate vorbă din popor, în Ardeal se spune adesea „Grăbește-te încet”. Acest lucru este valabil și la Mediaș, unde în general viața se scurge molcom, întocmai ca și apele curgătoare ale râului Târnava Mare. Totuși, Mediașul reușește să fie mereu surprinzător și să ofere o experiență foarte plăcută tuturor celor care doresc să cunoască mai bine viața orașului, locuitorii săi și toate acele mici detalii care alcătuiesc propria personalitate aparte a orașului.

Istoria și tradițiile ardelenesti, fie că vorbim de rolul istoric al acestuia, de tradiția mai veche de oraș comercial, sau de tradiția culinară, sportivă și inventivă, fac ca municipiul Mediaș să aibă o serie de elemente distinctive care au un puternic potențial de a fundamenta identitatea comunitară a orașului, precum și utilizarea acestora ca o resursă de valorificare, care să crească calitatea locuirii și atractivitatea orașului. La Mediaș istoria este înscrisă pe zidurile cetății – simboluri tainice, porți înalte ce adăpostesc curți misterioase, picturi murale, sculpturi ascunse, detalii arhitecturale ce vorbesc despre o societate francmasonică enigmatică.

Astfel de activități sunt deosebit de importante deoarece tradițiile, arta culinară, muzica, ritualurile, obiceiurile, abilitățile și meseriile tradiționale, precum și instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate cu ele permit perpetuarea identității culturale orale și populare a ardelenilor. Una dintre trăsăturile definitorii ale comunității din Mediaș este caracterul multietnic și multiconfesional. Alături de populația română majoritară, în oraș locuiesc comunități minoritare care au avut un aport extrem de important în evoluția istorică a orașului și a căror prezență se simte atât în aspectele concrete (arhitectura, limbile vorbite, tradiții), cât și în conturarea unui spirit local.

Printre elementele valoroase de patrimoniu imaterial este cea referitoare la multiculturalitate și cea a gastronomiei specifice locale, care contribuie la crearea identității culturale ale ardelenilor, așa cum este cazul următoarelor produse și tradiții⁹⁷ din zona Mediașului:

MAIALUL – SĂRBĂTOAREA PRIMĂVERII | O veche tradiție săsească este aceea de a sărbători sosirea primăverii printr-o mare petrecere câmpenească, la care participă toți membrii comunității locale. Această sărbătoare are loc anual, la începutul lunii mai, de unde și denumirea de „maial”.

⁹⁶ Legea nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial – <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/90098>

⁹⁷ <https://visitmedias.com/traditii-din-zona-mediasului/>

STROPITUL FETELOR | În unele regiuni din Transilvania, s-a păstrat această tradiție a stropitului fetelor în a doua zi de Paști. Este un vechi obicei preluat de la sași și maghiari, ce s-a păstrat chiar și în familiile nobile până la sfârșitul secolului XIX, iar apoi a rămas o tradiție întâlnită mai des în zonele rurale. Stropitul se practică în satele din jurul Mediașului, dar chiar și în oraș încă mai merg bărbații și băieții tineri la stropit, la rudele și la prietenii mai apropiați. La origine, fetele de măritat și femeile erau stropite cu apă proaspătă de izvor, ca să fie frumoase și să miroasă tot anul ca florile de primăvară.

BALUL PRISTINILOR DE LA IGHISU NOU | De mai bine de 60 de ani există obiceiul ca în a doua zi de Crăciun, în noaptea de 26 spre 27 decembrie să aibă loc Balul Pristinilor. Începând cu vârsta de 14 ani, băieții necăsătoriți se adună în fiecare an la căminul cultural din localitate, unde își aleg cei doi conducători ai cetei de colindători, numiți „pristini”. În noaptea balului, la căminul cultural, fetele necăsătorite și băieții care au fost la colindat formează două semicercuri. Cei doi pristini deschid dansul, împreună cu partenerii lor. Apoi, fetele dansează cu primii doi băieți din semicerc, iar pristinii dansează cu primele două fete din semicercul de fete. Această regulă se păstrează până când toate fetele au fost invitate la dans. De la bal, nu lipsește momentul valsului care se dansează fix la miezul nopții.

ZILELE RECOLTEI | Păstrând tradiția sa de vechi centru comercial și meșteșugăresc, la Mediaș se organizează încă în fiecare toamnă „Zilele recoltei”, fiind un prilej bun pentru micii producători agricoli din împrejurimile orașului să își prezinte oferta de produse.

Aceste istorii și tradiții, inclusiv relația lor cu patrimoniul construit și spațiul public, nu sunt însă cunoscute și asumate de mulți dintre locuitorii Mediașului. Există o activitate relativ susținută a autorităților locale și județene de încurajare a unor proiecte de documentare și realizare de monografii, studii și cercetări, care au însă nevoie și de o acțiune mai amplă de diseminare, pe de o parte, și de valorizare contemporană, pe de altă parte.

În acest sens iese în evidență proiectul Mediaș 750 și lansarea site-ului visitmedias.com⁹⁸ lansat cu ocazia sărbătoririi celor 750 de ani de la atestarea documentară a orașului. Site-ul a fost creat în conformitate cu noua identitate vizuală Mediaș 750, fiecare element fiind desenat cu grijă de artistul grafic Alexandru Tatu, iar animația îmbină plăcut elementele sale interactive. Acest site se adresează atât locuitorilor orașului, cât și turiștilor care îl vizitează, deoarece include reperi de bază despre istoria Mediașului, evenimentele socio-culturale care au loc în oraș, precum și alte informații utile.

VITALITATEA CULTURALĂ

Societățile prezentului sunt într-o continuă dinamică din punct de vedere economic, social, politic, moral și nu în ultimul rând, cultural. Din acest motiv, este important să vedem cum se caracterizează orașele din România din perspectiva vitalității culturale, într-un context în care economia creativă are o pondere din ce în ce mai mare în modul în care mediul urban se dezvoltă în special în domeniul digitalizării actuale. Vitalitatea culturală a orașelor vorbește despre potențialul cultural al comunităților locale și evidențiază dezvoltarea orașelor în plan cultural. Indicii de vitalitate reflectă infrastructura culturală, participarea culturală, cheltuielile bugetare

⁹⁸ <https://visitmedias.com/>

alocate sectorului cultural, resursele umane specializate și industriile creative în cele mai importante orașe din țară.

Astfel, la nivel național, conform clasamentului general al orașelor analizate în funcție de indicele general de vitalitate culturală (2016)⁹⁹, orașul Mediaș se situează pe locul 45 din cele 46 de orașe studiate, cu o valoare totală a scorului de -0.80, fiind astfel printre ultimele orașe din punct de vedere al indicelui general de vitalitate culturală.

TABEL 17 - POZIȚIILE OCUPATE ÎN CLASAMENTUL PRIVIND VITALITATEA CULTURALĂ A ORAȘELOR, PE INDICATORI

Municipiul Mediaș	Locul 45 / 46
Subindicele infrastructură culturală	Locul 42 / 46 • Valoarea scorului obținut – -0.42
Subindicele cheltuielilor bugetare	Locul 45 / 46 • Valoarea scorului obținut – -1.33
Subindicele resurselor umane specializate	Locul 45 / 46 • Valoarea scorului obținut – -0.73
Subindicele participării culturale	Locul 30 / 46 • Valoarea scorului obținut – -0.20
Subindicele industriilor culturale	Locul 22 / 46 • Valoarea scorului obținut – -0.10

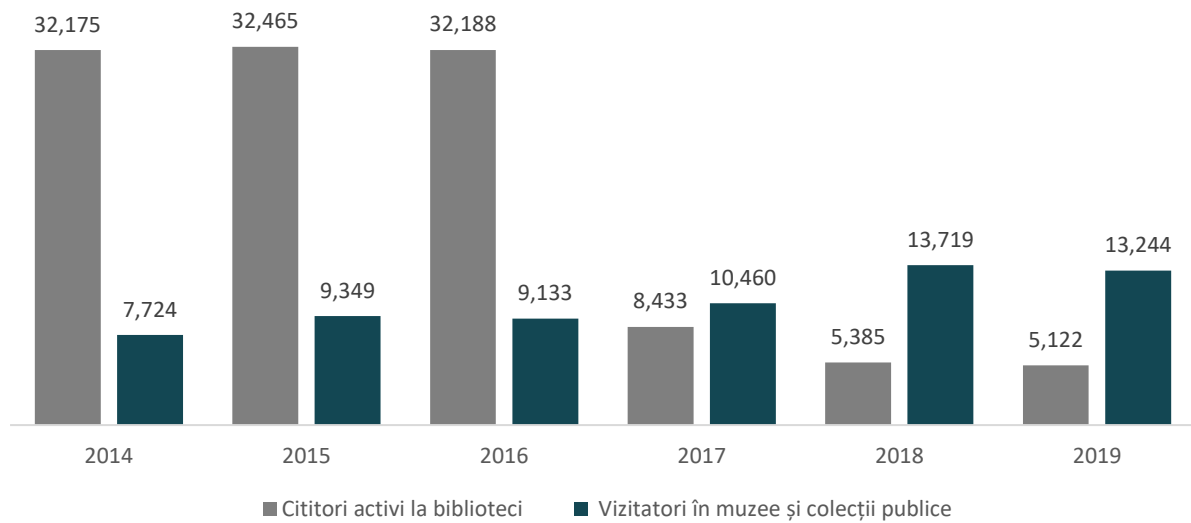
Sursă: Vitalitatea culturală a orașelor din România – ediția 2018, autori: drd. Iulian Oană, drd. George Matu, Veronica Hampu și George Dinu

Vitalitatea culturală reprezintă un element tot mai important. Orașele creative sunt orașe cu o economie puternică ce acționează ca centre de atragere a populației în defavoarea orașelor care nu investesc deloc în dezvoltarea industriilor creative.

În acest context, se observă astfel că, din punct de vedere al vitalității culturale, municipiul Mediaș se află pe un loc scăzut la nivel național, fiind situat în pe penultimul loc în clasament. Pornind de la aceste valori, se identifică o insuficientă preocupare din partea comunității locale și administrative de a prioritiza dezvoltarea culturală a orașului, de a dezvolta infrastructura culturală a orașului și de a genera resurse umane specializate în domeniul cultural.

⁹⁹ Studiul "Vitalitatea culturală a orașelor din România" – ediția 2018, este realizat pe parcursul anului 2018 și publicat în anul 2018, se raportează la nivelul anului 2016, an pentru care au fost disponibile majoritatea datelor obținute de la Institutul Național de Statistică, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Borg Design și o parte prin colectare internă. Autori: drd. Iulian Oană, drd. George Matu, Veronica Hampu și George Dinu

FIGURA 90 - CONSUMUL CULTURAL ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN PERIOADA 2014-2019, NUMĂR DE PERSOANE

Sursă: Baza de date TEMPO INS

În ceea ce privește consumul cultural la nivelul municipiului Mediaș, se observă faptul că acesta a cunoscut o scădere drastică în intervalul 2014-2019, în special în rândul cititorilor activi la biblioteci. Astfel, numărul acestora a scăzut considerabil în această perioadă, de la un total de 32.175 de cititori în anul 2014, la un total de 5.122 de cititori în anul 2019, reprezentând o scădere de aproximativ -84.1%. Această scădere accentuată a numărului de cititori activi este pusă atât pe fondul tendințelor actuale de accesare a surselor online de informare, cât și din cauza unei oferte de multe ori puțin atractive a acestor dotări. Este necesar în prezent ca bibliotecile să investească în modernizări sau să dezvolte proiecte menite să-i convingă pe cetățeni să citească mai mult.

În acest context, Biblioteca Municipală St. L. Roth Mediaș vine în ajutorul cititorilor cu o serie de servicii, atât tradiționale, asigurând accesul la fondul de cărți, periodice, discuri, videocasete și alte materiale prin intermediul împrumutului la domiciliu sau la Sala de lectură, dar asigurând și acces la o serie de servicii moderne, precum catalogul online ce conține baza de date cu cărți a bibliotecii.

În același timp, în cazul vizitatorilor la muzee se constată o creștere cu 41.6% în anul 2019, cu aproximativ 5.520 mii de persoane mai mult față de anul 2014. Acest lucru se datorează interesului crescut din ultimii ani al turiștilor de a vedea locuri unicate din România pe care nu le-au mai văzut până acum, municipiul Mediaș fiind chiar un muzeu veritabil în aer liber, ce oferă turiștilor o incursiune între perioada medievală și perioada contemporană.

O componentă importantă a vitalității culturale este reprezentată și de evenimentele și activitățile de petrecere a timpului liber desfășurate în municipiul Mediaș. Astfel, municipiul Mediaș beneficiază de o serie de dotări, echipamente sportive și de agrement importante atât pentru locuitori cât și pentru turiști. Unul dintre principalii actori responsabili pentru asigurarea unei oferte culturale diverse este Direcția Municipală pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret organizat sub autoritatea Primăria Municipiului Mediaș, principala instituție publică ce urmărește promovarea culturii ardelene și facilitarea accesului direct al publicului la diverse forme de manifestare, prin evenimente culturale, sportive și pentru tineret.

Cele mai importante evenimente anuale organizate de Direcția Municipală pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret sunt: Ziua Recoltei, Zilele comunității, Festivalul concurs de muzică folk Mediaș – Cetate Seculară, Weinfest, Școala de vară, La Perne – Cinema în aer liber, Cupa Mediașului – Campionatul național de viteză în coastă, Festivalul Mediaș – Cetate Medievală, Jocul Tradițional de Paște, Festivalul de dansuri populare Vándorcsizma, Maial – serbare câmpenească, Ziua Mediașului, Zilele Culturii Maghiare din județul Sibiu, precum și multe altele, inclusiv la nivelul întregului județ.

În contextul actual al pandemiei de COVID-19, sectorul cultural a avut foarte mult de suferit, fiind afectat diferit și inegal în funcție de formele de manifestare ale acestuia. Pandemia a afectat toți cetățenii și numeroase sectoare economice se află într-o situație dificilă, iar sectorul cultural se numără printre sectoarele cel mai grav afectate de acest context. Astfel, sectorul cultural a trebuit să caute soluții, să se reinventeze, să formeze alianțe, să analizeze noile forme de consum cultural și să adopte noi practici. Artiștii și organizatorii s-au străduit să ofere alternative: evenimente în cadru restrâns, concerte, piese de teatru și lansări în mediul online pe Facebook sau YouTube.

Atât Direcția Municipală pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret, cât și instituțiile culturale au vrut să adapteze și să elibereze spațiul pentru desfășurarea viitoarelor evenimente culturale în siguranță maximă, programul cultural fiind configurat în așa fel încât să existe o multitudine de evenimente de dimensiuni medii și mici pentru un public limitat. S-a dorit realizarea unui program de 89 de evenimente de-a lungul anului care să se desfășoare fie în aer liber conform recomandărilor legale primite de la administrație, fie în mediul online prin intermediul platformelor de socializare.

Primăria Municipiului Mediaș prin Direcția Municipală pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret a deschis seria de evenimente „Vineri seara la muzeu”. Astfel, în fiecare seară de vineri din lunile Iulie și August, au avut loc spectacole, ateliere, proiecții de film, întâlniri cu artiști locali, expoziții și vernisaje în curtea Muzeului Municipal Mediaș. În contextul actual al pandemiei, expoziția temporară „Dezastre care au lovit Mediașul în ultimul secol”¹⁰⁰, o cronică a principalelor dezastre și pandemii care au afectat orașul de pe Târnava Mare, dar și România sau chiar întreg mapamondul în secolul XX și începutul secolului XXI, până la curenta pandemie de COVID-19 a fost deschisă publicului pentru a reflecta asupra evenimentelor actuale.

O altă inițiativă propusă a fost cea de a sprijini părinții și de a promova munca depusă în perioada de izolare la domiciliu a acestora și a cadrelor didactice din municipiul Mediaș. Imaginile, video-urile, ideile de activități au fost promovate pe pagina de Facebook Mediaș – Tradiții, istorie și gastronomie¹⁰¹. Părinții, cadrele didactice și toți medieșenii care au avut propuneri de activități pentru copii realizate în interior au trimis pe pagina de Facebook pentru a diversifica activitățile copiilor din timpul perioadei de carantină. Cele mai valoroase activități au fost promovate în mass-media, radio și televiziunea locală. Toate evenimentele se regăsesc pe pagina oficială a site-ului Visit Mediaș la secțiunea Viața Orașului¹⁰², dar și pe pagina oficială de evenimente a Direcției Municipale pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret Mediaș¹⁰³ și pe pagina de știri Mediaș LIVE¹⁰⁴.

¹⁰⁰ <https://visitmedias.com/evenimente/dezastre-care-au-lovit-mediasul-ultimul-secol/>

¹⁰¹ <https://www.facebook.com/mediascultural>

¹⁰² <https://visitmedias.com/evenimente/>

¹⁰³ <http://cultura.primariamedias.ro/evenimente/>

¹⁰⁴ <https://mediaslive.ro/>

SECTORUL CREATIV

În ultima perioadă, sectoarele culturale și creative (S.C.C.) au devenit un punct principal de interes la nivelul orașelor cu o identitate culturală majoră din România, printre care și municipiul Mediaș. S.C.C. din Mediaș contribuie în mod semnificativ la creșterea economică, la ocuparea locurilor de muncă, dar și la promovarea și dezvoltarea inovării și coeziunii sociale în oraș. Pe lângă actorii publici culturali, un rol deosebit de important în acest domeniu îl au și actorii privați din sectoarele culturale și creative, în acest context remarcându-se importanța ridicată pe care o au industriile creative în municipiul Mediaș.

În viziunea documentului Cartea Albă, industriile creative sunt acele industrii care utilizează cultura ca input și care au o dimensiune culturală. Acestea includ arhitectura și designul, care integrează elemente creative în procese mai ample, precum și sub-sectoare precum grafica, moda sau publicitatea. La un nivel mai puțin specific, multe alte industrii se bazează pe producția de conținut pentru propria dezvoltare, fiind, prin urmare, interdependente într-o oarecare măsură cu ICC. Printre ele se numără turismul și sectorul noilor tehnologii.¹⁰⁵

Din perspectiva microeconomică, în municipiul Mediaș se întâlnesc companii în toate domeniile de activitate ce fac parte din sectoarele culturale și creative: arhive, biblioteci, carte și presă, arte vizuale, artele spectacolului / arte interpretative, audiovizual și media, software, IT și jocuri, arhitectură, publicitate, patrimoniu cultural, artizanat și meșteșuguri și cercetare. În anul 2018, în municipiul Mediaș activau un număr total de 145 de firme în aceste domenii, reprezentând 9.80% din numărul total de întreprinderi din oraș. Cu toate acestea, acest lucru nu se reflectă și la nivelul indicatorilor de performanță economică, sectoarele culturale și creative însumând un număr total de 1.406 de salariați, respectiv 6.00% din numărul total la nivel municipal și totalizând o cifră de afaceri de doar 172.259.933 RON, adică doar 1.81% din cifra totală de afaceri a companiilor din municipiul Mediaș.

În funcție de numărul de firme, cifra de afaceri și numărul de salariați, cele mai importante sectoare la nivelul municipiului Mediaș sunt cele prezentate de artizanat și meșteșuguri (cu 985 de salariați, 123.609.130 RON cifra de afaceri și 14 firme), patrimoniul cultural (cu 261 de salariați, 20.056.883 RON cifra de afaceri și 12 firme), software, IT și jocuri (cu 372 salariați, 58.241.502 RON cifra de afaceri și 175 de firme), artele vizuale (cu 54 de salariați, 9.396.215 RON cifra de afaceri și 36 de firme), carte și presă (cu 26 de salariați, 2.774.412 RON cifra de afaceri și 12 firme), arte vizuale (cu 19 salariați, 4.483.812 RON cifra de afaceri și 18 firme), publicitate (cu 19 salariați, 5.673.865 RON cifra de afaceri și 11 firme) și artele spectacolului / arte interpretative (cu un număr de 2 salariați, 452.034 RON cifra de afaceri și 15 firme).

TABEL 18 - TOP 5 SECTOARE CREATIVE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

	SALARIAȚI / SECTOR	CIFRĂ DE AFACERI / SECTOR	NUMĂR FIRME / SECTOR
1.	Artizanat și meșteșuguri	Artizanat și meșteșuguri	Software, IT, jocuri
2.	Patrimoniu cultural	Patrimoniu cultural	Arte vizuale

¹⁰⁵ Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, *Cartea Albă pentru activarea potențialului economic al sectoarelor culturale și creative din România*

	SALARIAȚI / SECTOR	CIFRĂ DE AFACERI / SECTOR	NUMĂR FIRME / SECTOR
3.	Software, IT, jocuri	Software, IT, jocuri	Artele spectacolului / Arte interpretative
4.	Carte și Presă	Publicitate	Artizanat și meșteșuguri
5.	Arte vizuale	Arte vizuale	Patrimoniu cultural

Sursă: Prelucrare proprie cu ajutorul datelor la nivelul anului 2018 de pe Listafirme

Se poate observa astfel că sectoarele cele mai polarizatoare din municipiul Mediaș sunt cele care țin de artizanat și meșteșuguri și patrimoniul cultural, aducând cele mai mari contribuții în ceea ce privește cifra de afaceri. Acest lucru susține faptul că atât turismul cât și cultura joacă un rol important în economia municipiului și pot beneficia de o promovare mai intensă sau o dezvoltare mai eficientă care să le sporească și performanța economică generală.

GRADUL DE ADOPTIE A NOILOR SOLUȚII DIGITALE ÎN SECTORUL CULTURAL

Digitalizarea resurselor culturale este considerată, la nivelul Uniunii Europene, un factor cheie ce va contribui la îmbunătățirea accesibilității și a fluxului nefragmentat de informații într-o economie a cunoașterii. Odată transpus în format electronic, patrimoniul cultural sau cel științific, acesta poate deveni resursă pentru un spectru larg de produse și servicii într-un spectru larg de produse și servicii, în sectoare precum turismul.

În ceea ce privește itinerariul cultural al municipiului, acesta este caracterizat de numeroase aspecte pozitive, dar și de o serie de elemente care necesită ameliorare. Statisticile oficiale privind dezvoltarea accesului la Internet la nivel mondial arată o dezvoltare și o creștere continuă, de la an la an, tot mai mulți oameni devenind utilizatori de internet. Astfel, multe instituții culturale desfășoară acum o serie de activități specifice de sporire a prezenței în online, cum ar fi dezvoltarea unei pagini web, diverse proiecte specifice online, promovarea online a publicațiilor, festivalurilor, concertelor, expozițiilor etc.

La nivel local, o mare parte a instituțiilor de cultură din Mediaș au o prezență în mediul online care permite accesul facil la informații precum programul, informațiile generale despre instituție sau tarife. Astfel de situații se întâlnesc la Biblioteca Municipală St. L. Roth, Casa Memorială Hermann Oberth, Casa Memorială Stephan Ludwig Ruth, Casa Schuller, Centrul de Documentare și Informare Gaze Naturale, Muzeul Municipal Mediaș¹⁰⁶ sau Sala Traube. Toate informațiile despre locația acestora, programul de vizitare și tarifele se pot găsi online și în secțiunea dedicată¹⁰⁷ de pe site-ul visitmedias.com. Din păcate, în cadrul itinerariului cultural, niciuna din instituțiile din această categorie nu dispun de posibilitatea achiziționării unui bilet online sau tururi virtuale, majoritatea informațiilor despre acestea putând fi accesate pe site-uri conexe, respectiv site-ul oficial al Direcției Municipale pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret Mediaș¹⁰⁸, pagina oficială de Facebook a acesteia *Mediaș – Tradiții, istorie și gastronomie*¹⁰⁹, pagina oficială de Facebook a teracotei din Mediaș – *Teracota Mediaș*¹¹⁰, unde se promovează această tradiție cu o istorie de

¹⁰⁶ <https://muzeulmedias.wordpress.com/>

¹⁰⁷ <https://visitmedias.com/descopera/mediasul-cultural/>

¹⁰⁸ <http://cultura.primariamedias.ro/>

¹⁰⁹ <https://www.facebook.com/mediascultural/>

¹¹⁰ <https://www.facebook.com/teracotamedias/>

peste un secol, Mediaș LIVE, atât pagina oficială de Facebook¹¹¹, cât și site-ul oficial¹¹² sau pagina oficială a Primăriei Municipiului Mediaș¹¹³. De asemenea, multe informații despre aceste obiective se găsesc mult mai ușor pe platforme precum *sibiu-turism.ro*¹¹⁴, *enciclopediaromaniei.ro*¹¹⁵, *național-magazin*¹¹⁶ sau *directbooking.ro*¹¹⁷

Prin intermediul accesului online, instituțiile culturale se pot dezvolta din punct de vedere organizatoric prin prisma faptului că pot evalua mult mai eficient și mai corect modul în care diverse categorii de informații sunt solicitate sau căutate de către utilizatorii de la distanță. De asemenea, instituțiile își pot promova creațiile, valorile, produsele, arta, cultura etc, având acces la o varietate de platforme online care servesc drept spațiu de prezentare. Instituțiile culturale pot ajunge astfel la maximizarea și eficientizarea rezultatelor pe paginile proprii și minimizarea eforturilor de a căuta informații în alte surse.

De exemplu, în cazul muzeelor sau galeriilor, pot exista ghiduri de vizitare pe smartphone-uri. Aceste aplicații pot oferi vizitatorilor informații suplimentare despre opere de artă sau exponate, pe propriul telefon și în propria limbă. În plus, aceste aplicații pot furniza muzeului informații detaliate privind dinamica vizitatorilor și pot fi utilizate în scopul îmbunătățirii experienței vizitării muzeului / galeriei pentru viitorii vizitatori.

O astfel de inițiativă este chiar lansarea site-ului interactiv *visitmediaș.com*¹¹⁸, lansat cu ocazia celebrării celor 750 de ani de la atestarea oficială a municipiului Mediaș. Site-ul dispune de o interfață interactivă, ușor de utilizat, care oferă locuitorilor și turiștilor informații despre istoria municipiului Mediaș, dar prezintă și informații actualizate despre evenimentele care se desfășoară în municipiu, având o secțiune¹¹⁹ special dedicată pentru astfel de informații. Pentru fiecare eveniment se poate vedea data, ora de începere, o scurtă descriere a evenimentului, organizatorul acestuia și chiar locul desfășurării evenimentului. Din păcate acest lucru nu este suficient dat fiind faptul că foarte mulți turiști nu știu foarte multe informații despre această cetate și despre istoria acestui municipiu.

PERCEPȚIA CETĂȚENILOR

În ceea ce privește percepția locuitorilor asupra domeniului cultural și de petrecere a timpului liber, în cadrul sondajului de opinie aplicat cetățenilor municipiului Mediaș, aceștia au semnalat următoarele probleme:

- Lipsa sau insuficiența locurilor de agrement;
- Lipsa sau insuficiența bazelor sportive și de agrement;
- Lipsa sau insuficiența infrastructurii de petrecere a timpului liber;
- Lipsa sau insuficiența parcurilor și a spațiilor de joacă moderne;

¹¹¹ <https://www.facebook.com/mediaslive/>

¹¹² <https://mediaslive.ro/>

¹¹³ <http://www.primariamedias.ro/portal/medias/portal.nsf>

¹¹⁴ <http://www.sibiu-turism.ro/>

¹¹⁵ <http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Media%C5%9F>

¹¹⁶ <http://www.national-magazin.ro/descopera-romania/10-lucruri-despre-orasul-medias/>

¹¹⁷ <https://romania.directbooking.ro/prezentare-medias-informatii-poze-imagini-2590.aspx>

¹¹⁸ <https://visitmedias.com/>

¹¹⁹ <https://visitmedias.com/evenimente/>

- Lipsa sau insuficiența evenimentelor de *entertainment* și a evenimentelor culturale adresate tinerilor;
- Lipsa unui teatru și a unui cinematograful;
- Lipsa sau insuficiența promovării aspectului cultural al orașului și a evenimentelor culturale existente.

Deși sectorul cultural și de petrecere a timpului liber este destul de prezent în viața locuitorilor municipiului Mediaș, aceștia nu sunt foarte mulțumiți de modul în care administrația publică gestionează această calitate de care dispune orașul. Mai mult, în ceea ce privește serviciile locale care ar beneficia cel mai mult în urma unui concept de oraș inteligent, sectorul cultural a fost ales de doar 3,8% din respondenți ca fiind unul dintre serviciile care ar avea de câștigat de pe urma acestui concept.

De asemenea, în ceea ce privește eficiența și implicarea autorităților locale pentru gestionarea serviciilor publice din municipiul Mediaș, 75% din respondenți susțin că aceste acțiuni lipsesc sau sunt insuficiente preocupări în ceea ce privește gestionarea spațiilor publice pentru recreere. Tot în cadrul serviciilor publice, 55% din respondenți consideră că nu există acțiuni sau există, dar sunt insuficiente preocupări în ceea ce privește păstrarea identității locale a clădirilor istorice și doar 1% dintre respondenți consideră că acesta reprezintă un punct forte al municipiului.

Cu toate acestea, cultura este menționată destul de des în rândul celor mai importante 3 aspecte pozitive pe care cetățenii le-au identificat la nivelul municipiului Mediaș. Cele mai multe aspecte semnalate au fost:

- Tradiția culturală și cei 750 de ani de atestare;
- Frumusețea orașului cu origini medievale transilvănene;
- Multiculturalitatea și istoria bogată;
- Patrimoniul cultural și arhitectural;
- Investițiile aduse asupra Cetății Medievale;
- Prezența pădurilor din jurul municipiului;
- Potențialul de dezvoltare al sectorului cultural și turistic.

În același timp, locuitorii municipiului Mediaș sunt conștienți de moștenirea culturală și istorică pe care orașul o deține, fiind astfel unul dintre cele mai apreciate atuuri pe care aceștia vor să îl vadă exploatat.

CONCLUZII

Municipiul Mediaș are potențialul de a fi un veritabil muzeu în aer liber, unde stilurile arhitectonice specifice perioadei medievale și arhitectura extrem de valoroasă a orașului, dată de unitatea stilistică a întregii așezări, se pot admira. Tocmai de aceea se recomandă îmbunătățirea aspectului orașului și restaurarea clădirilor de patrimoniu din centrul vechi. În plus, potențialul extraordinar al Mediașului este dat și de Cetatea Medievală Mediaș – cetate construită între anii 1490 și 1534, în urma decretului emis de către regele Matei Corvin. Cetatea este marele proiect pe termen lung al orașului, a cărei reintegrare în circuitul civil și viața orașului devine tot mai plauzibilă date fiind interesul și acțiunea autorităților locale. Ea a apărut constant menționată ca un potențial uriaș pentru cultură, divertisment și noi funcțiuni sociale, dar și un obiectiv complicat de pus în practică datorită dimensiunii uriașe și resurselor necesare.

În același timp, din punct de vedere al ofertei culturale, competiția cu alte destinații care prezintă alternative diverse din punct de vedere cultural-turistic este una importantă, existând necesitatea, dar și posibilitatea de dezvoltare a municipiului prin promovarea turismului de evenimente culturale și a turismului urban de tip city-break. Este nevoie, de asemenea, de gestionarea unei agende culturale atât locale, cât și județene, actualizate permanent cu evenimentele organizate de către actorii privați și cei publici, realizându-se astfel un dialog permanent între mediul privat și public și oferind posibilitatea de creștere a competitivității și a vizibilității operatorilor culturali.

În plus, având în vedere numărul facilităților culturale specializate din categoria instituțiilor de spectacole sau muzeelor și chiar a bibliotecilor, care este relativ redus, este necesară sporirea și diversificarea acestor dotări, inclusiv prin regenerarea / reînnoirea / renovarea unor spații valoroase, care au un potențial insuficient exploatat, pentru a atrage cât mai mulți utilizatori. Mai mult, digitalizarea resurselor culturale este considerată, la nivelul Uniunii Europene, un factor cheie ce va contribui la îmbunătățirea accesibilității și a fluxului nefragmentat de informații într-o economie a cunoașterii. Odată transpus în format electronic, patrimoniul cultural sau cel științific, acesta poate deveni resursă pentru un spectru larg de produse și servicii într-un spectru larg de produse și servicii, în sectoare precum turismul.

De exemplu, în cazul muzeelor sau galeriilor, pot exista ghiduri de vizitare pe smartphone-uri. Aceste aplicații pot oferi vizitatorilor informații suplimentare despre opere de artă sau exponate, pe propriul telefon și în propria limbă. În special în contextul provocat de pandemia de COVID-19, digitalizarea acestor instituții este un pas cheie. Nu numai că oferă doritorilor acces la cultura și patrimoniul acestora, dar este și un mod de a se face mai cunoscuți în mediul online, crescând interesul vizitatorilor de a observa aceste obiective și în mod fizic. De asemenea, se pot realiza spectacole online, transmise în timp real sau cetățenii și turiștii pot avea parte de numeroase alte experiențe diferite din partea instituțiilor culturale. În plus, aceste aplicații pot furniza muzeului informații detaliate privind dinamica vizitatorilor și pot fi utilizate în scopul îmbunătățirii experienței vizitării muzeului / galeriei pentru viitorii vizitatori.

Nu în ultimul rând, o măsură ce poate contribui la creșterea vizibilității și promovarea evenimentelor culturale este reprezentată de dialogul, interacțiunea și colaborarea actorilor urbani reprezentativi la nivelul municipiului Mediaș precum creatori, organizații culturale sau actori privați. Asociațiile și fundațiile, organizațiile profesionale, reprezentanții din mediul privat și organizațiile publice active, implicate în prezent în desfășurarea evenimentelor, precum și a spațiilor cu potențial de susținere a evenimentelor, reprezintă, de asemenea, o oportunitate în dezvoltarea potențialului creativ al municipiului Mediaș.

Este foarte important ca demersurile dintre administrația publică și toți ceilalți actori implicați și interesați, să fie valorificate și înmulțite pentru ca sectorul cultural al municipiului Mediaș să se dezvolte și să își sporească aportul atât la economia locală, cât și la promovarea unei identități diferențiatore a orașului.

6.8. ATRACTIVITATE TURISTICĂ

CONTEXT – DESCRIERE GENERALĂ

Turismul este o industrie extrem de competitivă, astfel că pentru ca o destinație să poată concura în mod eficient cu alte destinații, este necesar ca vizitatorii să beneficieze de servicii și experiențe

de o calitate superioară. Acest lucru este deosebit de important mai ales în contextul actual în care tendințele de călătorie sunt în continuă schimbare.

Atractivitatea turistică este direct corelată cu atractivitate urbană, astfel că degradarea mediului fizic, a patrimoniului construit, a spațiilor verzi și a spațiului public reprezintă un impediment. Principiile unui turism atractiv constau în îmbunătățirea experiențelor turistice, îmbunătățirea eficienței gestionării resurselor, maximizarea competitivității destinației cu accent pe aspecte durabile.

Turismul inteligent este o componentă importantă a orașului inteligent. Turismul este una dintre componentele majore ale creșterii economice pentru comunitățile din întreaga lume. O cerință-cheie a turismului a fost să atragă tot mai mulți turiști din diferite părți ale lumii. Turismul inteligent se referă la aplicarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru dezvoltarea de instrumente și abordări inovatoare. Turismul inteligent depinde de tehnologiile de bază precum TIC¹²⁰, comunicații mobile, cloud computing¹²¹, inteligență artificială și realitate virtuală. Turismul inteligent sprijină eforturile integrate ale unei destinații de a găsi modalități inovatoare de a colecta și utiliza date derivate din infrastructura fizică, conexiunea socială și sursele organizaționale (atât guvernamentale, cât și neguvernamentale), precum și utilizatorii, în combinație cu tehnologii avansate pentru creșterea eficienței, durabilității și a experiențelor.

Unul dintre progresele-cheie care permit turismului inteligent să aibă loc este cel al dezvoltarea platformelor de schimb de informații. Digitalizarea societății moderne a deschis astfel o multitudine de oportunități pentru furnizorii de turism de a împărtăși informații către o gamă largă de tipuri de turiști. Organizațiile de turism pot utiliza acum aceste noi oportunități pentru a furniza informații înainte, în timpul și după vizita turiștilor de exemplu, iar metodele promoționale și de marketing pot fi mul mai eficiente pe platformele online acum, față de contextul de dinainte.

TIPOLOGII DE TURISM

Resursele turistice existente atât la nivelul municipiului, cât și în împrejurimi, conturează un produs turistic complex, diversificat, cu un potențial deosebit de mare de a satisface nevoile de călătorie ale unor turiști cu interese variate.

Municipiul Mediaș are resursele naturale și culturale necesare pentru a deveni o atracție turistică de interes atât pe plan local, național, cât și internațional. Amplasarea favorabilă pe care o are municipiul în cadrul circuitului cetăților fortificate medievale, face ca acest municipiu să joace un rol important în dezvoltarea turistică regională. Conform Strategiei MEDIAȘ 2020¹²², se dorește *dezvoltarea unui complex amplu cu impact național, prin crearea unui complex unicat la nivel național și chiar la nivelul Uniunii Europene și anume un „Ținut al cavalerilor”*. Astfel, dincolo de dezvoltarea economică și socială, turismul ar reprezenta pentru municipiul Mediaș un element central al politicii de dezvoltare durabile și inteligente a acestuia.

Municipiul Mediaș se bucură astfel de un capital bogat de resurse turistice, ce acoperă o gamă variată de atracții, de la elemente favorabile de cadru natural și de patrimoniu natural, la un

¹²⁰ Tehnologia Informației și a Comunicațiilor

¹²¹ Disponibilitatea la cerere a resurselor sistemului informatic, în special stocarea datelor și puterea de calcul, fără a fi gestionată direct de către utilizator. Termenul este utilizat în general pentru a descrie centre de date disponibile pentru mulți utilizatori de pe Internet.

¹²² <http://www.primamedias.ro/portal/medias/portal.nsf/D3D7A3B7D6027180C22582E2001FD779/%24FILE/StrategiaMedias2014-2020%20ActAug2018.pdf>

patrimoniu cultural diversificat (atât material – monumente istorice și instituții de cultură, cât și imaterial – fiind plin de tradiții, obiceiuri și legende bogate). În acest context, pe teritoriul municipiului au fost identificate o serie de tipologii de turism practicabile.

TURISMUL CULTURAL ȘI ECUMENIC | Conform World Travel Organisation, turismul cultural este definit ca fiind orice deplasare a unei persoane din motive esențial culturale cum ar fi circuitele turistice de studiu, artele performative (dansul, teatrul, muzica etc.), circuitele culturale, călătoriile la festivaluri sau alte evenimente culturale, vizitele în locuri culturale și la monumente etc. Acest tip de turism abordează cultura unui loc, în special valorile ei artistice, și facilitează legătura dintre regiunile urbane și în zonele rurale. Acest tip de turism se bazează pe resursele locale din categoria lăcașurilor de cult religios, a instituțiilor de cultură, a monumentelor istorice și a spațiilor cu potențial de valorificare culturală, fiind implicat în ultimii ani și patrimoniul imaterial, care a devenit din ce în ce mai promovat.

În prezent, acest tip de turism este încă unul destul de slab dezvoltat în cadrul municipiului Mediaș. Obiectivele culturale permanente au un potențial redus din această perspectivă, prezentând un interes relativ scăzut, raportat la interesele de călătorie ale unui turist și raportat de exemplu la alte zone mult mai promovate din regiune, precum municipiul Sibiu. Având în vedere calitățile unice ale cetății și posibilitățile de exploatare, darea în folosință civilă și integrarea în circuitul turistic reprezintă o necesitate majoră pentru acest tip de turism.

Totodată, patrimoniul arheologic și istoric, astăzi insuficient explorat și exploatat, poate avea un rol foarte important în dezvoltarea turismului cultural prin produse turistice precum circuite istorice, investiții în infrastructura muzeală, evenimente culturale "reason-to-come" etc. O altă resursă potențială ce este strâns legată de stilul de viață local multietnic și multicultural, care ar susține și celelalte forme de turism, o reprezintă gastronomia, care atrage din ce în ce mai mult interes în rândul turiștilor curioși de mâncăruri specifice locului. Mai mult, evenimentele culturale și obiective culturale nepermanente au, de asemenea, un potențial ridicat din punct de vedere turistic. Pentru sporirea atractivității destinației pentru turismul de sejur este necesară dezvoltarea unor noi produse turistice atractive și oportunități diverse de petrecere a timpului liber, dar și o promovare mai accentuată a acestei zone, astfel încât să atragă un număr cât mai mare și o gamă cât mai variată de turiști.

TURISMUL DE TRANZIT | Acest tip de turism cuprinde turiștii care traversează o zonă sau o țară pentru a ajunge la destinația aleasă. În condițiile creșterii continue a numărului de automobile, turismul de tranzit a căpătat o amploare deosebită. Din aceste considerente, municipiul Mediaș este favorizat de poziția sa, fiind foarte apropiat de puncte importante din județul Sibiu ce oferă noi perspective de dezvoltare turistică și anume:

- localitatea Mălâncrav (18 km)
- cetatea fortificată din secolul XV-lea, localitatea Bazna (15 km)
- posibilitatea de conectare prin rute turistice prin pădure și acces la stațiunea balneară Băile Bazna, localitatea Valea Viilor (15 km)
- localitatea Axente Sever, localitate cu **fortificații** înscrise în Lista patrimoniului UNESCO (10 km)
- cu vestita biserică și cetate gotică, localitatea **Moșna** (9 km)
- localitatea Biertan, localitate cu o impresionantă biserică și cetate gotică și ziduri de apărare unice, vizitată în 1998 de **Prințul Charles** (9 km)

- Biserica fortificată aflată sub protecția UNESCO și localitățile Dârlos și Curciu aflate la 7 km de Mediaș.

În aceste condiții, municipiul Mediaș trebuie să profite de prezența turiștilor care îl tranzitează pentru a ajunge la aceste locuri și să folosească acest avantaj pentru a-i convinge să petreacă mai mult timp aici.

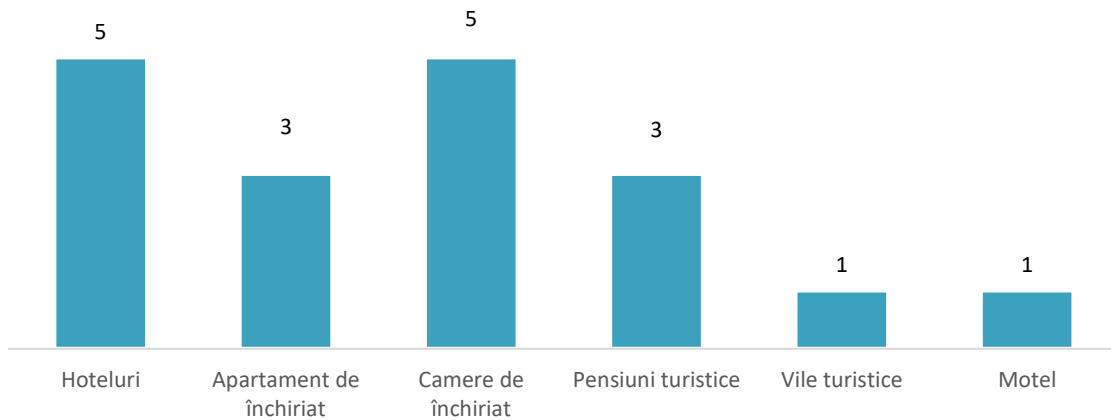
TURISMUL DE WEEKEND | Această formă de turism se desfășoară ca un sejur scurt, de obicei cuprins între 2-4 zile, în care se pot vizita mai multe obiective. Pe lângă acestea, turismul cultural și turismul ecumenic pot face parte din acest tip de turism și pot cuprinde o gamă diversificată de activități pentru petrecerea plăcută a timpului liber de către turiști. Acestea pot fi reprezentate de activități scurte, de la plimbarea prin oraș la drumeții, itinerarii ecumenice sau un circuit al cetăților medievale.

În general, turismul este considerat o sursă de dezvoltare economică atât la nivel local, cât și la nivel regional. Acesta oferă posibilitatea dezvoltării și creării unui cadru propice pentru dezvoltarea diverselor oportunități de inițiative antreprenoriale, dar și pentru acțiuni noi din partea administrației publice. În cazul de față, aceste tipologii de turism sunt în prezent accesate de vizitatori care au o perioadă relativ scurtă de ședere sau care nu înnoptează pe o perioadă foarte lungă sau deloc în oraș, fiind locuitori din localitățile apropiate și din orașele învecinate, precum și călători în tranzit către alte destinații. Pentru sporirea atractivității destinației pentru turismul de tip city-break sau de sejur este necesară dezvoltarea unor noi produse turistice atractive și o promovare mai accentuată a destinației, astfel încât să atragă un număr cât mai mare și o gamă cât mai variată de turiști, care să găsească aici diverse oportunități inedite de petrecere a timpului liber.

INFRASTRUCTURA TURISTICĂ

În ceea ce privește infrastructura turistică ce susține activitățile turistice, aceasta este alcătuită în primul rând din unitățile de cazare existente la nivelul municipiului Mediaș. Astfel, la nivelul anului 2020 conform bazei de date a Institutului Național de Statistică, sunt înregistrate 8 structuri de primire turistică, cu o capacitate de cazare totală de 383 de locuri. Din totalul acestor structuri, cea mai mare pondere o reprezintă structura hotelieră care însumează 4 unități de cazare, cu o capacitate de 214 de locuri. În același timp, aceste valori nu includ locurile de cazare din afara sistemului clasificat, nedeclarate, de tip locuință de vacanță, locuință de închiriat în regim privat de cazare.

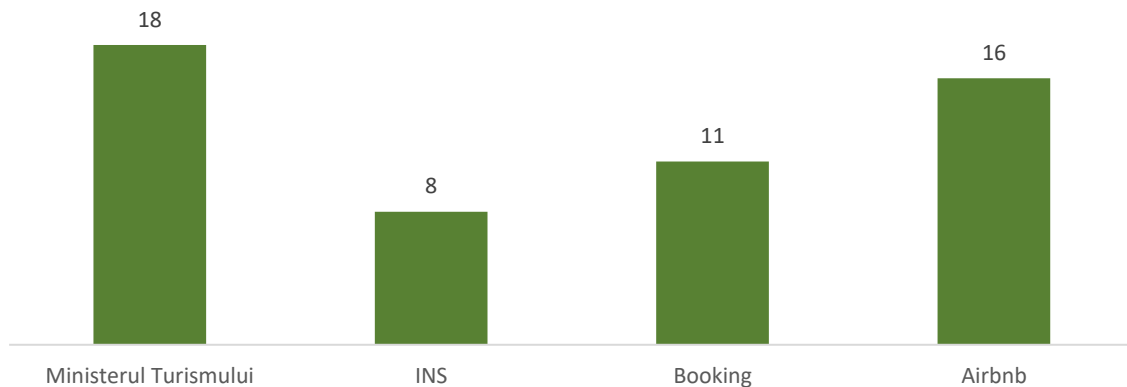
FIGURA 91 - NUMĂRUL DE UNITĂȚI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, DUPĂ TIPOLOGIA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ, ANUL 2020

Sursă: Baza de date Ministerul Turismului

În același timp, conform bazei de date¹²³ a Ministerului Turismului, la nivelul anului 2020 se înregistrează un număr total de 18 structuri de primire turistică, cu o capacitate de cazare totală de 615 locuri, fiind astfel cu aproape 40% mai multe locuri de cazare față de datele reflectate de către Institutul Național de Statistică. De asemenea, se observă diferențe și din punct de vedere al structurilor clasificate, datele de pe Ministerul Turismului punând în evidență o serie mai vastă de tipuri de structuri de primire turistică precum apartamentele de închiriat (3 unități), camerele de închiriat (5 unități) și 1 motel.

FIGURA 92 - NUMĂRUL DE STRUCTURI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL MEDIAȘ, COMPARAȚIE MINISTERUL TURISMULUI – INS – BOOKING – AIRBNB, ANUL 2020

Sursă: Baza de date INS TEMPO, baza de date a Ministerului Turismului, Booking și Airbnb

În ceea ce privește oferta structurilor de cazare în municipiul Mediaș, prin sondarea portalurilor web¹²⁴ care intermediază servicii de cazare (Booking și Airbnb), se constată un număr similar de înregistrări ale unităților de cazare față de datele disponibile în bazele de date ale Ministerului Turismului sau ale Institutului Național de Statistică, Airbnb înregistrând un număr de 16 unități de cazare, iar Booking un număr de 11 unități de cazare. Cu toate acestea, aceste două platforme

¹²³ Date actualizate pe 04.12.2020

¹²⁴ Datele înregistrate pentru ambele platforme sunt pentru perioada Iulie 2021, fiind excluse proprietățile care au fost deja rezervate pentru acea perioadă.

din urmă aduc un aport la oferta turistică din Mediaș prin diversificarea tipologiilor de structuri disponibile la nivelul orașului.

CIRCULAȚIA ȘI PERFORMANȚA TURISTICĂ

În ceea ce privește circulația turistică, la nivel local, municipiul Mediaș se află pe locul 2 în ceea ce privește numărul total de sosiri ale turiștilor în anul 2019 în județul Sibiu, având un total de 29.434 de persoane înregistrate. Pe primul loc se află municipiul Sibiu cu un total de 415.836 de persoane, acesta fiind situat pe locul 5 la nivel național în ceea ce privește numărul total de sosiri ale turiștilor pentru acest an, fapt ce clasează județul pe un loc fruntaș în topul celor mai vizitate județe din România.

Pe plan local, în ceea ce privește circulația turistică în perioada 2014-2019, aceasta înregistrează în general o tendință de creștere. Atât numărul de sosiri, cât și numărul de înoptări ale turiștilor au crescut în medie cu 22.55% respectiv 16.21% în ultimii ani. Cu toate acestea, durata medie de ședere a turiștilor înregistrează în acest interval o ușoară tendință de scădere de aproximativ - 5.6%, în timp ce indicele de utilizare a capacității de cazare înregistrează și el o creștere de 59.59% față de 2014, pus pe fondul ritmului mai scăzut de dezvoltare a structurilor de cazare din ultima perioadă.

TABEL 19 - EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI AI CIRCULAȚIEI TURISTICE PENTRU PERIOADA 2014-2019

ANUL	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE A CAPACITĂȚII DE CAZARE
2014	24.017	42.890	1,79	24.75%
2015	36.407	72.374	1,99	40.89%
2016	30.573	47.256	1,55	32.59%
2017	33.193	53.003	1,60	36.55%
2018	31.505	51.805	1,64	40.47%
2019	29.434	49.842	1,69	39.25%
EVOLUȚIA	22.55%	16.21%	-5.59%	59.59%

Sursă: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește sezonabilitatea activității turistice în municipiul Mediaș la nivelul anului 2019, se remarcă faptul că lunile cu cele mai mari fluxuri turistice sunt lunile mai, iunie și august. Această perioadă de vârf este marcată de prezența accentuată a turismului cultural și ecumenic sau de tranzit, predominant în perioada aceasta a anului. La polul opus se află lunile de iarnă decembrie, ianuarie și februarie, fapt ce indică necesitatea diversificării ofertei turistice, astfel încât aceasta să acopere activități ce pot fi practicate pe tot parcursul anului.

TABEL 20 - SEZONALITATEA ACTIVITĂȚII TURISTICE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ ÎN ANUL 2019

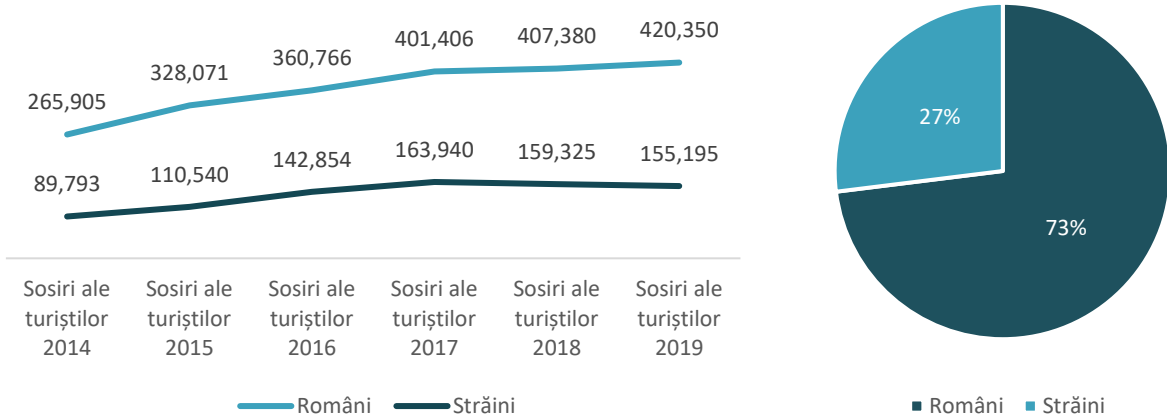
LUNA ANULUI 2019	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE AL CAPACITĂȚII DE CAZARE
Ianuarie	1.309	2.751	2,10	25.35%
Februarie	1.871	3.220	1,72	32.86%
Martie	1.900	2.873	1,51	26.48%
Aprilie	2.578	4.593	1,78	43.01%
Mai	3.644	6.029	1,65	53.72%
Iunie	3.147	5.300	1,68	48.80%
Iulie	2.714	5.124	1,89	46.04%
August	2.934	4.834	1,65	43.80%
Septembrie	2.845	4.343	1,53	41.13%
Octombrie	2.411	3.902	1,62	35.76%
Noiembrie	2.225	3.703	1,66	35.07%
Decembrie	1.856	3.170	1,71	37.18%

Sursă: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește structura turiștilor sosiți, această analiză a fost realizată la nivelul județului Sibiu, iar datele nu reflectă în totalitate situația reală pentru municipiul Mediaș. Se constată astfel faptul că, în cazul turiștilor români, în intervalul 2014-2019 se observă o creștere semnificativă a acestora, fiind cu 36.74% mai mulți turiști români în anul 2019 față de anul 2014. Tot o creștere se înregistrează și în cazul turiștilor străini, fiind astfel cu 42.16% mai mulți străini în anul 2019 față de anul 2014. Această creștere înregistrată la nivelul județului Sibiu poate fi pusă și pe fontul notorietății crescute a municipiului Sibiu care a fost Capitala Culturală Europeană în anul 2007 și care de-a lungul anilor și-a păstrat acest specific, atrăgând anual un număr foarte mare de turiști pasionați de arhitectura cetății din Sibiu.

În același timp, ponderea vizitatorilor reflectă faptul că vizitatorii străini au o pondere de 27% față de turiștii români care reprezintă marea majoritate, respectiv 73% din totalul vizitatorilor. Cu toate acestea, procentul vizitatorilor străini este unul dintre cele mai ridicate din țară, fapt ce subliniază importanța unei promovări accentuate a destinației către piețele externe.

FIGURA 93 - EVOLUȚIA STRUCTURII TURIȘTILOR SOSIȚI ÎN PERIOADA 2014-2019 ȘI PONDERA VIZITATORILOR STRĂINI VS. ROMÂNI ÎN ANUL 2019 ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Un real avantaj în domeniul turistic pentru municipiul Mediaș este pus astfel și pe seama proximității față de municipiul Sibiu și a asemănărilor dintre cele două orașe. În plus, municipiul Mediaș are o serie de relații de parteneriate stabilite cu orașele înfrățite Șopron, Joure, Glogow și Mineral Wells, fapt ce determină ca turiștii aflați în orașele înfrățite să dorească să vină în Mediaș pentru a-i vizita obiectivele, arhitectura și pentru a cunoaște tradițiile și obiceiurile acestui oraș medieval.

GRADUL DE ADOPTIE A NOILOR SOLUȚII DIGITALE ÎN SECTORUL TURISTIC

Turismul în municipiul Mediaș reprezintă un principal contribuabil la stabilitatea și competitivitatea economiei locale. Din păcate însă, municipiul Mediaș nu este perceput ca o destinație turistică (în sensul actual al conceptului de destinație turistică) nici în străinătate, dar nici în țară, pe fondul unei promovări insuficiente, dar și a necesității de dezvoltare a ofertei turistice pentru a oferi o gamă mai variată și mai atractivă de produse.

Cu toate acestea, un instrument util îl reprezintă paginile oficiale de promovare precum site-ul oficial al municipiului Mediaș – *visistmedias.com*¹²⁵. Site-ul dedicat sărbătorii celor 750 de ani de atestare documentară a municipiului Mediaș cuprinde elementele de identitate vizuală ale municipiului și este împărțit în 5 secțiuni: *Despre*, *Descoperă*, *Experimentează*, *Lubește și Copii*.¹²⁶

Secțiunea *Despre* cuprinde un scurt istoric al orașului și câteva repere istorice, repere biografice ale figurilor istorice care s-au născut și și-au desfășurat activitatea aici, precum și câteva informații despre tradițiile și obiceiurile specifice municipiului Mediaș. Tot aici se regăsesc informații și despre economia orașului, despre inovațiile pe care personalitățile locului le-au realizat în diferite domenii și performanțele obținute de tinerii din Mediaș în competițiile sportive, olimpiade sau concursuri naționale și internaționale.

În secțiunea *Descoperă* sunt incluse scurte descrieri ale principalelor obiective din oraș, în special despre clădirile și monumentele istorice care datează din perioada medievală, obiective turistice

¹²⁵ <https://visitmedias.com/>

¹²⁶ <https://visitmedias.com/stiri/lansarea-site-ului-medias750-com/>

aflate în localitățile din împrejurimile municipiului Mediaș, principalele obiective culturale (muzee, case memoriale, săli de spectacole etc.) și lista localurilor din oraș.

Secțiunea *Experimentează* include informații utile în special pentru turiști, deoarece prezintă locurile în care cei care vizitează orașul se pot caza și pot petrece timpul liber, precum și câteva repere despre locurile și activitățile care alcătuiesc viața cotidiană a orașului.

Pentru secțiunea *Iubește*, cei interesați pot să afle mai multe despre moștenirea culturală a municipiului Mediaș, respectiv câteva date despre cetatea medievală, istoria și obiceiurile din zona Târnavei.

În secțiunea *Copii*, se găsesc povești și legende despre cetatea Mediaș, dar și un chestionar interactiv, prin intermediul căruia cei mici își pot testa cunoștințele despre municipiul Mediaș.

Deși site-ul este unul destul de elaborat și bine pus la punct, există și aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește accesul la informație și modul de prezentare a acesteia. Site-ul ar putea fi folosit și ca aplicație mobilă pentru smartphone, fiind astfel mult mai ușor de accesat de pe un telefon mobil, decât ca un portal web. Astfel, turiștii pot avea acces la o gamă largă pe informații doar prin simpla accesare a acestora dintr-o aplicație mobilă și pot face alegeri în cunoștință de cauză, cum ar fi rezervări, servicii de traducere, îndrumare, hărți, ghid audio etc. De asemenea, ar putea să permită comunicarea în timp real între părțile interesate și clienți. Un astfel de exemplu este aplicația *ViaHero*¹²⁷, care permite utilizatorilor să aibă excursii personalizate create cu ajutorul rezidenților locali.

Telefoanele inteligente se remarcă printre dispozitivele mobile cel mai des utilizate. Reflectând preferințele utilizatorilor și stocându-le datele personale, aceste dispozitive joacă un rol-cheie în accesarea soluțiilor pentru orașele inteligente și servicii bazate pe locație. Astfel, aplicațiile pentru telefoanele mobile pot ușura accesul turiștilor la informație.

MediasLive.ro – Ghid Comercial și turistic¹²⁸, este un portal dedicat municipiului Mediaș, care prezintă toate evenimentele importante ale orașului, împreună cu ghidul locațiilor unde se poate petrece timpul liber, știri din municipiul Mediaș, istoria, obiectivele turistice de vizitat, fotografiile și filmulețe video, precum și o serie de informații utile precum numere de telefon ale unor instituții sau companii (exemplu de taxi sau de închiriat mașini), adresa lor și site-ul oficial și o secțiune de Blog dedicată ultimelor știri sau reportaje importante care se petrec la nivelul municipiului Mediaș.

Aici sunt prezentate mai pe larg de exemplu ce măsuri obligatorii a luat administrația din Mediaș împotriva COVID-19 sau cu ce soluții au venit aceștia pentru a ajuta micii antreprenori din industria HoReCa. Mai mult, în contextul actual al pandemiei de COVID-19, multe măsuri restrictive ale administrației au avut repercusiuni drastice asupra sectorului HoReCa fiind astfel grav afectat. Organizația Mondială a Turismului (UNWTO) a anunțat o reducere cu 65% a numărului de sosiri internaționale în primul semestru din 2020, ceea ce a însemnat pierderi de 460 de miliarde de euro pentru industria călătoriilor din întreaga lume.¹²⁹

¹²⁷ <https://www.viahero.com/>

¹²⁸ <https://mediaslive.ro/>

¹²⁹ https://adevarul.ro/international/europa/pandemia-covid-19-sectorul-horeca-europa-stare-soc-reintroducefea-restrictiilor-1_5f6c7d955163ec427146d04e/index.html

Astfel, HoReCa este de departe sectorul care a fost cel mai puternic lovit de efectele pandemiei de Coronavirus. Însă cu toate incertitudinile pe care le traversează acest segment, există măsuri de cooperare, digitalizare sau promovare care pot sprijini acest sector. Un astfel de exemplu este proiectul Culinarativ¹³⁰, ce dorește să sprijine producătorii locali prin intermediul unui proiect editorial online de experiențe culinare. Culinarativ se adresează atât producătorilor locali cât și consumatorilor de produse locale de pretutindeni. Deși această inițiativă a venit din partea a doi tineri din Cluj-Napoca, această inițiativă susține și demarează o serie de proiecte de încurajare a consumului local chiar și în județul Sibiu. Acestea sunt reprezentate de experiențele culinare din satul Sibiel și de pe Valea Hârtibaciului momentan, dar oferă perspective de dezvoltare chiar și în alte zone ale județului Sibiu, inclusiv municipiul Mediaș.

Un alt exemplu de succes pentru această perioadă este și proiectul venit din partea celor de la scanme.ro. Aceștia au venit cu ideea unui meniu *contactless*¹³¹ care ajută la limitarea răspândirii virusului COVID-19, reduce timpul de igienizare a meniurilor clasice și a meselor și este o soluție *eco-friendly*¹³². Astfel, orice antreprenor poate să își treacă meniul clasic într-unul digital și să le permită astfel clienților să scaneze și să acceseze meniul direct pe telefon în format direct. Cu toate acestea, nu există o statistică clară a restaurantelor și cafenelelor care au introdus această variantă, însă antreprenorii au o reducere de 20% folosind codul „Medias20” pentru abonamentele anuale realizate pe această platformă.

În ceea ce privește activitatea de promovare a municipiului, cea mai mare contribuție o are site-ul oficial *VisitMedias.com*¹³³, site realizat cu ocazia celor 750 de ani de atestare oficială a municipiului Mediaș și care pune la dispoziția turiștilor, detalii despre cele mai atractive obiective turistice și culturale, locuri de cazare disponibile, locuri de luat masa disponibile, legende, evenimente și detalii despre istoria acestuia. În același timp, paginile oficiale ale Primăriei Municipiului Mediaș¹³⁴ și ale Direcției municipale pentru cultură, sport, turism și tineret¹³⁵ vin și ele în ajutorul cetățenilor și a turiștilor de ce nu, cu informații actualizate despre cele mai recente evenimente. Din păcate, informațiile de pe aceste platforme nu pot fi accesate și într-o altă limbă de circulație, fapt ce dezavantajează turiștii care sunt în căutare de informații.

La nivel județean, Asociația Județeană de Turism Sibiu (AJTS) reprezintă o organizație de colaborare între administrații publice, instituții, operatori culturali și turistici, comunități locale, parteneri naționali și internaționali, ce favorizează dezvoltarea responsabilă și sustenabilă, precum și promovarea eficientă a destinației turistice județul Sibiu.

Una dintre misiunile asociației este aceea de a face cunoscută multitudinea de posibilități de petrecere a timpului liber în sudul Transilvaniei. În acest sens, municipiul Mediaș se remarcă prin interesul pentru o gestionare inteligentă a dezvoltării și promovării turismului, fiind un membru cheie făcând parte din această asociație și contribuind la managementul integrat al destinației județul Sibiu și al municipiului Mediaș ca parte din această destinație.

¹³⁰ <https://culinarativ.ro/>

¹³¹ Fără atingere

¹³² Termenul se referă la produsele care nu dăunează mediului sau sunt ecologice.

¹³³ <https://visitmedias.com/>

¹³⁴ <http://www.primariamedias.ro/portal/medias/portal.nsf>

¹³⁵ <http://cultura.primariamedias.ro/>

Chiar dacă municipiul Mediaș nu este încă promovat într-un mod coordonat ca un sub-brand județean, mai recent, atenția mass-media s-a concentrat mai mult înspre zona rurală sau mai îndepărtată de marile centre urbane, în special acolo unde patrimoniul săsesc a fost și este în curs de revalorificare, fapt ce a făcut ca și municipiul Mediaș să se bucure de o atenție mai sporită, pusă pe seama patrimoniului medieval săsesc de care dispune.

PERCEPȚIA CETĂȚENILOR

În ceea ce privește percepția locuitorilor asupra domeniului turistic, în cadrul sondajului de opinie aplicat cetățenilor municipiului Mediaș, aceștia au semnalat următoarele probleme:

- Lipsa sau insuficiența investițiilor în domeniul turismului;
- Lipsa sau insuficiența infrastructurii turistice;
- Nedezvoltarea turismului la potențialul maxim;

Mai mult, în ceea ce privește serviciile locale care ar beneficia cel mai mult în urma unui concept de oraș inteligent, locul 2 este ocupat de turism, cu 9,2% din respondenți (din 665 de răspunsuri) alegând acest sector.

De asemenea, 48% din aceștia consideră că există preocupare pentru acest domeniu, însă măsurile publice sunt insuficiente, 11% dintre aceștia consideră că demersurile întreprinse sunt la un nivel decent și doar 2% din respondenți consideră că acest sector chiar reprezintă un punct forte al municipiului.

Cu toate acestea, atractivitatea turistică a municipiului Mediaș este resimțită de către locuitorii acestui oraș, fiind unul dintre primele 3 aspecte pozitive menționate de către aceștia.

CONCLUZII

Cooperarea între administrația publică și părțile interesate de la nivel local, regional sau național reprezintă atât o mare provocare, cât și un important element de potențial în vederea creării unei zone turistice atractive și competitive pentru turiștii români și străini. Astfel, se poate exploata potențialul natural favorabil de care dispune municipiul Mediaș și arealul său de influență, valorificarea patrimoniului cultural, istoric și arheologic și lansarea unor produse turistice noi, menite să permanentizeze interesul asupra zonei pe întreaga perioadă a anului. Pentru gestionarea tuturor acestor elemente este oportună instituirea unei structuri de management a destinației care să faciliteze cooperarea diferiților actori relevanți pentru dezvoltarea și promovarea destinației și promovarea creării parteneriatelor dintre aceștia.

În ansamblu, promovarea în mediul online și social-media este slab utilizată în acest moment, informația oferită de către instituții publice sau entități comerciale, deși actualizată zilnic, este incompletă. Sunt puse la dispoziția turiștilor puține informații pe pagina oficială de Facebook *Mediaș – Tradiții, istorie și gastronomie* sau pe *VisitMedias*, aceasta fiind pagina oficială de promovare turistică și culturală ce conține cele mai multe detalii despre oraș. Cu toate acestea, această pagină nu poate fi utilizată și ca o platformă interactivă prin intermediul căreia turiștii sau cetățenii să poată să profite de noile tendințe digitale și astfel, aceștia nu își pot procura bilete online la evenimente / piese de teatru sau bilete pentru intrarea la muzee, să vizualizeze online meniul restaurantelor și cafenelelor prezentate pe pagină sau să fie conectată în vreun fel la transportul public în comun.

Pagina oficială a Primăriei Municipiului Mediaș pune la dispoziție turiștilor doar o secțiune specială intitulată *Despre Mediaș*, unde aceștia au acces la informații succinte despre oraș. Din păcate,

nicio informație pusă la dispoziție de către Primăria Municipiului Mediaș nu este accesibilă în nicio limbă străină de circulație, fapt ce îngreunează înțelegerea informațiilor de către turiștii străini.

Interesul pentru promovarea destinației turistice Mediaș în mediul online se poate vedea însă din partea altor site-uri specializate în promovarea culturii ardelenescă. Site-uri precum *sibiu-turim.ro* și *i-tour.ro* oferă informații diversificate despre cetatea medievală, oferte de cazare sau program de vizitare a unora dintre cele mai importante obiective turistice. Alte moduri prin care Mediașul capătă notorietate, este și prin blogurile de *travel*, precum *amfostacolo.ro*, *vlad.dulea.ro* sau *turistulvesel.ro*, care prezintă experiențele trăite ale unor călători și pot astfel oferi o impresie personală care să îi motiveze și pe alții să viziteze acest loc.

Municipiul Mediaș reprezintă un important centru turistic urban, însă nu se bucură de o notorietate atât de sporită, fiind considerat mai mult un punct de tranzit pentru turiștii care sosesc în regiune. Administrația locală a făcut eforturi în vederea construirii unui brand propriu și, începând cu anul 2009, comunicarea s-a realizat folosind sloganul „Mediaș. Misterele din Cetatea Luminii”. Acest concept face referire mai ales la un labirint ce se află sub oraș și la decorațiunile cu simboluri solare și detalii francmasonice. Brand-ul propune mai degrabă un turism de tip ezoteric.

În același timp, destinația turistică Mediaș nu este foarte bine reprezentată, fiind promovat mai curând produsul turistic al Cetății Medievale în contextul traseului turistic de vizitare al Cetăților incluse în patrimoniul UNESCO, sau al proximității față de municipiul Sibiu. Mai mult, prezența în media internațională este aproape inexistentă, destinația fiind slab poziționată în mediul online. Conform căutărilor pe Google, Mediaș nu intră în niciun top de recomandare a destinațiilor de acest tip – primele locuri fiind alocate municipiului Sibiu.

6.9. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP „SMART CITY”

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
<p>Lipsa unei identități turistice consolidate a municipiului Mediaș.</p> <p>Municipiul Mediaș nu este perceput ca o destinație turistică în sine, ci mai curând doar ca un oraș de tranzit ce face legătura între alte puncte turistice importante precum Sighișoara și Sibiu. Este necesară dezvoltarea unei identități a orașului care să se bazeze pe principalele elemente distinctive ale orașului și nu doar pe oferta de turism de pe timpul verii.</p>	<p>Elaborarea unei strategii de marketing și de branding a destinației pentru consolidarea identității orașului.</p> <p>Identificarea principalelor atracții turistice și crearea unei identități turistice a destinației și promovarea acesteia în medii online, precum și materiale de promovare, elemente de signalitică etc.</p> <p>Organizarea de campanii tematice / sezoniere / dedicate unor tipologii de public țintă sau unor teme de interes pentru municipiu, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> realizarea unei mini-serii de video-uri cu tema redescoperirii municipiului care să ilustreze avantajele de a locui în municipiul Mediaș și promovarea

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
	<p>acestora online unde să poată și locuitorii să posteze apoi propriile video-uri;</p> <ul style="list-style-type: none"> realizarea unor colaje 360, gamification sau chiar a unor materiale VR de promovare a centrului istoric și a Cetății Mediașului pentru o experiență autentică; organizarea unui <i>trasure hunt</i>¹³⁶ pentru descoperirea simbolurilor orașului; digitalizarea tuturor elementelor de patrimoniu în cadrul unei aplicații mobile interactive care să conțină jocuri cu premii, reduceri la diferite facilități etc. <p>Încurajarea actorilor locali în dezvoltarea de programe care să stimuleze turismul de tip city-break și promovarea cooperării cu alte municipii din regiune.</p> <p>Facilitarea parteneriatelor între actorii din domeniul turismului (spre exemplu, unități de cazare – organizatori de tururi ghidate – instituțiile culturale etc.) pentru realizarea / promovarea unor tururi de complexități diferite în municipiul Mediaș și în împrejurimi cu ajutorul unor aplicații locale.</p>
<p>Provocări majore în ceea ce privește starea și gradul de dotare a echipamentelor culturale</p>	<p>Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să ofere servicii necesare și de calitate (spre exemplu, sprijinind desfășurarea evenimentelor în aer liber, în special în contextul COVID-19, sau amenajarea unor spații potrivite pentru desfășurarea acestor evenimente pe tot parcursul anului).</p> <p>Modernizarea design-ului interior al muzeului pentru a prezenta exponatele într-o manieră atractivă pentru vizitatori de toate vârstele, inclusiv prin utilizarea noilor tehnologii de</p>

¹³⁶ Vânătoare de comori

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
	<p>expunere (utilizarea realității virtuale pentru a reproduce scene din trecut, utilizarea tabletelor sau a altor mijloace interactive prin care vizitatorii pot interacționa cu exponatele, dezvoltarea de audio ghid-uri în limba română și în limbi străine redactate prin activarea de QR code-uri ale exponatelor etc.).</p> <p>În același timp, dezvoltarea site-ului muzeului pentru a permite transmiterea mai multor informații utile către persoanele interesate, inclusiv posibilitatea de achiziționare de bilete și tururi online și pentru digitalizarea exponatelor și prezentarea acestora în tururi, expoziții și arhive online.</p> <p>Realizarea unui ghid de amenajare a instituțiilor publice de cultură astfel încât acestea să implementeze instrumente moderne de prezentare și descriere a ofertei culturale, inclusiv prin încurajarea utilizării noilor tehnologii XR (VR – Realitate Virtuală, AR – Realitate Argumentată, MR – Realitate Mixtă) pentru îmbogățirea mijloacelor de prezentare / reconstrucție a resurselor culturale, dar și pentru a oferi un acces mai facil la acestea.</p> <p>Inventarierea și valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale.</p>
<p>Promovare insuficientă a ofertei culturale disponibile la nivelul municipiului Mediaș.</p> <p>Este important ca municipiul să fie cât mai intens promovat către locuitori în special în contextul abordării ideii de Oraș Smart. Sectorul creativ poate juca un rol important în acest sens, putând diversifica oportunitatea de petrecere a timpului liber atât a locuitorilor cât și al turiștilor.</p>	<p>Promovarea patrimoniului cultural (material și imaterial) al municipiului Mediaș și sporirea atractivității acestuia pentru consolidarea identității orașului.</p> <ul style="list-style-type: none">• prin includerea acestuia în circuite turistice la nivel județean și suprateritorial);• prin încurajarea dezvoltării / reînvierii unor tradiții și legende tradiționale. Acestea pot fi prezentate și prin intermediul unor ateliere

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
	<p>meșteșugărești cu rol de muzee vii, festivaluri participative.</p> <p>Promovarea noilor tehnologii în industriile creative prin organizarea unui festival dedicat perioadei medievale pentru spațiul public din municipiul Mediaș.</p> <p>Promovarea noilor tehnologii în organizarea de spectacole și de activități educațional-culturale din cadrul instituțiilor culturale din municipiu.</p> <p>Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul municipiului prin intermediul căruia să fie promovate atracțiile culturale din oraș într-o manieră atractivă și unitară.</p> <p>Sprijinirea unui program de organizare de evenimente culturale inedite prin asociere cu o serie de locații noi (spre exemplu, spectacole de muzică, teatru, film etc. în grădini de vară / în piațete etc.) – în special în contextul COVID-19, cu respectarea limitării participării persoanelor și siguranța acestora.</p>
<p>Slaba reprezentativitate a municipiului Mediaș pe scena culturală la nivel național și internațional.</p>	<p>Dezvoltarea unui portal web complex de promovare a ofertei turistice a municipiului. Structura paginii web trebuie dezvoltată în jurul temelor strategice în promovarea municipiului Mediaș, la care se adaugă date și instrumente interactive (travel planner, hărți, tururi virtuale ale orașului, tururi virtuale ale Cetății Medievale, mapare 3D a Cetății etc.) și zone dinamice de conținut care variază în funcție de sezon, campanii, subiecte promovate într-un moment anume etc.</p> <p>Acestei platforme îi poate fi asociată și o aplicație pentru orientarea la nivelul orașului și identificarea atracțiilor turistice și culturale, inclusiv prin utilizarea comunicării NFC pe bază de coduri QR asociate obiectivelor.</p> <p>Sprijinirea instituțiilor culturale în organizarea unor evenimente majore de mare anvergură.</p>

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
	<p>Organizarea de schimburi de experiență între specialiștii în domeniul cultural din municipiu și personal implicat în exemple de succes din Europa pentru dezvoltarea și implementarea de noi practici în managementul cultural și în diversificarea ofertei culturale.</p> <p>Sprijinirea instituțiilor culturale în internaționalizarea creațiilor și artiștilor locali.</p> <p>Sprijinirea sectorului cultural în cursul pandemiei de COVID-19 cu acordarea sprijinului guvernamental.</p>
<p>Calitatea spațiilor publice la care cetățenii din municipiul Mediaș au acces și amenajarea acestora poate beneficia de lucrări de amenajare pentru sporirea atractivității imaginii urbane și pentru diversificarea dotărilor pentru comunitate.</p>	<p>Utilizarea noilor tehnologii în echipamentele de petrecere a timpului liber (de joacă sau de fitness) prin introducerea de structuri interactive, generatoare de energie, dotate cu Wi-Fi sau mijloace de încărcare telefon / tabletă / laptop etc. La acestea se pot adăuga și noi elemente de joacă interactive bazate pe senzori precum cele luminoase sau de apă, care pot dinamiza spațiul public.</p>
<p>Nevoia de adaptare a ofertei educaționale la nevoile actuale ale cetățenilor</p>	<p>Înființarea unei biblioteci digitale</p> <p>Actualizarea ofertei de activități extrașcolare pentru elevi</p> <p>Facilitarea unor parteneriate între instituțiile de învățământ cu mediul privat în vederea integrării tinerilor în câmpul de muncă, în special a elevilor din specializările STEM</p>
<p>Decalajele de dezvoltare între oferta sanitară publică și privată, precum și între unitățile medicale locale și cele de interes județean / național</p>	<p>Realizarea de aplicații smart (monitorizarea persoanelor bolnave, a persoanelor vârstnice etc)</p> <p>Crearea de baze de date electronice unice cu fișele pacienților</p> <p>Crearea de campanii de informare și medicină preventivă orientate spre diferite grupuri țintă, cu activități practice care să implice atât medicii cât și comunitatea locală</p> <p>Crearea unei comunități online pentru discuții cu cetățenii pe teme de medicină preventivă și îndrumare</p>

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
<p>Nevoia de adaptare a soluțiilor și ofertei de servicii sociale la nevoile tuturor grupurilor vulnerabile</p>	<p>Realizarea unui sistem integrat care să fie comun pentru toți furnizorii de servicii sociale (publici și privați) și care să permită monitorizarea și evaluarea permanentă în timp real a stării sociale, respectiv coordonarea interinstituțională (proceduri și platforme electronice de comunicare) – inclusiv realizarea unui parteneriat între furnizori și alte instituții publice locale (biserică, poliție etc.)</p> <p>Furnizarea proactivă a serviciilor de prevenție în comunitate</p> <p>Realizarea de campanii de prevenire a situațiilor problematice în comunitate prin desfășurarea de activități practice de ecologizare, amenajare de spații publice, egalitate de șanse etc. în cadrul comunităților vulnerabile</p>

7. GUVERNANȚĂ INTELIGENTĂ

7.1. CONTEXT GENERAL

Ritmul alert al vieții cotidiene și al orașului necesită soluții inovatoare, inteligente, pentru a se asigura că nevoile și așteptările cetățenilor sunt îndeplinite. Guvernanța inteligentă presupune optimizarea proceselor interne și externe ale autorității locale și stimularea proceselor de co-creare a spațiilor și serviciilor publice la nivel local, colaborarea permanentă cu cetățenii, consultarea acestora și implicarea în procesele decizionale la nivel local. Aceasta se poate realiza prin utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (ICT) pentru a îmbunătăți procesele de funcționare ale administrației locale și oferirea de servicii de calitate pentru populație. Totodată, guvernanța inteligentă presupune crearea de parteneriate între administrația locală, sectorul privat, cetățeni, ONG-uri și alte organizații publice și private situate pe diverse paliere (județean, național, european), pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor de tip "smart" ce vizează dezvoltarea orașului.

Ca și componentă a orașului inteligent, Guvernanța inteligentă are rol de gestiune, vizând și integrarea unor caracteristici aparținând celorlalte componente smart¹³⁷, precum Smart Living (*Locuire Inteligentă*), Smart Citizens (*Cetățeni Inteligenți*) și Smart Mobility (*Mobilitate Inteligentă*). Rolul componentei de Guvernanță Inteligentă este acela de a asigura transparența administrației locale și de a facilita un proces decizional incluziv. Astfel, eGuvernarea include serviciile digitale care facilitează accesul cetățenilor, mediului de afaceri și societății civile la date și informații de interes în ceea ce privește guvernanța locală și oferă canale electronice de comunicații cu aceștia.

Conceptul de Guvernanță Inteligentă acoperă mai multe dimensiuni pentru a asigura dezvoltarea unui oraș modern, sustenabil și capabil să gestioneze nevoile cetățenilor săi, printre care:

- Administrația publică locală - structură și formă de organizare
- Servicii digitale
- Democrație participativă
- Relații de cooperare interne și externe
- Automatizarea de procese și reducerea birocrăției

Pentru analiza situației existente, principalele surse de date au fost reprezentate de chestionarele transmise populației și administrației locale, precum și analiza de birou (desk research), inclusiv asupra resurselor disponibile on-line. Un număr de 142 cetățeni și 34 funcționari au răspuns la chestionare, asigurând o viziune de ansamblu asupra stadiului actual al guvernanței inteligente în municipiul Mediaș.

Municipiul Mediaș este caracterizat, în general ca un oraș care se află în stadiile I și II de maturitate din punct de vedere al Guvernanței inteligente (a se vedea Cap. 9 Matricea de maturitate smart city), în care numeroase soluții existente sunt dezvoltate de același furnizor,

¹³⁷ Directorate General for Internal Policies – Policy Department A: Economic and Scientific Policy, Mapping Smart Cities in the EU, 2014.

ceea ce facilitează semnificativ integrarea aplicațiilor și oferă premisele pentru crearea de servicii electronice funcționale și sustenabile. De asemenea, pentru principalele soluții back-office există un dialog între furnizorii soluțiilor în principalele paliere ale administrației locale (Impozite și Taxe, Registratură și Circuit documente, Buget, Contabilitate și resurse umane). Abordarea sistemelor informatice pornește, însă, de la soluțiile tehnologice și nu există o viziune integrată în construirea și dezvoltarea lor, sau o arhitectură generică pentru un sistem modular integrat. Nu există o cerință implicită de a furniza o soluție de integrare cu sistemele existente pentru orice aplicație nou introdusă în zona back-end sau front-end. Utilizatorii interni au conturi distincte pentru aplicații distincte. Nu există un cadru în care să poată fi vizualizate, în mod unitar, toate informațiile din toate sistemele informatice ale municipalității și unităților subordonate (trans-departamental).

7.2. CONTEXTUL ADMINISTRATIV ȘI INSTITUȚIONAL

Administrația publică locală a municipiului Mediaș este reprezentată de către Primăria Municipiului Mediaș și este alcătuită din Consiliul Local și din aparatul de specialitate al Primarului. Acesta din urmă funcționează în conformitate cu OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ și cu hotărârile Consiliului Local privind aprobarea organigramei, a numărului de posturi și a statutului de funcții al aparatului de specialitate al Primarului și serviciilor publice¹³⁸.

Primăria Municipiului Mediaș este membru activ în cadrul a două Asociații de dezvoltare locală, respectiv ADI Apa Târnavei Mari și ADI Eco Nord, orientate către gestionarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, respectiv a celor pentru colectarea și managementul deșeurilor.

În prezent, Primăria Municipiului Mediaș își desfășoară activitatea într-un singur sediu, aflat în zona centrală a municipiului.

Conform HCL nr. 315/2019, Primăria Municipiului Mediaș este organizată după cum urmează:

PRIMARUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ

VICEPRIMAR

Compartiment cabinet viceprimar

Compartiment relații publice

Serviciul învățământ sănătate

ADMINISTRATORUL PUBLIC

SECRETAR GENERAL AL UAT

Direcția administrație publică locală

¹³⁸ Primăria Municipiului Mediaș, Regulamentul de organizare și funcționare al aparatului de specialitate al Primarului Municipiului Mediaș, anexă la HCL nr. 378/2019.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operational Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Compartiment centrul de informare cetățeni	Biroul administrație publică și monitorizare proceduri administrative	Biroul juridic contencios	Compartiment Registrul Agricol	Compartiment Autoritatea tutelară
Aparatul permanent de lucru al Consiliului Local				
COMPARTIMENT AUDIT				
COMPARTIMENT CABINET PRIMAR				
COMPARTIMENT SITUAȚII DE URGENȚĂ, SECURITATEA MUNCII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI				
DIRECȚIA PATRIMONIU				
Serviciul patrimoniu				
Compartiment patrimoniu și spații destinație	Compartiment evidență și spații cu altă destinație	Compartiment spațiul locativ	Compartiment administrare terenuri	Compartiment administrare patrimoniu
Serviciul cadastru topometrie, administrare terenuri agricole și forestiere				
Compartiment cadastru topometrie			Compartiment administrare terenuri agricole și forestiere	
DIRECȚIA TEHNICĂ				
Serviciul achiziții publice				
Compartiment infrastructură		Compartiment transport - energetic	Compartiment Unitatea municipală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice și guvernanță corporativă	
Serviciul investiții				
Compartiment proiectare – execuție investiții			Compartiment implementare a finanțare	
DIRECȚIA ECONOMICĂ				
Compartimentul autorizare activități comerciale și susținerea înființării întreprinderilor mici și mijlocii				
Compartiment resurse umane salarizare				
Compartiment informatică				

Serviciul buget contabilitate

Compartiment buget

Compartiment contabilitate

DIRECȚIA ARHITECT ȘEF

Compartiment Urbanism

Serviciul autorizări și disciplină în construcții

Compartiment autorizări

Compartiment disciplină în construcții

SERVICIUL PUBLIC COMUNITAR LOCAL DE EVIDENȚĂ A PERSOANELOR

Direcțiile, serviciile și instituțiile subordonate ale Primăriei Municipiului Mediaș sunt:

- Direcția municipală pentru cultură, sport, turism și tineret;
- Direcția de administrare a domeniului public;
- Direcția Poliția locală;
- Direcția fiscală locală;
- Clubul sportiv municipal Mediaș;
- Direcția de asistență socială;
- Unitatea medico-socială;
- Spitalul Municipal Mediaș.

La nivelul anului 2019, în conformitate cu organigrama disponibilă ¹³⁹, în cadrul Primăriei Municipiului Mediaș existau 203 posturi, dintre care câte 2 posturi pentru funcțiile de demnitate publică și cele publice de conducere specifică, 14 funcții publice de conducere, 169 de funcții publice de execuție, 1 funcție publică de conducere în regim contractual și 15 funcții de execuție în regim contractual. Acestea nu includ numărul de posturi aferent direcțiilor, serviciilor și instituțiilor subordonate ale primăriei.

Primăria Municipiului Mediaș dispune și de un departament de IT, acesta fiind inclus în cadrul Direcției Economice, prin Compartimentul Informatică. Conform organigramei, pentru acest compartiment sunt alocate 5 posturi, în prezent fiind ocupate numai 3.

Rolul compartimentului este unul important în raport cu gestionarea sistemului informațional, dar și pentru susținerea implementării proiectelor de tip smart, fiind necesare o expertiză tehnică avansată și un efectiv suficient al resurselor umane. Astfel, se remarcă două direcții de acțiune către care se poate îndrepta municipiului pentru a asigura că deține expertiza necesară în domeniul IT. Pe de o parte se pot promova și chiar suplimenta posturile existente din cadrul Compartimentului Informatică, urmărindu-se atragerea unui personal calificat care să poată gestiona serviciile informatice existente, dar și pe cele ce urmează a fi implementate/extinse. O altă soluție viabilă este externalizarea acestui serviciu către o altă entitate (ex. companii private) care să ofere suport pentru direcțiile, compartimentele, serviciile și birourile componente ale Primăriei Municipiului Mediaș.

¹³⁹ Primăria Municipiului Mediaș, Organigrama Primăriei Municipiului Mediaș, 2019.

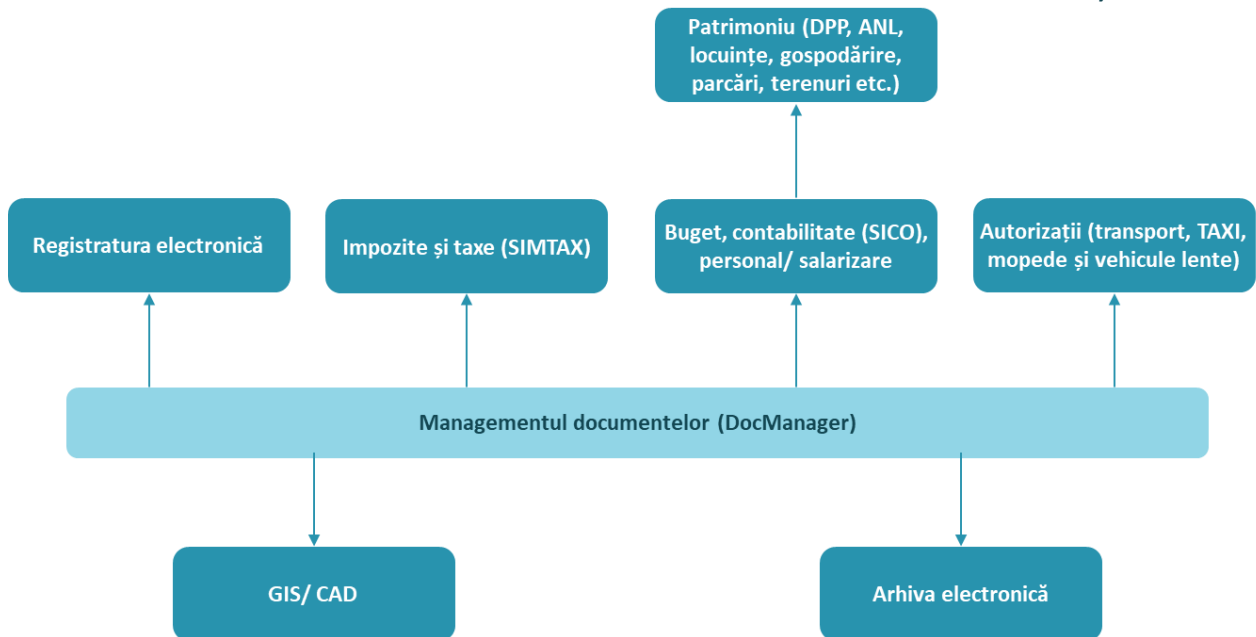
7.3. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE ȘI INSTRUMENTE DIGITALE DISPONIBILE¹⁴⁰

Municipiul Mediaș utilizează sisteme informatice pentru managementul proceselor interne și interacțiunea cu cetățeanul. Majoritatea sistemelor interne sunt furnizate de aceeași companie, ceea ce oferă premisele pentru asigurarea unui nivel ridicat de interoperabilitate și transfer de date între sisteme, reprezentând un punct forte în dezvoltările și integrările viitoare de componente Smart City. Acest punct forte reprezintă, în același timp, o vulnerabilitate, întrucât cooperarea cu un unic furnizor limitează capacitatea de inovare și dezvoltare a sistemelor informatice și de eGuvernare la capacitatea acestuia.

7.3.1. MANAGEMENTUL PROCESELOR INTERNE

Cu privire la sistemele backend utilizate de municipiul Mediaș, se constată că aplicația cea mai utilizată¹⁴¹ este aplicația Sobis privind circulația internă a documentelor (inclusiv arhivare electronică), utilizată de majoritatea departamentelor. Sistemele backend includ aplicații pentru gestiunea impozitelor și taxelor locale (Industrial Software), contabilitate, resurse umane, gestiunea patrimoniului, toate furnizate de către Sobis, respectiv aplicații externe pentru legislație, cadastru (eTerra), Axxon pentru monitorizare video.

FIGURA 94 SISTEMELE INFORMATICE UTILIZATE LA NIVELUL MUNICIPIULUI MEDIAȘ

Sursa: Prelucrare proprie

Direcția Fiscală Locală - compartimentul informatică utilizează sisteme multiple pentru interacțiune cu alte instituții, respectiv VPN cu Camera Executorilor Judecătorești Alba Iulia; transmitere de date către DRPCIV Sibiu prin conexiune STS, ANAF - declarația P2000, transmiterea/primirea de date între primărie și DFL se face prin 2 stații conectate în ambele rețele

¹⁴⁰ Pe baza răspunsurilor la chestionarul adresat angajaților Primăriei Municipiului Mediaș

¹⁴¹ Conform răspunsurilor la chestionare

și prin email. Aplicațiile privind Circulația Documentelor și Gestiunea Taxelor și Impozitelor Locale beneficiază de API/ Servicii web de interconectare (primire și transmitere date) către sisteme terțe.

Partajarea de documente se realizează prin intermediul unor dosare de fișiere partajate în rețea, ceea ce poate ridica, pe termen mediu și lung provocări cu privire la securitatea acestora, respectiv la versionare sau găsirea unor documente vechi. Aceleași provocări sunt ridicate și de partajarea fișierelor prin sistemele de poștă electronică.

7.3.2. INTERACȚIUNEA CU CETĂȚENII

Activitatea cu publicul se realizează preponderent offline, la ghișeu, fără programare. Anumite departamente / direcții utilizează sisteme de programare a interacțiunii cu publicul. Numai Aparatul permanent de lucru al Consiliului Local, Direcția Patrimoniu și departamentele IT au interacțiune online cu comunitatea locală. Există un număr foarte mic de sisteme de interacțiune electronică cu comunitatea locală sau sisteme de monitorizare în timp real a orașului, dintre care amintim:

- plata online a taxelor și impozitelor;
- depunerea online a petițiilor;
- planificarea online a audiențelor;
- supraveghere video a spațiilor publice;
- interacțiune on-line cu poliția locală;
- depunerea online a declarațiilor de impunere;
- plata parcarilor și abonamentelor de parcare;
- consultări publice (sistem pilot).

Comunicarea cu cetățenii este, în principal unidirecțională (de informare), prin intermediul paginii web a primăriei, respectiv email și pagina Facebook a instituției. Interacțiunea, inclusiv pe pagina Facebook a instituției (<https://www.facebook.com/PrimariaMedias>) are, mai degrabă fluxuri unidirecționale de informații și este utilizată preponderent pentru informarea cetățeanului. Cu aproximativ 2700 urmăritori, pagina Facebook a autorității locale are un important potențial de creștere și de a deveni un vector de comunicare cu mase mai mari de cetățeni. Principalul canal electronic de comunicare cu contribuabilul rămâne email-ul. Cetățenii pot raporta, pe pagina primăriei, eventuale probleme din municipiu, însă consultările publice / sondajele se realizează prin formulare (fizice) speciale. Ședințele consiliului local sunt difuzate live pe pagina Facebook a Primăriei, iar Hotărârile de Consiliu Local sunt disponibile pe pagina web a primăriei.

www.visitmedias.com și integrarea în Sistemul Național Electronic de Plată sunt pași pozitivi în direcția digitalizării interacțiunii cu cetățenii. Ca puncte slabe se remarcă faptul că persoanele juridice din municipiu nu pot utiliza ghiseul.ro, deși sistemul național a fost actualizat în anul 2019 pentru a permite și acestui tip de utilizatori să consulte și plătească taxele și impozitele locale. De asemenea, sunt acceptate declarațiile depuse online pe email, neexistând un sistem informatic pentru depunerea acestora (portal, etc). Din chestionarele aplicate rezultă că un astfel de sistem este în curs de proiectare/implementare. Se dorește actualizarea paginii web a primăriei și crearea unei aplicații mobile pentru furnizarea de servicii online.

Deși la nivelul municipiului se utilizează deja o serie de soluții și există mai multe inițiative în domeniul digital, se pot remarca diverse disfuncționalități sau necorelări, din cauza abordării mai degrabă punctuale decât planificate, ca de exemplu: deși se utilizează un registru electronic al autorizațiilor de transport, taxi și vehicule lente, nu a fost identificată posibilitatea depunerii on-line a acestora; este în curs de implementare o soluție pentru realizarea arhivei digitale a documentelor din cadrul Primăriei Municipiului Mediaș, însă nu se intenționează publicarea datelor din arhivă.

Pe de altă parte, pe baza răspunsurilor la chestionare, se remarcă o mare deschidere spre dezvoltarea de noi sisteme informatice clasificabile în zona de orașe inteligente, cu un număr mare de aplicații pentru cetățeni aflate în etapa de analiză, design sau dezvoltare, printre care:

- Plata electronică a autorizațiilor de trafic greu;
- Plata electronică a taxelor de urbanism;
- Depunerea online a documentațiilor pentru Certificate de Urbanism;
- Eliberarea online a Certificatelor de Urbanism;
- Depunerea online a documentațiilor pentru Autorizații de Construire;
- Eliberarea online a Autorizații de Construire;
- Notificarea on-line la emiterea CU/AC;
- Programări pentru depunerea/ridicarea de documente;
- Servicii electronice ale centrelor sociale;
- Monitorizare vârstnici la domiciliu;
- Rețele wi-fi publice;
- Semafoare inteligente;
- Carduri pentru servicii integrate;
- Depunerea on-line a documentelor pentru asistență socială;
- Sisteme de consultare publică în domeniul urbanismului.

Totodată, la nivelul municipiului există deschidere și dorința de a implementa în viitorul apropiat o serie de sisteme informatice de interacțiune cu cetățeanul, printre care:

- Consultări publice;
- Bugetare participativă;
- Prioritizarea investițiilor;
- Monitorizarea spațiilor verzi;
- Monitorizarea calității aerului;
- Rezervarea online a locurilor de parcare;
- Senzori de informare în timp real privind locurile de parcare disponibile;
- Solicități online pentru colectarea deșeurilor electrice;
- Contorizare smart pentru clădirile publice;
- Utilizarea datelor satelitare pentru management urban;
- Module în zona de eSănătate și eAsistență Socială;
- Card Municipal pentru servicii publice;
- Monitorizare locuințe sociale;

- Anchete sociale on-line și sisteme de consultare publică în domeniul social;
- Monitorizare elevi;
- Sisteme de siguranță pentru copii;
- Catalog electronic;
- Închirieri biciclete / trotinete electrice;
- Monitorizare în timp real a flotei de transport public și informarea cetățenilor cu privire la localizarea mijloacelor de transport în comun;
- PUZ/PUG disponibil online;
- Registrul Spațiilor verzi - disponibil online pentru cetățeni;
- Sistem de management inteligent al traficului;
- Colectarea automată a datelor privind consumul de utilități al clădirilor publice;
- Monitorizarea în timp real a flotei furnizorilor de servicii (salubritate, colectare deșeuri, dezapezire);
- Sisteme de monitorizare a iluminatului public (consum, reparații);
- Raportarea de către partenerii sociali (ONG) a serviciilor prestate pentru beneficiari;
- Monitorizare la domiciliu persoane vârstnice / cu probleme de sănătate;
- Sisteme de interacțiune online cu persoane aflate în izolare / carantină;
- Sisteme de consultare publică în domeniul social;
- Platformă pentru bugetare participativă.

În momentul de față sunt în derulare două proiecte finanțate prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (CP12 și CP13) pentru furnizarea de servicii electronice pentru cetățeni și va fi îmbunătățită aplicația pentru Circulația Documentelor.

În ceea ce privește **securitatea datelor și informațiilor**, majoritatea departamentelor utilizează sisteme pentru securitatea informațiilor și implementează politici specifice protecției datelor cu caracter personal conforme cu GDPR.

7.3.3. BAZE DE DATE GIS

Baza de date GIS a municipiului Mediaș este în curs de realizare și va include:

- Planul Urbanistic General
- Date privitoare la proprietatea terenurilor
- Indicatori generali (demografie, dezvoltare socio-economică, etc.)
- Date privind investițiile și proiectele în implementare
- Rețele edilitare
- Date privind asistența socială
- Imagini aeriene sau satelitare

Totodată, se dorește implementarea unui model 3D al orașului până în anul 2027.

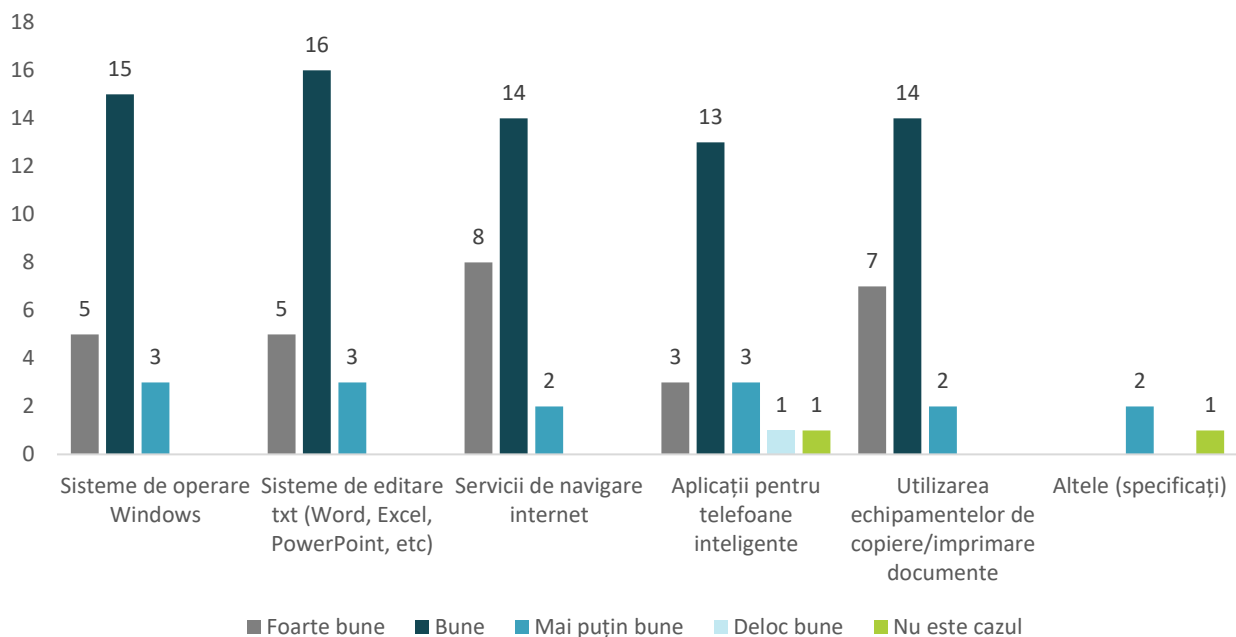
7.3.4. INFRASTRUCTURA IT ȘI COMPETENȚELE DIGITALE

Majoritatea departamentelor reclamă vechimea mijloacelor de calcul (unele având chiar și vechime de peste 10 ani). În aceeași situație se află și imprimantele și soluțiile software. Cea mai favorabilă situație este înregistrată de servere, care au, în majoritate, o vechime mai mică de 3 ani.

Majoritatea datelor și sistemelor informatice utilizate sunt instalate pe infrastructură hardware / servere dedicate. Există încă aplicații instalate exclusiv pe stațiile de lucru ale utilizatorilor, sau NAS, însă s-au făcut pași importanți către utilizarea de servicii cloud de la furnizori publici.

Majoritatea personalului se autoevaluează ca având competențe bune cu privire la utilizarea sistemelor de operare, editoarelor de text și date, navigării pe internet sau utilizării infrastructurilor de copiere / imprimare documente și aplicații pentru dispozitive mobile. Totodată, se consideră necesară organizarea unor sesiuni de formare a personalului, în special în perspectiva implementării strategiei și unui portofoliu de proiecte de tip smart City.

FIGURA 95 CUM EVALUAȚI, DIN EXPERIENȚA DUMNEAVOASTRĂ, NIVELUL COMPETENȚELOR PERSONALULUI ÎN DOMENIUL UTILIZĂRII ECHIPAMENTELOR ȘI PROGRAMELOR DIGITALE?

Departamentul IT este format în momentul de față din 3 persoane și este apreciat de angajații instituției.

În ceea ce privește sistemele informatice naționale, se remarcă utilizarea parțială a acestora de către municipiul Mediaș, fiind vizate următoarele:

- Punctul de Contact Unic Electronic (PCUe) – doar pentru Direcția de Asistență Socială Mediaș, fără a avea disponibile servicii electronice și fără integrare automată cu fluxurile back-end;
- Sistemul Național Electronic de Plată (ghiseul.ro) – cu care interacțiunea se face în mod automatizat;

- SICAP – pentru componenta de achiziții publice;
- Portalul ANAF (PATRIMVEN) în cadrul Direcției de Asistență Socială, pentru verificări manuale și sistemele specifice ANAF pentru activitatea de buget și financiar-contabilă.

În ceea ce privește interacțiunea cu alte instituții, principalul mijloc de interacțiune îl reprezintă corespondența electronică.

7.4. DEMOCRAȚIA PARTICIPATIVĂ

Încă din 2007, municipiul Mediaș a fost interesat de îmbunătățirea comunicării între administrația publică și cetățeni, implementând un prim proiect în acest sens. Prin *Comunicarea internă și externă eficientă în administrația publică locală în Municipiul Mediaș*, s-au îmbunătățit infrastructurile informatice și s-au pus bazele furnizării de servicii electronice către comunitate. În anul 2010, municipiul Mediaș a întreprins acțiuni în direcția implementării unor procese de democrație participativă, cele mai importante fiind reprezentate de Juriul Cetățenesc, metodă de consultare / implicare a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor în administrația publică locală. Ulterior, în 2015, Municipiul a implementat proiectul Common Activities for European Citizens, finanțat în cadrul programului Europa pentru Cetățeni, vizând dezvoltarea cooperării între cetățeni, ONG-uri, voluntari și administrația publică. În anul 2018, municipiul Mediaș s-a alăturat orașelor De Fryske Marren, Dabrowa Gornicza și Sopron în cadrul unor workshop-uri, dezbateri, prezentări și conferințe pe tema Democrației Europene, cu implicarea a 33 cetățeni, din care 25 de elevi din Mediaș.

În prezent, municipiul Mediaș implementează două proiecte finanțate prin Programul Operațional Capacitate Administrativă menite să stimuleze digitalizarea interacțiunii dintre cetățeni, mediul de afaceri și administrația publică.

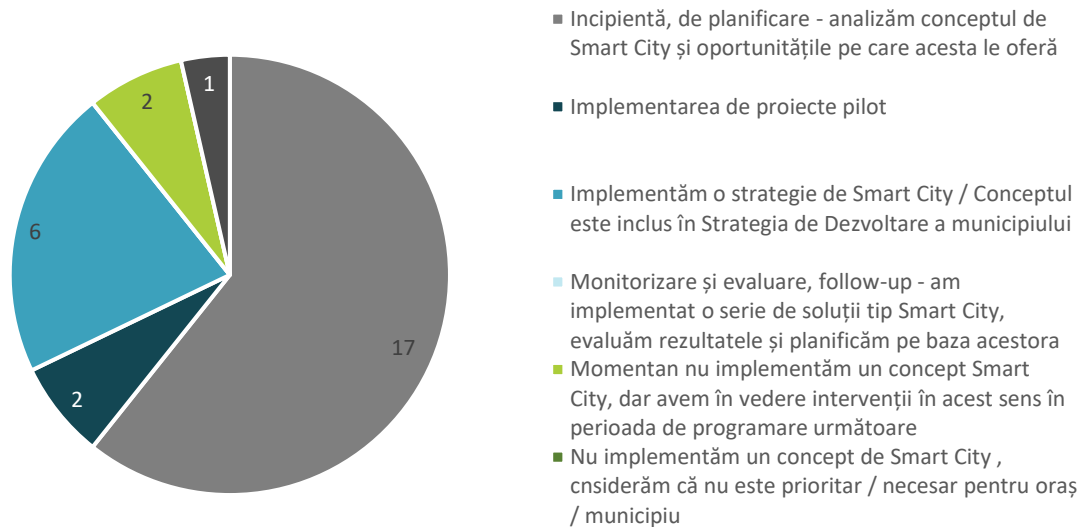
- Resurse Integrate pentru o Dezvoltare Locală Sustenabilă
- Soluții informatice integrate pentru simplificarea procedurilor administrative, reducerea birocrăției și îmbunătățirea organizării instituționale

Cele două proiecte oferă o viziune integrată asupra implementării de servicii electronice și a îmbunătățirii componentelor back-end ale Autorității locale, în scopul digitalizării și modernizării proceselor de guvernare participativă, și a implementării de componente de eGuvernare și eAdministrație.

7.5. PERSPECTIVELE PRIVIND IMPLEMENTAREA CONCEPTULUI SMART CITY ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ

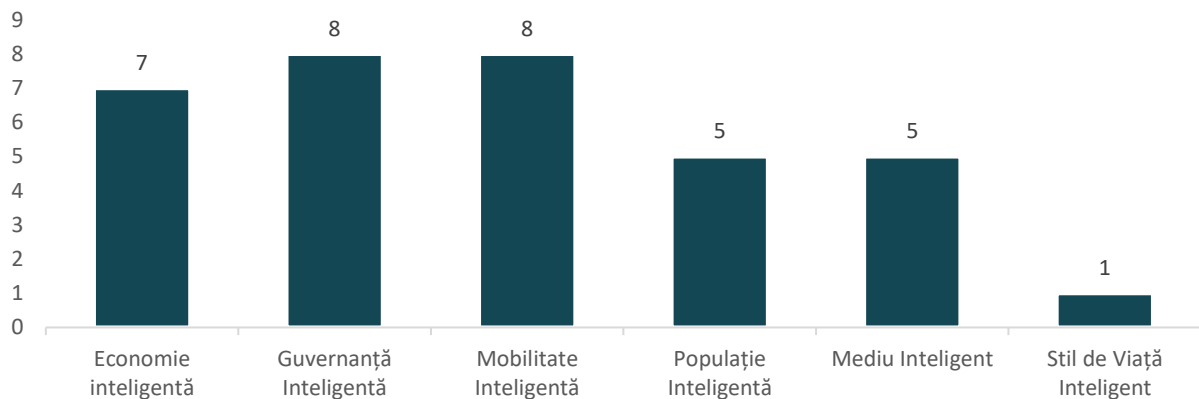
În ceea ce privește implementarea conceptului Smart City, părerile în rândul angajaților Primăriei Municipiului Mediaș sunt extrem de variate, majoritatea considerând că se află într-o fază incipientă, de planificare, în care sunt analizate oportunitățile în acest sens.

FIGURA 96 ÎN CE FAZĂ DE IMPLEMENTARE A CONCEPTULUI DE SMART CITY CONSIDERAȚI CĂ SE AFLĂ MUNICIPIUL MEDIAȘ?

Totodată, din perspectiva personalului administrației locale, palierele prioritare pentru dezvoltarea inteligentă a municipiului Mediaș sunt Guvernanța Inteligentă și Mobilitatea inteligentă.

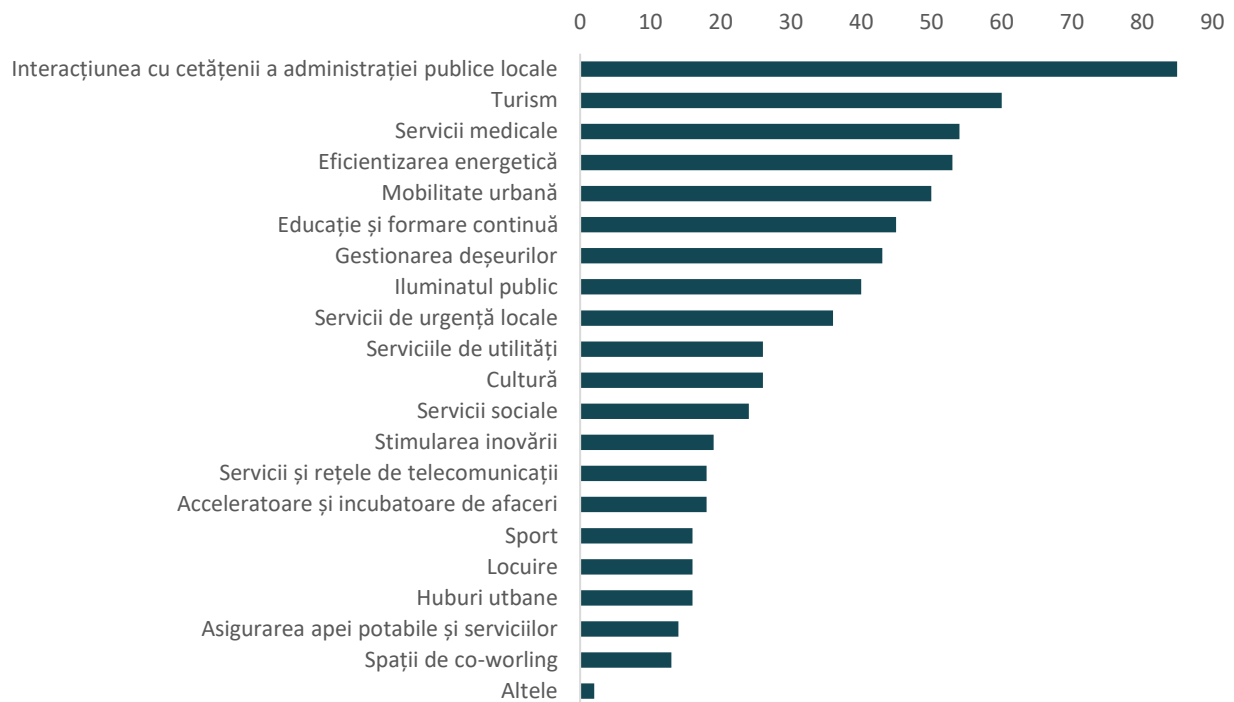
FIGURA 97 CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE PRIORITATEA DE DEZVOLTARE INTELIGENTĂ A MUNICIPIULUI MEDIAȘ?

Cu toate acestea, majoritatea angajaților prezintă ca viziune / aspirație pentru dezvoltarea municipiului Mediaș crearea/dezvoltarea locurilor de muncă.

În ceea ce privește perspectiva cetățenilor, majoritatea respondenților la chestionar sunt interesați de îmbunătățirea calității locuirii și stil de viață, urmate de componenta socială și educațională, economie și mediu de afaceri, respectiv mediu înconjurător. Cetățenii percep guvernanța și administrația publică în postura de domeniu cu potențial major pentru digitalizare, urmată de componenta de Stil de viață și Calitatea locuirii. Totodată, cetățenii își doresc mutarea interacțiunii cu administrația locală în mediul online (59,6% dintre respondenți), precum și facilități turistice, eficientizare energetică, servicii socio-medice sau îmbunătățirea mobilității urbane.

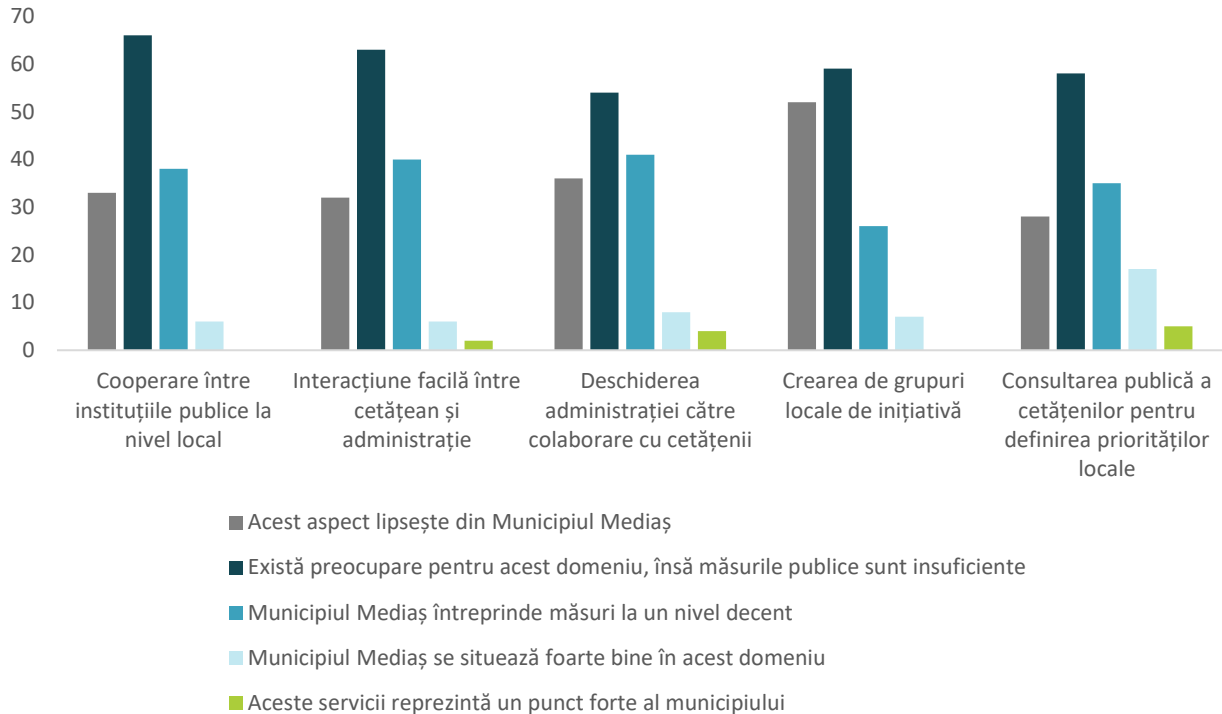
FIGURA 98 CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT SERVICIILE LOCALE CARE AR PUTEA BENEFICIA CEL MAI MULT ÎN URMA DEZVOLTĂRII DUPĂ UN CONCEPT SMART CITY?

Răspunsurile cetățenilor ilustrează faptul că inițiativele și proiectele demarate de Municipality nu sunt suficient comunicate către comunitate, și, cu atât mai puțin cetățenii nu au fost consultați în pregătirea și prioritizarea lor.

Populația consideră insuficiente demersurile realizate până în prezent în zona de eGuvernare, cooperarea între instituții, între cetățean și administrație fiind catalogate ca insuficiente. Aceeași părere o are majoritatea populației cu privire la deschiderea administrației la colaborare, construirea de grupuri de inițiativă locală sau consultarea publică a cetățenilor pentru definirea priorităților locale.

FIGURA 99 VĂ RUGĂM SĂ EVALUAȚI DISPONIBILITATEA, EFICIENȚA ȘI IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE PENTRU URMĂTOARELE SERVICII PUBLICE ÎN MUNICIPIUL MEDIAȘ - COOPERARE

În ceea ce privește serviciile publice electronice:

- cetățenii apreciază ca disponibil și ușor de utilizat serviciul de plată electronică a parcarii
- soluția pentru plata abonamentelor de parcare nu este suficient diseminată (o parte a respondenților îl consideră ușor de utilizat, alții greu de utilizat, iar majoritatea afirmă că serviciul este inexistent)
- este disponibil serviciul de plată electronică a taxelor și impozitelor locale, apreciat de majoritatea respondenților cu voturi egale între ușor/greu de utilizat
- un număr mic de cetățeni cunoaște și utilizează serviciul de plată electronică a taxelor pentru traficul greu și urbanism
- un număr mare de respondenți nu cunosc posibilitatea de depunere on-line a declarațiilor de impunere, sau consideră sistemul greu de utilizat
- documentațiile de urbanism sunt, în viziunea cetățenilor imposibil sau foarte dificil de depus / eliberat/ accesat online

Cu privire la potențiale proiecte Smart City, populația apreciază implementarea unui sistem de bugetare participativă, prioritizarea investițiilor publice și consultare publică ca fiind utilă și de dorit, semn că o mare parte a cetățenilor își doresc procese participative, de co-creare în care să se implice activ. Aceștia își doresc să participe la grupuri de acțiune locală (preferabil online). Totodată, mare parte a respondenților își doresc posibilitatea de a participa on-line la audiențe cu funcționarii publici.

Este de dorit și o componentă de mobilitate inteligentă (informații în timp real cu privire la locurile de parcare disponibile, rezervarea on-line a acestora) și una de mediu inteligent (solicitări pentru

colectarea deșeurilor electrice, contorizare inteligentă etc.). Interesul populației pentru un stil de viață sănătos rezultă și din dorința lor de a avea un sistem de monitorizare a calității aerului.

Componenta de eAsistență socială reprezintă o altă prioritate pentru cetățeni, care consideră utilă implementarea unui card municipal pentru servicii publice și servicii de eAsistență socială.

În ceea ce privește prioritățile identificate de cetățeni, majoritatea consideră utile următoarele

- Plățile electronice;
- Interacțiunea cu administrația publică;
- Monitorizarea calității mediului;
- Dezvoltarea serviciilor de eAsistență socială.

7.6. RELAȚII DE COOPERARE INTERNĂ/ EXTERNĂ

Primăria Municipiului Mediaș are o serie de parteneriate și de relații de colaborare atât la nivel local, cu entități de la nivelul municipiului Mediaș, cât și la nivel național și european. La nivel local, acest lucru este evidențiat de externalizarea unor servicii publice către companiile locale cu care primăria are o interacțiune partenerială eficientă, respectiv:

- SC Meditur SA pentru transportul public;
- Apa Târnavei Mari pentru apă potabilă și canalizare;
- SC ECO SAL pentru servicii de salubritate și management deșeurii;
- SC Piața Prim Com pentru gestiunea piețelor din oraș.

Totodată, așa cum a fost menționat și la începutul capitolului, municipiul Mediaș este membru a două Asociații de dezvoltare locală, respectiv ADI Apa Târnavei Mari și ADI Eco Nord, în cadrul cărora municipiul colaborează cu autoritățile locale ale orașelor și comunelor partenere, dar și cu Consiliul Județean Sibiu.

Relevante la nivel local sunt și dorința și deschiderea agenților economici de a sprijini autoritatea locală în cadrul unor parteneriate PPPP (Parteneriat Public-Privat-Populație), acestea fiind la un nivel ridicat. De asemenea, municipiul beneficiază de localizarea pe teritoriul administrativ al acestuia a două companii naționale cu potențial ridicat în ceea ce privește investițiile, responsabilitatea socială, expertiza în utilizarea de soluții digitale și interacțiune digitală cu utilizatorii - atât cetățeni, cât și companii. Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz SA și Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz SA și-au arătat disponibilitatea în a sprijini procesele de digitalizare și transformare digitală a Municipiului.

Pe plan internațional, se remarcă cooperări ale municipiului cu orașe și entități din Austria, Italia, Norvegia, Polonia, Olanda, Spania, Letonia, Germania, Ungaria, Finlanda, Belgia, Slovenia și Suedia în cadrul unor proiecte europene, după cum urmează:

- Proiectul OP-ACT – Modalități de acțiune privind îmbunătățirea poziției strategice a orașelor mici și mijlocii, finanțat prin programul URBACT. Proiect a vizat în mod direct zona guvernancei și a politicilor publice, fiind un proiect colaborativ internațional în cadrul căruia s-au creat strategii de răspuns la provocările orașelor, în urma crizei financiare, respectiv a de-industrializării și schimbărilor demografice (2009-2012). Partenerii de proiect au fost orașele: Leoben (Austria), Ancona (Italia), Nottodden (Norvegia), Dabrowa

Gornicza (Polonia), Heerlen (Olanda), Legazpi (Spania), Rezekne (Letonia), Altena și Eberswalde (Germania) și Nagykallo (Ungaria).

- Proiectul Debating European Democracy, finanțat prin programul „Europa pentru cetățeni”, prin intermediul căruia a fost facilitată întâlnirea a 60 de cetățeni din Mediaș, Dabrowa Gornicza (Polonia), De Fryske Marren (Olanda) și Sopron (Ungaria), dintre care 45 de liceeni. Scopul proiectului a fost de a disemina informații cu privire la Uniunea Europeană și modul de funcționare a acesteia, în special în ceea ce privește alegerile pentru Parlamentul European, precum și de înțelegere a percepției tinerilor din diferite țări asupra acestui proces.
- Proiectul Common Activities for European Citizens, finanțat prin programul „Europa pentru cetățeni”, prin intermediul căruia a fost facilitată întâlnirea a 60 de cetățeni din Mediaș, Dabrowa Gornicza (Polonia), De Fryske Marren (Olanda) și Sopron (Ungaria). Scopul întâlnirii a fost de a dezvolta modul de colaborare între autoritățile publice și voluntari, urmărindu-se dezvoltarea unei colaborări eficiente pe viitor între autoritățile publice locale și sectorul neguvernamental.
- Proiectul CREA RE – Creative Regions, finanțat prin programul INTERREG IVC, care a urmărit creșterea nivelului de inovație, dezvoltarea ideii de industrie cultural creativă și promovarea colaborării între artă și industrie în cadrul țărilor partenere. În cazul acestui proiect, partenerii au fost instituții publice ale orașelor și regiunilor partenere din Austria, Finlanda, Germania, Italia, Polonia, România, Belgia, Slovenia, Suedia și Spania.

Aspectele menționate anterior și experiența deja acumulată a municipiului în colaborarea cu entități externe, oferă acestuia multiple oportunități de a crea noi parteneriate pe viitor care să susțină dezvoltarea municipiului. Acestea pot fi orientate fie către mediul privat local, în special în ceea ce privește expertiza tehnică, fie către schimburi de experiență cu alte orașe mai dezvoltate din punct de vedere al guvernării inteligente, putând fi astfel preluate bune practici în ceea ce privește soluțiile smart pentru administrația publică a municipiului Mediaș.

7.7. CONCLUZII

Municipiul Mediaș utilizează sisteme back-end mature, achiziționate ca licențe de utilizare, care permit gestionarea eficientă a activității autorității locale, în majoritatea dimensiunilor acesteia: financiar-contabil, de management al impozitelor și taxelor locale, al circulației documentelor, urbanismului și parțial asistenței sociale.

Sistemul privind Circulația Documentelor este componenta centrală care beneficiază de API și permite integrarea și partajarea de date între celelalte sisteme utilizate de Autoritatea Locală.

Autoritatea locală și comunitatea (cetățenii) au o viziune comună cu privire la dezvoltarea componente de guvernare inteligentă și eGuvernare. Majoritatea celor chestionați optează pentru interacțiunea electronică cu autoritatea locală în cât mai multe domenii, printre care realizarea plăților electronice, depunerea documentelor, cererilor, declarațiilor, eliberarea acestora.

Comunitatea locală percepe ca insuficiente demersurile autorității locale în direcția digitalizării managementului urban, în mare parte datorită comunicării, în general unidirecțională pe canalele electronice de comunicare. Lipsesc demersurile participative, menite să crească, pe de o parte,

implicarea cetățenilor în actul administrativ și, pe de altă parte, transparentizarea și creșterea încrederii pe care aceștia o au în administrația locală.

O altă importantă diferență de viziune între comunitate și administrație este aceea asupra mentalității. Cu toate că Municipiul este perceput ca îmbătrânit, în special datorită migrației tinerilor spre alte comunități, cetățenii își demonstrează, în general, spiritul inovator, vizionar, propunând o serie de proiecte de dezvoltare inteligentă la nivel local.

Mediul de afaceri vede ca prioritară implementarea serviciilor electronice în domeniile în care interacționează frecvent cu autoritatea locală, respectiv plățile de taxe, impozite, obținerea certificatelor fiscale, documentelor de urbanism. O altă prioritate vizează zona transportului (atât public cât și prin componente inteligente ale infrastructurii rutiere).

Totodată, reprezentanții mediului de afaceri își manifestă dorința de a sprijini inițiativele autorității locale în domeniul dezvoltării locale sustenabile și a dezvoltării conceptului Smart City.

Sub aspectul guvernancei inteligente, principalele dorințe ale cetățenilor constituie trei potențiali piloni de dezvoltare ai serviciilor specifice, respectiv:

- Interacțiunea electronică cu autoritatea locală
- Instrumente și date deschise pentru monitorizarea infrastructurilor și dezvoltării urbane
- Procese consultative și de colaborare între administrație și comunitate

Din această perspectivă, este recomandabilă dezvoltarea de instrumente pentru gestionarea și stimularea dinamică a componentelor ce țin de dezvoltare locală în domeniul Smart City, sub următoarele aspecte:

eGuvernare

- Plăți taxe
- Buget participativ
- Prioritizare investiții
- Consultări publice
- Depunere și ridicare documente
- Transparență decizională

Mobilitate

- Semaforizare inteligentă
- Transport alternativ
- Transport ecologic
- Publicare date deschise

Mediu

- Spații verzi Inteligente (telegestiune, supraveghere)
- Măsurare calitate aer (publicare date, gestiune trafic)

Economie

- Locuri de muncă (incubatoare, fablab, makerspace)
- Specializarea forței de muncă (corelarea educației cu nevoile pieței)

Populație

- Facilități pentru tineri (antreprenariat, competiții, premii, burse, stimularea inițiativelor locale)
- Stimularea inovării și creativității

Stil de viață

- Turism
- Facilități de petrecere a timpului liber
- Maximizarea potențialului istoric
- Activități culturale
- Servicii socio-medicale (eAsistență Socială, eSănătate)

Se remarcă, sub aspectul guvernancei locale, deschiderea comunității locale și a mediului de afaceri spre a utiliza instrumente electronice de interacțiune cu administrația locală. Gradul de încredere în utilizarea serviciilor electronice este unul ridicat în rândul respondenților, principalele

rezerve ale potențialilor utilizatori fiind legate de gradul de complexitate al sistemelor informatice și experienței utilizatorilor.

Situația demografică a localității (cu o populație în curs de îmbătrânire) și problema migrației tinerilor, digitalizarea serviciilor publice și guvernanta participativă reprezintă, în același timp, o provocare și o oportunitate. Populația de vârstă a treia poate avea dificultăți în utilizarea unor servicii electronice, însă, în același timp, va avea mai puțin de așteptat la ghișeele fizice (datorită celor care vor derula activitatea on-line). Pe de altă parte, procesele participative deschise și posibilitatea de interacțiune bidirecțională electronică poate reprezenta un punct forte în a păstra aproape tinerii plecați și le poate prezenta oportunități noi, ajutându-i să păstreze relația cu orașul natal și să identifice oportunități pentru a se întoarce și a aduce experiența acumulată în alte localități.

7.8. PROVOCĂRI ȘI POSIBILE OPȚIUNI DE TIP „SMART CITY”

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
Lipsa fluxurilor digitale de interacțiune cu cetățenii și mediul de afaceri	**sunt în implementare 2 proiecte finanțate prin POCA - orice rezultate viitoare vor trebui integrate în fluxurile definite în cadrul celor două proiecte.
Comunitatea locală neangajată în actul de management public	Implementarea unor soluții de comunicare bidirecțională cu cetățenii, menite, pe de o parte să ofere feedback administrației, și, pe de altă parte, să faciliteze un dialog constant, asincron, între administrația locală și cetățean.
Lipsa seturilor de date deschise în formate ușor utilizabile	Identificarea unor seturi de date locale ce pot fi puse la dispoziția companiilor locale în scopul demarării unor proiecte SMART (ex. date de trafic, date privind spațiile verzi, imagini de la camerele de supraveghere, date statistice, date în domeniul impozitării, asistenței sociale sau spațiilor verzi
Comunicarea unidirecțională între administrație și cetățeni	Extinderea mijloacelor de comunicare între administrația locală și comunitate, în mediul digital, prin unificarea într-o platformă a canalelor uzuale și furnizarea de feedback integrat la propunerile, solicitările sau problemele ridicate de cetățeni
Încurajarea educației digitale în rândul maselor	Dezvoltarea de instrumente simple, ergonomice prin intermediul cărora cetățenii să se familiarizeze cu tehnologia și să o adopte

PROVOCĂRI ȘI ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE OPȚIUNI „SMART CITY”
	<p>ca parte a stilului de viață</p> <p>Utilizarea tehnologiei pentru a reduce distanța dintre generații</p>
Lipsa elementelor de democrație participativă	<p>Implementarea de instrumente de consultare publică în domenii diverse, inclusiv, dar fără a se limita la</p> <ul style="list-style-type: none"> • bugetare participativă • consultări online pe teme de urbanism (PUG, PUZ) • consultări publice pentru implementarea și actualizarea strategiilor de dezvoltare locală (SIDU, PAED, PMUD, etc) • Implicarea în proiecte URBACT și construirea de comunități fizice și virtuale (ULG) de tipul grupurilor de lucru/ de acțiune locale
Lipsa instrumentelor digitale pentru stimularea antreprenoriatului local	<p>Dezvoltarea de mecanisme pentru producătorii locali, prin intermediul cărora să le fie facilitat accesul pe piața locală, înglobând avantajele comunicării online (inclusiv în Social Media și aplicații mobile) cu spații fizice, și facilitând transferul de încredere între potențiali parteneri, respectiv între producători, comercianți și clienți.</p>

8. ANALIZA SWOT A MUNICIPIULUI MEDIAȘ

CETĂȚENI INTELIGENȚI	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Serviciile sociale existente reprezintă un atu în formarea de cetățeni inteligenți deoarece reprezintă un mediu de dialog și activitate deja format, care poate fi dezvoltat ulterior	Profilul demografic al municipiului este într-un declin accentuat, fiind caracterizat în special de un proces de îmbătrânire demografică
Singurele domenii care prezintă o creștere în rândul numărului de salariați în ICC sunt: Audiovizual și media, respectiv Publicitate	Sporul natural și cel migratoriu sunt negative
Apariția unor ONG-uri care lansează noi concepte (Asociația Energia Inteligentă)	Dependența demografică este crescută (în special în ceea ce îi privește pe vârstnici), rata înregistrând o evoluție ascendentă în intervalul analizat
Municipiul păstrează încă o oarecare diversitate etnică.	Ponderea ridicată a persoanelor vârstnice care de regulă au dificultăți în utilizarea noilor tehnologii (abilități digitale reduse sau inexistente)
	Infrastructura și serviciile sociale sunt insuficient dezvoltate, existând multe categorii de utilizatori care nu au acces la servicii specializate pentru nevoile acestora, ceea ce încurajează și amplifică discriminarea socială
	Municipiul prezintă un procent ridicat atât în ceea ce privește populația din zone dezangajate (18,47%), cât și din zone marginalizate (4,46%)
	Numărul de salariați în ICC a scăzut în ultimii 6 ani
	Prezență scăzută la vot atât în anul 2019 – 45,51% (alegeri prezidențiale), cât și în anul 2020 – 28,44% (alegeri parlamentare)
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Nivelul de dependență demografică a tinerilor și vârstnicilor este mai redus față de celelalte niveluri teritoriale (județean, regional, național)	Gradul încă redus de integrarea competențelor digitale în curriculumul național
În Strategia Uniunii Europene 2020, industriile culturale și creative (ICC) europene joacă un rol fundamental pentru creșterea, competitivitatea și viitorul UE și al cetățenilor săi, acesta fiind unul din domeniile cu cea mai rapidă creștere din ultimii ani	Proximitatea față de două centre universitare secundare (Sibiu și Târgu Mureș) face ca o parte considerabilă din tineri să migreze către acestea pentru studii fără a se mai întoarce ulterior
Digitalizarea dar și orașele inteligente reprezintă o prioritate la nivelul UE, astfel resurse considerabile	România este printre țările cu cele mai multe persoane dezavantajate și aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, fapt ce înseamnă o presiune crescută pe bugetul național alocat acestui

vor fi alocate pentru a susține proiecte care vizează aceste domenii (programele operaționale și PNRR)

domeniu și o competitivitate crescută în accesarea de finanțări europene dedicate incluziunii sociale, disponibile în România

O parte considerabilă din digitalizarea sistemului de învățământ ține de responsabilitatea Ministerului Educației și Cercetării. Amânarea reformei sistemului are consecințe negative asupra capacității de dezvoltare a învățământului (mai ales competențele digitale) la nivelul municipiului Mediaș

ECONOMIE INTELIGENTĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Șomajul redus, sub nivelul județean	Dependența mare de câteva companii din domeniul exploatării și distribuției gazelor naturale
Principalii angajatori își desfășoară activitatea într-un domeniu strategic la nivel național, fapt ce conferă o anumită stabilitate și predictibilitate locurilor de muncă	Numărul mare de microîntreprinderi și capacitatea limitată a acestora de a genera o cifră de afaceri semnificativă, respectiv de locuri de muncă bine plătite
Nivelul salarial peste media județeană și națională în cazul a 39% din salariați (inclusiv 25% din total în domeniul extractiv cu un salariu mai mult decât dublul mediei naționale), reprezintă un factor de atractivitate și de bunăstare	Dificultatea companiilor de a angaja forță de muncă bine calificată (conform răspunsurilor primite prin intermediul chestionarului adresat mediului de afaceri)
Evoluția pozitivă a unor sectoare din domeniul serviciilor cu rol de suport la nivel local (arhitectură, contabilitate), ce pot contribui la sprijinirea antreprenoriatului local	Contribuția redusă din partea sectorului serviciilor, în special cele intensive în cunoaștere
AMENINȚĂRI	OPORTUNITĂȚI
Finanțările din cadrul multianual de programare 2021-2027 pentru realizarea de investiții în energie verde	Incertitudinea cu privire la viitorul exploatării gazelor naturale în contextul politicilor europene de tranziție către utilizarea energiei verzi care poate afecta principalii angajatori din zonă
	Accentuarea declinului demografic și migrația (în special în rândul tinerilor)

MEDIU INTELIGENT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Calitatea aerului bună, cu valori medii lunare ale poluanților atmosferici sub valorile limită anuale impuse prin lege	Nivel 0 de conversie a punctelor luminoase la tehnologia LED, din cadrul sistemului public de iluminat.
Existența unei baze de date GIS pentru spațiile verzi și terenurile degradate din municipiu	Nivel scăzut de colectare selectivă în rândul populației municipiului, atât pentru fracțiile uzuale de deșeuri (3,2%), cât și pentru restul fracțiilor alese prin PJGD Sibiu.

Echilibru la nivelul UAT-ului a suprafețelor împădurite, construite și arabile	Pierderi semnificative în rețeaua de distribuție a apei potabile (peste 35%)
Existența aplicațiilor mobile din partea operatorilor de distribuție a gazelor naturale, energie electrică și a celui de colectare a deșeurilor contribuie la simplificarea relației cu furnizorii de servicii, dar și oferă posibilitatea informării sau notificării rapide a clienților	Automatizare redusă a contorizării consumului de utilități (lipsa sistemelor inteligente de contorizare pentru apă, gaze naturale și energie electrică)
Nivel ridicat de deservire al populației municipiului prin rețelele de apă potabilă și canalizare	
AMENINȚĂRI	OPORTUNITĂȚI
Creșterea temperaturilor medii anuale conduce la scăderea precipitațiilor medii anuale și intensificarea fenomenelor de caniculă, fapt ce poate conduce la apariția/intensificarea fenomenului de căldură urbană	Investiții ale operatorilor de distribuție a energiei electrice și gaze naturale dedicate implementării de sisteme inteligente de măsurare a consumului clienților
Proximitatea față de orașul Copșa Mică, unde există situri contaminate cu metale grele, face posibilă ușor angrenarea particulelor de către vânt, fapt ce poate avea consecințe asupra mediului ambiant din Mediaș	Finanțări disponibile prin Programul Operațional Regional pentru modernizarea sistemelor de iluminat public pentru a reduce consumul de energie
MOBILITATE INTELIGENTĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Municipiul Mediaș dispune de un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă.	Probleme de congestie și de poluare cauzate de traficul greu care traversează municipiul prin zonele urbanizate, în lipsa unei centuri/variante ocolitoare.
Autoritățile publice locale au planificat realizarea unei variante ocolitoare a municipiului care să redirecționeze traficul greu din interiorul acestuia.	Nu există stații de încărcare a autovehiculelor electrice.
95% din străzi se află într-o stare bună, fiind modernizate.	Autoturismul este principalul mijloc de transport utilizat pentru deplasările cotidiene (38.2%).
Se află în implementare proiecte de reabilitare a străzilor din municipiu (cartier Aurel Vlaicu, zona centrală).	Flota de autobuze și microbuze destinate transportului public local au o normă de poluare ridicată.
Transportul public local (28%) și mersul pe jos (23%) sunt în competiție directă cu autoturismul în preferințele cetățenilor municipiului Mediaș.	Lipsa dispozitivelor (camere de supraveghere, contor) care să permită colectarea de date cu privire la gradul de ocupare al vehiculelor.
Majoritatea flotei de transport public local este dotată cu GPS ce permite localizarea acestora în timp real.	Cetățenii încă preferă achiziția biletelor fizic, la ghișeu.

Aplicația TPARK destinată parcarilor cu plată este activă în municipiul Mediaș.

Autogara se află în stare de degradare, nedispunând de dotări conexe (zone de așteptare, panouri de informare, magazin etc.).

Existența unui regulament de gestionare a accesului în zona centrală a municipiului, precum și a infrastructurii necesare (piloni, bariere) pentru aplicarea acestuia.

Calitatea redusă a infrastructurii pietonale (trotuare) din afara zonei centrale.

Prezența unui sistem de străzi și spații pietonale în zona centrală a municipiului, orientată către locuitori și turiști.

Bicicleta este cel mai puțin utilizat mijloc de transport din municipiu (9%).

Infrastructura de transport velo este deficitară și insuficientă atât din punct de vedere al pistelor de biciclete, cât și a parcarilor.

Creșterea numărului de accidente rutiere în perioada 2014-2019, ce conturează o siguranță redusă a participanților la trafic.

Creșterea accentuată a persoanelor decedate ca urmare a accidentelor rutiere în perioada 2014-2019.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Conectarea la rețeaua europeană de transport TEN-T prin intermediul coridorului Rin-Dunăre.	Municipiului este slab deservit de rețeaua TEN-T Centrală (Core), fiind deservit numai pe cale feroviară.
Legături rutiere optime cu municipiile Târgu Mureș (1h și 15 min.), Sibiu (1h) și Sighișoara (40 min.) prin intermediul DN14 și DN14A.	Creșterea economică a României și a nivelului de trai face ca un număr din ce în ce mai mare de persoane să își permită achiziția unei mașini (noi sau la mâna a doua) aspect care pune în continuare presiune pe infrastructura de transport rutier a municipiului.
Legături feroviare optime cu municipiile Sibiu (1h 30 min.) și Sighișoara (30 min.) prin intermediul magistralei 300 și a liniei secundare 208.	
Mobilitatea urbană și proiectele smart city rămân o prioritate la nivelul UE și au asigurate deja resurse financiare considerabile prin FEDER pentru perioada 2023-2030. Acest aspect este întărit prin semnarea Acordului de la Paris și adoptarea „The Green Deal” care vizează neutralitatea din punct de vedere climatic al UE până în 2050.	Cadru legal, Stas-urile și normativele pentru infrastructura dedicată mersului cu bicicleta existente la nivel național sunt învechite. Ghidul metodologic de reglementare a proiectării, execuției, utilizării și mentenanței lucrărilor de infrastructură pentru biciclete este în curs de avizare la MLPDA de peste 3 ani. Fără un cadru legal adecvat amenajarea pistelor de biciclete și a dotărilor aferente va fi mult îngreunată.
Programe de cercetare și schimb de experiență și bune practici precum Urbact / UIA (Urban Innovative post 2023) / Interreg Europe sau	Cadru legal nu este adaptat pentru zone partajate de tip „shared space” în care autovehicule rutiere împart spațiul cu pietonii.

Horizon 2020 asigură finanțare și pentru proiecte de mobilitate urbană sau smart city.

Modernizarea CF 300 pe tronsonul Coșlariu – Sighișoara este inclus în MPGT și este în curs de implementare.

Cadru legal nepregătit pentru digitalizarea sancționărilor: amenzile se dau cu proces verbal și se poate amenda doar proprietarul autovehiculului. Camerele de supraveghere sunt opozabile în justiție.

LOCUIRE INTELIGENTĂ

PUNCTE TARI

PUNCTE SLABE

CALITATEA LOCUIRII

Municipiul Mediaș se află într-un top fruntaș din punct de vedere al Indicelui de Dezvoltare Umană Locală față de celelalte orașe, fapt ce îl fac să se afle printre cele mai dezvoltate centre urbane din județul Sibiu.

Centrul Medieval este caracterizat de existența unui fond construit în stare avansată de degradare.

Marea majoritate a populației, respectiv 76,93% se află în zone dezavantajate la nivelul municipiului Mediaș.

Insuficiența resurselor de spații verzi la nivelul orașului.

Mediașul prezintă un aspect compact, bine conservat ce păstrează toate etapele de evoluție ale orașului, nucleul medieval, trama stradală și clădirile medievale fiind bine păstrate.

În comparație cu suprafața medie a spațiilor verzi de 26 de mp pe persoană din Europa, în anul 2019 media în municipiul Mediaș ajunge doar la 17.82 mp pe cap de locuitor.

Există o tendință de sporire a calității locuiri prin creșterea suprafeței locuibile în ultimii ani.

Majoritatea locuințelor colective din municipiul Mediaș nu au cunoscut intervenții de creștere a eficienței energetice a clădirilor.

Sunt în curs de pregătire inițiative de îmbunătățirea nivelului de confort al locuințelor existente.

Nu a fost identificată nicio intervenție smart pentru creșterea calității spațiului public.

Caracterul specific săsesc al caselor și modul de construire al acestora le fac să fie eficiente termic, astfel încât vara acestea nu se încălzesc tare, iar iarna păstrează pentru un timp îndelungat căldura.

Existența unui ghid de arhitectură elaborat de către Grupul de Lucru RURAL din cadrul Ordinului Arhitecților din România, ce prezintă un set de reguli și modele de bună practică pentru a construi o casă sau de a valorifica o construcție săsească existentă.

Sunt în curs de amenajare și modernizare o serie de parcuri pentru copii în cartierele rezidențiale.

Sunt în curs de implementare sau în curs de pregătire, inițiative de lucrări de amenajare spații verzi.

Centrul Medieval, o zonă strategică la nivelul municipiului Mediaș fiind punctul de atracție principal la nivelul orașului, este subiectul a numeroase inițiative și proiecte ce au avut ca scop revitalizarea, valorificarea și recunoașterea acestui areal.

SIGURANȚĂ ȘI SECURITATE

Tendință de scădere a ratei infraționalității la nivelul municipiului, în anul 2019 fiind înregistrate cu -48,04% mai puține infracțiuni sesizate față de anul 2015.

Lipsa unui iluminat stradal modern combinat din energii convenționale și energii regenerabile. Sistemul de iluminat public are o eficiență energetică redusă, niciunul din cele 5.028 de puncte luminoase nu dispun de sistem LED.

Rata de criminalitate în municipiul Mediaș este de doar 64,50%, nefiind încadrat în categoria municipiilor periculoase.

Lipsa unor proiecte de asigurarea siguranței utilizatorilor de viitoare atacuri cibernetice.

Acoperire bună a infrastructurii de monitorizare video prin amplasarea a 46 de camere de supraveghere video.

Rețeaua de iluminat public s-a extins cu 5% în anul 2019 față de anul 2014.

Sunt în curs de implementare / implementate o serie de inițiative de digitalizare în domeniul siguranței și securității precum Serviciul Electronic pentru a face sesizări online.

Posibilitatea de accesare a camerelor de supraveghere prin serviciul Mediaș Live.

EDUCAȚIE

Numărul cadrelor didactice din învățământul postliceal a cunoscut o creștere de 91,7% în perioada 2014-2019.

În cadrul nivelului de învățământ postliceal se poate observa o aglomerare a elevilor/sală de curs care depășește limita impusă de legislația în domeniu. Acest fenomen poate scădea calitatea procesului educațional.

În topul specializărilor după media de admitere în învățământul liceal, primele două locuri sunt ocupate de specializări dedicate domeniilor STEM

Educația digitală este identificată de către cetățeni ca fiind unul dintre aspectele cele mai neglijate de către autoritățile publice

Mobilizarea autorităților în contextul pandemiei Covid-19 care au întreprins demersuri pentru a asigura accesul elevilor la resurse educaționale

SĂNĂTATE

Numărul total al cadrelor medicale din municipiu a crescut în intervalul de timp analizat

Procesul de privatizare a serviciilor medicale s-a accelerat în ultimii ani

Numărul de locuitori ce revin unui medic de familie se încadrează în limitele impuse de Ministerul Sănătății

Conceptul de eSănătate este în general slab reprezentat la nivelul municipiului (există foarte puține elemente care marchează inițiative smart, excepție făcând de exemplu prezenta telemedicinii în cadrul spitalului municipal și al unui centru medical privat)

COEZIUNE SOCIALĂ

Organismele publice care activează în domeniul serviciilor sociale se implică în dezvoltarea acestora

Serviciile sociale nu sunt adaptate tuturor nevoilor grupurilor vulnerabile

Lipsa premiselor pentru funcționare unui serviciu de asistență socială inteligentă care presupune un efort de integrare a serviciilor sociale într-un sistem unic și de centrare pe utilizator

CULTURĂ ȘI TIMP LIBER

Municipiul dispune de numeroase atracții inedite.

- Monumente de arhitectură;
- Instituții de cultură;
- Vestigii arheologice;
- Ansambluri religioase etc.

Componenta arheologică este insuficient promovată și pusă în evidență, infrastructura turistică existentă fiind de calitate scăzută.

Municipiul dispune de o bogată și inedită moștenire culturală, existând numeroase dovezi ale epocii medievale.

Valorificare insuficientă a zonelor cu concentrare ridicată a patrimoniului cultural material și imaterial.

Existența unui patrimoniu istoric construit de valoare, care cuprinde 78 de monumente, ansambluri și situri, clasificate și protejate prin lege, dintre care unele prezintă elemente de unicitate și valoare deosebită la nivel național.

Valorificarea insuficientă a componentei arheologice – Cetatea Medievală Mediaș, monument istoric de importanță națională.

Existența Cetății Medievale – monument istoric de importanță națională inclus în circuitul turistic al cetăților medievale transilvănene.

Lipsa biletelor de acces în format electronic și a accesării site-urilor oficiale ale dotărilor culturale într-o altă limbă de circulație – engleză, franceză etc.

Existența unor demersuri și proiecte precum catalogul online al Bibliotecii Municipale St. L. Roth pentru a facilita accesul la informație cu ajutorul digitalizării.

Existența unor demersuri și proiecte pilot care au permis desfășurarea evenimentelor culturale în maximă siguranță, respectând prevederile legale de distanțare socială și limitare a publicului.

O mare parte a instituțiilor de cultură din Mediaș au o prezență în mediul online prin existența unui site oficial sau a unei pagini de Facebook oficiale.

Consumul cultural se află în scădere în ceea ce privește cazul cititorilor activi.

Sectoarele creative și culturale din municipiul Mediaș cu cel mai ridicat nivel de performanță economică sunt: sectorul artizanat și meșteșuguri, sectorul patrimoniul cultural, sectorul de software, artele spectacolului, carte și presă, publicitate și arte vizuale.

Deficiențe ale infrastructurii culturale și necesitatea de modernizarea și dotarea clădirilor existente, precum și de realizarea unor dotări noi, inclusiv regenerarea / reînnoirea / renovarea unor spații noi.

Slaba promovare și valorificare în mediul online a moștenirii culturale bogate a municipiului.

ATRACTIVITATE TURISTICĂ

Resursele turistice existente atât la nivelul municipiului, cât și în împrejurimi, conturează un produs turistic complex și diversificat.

Percepția generală față de municipiul Mediaș este aceea de destinație cu servicii limitate pentru activități în alte perioade ale anului în afara vârfului de sezon.

Amplasarea favorabilă pe care o are municipiul în cadrul circuitului cetăților fortificate medievale, face ca acest municipiu să joace un rol important în dezvoltarea turistică regională.

Cel mai practicat tip de turism în municipiul Mediaș este cel de scurtă durată, fapt ce indică o performanță turistică scăzută în ceea ce privește șederea vizitatorilor (durata medie de ședere a turiștilor a scăzut cu -5.91% în 2019 față de 2014, fiind sub 2 zile).

Existența unor resurse turistice diverse ce favorizează practicarea unor numeroase tipologii de turism precum turismul cultural și ecumenic, turismul de tranzit sau de weekend.

Promovarea în mediul online și social-media este slab utilizată, informația oferită de către instituții publice sau entități comerciale fiind fragmentată.

Tendința de sporire a fluxurilor turistice din municipiul Mediaș, în perioada 2014-2019 atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnoptări ale turiștilor au cunoscut o tendință generală de creștere.

Sezonalitatea accentuată a fluxurilor turistice, cu diferențe substanțiale între lunile de vară mai, iunie, iulie și celelalte luni ale anului.

Existența unor evenimente importante de interes regional și național precum: Festivalul concurs de muzică folk Mediaș – Cetate Seculară, Weinfest, Festivalul Mediaș – Cetate Medievală, Maial – serbare câmpenească sau Zilele Culturii Maghiare din județul Sibiu.

Caracterul relativ sezonier al activităților turistice și insuficiența unor dotări și produse turistice integrate la nivel local / județean care să susțină turismul pe tot parcursul anului.

Rețeaua existentă de circuite tematice și trasee cicloturistice ce conectează principalele atracții la nivelul județului Sibiu și includ și municipiul Mediaș

Prezența insuficientă sau insuficienta promovare a unor evenimente fanion, de interes regional, național sau internațional.

LOCUIRE INTELIGENTĂ

OPORTUNITĂȚI

AMENINȚĂRI

CALITATEA LOCUIRII

Existența finanțărilor nerambursabile prin Programul Operațional Regional și alte programe,

Există riscul ca suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitor să continue să scadă.

ce au contribuit și pot contribui la revitalizarea unor areale din municipiul Mediaș.

Existența a numeroase proiecte de reorganizare / reamenajarea spațiului public smart, care pot fi preluate și folosite ca proiecte pilot și în municipiul Mediaș.

Gestiunea spațiilor verzi este mult îngreunată pentru că nu există un inventar clar a acestora.

Există riscul de migrare a locuitorilor municipiului către alte municipii / orașe din România și din străinătate

SIGURANȚĂ ȘI SECURITATE

Potențial de utilizare a surselor de energie regenerabilă precum utilizarea iluminatului stradal pe bază de LED sau panouri solare.

Riscul atacurilor cibernetice.

Potențial de utilizare a tehnologiilor 5G pentru asigurarea siguranței cibernetice.

EDUCAȚIE

Digitalizarea învățământului este identificată de către elevi ca o oportunitate pentru înlocuirea a numeroase procese administrative de lungă durată. De asemenea, elevii susțin că digitalizarea poate conduce la o mai bună comunicare între autorități și cetățeni.

Instalarea pandemiei Covid-19 și a măsurilor de protecție ce au vizat limitarea educației în cadrul școlilor, educației vocaționale și a altor forme de training a limitat accesul la educație și formare, astfel că un număr de elevi și studenți a fost privat de beneficiile sistemului educațional în lipsa accesului la internet sau a unui dispozitiv pentru accesarea claselor online.

Cadrul strategic național și oportunitățile viitoare de finanțare, ce pun accentul pe transformarea digitală a sistemului educațional.

SĂNĂTATE

Existența consorțiilor internaționale în domeniul eSănătății pentru schimb de cunoștințe și bune practici

Limitarea responsabilității și capacității de intervenție a sistemului sanitar public pe fondul accelerării procesului de privatizare, ceea ce poate conduce la majorarea costurilor serviciilor medicale

Calibrarea ofertei de servicii medicale la nivelul județului Sibiu prin valorificarea potențialului de complementaritate între municipiul Sibiu (pentru zona de sud a județului) și de Mediaș (pentru zona de nord a județului)

Tranziția societății către mediul digital din ultimii ani a dus și la probleme majore de dezinformare în rândul cetățenilor. Aceștia consideră de multe ori că este mai facil să caute online soluții pentru probleme medicale și ajung de multe ori să urmeze sfaturi neprofesioniste oferite de către jurnaliști sau de către alți utilizatori fără experiență medicală

COEZIUNE SOCIALĂ

Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul incluziunii sociale și a consorțiilor internaționale de schimb de cunoștințe în

Există riscul ca furnizorii publici de servicii sociale să piardă fonduri alocate de la bugetele de stat în

domeniu face posibilă accesarea unor practici deja testate, cu rezultate în reducerea gradului de sărăcie și excludere socială	situația în care aceștia nu se adaptează la noile norme de siguranță și furnizare a acestora
Accesarea programelor operaționale și mecanismelor specifice de intervenție pentru a dezvolta servicii dedicate persoanelor dezavantajate și comunităților marginalizate	

CULTURĂ ȘI TIMP LIBER

Potențialul de a fi un veritabil muzeu în aer liber pentru stiluri arhitectonice specifice arhitecturii medievale.	Din 46 de orașe la nivel național, municipiul Mediaș se clasează doar pe locul 45 în anul 2016 din perspectiva vitalității culturale a orașului
Oportunitatea accesării finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea și valorificarea resurselor culturale, sportive și turistice.	Riscul de degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de promovare și valorificare a potențialului cultural și turistic.
Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, tichet online, meniuri contactless etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei culturale și turistice în contextul COVID-19.	În ciuda unei oferte diversificate de resurse culturale, municipiul Mediaș nu poate concura cu gradul mai ridicat de dotare și de atractivitate a unor destinații deja de notorietate la nivel național și chiar internațional
Existența a numeroase platforme online pentru vizualizare 3D, plimbări virtuale prin muzee / locuri din oraș etc., care pot fi adoptate cu ușurință în contextul COVID-19.	Atractivitatea mai crescută a municipiului Sibiu din punct de vedere al identității culturale.
Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării culturii care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului.	

ATRACTIVITATE TURISTICĂ

Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării turismului care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului.	Atractivitate turistică mai ridicată a localităților cu notorietate din județul Sibiu, precum municipiul Sibiu, ce poate duce la o scădere a fluxului de turiști ce aleg să își petreacă sejurul în municipiul Mediaș.
Potențialul de activare a unor trasee turistice cu punctele importante din județul Sibiu: Mălâncrav, Bazna, Valea Viilor, Axente Sever, Dârlos și Curciu.	Riscul de pierdere a identității municipiului prin exploatarea turistică necorespunzătoare.
Creșterea interesului turiștilor români pentru experiențe ecoturistice.	Riscul ca așteptările vizitatorilor să nu fie îndeplinite, fie pe fondul ofertei de resurse turistice existente, fie din cauza infrastructurii conexe.
Dezvoltarea parteneriatelor la nivel local, regional și național în domeniul turismului și culturii prin intermediul apartenenței la AJTS.	

Activitatea Asociației Județene de Turism Sibiu de susținere și promovare, care în ultimii ani a desfășurat numeroase activități în această direcție precum dezvoltarea de trasee tematice pentru promovarea județului Sibiu, elaborarea și distribuția a nenumărate ghiduri despre județ, dezvoltarea platformei de promovare pentru județul Sibiu www.sibiu-turism.ro, participarea la manifestări de turism naționale și internaționale, precum și asigurarea dialogului cu mass-media, agențiile de turism și editorii de ghiduri.

Potențial de activare a traseului turistic „Tinut al cavalerilor” și includerea municipiului Mediaș ca punct important în acest traseu.

Atractivitate ridicată a județului pentru piața externă (27% reprezintă ponderea de turiști străini în anul 2019), printre cele mai mari la nivel național.

GUVERNANȚĂ INTELIGENTĂ

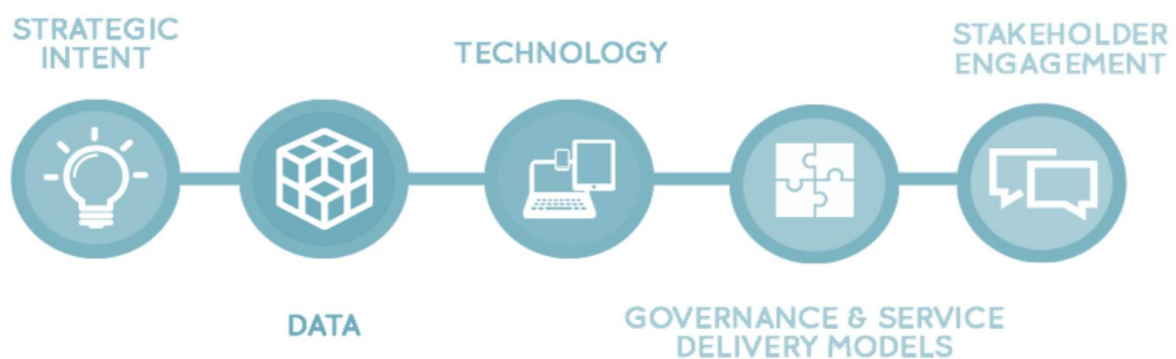
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Gradul ridicat de interoperabilitate ale sistemelor Back-end utilizate de administrația locală, datorat colaborării cu un număr limitat de furnizori	Gradul redus de educație digitală al unei mari părți a populației
Gradul de maturitate al aplicației de management de documente, ce permite integrarea pe orizontală și verticală cu alte sisteme	Lipsa unui ecosistem de stimulare a creativității și inovării locale
Deschiderea agenților economici locali spre a sprijini digitalizarea dezvoltarea componentelor Smart City	Cooperarea internațională redusă (Urbact, Orizont2020, etc).
	Interacțiunea redusă între administrație și cetățeni
	Lipsa exercițiilor de co-creare, design participativ și democrație participativă / digitală
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Deschiderea administrației locale și a cetățenilor către digitalizarea serviciilor publice	Dependența ridicată de un număr redus de furnizori de tehnologie poate avea efecte negative în ceea ce privește inovarea
Oportunități de finanțare prezente (2 proiecte POCA în implementare)	Lipsa de cooperări internaționale și experiență internațională
Oportunitățile generate de turism (inclusiv regional) ce pot fi îmbunătățite de experiențe digitale și cyber-fizice (moștenire culturală)	Dorința (în principal a populației) de a copia modelele Cluj, Alba Iulia sau Sibiu, greu aplicabile în mod identic
Infrastructurile digitale noi, ce permit conexiuni de mare viteză	Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor

9. CONCLUZII ȘI MATRICEA DE MATURITATE SMART CITY

Analizând dezvoltarea municipiului Mediaș pe cele 6 verticale smart city, se pot trage o serie de concluzii privind nivelul de maturitate al acestuia și oportunitățile de dezvoltare ca oraș inteligent. Parcursul de dezvoltare ca smart city este marcat de existența mai multor etape distincte în care se poate afla un oraș în funcție de gradul acestuia de dezvoltare. De exemplu, un oraș inteligent matur își va planifica și implementa serviciile prin intermediul unui sistem interconectat (spre exemplu, de transport), în loc să gestioneze individual fiecare componentă în parte a sistemului (spre exemplu, transport public, transport feroviar, transport individual etc.), iar toate acestea vor fi incluse în cadrul unei viziuni de dezvoltare integrate, asupra întregului oraș. Prin identificarea stadiului la care se află un oraș la un moment dat față de acest deziderat, este posibilă setarea unor obiective de parcurs sau a unor obiective sectoriale, astfel încât să se urmărească și să se atingă un grad ridicat de maturitate la nivelul fiecărui domeniu de interes (analiza de oportunitate privind dezvoltarea orașului).

Astfel, analizând parcursul de dezvoltare către un oraș inteligent, se pot identifica cinci niveluri distincte de maturitate, de la un nivel incipient în care o serie de sisteme individuale sunt proiectate să îndeplinească o funcție specifică, până la un nivel final în cadrul căruia orașul este profund transformat într-un centru urban cu un sistem inclusiv și deschis, în permanentă schimbare, care are capacitatea de a se adapta, fiind inovativ și competitiv. În funcție de prioritățile orașului, anumite domenii de interes se pot afla pe un nivel mai înaintat, în timp ce altele vor necesita intervenții mai extinse, în funcție de nivelul de maturitate a mai multor dimensiuni cheie care definesc criteriul de „inteligent” al unui sector de activitate. Aceste dimensiuni cuprind aspecte precum strategia și viziunea, datele, tehnologia, guvernarea sau implicarea stakeholderilor, astfel încât un oraș / domeniu inteligent este atins printr-o utilizare sporită a datelor și a tehnologiilor digitale pentru a transforma modelele de guvernare și de livrare a serviciilor, precum și modul de implicare a actorilor locali relevanți

FIGURA 100 – DIMENSIUNILE CHEIE ALE UNUI ORAȘ / DOMENIU INTELIGENT

Sursa: *Smart Cities Maturity Model and Self-Assessment Tool*
https://www.scottishcities.org.uk/site/assets/files/1103/smart_cities_readiness_assessment_-_guidance_note.pdf

Pentru a evalua nivelul de maturitate smart city al municipiului Mediaș, precum și potențialul și nivelul de maturitate la care acesta ar putea ajunge implementând prezenta strategie smart city până în 2027, pe baza provocărilor și potențialelor opțiuni de tip smart city și concluziilor analizei pe fiecare dintre cele 6 paliere ale orașului inteligent, s-a utilizat **matricea de maturitate a orașelor inteligente**. Matricea de maturitate a orașelor inteligente pornește de la standardul britanic pentru orașe inteligente - PAS 181: 20014 care a fost dezvoltat mai departe pentru orașele din Scoția (Smart Cities Maturity Model and Self – Assessment Tool - Guidance Note for completion of Self - Assessment Tool October 2014) și în final adaptat pentru contextul românesc.

FIGURA 101 – METODOLOGIA DE DIAGNOZĂ A NIVELULUI DE MATURITATE PENTRU UN ORAȘ INTELIGENT

Sursa: Prelucrare proprie pe baza Smart Cities Maturity Model and Self-Assessment Tool
https://www.scottishcities.org.uk/site/assets/files/1103/smart_cities_readiness_assessment_-_guidance_note.pdf

Matricea de maturitate pune în evidență nivelul "smart" la care se situează municipiul Mediaș pe fiecare dintre cele 6 verticale considerate: cetățeni, locuire, economie, mediu, mobilitate și guvernanță. În total există 5 niveluri de maturitate, fiecare dintre acestea presupunând un anumit grad de implementare și interconectare a sistemelor existente la nivelul municipiului, și se bazează pe o serie de indicatori de realizare predefiniți (ex. existența unei baze de date GIS, a serviciilor publice digitale etc.) dar și indicatori de rezultat (ex. ponderea deplasărilor nemotorizate din total, ponderea deșeurilor reciclate etc.). În cea mai mare parte s-a încercat scalarea unor elemente similare pe cele 5 niveluri. De aceea, în cele 5 niveluri din matricea de maturitate se regăsesc adesea aceiași indicatori / rezultate scalate în funcție de valoarea (ex. % din flota de transport public monitorizată în timp real) sau de complexitate (ex. servicii publice digitale variantă simplificată, varianta complexă, integrarea serviciilor publice la nivel de regiune / național etc.). Pe fiecare palier, matricea cuprinde ținte care țin de componenta tehnologică (ex. dispozitive

colectare date) dar și ținte care sunt mai degrabă orientate spre dezvoltarea durabilă (ex. % energie din surse regenerabile etc).

Referitor la nivelul municipiului Mediaș, din analiza efectuată reiese că în momentul de față există o serie de indicatori îndepliniți disparat pentru primele două niveluri de maturitate. Cu alte cuvinte, la nivelul municipiului există sisteme individuale care sunt proiectate să îndeplinească o funcție specifică, fără a avea neapărat și o componentă informațională/hardware care să susțină acea activitate. De asemenea, există și inițiative de dialog între diferiți furnizori de servicii în vederea realizării schimbului de informații, dar acest aspect este din nou limitat la cooperări punctuale, și nu într-o manieră constantă, cu o frecvență dată. Oportunitățile de dezvoltare smart city ale municipiului Mediaș pentru următoarea perioadă de programare se pot concretiza prin completarea indicatorilor din primele 2 niveluri de maturitate și asumarea într-o manieră strategică a îndeplinirii țintelor setate pentru nivelul 3 (și punctual chiar nivelul 4) de maturitate.

FIGURA 102 – MATRICEA DE MATURITATE PENTRU MUNICIPIUL MEDIAȘ

Nivel 5 – Optimizare Un sistem de sisteme deschis care se adaptează continuu schimbărilor						
Nivel 4 – Operaționalizare Sistemul analizează, face prognoze și răspunde în timp real la provocări. Dezvoltarea și monitorizarea de politici publice bazate pe date.						
Nivel 3 – Ținte și resurse Orașul are o abordare strategică bazată pe rezultate, investiții în tehnologie și responsabilități partajate						
Nivel 2 – Oportunistic Dialog între diferiți furnizori de servicii în schimbul informației și a stabilirii de legături între sisteme						
Nivel 1 – Ad hoc Sisteme individuale proiectate să îndeplinească o funcție specifică sau o funcție implementată fără sistem informațional						
	Economie	Cetățeni	Mediu	Locuire	Mobilitate	Guvernanță

- prag atins în prezent
- prag parțial atins
- prag ce poate fi atins până în 2027

Astfel, municipiul Mediaș poate susține o dezvoltare accelerată din punct de vedere al sistemelor inteligente, în special prin prisma priorităților de investiții setate de către Comisia Europeană pentru perioada de programare 2021-2027. Nivelul 3 de maturitate smart city va presupune îmbunătățirea dialogului și schimbului informațional cu și între actorii locali, dar și realizarea de investiții din punct de vedere al infrastructurii inteligente și interconectării la nivelul municipiului. Pentru o detaliere a indicatorilor de realizare și rezultat existenți și propuși la nivel municipal, este prezentat în continuare tabelul detaliat ce prezintă dimensiunile analizate în matricea de maturitate "smart city".

Schema de culori pentru interpretarea rezultatelor din matrice este următoarea:

Nivel îndeplinit/complet în prezent

Nivel în curs de implementare

Nivel ce poate fi atins în 2027/2030
(oportunități de dezvoltare smart city)

Nivel de maturitate	Piloni "Smart City"					
	Economie	Cetățeni	Mediu	Locuire	Mobilitate	Guvernanță
Nivel 5 optimizare Un sistem de sisteme deschis care se adaptează continuu schimbărilor	E5.1. Baze de date comune între mediul privat și primărie	C5.1. Serviciile publice sunt co-create în parteneriat cu comunitatea. Societatea civilă contribuie la furnizarea de servicii publice și poate avea contribuții semnificative în gestionarea / implementarea de proiecte publice.	Me5.1. Surplusul de energie colectată în mod regenerabil este întoarsă în rețeaua națională (Smart Grid). Factorii de mediu sunt regenerați și monitorizați.	L5.1 Măsurile luate automat de oraș pe baza datelor colectate în timp real.	Mo5.1. Mobilitatea ca un serviciu - aplicație și card de mobilitate pentru toate serviciile de transport din oraș și regiune.	G5.1. Sisteme care asigură accesul la date în timp real pentru a măsura impactul proiectelor.
	E5.2. Parteneriate public / privat - academic dezvoltate la nivel regional	C5.2. Serviciile publice sunt co-create în parteneriat cu comunitatea.	Me5.2. Oraș neutru din punct de vedere al emisiilor de carbon.	L5.2. Sisteme de colectare și interpretare a datelor integrate și accesibile publicului.	Mo5.2. Tarife integrate la nivel local și regional.	G5.2. Măsurile luate automat de oraș pe baza datelor colectate în timp real.
	E5.3. O rețea de spații și dotări comune, partajate pentru dezvoltarea start-upurilor, evenimente și cercetare și inovare.	C5.3. Comunitatea generează și partajează date și contribuie activ la interpretarea lor.	Me5.3. Peste 90% din energie provine din surse regenerabile.	L5.3. Sisteme de monitorizare a siguranței publice care pot interveni direct pentru ameliorarea situației.	Mo5.3. Bază de date de mobilitate personală, municipală și regională.	G5.3. Orașul interacționează direct cu locuitorii săi pentru servicii publice (ex. funcționarul virtual).
		C5.4. Formarea de comunități, dezvoltarea de idei și proiecte și comunicarea cu primărie	Me5.4. Grad de reciclare a deșeurilor (peste 75%)		Mo 5.4. Peste 85% din totalul deplasărilor se realizează cu	G5.4. Majoritatea personalului primăriei deține competențe digitale avansate (analist

		este asigurată prin platforme digitale și întâlniri organizate.			mijloace de transport cu emisii scăzute sau zero	de date) și are la dispoziție infrastructură de ultimă generație.
						G5.5. Cetățenii sunt parte din sistemul de luare a deciziilor și sunt implicați direct în implementarea proiectelor.
Nivel 4 operaționalizare Sistemul analizează, face prognoze și răspunde în timp real la provocări. Dezvoltarea și monitorizarea de politici publice bazate pe date.	E4.1. Schimb de date (direct sau prin API) între mediul public și cel privat pentru o mai bună gestiune a orașului.	C4.1. O mare parte din cetățeni dețin competențe digitale avansate și se implică în dezvoltarea de "soluții smart" pentru oraș.	Me4.1. Date de mediu și prognoze accesibile în timp real care fundamentează decizii de urgență sau pe termen scurt mediu și lung.	L4.1. Plan Urbanistic General care se actualizează în timp real în funcție de schimbarea situației în teren.	Mo4.1. Aplicație cu date de mobilitate în timp real - agregator care centralizează și trimite către utilizatori datele diferiților furnizori de servicii de mobilitate.	G4.1. Monitorizarea strategiei în timp real.
	E4.2. Parteneriate stabile și funcționale (structuri organizaționale) între mediul privat și public dar și între academic, comunitate, companii și primărie (clustere sau apartenența la clustere).	C4.2. Învățarea pe tot parcursul vieții este o normalitate.	Me4.2. Peste 75% din energia consumată provine din surse regenerabile.	L4.2. Planificare și proiectarea se bazează pe date actualizate în timp real și pe prognoze complexe (scenarii de dezvoltare), integrate.	Mo4.2. Model de trafic utilizat zilnic de o echipă a primăriei pentru intervenții și prognoze.	G4.2. Portal integrat de servicii publice (nivel local, regional și central) - bazat pe identitate digitală.
	E4.3. O rețea complexă de centre și facilități care să susțină procesul de inovare.	C4.3. Formarea de comunități și dezvoltarea comună de proiecte este încurajată prin platforme sau centre comunitare.	Me4.3. Orașul tinde să devină neutru din punct de vedere a emisiilor de carbon.	L4.3. Dashbord cu date complexe în timp real accesibil tuturor autorităților active în domeniul siguranței publice și securității.	Mo 4.4. 80% din totalul deplasărilor se realizează cu mijloace de transport cu emisii scăzute sau zero	G4.3. Structură de specialitate în cadrul primăriei pentru implementarea și dezvoltarea proiectelor de tip "smart city" și întreținerea infrastructurii de hardware și software.

		C4.4. Comunitate activă în generarea și partajarea datelor pe toate domeniile relevante pentru dezvoltarea urbană.	Me4.4. Grad de reciclare a deșeurilor (peste 50%)		Mo 4.5. 100% din flota de transport public este monitorizată în timp real	G4.4. Sisteme de colectare și procesare date în timp real. Baze de date deschise cetățenilor. Date în timp real accesibile prin API-uri.
					Mo 4.6 Rețea de piste pentru biciclete completă (ochiuri de 350m) cu toate dotările aferente	G4.5 Cetățenii sunt implicați în dezvoltarea soluțiilor / proiectelor cât și în implementarea lor.
<i>Acreditare ISO 317122 - Sustainable cities and communities - Indicators for smart cities</i>						
Nivel 3 ținte și resurse Orașul are o abordare strategică bazată pe rezultate, investiții în tehnologie și responsabilități partajate	E3.1. Platformă pentru comunicare și servicii publice digitale destinate mediului de afaceri.	C3.1. Comunități mai mici de cetățeni implicați în dezvoltarea de proiecte de tip "smart city".	Me3.1. Cea mai mare parte a energiei consumate provine din surse regenerabile (peste 50%).	L3.1. Există un Plan Urbanistic General interactiv și actualizat în timp real.	Mo3.1. Strategie de "Smart City" sau de mobilitate urbană cu componente de "Smart City".	G3.1. Strategie "Smart City" dezvoltată cu factorii interesați, cu participarea comunității. Portofoliu de proiecte asumat și implementat de mai mulți factori interesați. Monitorizarea anuală a obiectivelor și KPI.
	E3.2. Parteneriate între mediul public și cel privat pentru implementarea de proiecte.	C3.2. Comunitatea dezvoltă proiecte în parteneriat cu primăria și este implicată în luarea deciziilor la nivel local.	Me3.2. Bază de date cu informații obținute în timp real pe baza cărora se pot lua măsuri rapide și bazate pe dovezi (mai ales în situații critice și de urgență).	L3.2. Baza GIS de date urbane este folosită pentru monitorizare și fundamentarea deciziilor.	Mo3.2. Portofoliu de proiecte "smart mobility" asumat de mai mulți factori interesați (inclusiv companii și furnizori de servicii de mobilitate).	G3.2. Portal integrat de servicii publice (nivel local, regional și central).
	E3.3. Colaborare între mediul public și privat pentru transfer de date.	C3.3. Există platforme și canale de comunicare eficiente între primărie și societatea civilă.	Me3.4. Grad de reciclare a deșeurilor (peste 30%)	L3.3. Sistem complex de supraveghere orientat către menținerea și	Mo 3.4. 75% din totalul deplasărilor se realizează cu mijloace de	G3.3. Personalul primăriei deține competențe digitale avansate / poate

				asigurarea siguranței publice.	transport cu emisii scăzute sau zero	utiliza cu ușurință softurile achiziționate.
		C3.4. Comunitatea se implică în partajarea și generarea de date pe anumite domenii.			Mo 3.5. 75% din flota de transport public este monitorizată în timp real	G3.4. Investiții în sisteme mai avansate de colectare, procesare și stocare date (public și privat).
					Mo 3.6 Rețea de piste pentru biciclete care acoperă și leagă principalele zone de interes din oraș	G3.5. Bază de date GIS cu informații de la furnizorii de servicii accesibilă cetățenilor / dashboard cu date publice utilizat de personalul primăriei.
						G3.6. Comunitatea este implicată direct în deciziile importante și poate propune proiecte de interes local.
<i>Acreditare ISO 317120 - Sustainable cities and communities - Indicators for city services and quality of life</i>						
Nivel 2 - oportunitic Dialog între diferiți furnizori de servicii în schimbul informației și a stabilirii de legături între sisteme	E2.1. Punct unic de contact pentru comunicare și serviciile publice destinate mediului de afaceri.	C2.1. Dezvoltarea competențelor digitale (inclusiv utilizarea serviciilor public digitale) și învățare pe tot parcursul vieții este susținută prin diverse platforme sau centre.	Me2.1. Fondul construit din domeniul public este reabilitat în mod inteligent și după principii sustenabile (reducerea costurilor de întreținere cu peste 50%).	L2.1. Planificarea și proiectarea urbană se face pe baza unei baze de date GIS (PUG în GIS).	Mo2.1. Sistem de management al traficului corelat cu o aplicație de mobilitate la nivelul orașului.	G2.1. Strategie de digitalizare a primăriei.
	E2.2. Există o rețea de centre de evenimente, co-working, incubatoare în relație cu clustere locale sau regionale.	C2.2. Societatea civilă este consultată și dezvoltă idei luate în considerare de primărie.	Me2.2. Rețea amplă de dispozitive care monitorizează și transmit în timp real date despre calitatea factorilor de mediu.	L2.2. Baza GIS de date urbane este folosită pentru monitorizare (ex. rapoarte anuale cu privire la starea orașului).	Mo2.2. Bază de date cu date de mobilitate urbană / model de trafic.	G2.2. Proiectele smart city mai complexe care contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategiei de dezvoltare.

	E2.3. Platforme sau evenimente comune între administrația locală și mediul privat.	C2.3. Dialog ocazional pe teme de interes și nevoi între primărie și societatea civilă.	Me2.3. O parte considerabilă din energia consumată de oraș provine din surse regenerabile (20%).	L2.3. Se investește în infrastructură IT pentru colectare și interpretare de date.	Mo2.3. Datele de la furnizorii de servicii de mobilitate sunt centralizate la nivelul primăriei.	G2.3. Portal de servicii publice digitale (incipient - preponderent nivel local).
	E2.4. Cooperare punctuală între mediul academic și administrație.		Me2.4. Grad de reciclare a deșeurilor (peste 15%)	L2.4. Protocoale între primărie, furnizorii de servicii publice, organele de ordine publică și alte entități cu rol în siguranța public pentru transferul rapid de date / baze de date comune.	Mo 2.4. 70% din totalul deplasărilor se realizează cu mijloace de transport cu emisii scăzute sau zero	G2.4. Personalul primăriei este implicat în cursuri de formare pe competențe digitale iar infrastructura IT este actualizată pentru a susține fluxul necesar de date.
					Mo 2.5. 50% din flota de transport public este monitorizată în timp real	G2.5. Protocoale între primărie și furnizorii de servicii pentru transfer continuu de date.
					Mo 2.6 Rețea de piste pentru biciclete dezvoltată pe principalele coridoare de transport.	G2.6. Suport din partea orașului pentru inițiative cetățenești - parteneriate pilot cu organizații non-guvernamentale.
Nivel 1 - ad hoc Sisteme individuale proiectate să îndeplinească o funcție specifică sau o funcție implementată fără sistem informațional	E1.1. Servicii digitale pentru mediul de afaceri limitate și neintegrate.	C1.1. Există inițiative punctuale de participare civică ce utilizează canale online și social media.	Me1.1. Se investește în eficientizarea energetică a fondului construit.	L1.1. Sistemele de utilități sunt gestionate și monitorizate separat.	Mo1.1. Există un număr încă redus dispozitive care colectează date de mobilitate.	G1.1. Nu există un plan coerent și integrat pentru transformare digitală.
	E1.2. Date și informații insuficiente privind calitatea și performanța serviciilor publice pentru	C1.2. Există asociații locale active care se implică în ameliorarea calității vieții în oraș.	Me1.2. Există dispozitive care monitorizează calitatea factorilor de	L1.2. Datele sunt colectate, dar reutilizarea și integrarea lor este	Mo1.2. Datele sunt colectate, dar reutilizarea și	G1.2. Se testează proiecte de tip "smart city".

	mediul de afaceri, colectate disparat.		mediu. Datele sunt colectate, dar reutilizarea și integrarea lor este limitată	limitată - se referă de obicei la furnizarea punctuală a unui serviciu.	integrarea lor este limitată.	
	E1.3. Cooperare redusă și punctuală public-privat.	C1.3. Dialogul între public, privat și civic încă limitat.	Me1.4. Grad de reciclare a deșeurilor (sub 15%)	L1.3. Investiții limitate și disparate în senzori și monitorizare în timp real(încă neconectate la o bază de date).	Mo 1.4. 60% din totalul deplasărilor se realizează cu mijloace de transport cu emisii scăzute sau zero	G1.3. Există un număr redus de servicii publice digitale (parțial) dar disparate sau oferite la nivel național.
	E1.4. Există sisteme și măsuri de suport pentru inovare și start-up-uri.	C1.4. Competențe digitale ale comunității dezvoltate ad-hoc (în unitățile de învățământ sau prin cursuri/ proiecte punctuale).		L1.4. Date și informații insuficiente privind calitatea și performanța serviciilor publice, colectate disparat.	Mo 1.5. 25% din flota de transport public este monitorizată în timp real	G1.4. Infrastructură IT, organizare și personal adaptate pentru funcționarea tradițională a primăriei.
				L1.5. Există sisteme de supraveghere în spațiul public.	Mo 1.6 Rețea de piste pentru biciclete dezvoltată pe segmente	G1.5. Baze de date incipiente / disparate pe servicii sau domenii.
				L1.6. Există un Plan Urbanistic General aprobat după 2010.		G1.6. Comunitatea poate raporta probleme și este sondată.
						G1.7. Relații tradiționale client-furnizor, furnizor-utilizator privind serviciile publice, gestionate separat.
Piloni smart city:	Economie	Cetățeni	Mediu	Locuire	Mobilitate	Guvernanță